

14.03.2016

Kokousaika 14.03.2016 16:00 - 17:01

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Rauhamäki, Tatu	kaupunginhallituksen puheenjohtaja
Pajamäki, Osku	1. varapuheenjohtaja
Kivekäs, Otso	2. varapuheenjohtaja
Honkasalo, Veronika	
Karhuvaara, Arja	
Modig, Silvia	
Männistö, Lasse	
Oskala, Hannu	
Peltokorpi, Terhi	
Raatikainen, Mika	
Rantala, Marcus	
Rissanen, Laura	
Torsti, Pilvi	
Vainikka, Mirka	
Vesikansa, Sanna	

Muut

Puoskari, Mari	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Bogomoloff, Harry	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Paavolainen, Sara	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Sauri, Pekka	apulaiskaupunginjohtaja
Räty, Laura	apulaiskaupunginjohtaja
Viljanen, Ritva	apulaiskaupunginjohtaja
Korhonen, Tapio	saapui 16:04, poissa: 221 - 224 §:t
Pohjaniemi, Marju	kansliapäällikkö
Saxholm, Tuula	henkilöstöjohtaja
Summanen, Juha	rahoitusjohtaja
Teppo, Tiina	hallintojohtaja
Katajamäki, Paula	johtava asiantuntija
Andersson, Victor	poistui 16:05, poissa: 226 - 239 §:t
Erroll, Katri	tiedottaja
	kaupunginsihteerin
	hallintoasiantuntija

14.03.2016

Härmälä, Timo kaupunginsihteeri
Matikainen, Kristiina kaupunginsihteeri
Mickwitz, Leena kaupunginsihteeri
Nyfors, Maria kaupunginsihteeri
Rautanen, Marja-Liisa kaupunginsihteeri
Sippola-Alho, Tanja kaupunginsihteeri
Thodén, Annikki vs. kaupunginsihteeri
Vallittu, Anja kaupunginsihteeri
Lindén, Timo vs. apulaiskaupunginsihteeri
Menna, Lauri hallintoasiantuntija
Malinen, Matti talousarviopäällikkö
asiantuntija
saapui 16:05, poistui 16:36, läsnä:
osa 227:ää (ei läsnä päätöksenteon
aikana)

Puheenjohtaja

Tatu Rauhamäki kaupunginhallituksen puheenjohtaja
221 - 239 §:t

Esittelijät

Jussi Pajunen kaupunginjohtaja
221 - 222 ja 226 - 229 §:t
Pekka Sauri apulaiskaupunginjohtaja
223 - 225, 230, 232 - 233 ja 236-
239 §:t
Laura Räty apulaiskaupunginjohtaja
231 ja 234 §:t
Ritva Viljanen apulaiskaupunginjohtaja
235 §

Pöytäkirjanpitäjä

Lauri Menna hallintoasiantuntija
221 - 239 §:t

14.03.2016

---

§	Asia	
221	Kj/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
222	Kj/2	Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano
223	Kaj/1	V 30.3.2016, Konalan kortteleiden 32025 ja 32032, korttelin 32026 tontin 1 sekä katu- ja puistoalueiden asemakaavan muuttaminen (nro 12262, Aittatie 13, 14 ja 16)
224	Kaj/2	V 30.3.2016, Mellunkylän korttelin 47208 tonttien 5 ja 6, korttelin 47218 tontin 1 sekä puisto- ja katualueiden asemakaavan muuttaminen (nro 12329, Mellunmäki, Saariseläntien ja Pyhätunturintien alue)
225	Kaj/3	V 30.3.2016, Kunnan asukkaan aloite Malmin lentoaseman säilyttämisestä ilmailukäytössä
226	Kj/3	Uudenmaan maakuntavaltuuston varajäsenen valinta
227	Kj/4	Vuoden 2017 talousarvioehdotuksen raami ja talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2017–2019 laatimisohteet
228	Kj/5	Menovaraus kaupunginhallituksen käytettäväksi turvapaikanhakijoiden kotoutumisen edellytysten ja maahanmuuttajien hyvän kotouttamisen varmistamiseksi
229	Kj/6	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
230	Kj/7	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
231	Kj/8	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
232	Ryj/1	Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Länsimetro Oy:n hakemuksesta metrotunnelin rakentamisen pohjavedelle aiheuttamista muutoksista
233	Ryj/2	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
234	Stj/1	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
235	Sj/1	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
236	Kaj/1	Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston päätöksistä 4.11.2015 § 283 (Kruunusiltojen liikennesuunnitelma) ja § 284 (Kruunuvuoren joukkoliikenneyhteyden asemakaava nro 12305) tehdyn valituksen täydennyksestä
237	Kaj/2	Maankäyttösopimus Kiinteistö Oy Mäkelänkatu 58-60 kanssa poikkeava-

14.03.2016

---

		mispäätökseen liittyen (Vallila, tontti 22707/29)
238	Kaj/3	Lausunto Uudenmaan liitolle Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta
239	Kaj/4	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

14.03.2016

Kj/1

§ 221

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Otso Kivekkään ja Mika Raatikaisen sekä varatarkastajiksi Lasse Männistön ja Hannu Oskalan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

14.03.2016

Kj/2

§ 222

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

14.03.2016

Kaj/1

§ 223

V 30.3.2016, Konalan kortteleiden 32025 ja 32032, korttelin 32026 tontin 1 sekä katu- ja puistoalueiden asemakaavan muuttaminen (nro 12262, Aittatie 13, 14 ja 16)

HEL 2011-003984 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä 32. kaupunginosan (Konala) korttelin 32025, korttelin 32026 tontin 1, korttelin 32032 sekä katu- ja puistoalueiden asemakaavan muutoksen 31.3.2015 päivätyn ja 20.10.2015 muutetun piirustuksen nro 12262 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12262 kartta, päivätty 31.3.2015, muutettu 20.10.2015
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12262 selostus, päivätty 31.3.2015, muutettu 20.10.2015, päivitetty Kslk:n 20.10.2015 päätöksen mukaiseksi
- 3 Havainnekuva 31.3.2015
- 4 Tilastotiedot
- 5 Vuorovaikutusraportti 31.3.2015 liitteineen, täydennetty 20.10.2015
- 6 Osa päätöshistoriaa, internet-versio
- 7 Tehdyt muutokset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Esitysteksti
Liite 1

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvnro

FI02012566

	Liite 2
	Liite 3
	Liite 4
	Liite 5
	Liite 6
Helen Oy	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helen Sähköverkko Oy	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä/Vesihuolto	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos mahdollistaa neljän uuden nelikerroksisen asuinkerrostalon, yhteensä 5 000 k-m², rakentamisen Konalan Aittatien pohjoispäähän ja Aittalehdon puiston pohjoisreunaan. Uusia asukkaita tulee noin 120. Uudisrakentaminen sijoittuu osin nykyisille korttelialueille, osin nykyiselle puistoalueelle. Ajoneuvoliikenteen katuverkkoa ei laajenneta. Uudisrakentamista ja piha- ja pysäköintijärjestelyjä ohjataan kaavamääräyksiin siten, että alueen yhtenäisyys säilyy. 1950–60-lukujen vaihteessa rakennetut, kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti arvokkaat asuinkerrostalot suojellaan.

Esittelijän perustelut

Asemakaavan muutos on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja oikeusvaikutteisen Helsingin yleiskaava 2002:n mukainen sekä edesauttaa valtuuston päätösten mukaisten kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Kaavaratkaisun lähtökohdat ja perustelut ilmenevät yksityiskohtaisemmin liitteenä olevasta selostuksesta.

Nykyisten korttelialueiden kaavoitustyö on tehty tontinomistajien hakemuksesta ja kaavamutoksen sisältö on neuvoteltu hakijoiden kanssa. Puistoalueiden kaavoitustyö on tehty kaupungin aloitteesta.

Alue sijaitsee Aittalehdon puiston ja Konalantien välissä. Suunnittelualue rajautuu lännessä Käärtipolun päähän, pohjoisessa Konalan ala-asteen tonttiin ja Luhtipuistoon, idässä Konalantiehen.

Lähtökohdat

Helsingin yleiskaava 2002:ssa alue on kerrostalovaltaista asumisen tai toimitilan aluetta. Alue on merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi.

Alueella voimassa oleva asemakaava on vahvistettu vuonna 1962. Kaavan mukaan alue on asuntokerrostalojen korttelialuetta, puisto- ja katualuetta. Kaava osoittaa seitsemän rakennusalaan 3–4-kerroksisille asuinkerrostaloille. Rakennusoikeus on yhteensä 7 320 k-m².

Alueen yleiskuvaus ja maanomistus

Suunnittelualueella sijaitsee seitsemän 1950–60-lukujen vaihteessa rakennettua nelikerroksista asuinkerrostaloa. Alueen yhtenäisyys ja säilyneisyys on noteerattu voimassa olevassa yleiskaavassa merkitsemällä alue kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi. Rakennusvalvontavirasto on huomionnut alueen arvot laatimalla Konalan länsireunan aluekartoituksen ja korjaustapaohjeet.

Tontit ovat yksityisomistuksessa. Tontit rajoittuvat kaupungin omistuksessa oleviin puistoalueisiin ja koulutonttiin. Ympäröivä rakennuskanta on vaihtelevan ikäistä.

Asemakaavan muutoksen sisältö ja perustelut

Helsingin kaupunginvaltuuston asettamat asuntotuotantotavoitteet edellyttävät täydennysrakentamista esikaupunkialueilla. Asemakaavan muutoksen tavoitteena on täydentää nykyistä aluetta uusilla, yhtenäiseen ympäristöön sopivilla asuinkerrostaloilla. Tavoitteena on myös varmistaa olemassa olevan rakennusryhmän ja siihen liittyvän pihaympäristön yhtenäisyyden ja arvokkaiden piirteiden säilyttäminen.

Kaavamuutosta hakeneiden tontinomistajien tavoitteena on, että uusille asuinkerrostaloille on lohkottavissa erilliset tontit.

Asemakaavan muutos mahdollistaa neljän uuden nelikerroksisen asuinkerrostalon, yhteensä 5 000 k-m², rakentamisen osin nykyisille korttelialueille, osin nykyiselle puistoalueelle. Uudisrakennusten sijoittelu pohjautuu kaupunkisuunnitteluviraston teettämään Konalan täydennysrakentamismahdollisuuksien selvitykseen. Uudisrakennusten hahmoa sekä piha- ja tonttijärjestelyjä on tutkittu tarkemmin täydennysra-

kentämisen viitesuunnitelmassa, yhteistyössä kaavam muutosta hakeneiden tontinomistajien ja kaupunkisuunnitteluviraston kesken.

Uudisrakentaminen osoitetaan AK-korttelialueille (Asuinkerrostalojen korttelialue). Kaavan edellyttämät autopaikat ovat sijoitettavissa maantasoon. Liikenne uusille tonteille ohjataan osin Aittatieltä, osin Käärtipolulta. Konalantien katuliikenteen aiheuttama melu ja päästöt on otettu huomioon korttelin 32032 uudisrakentamisen ratkaisussa.

Nykyiset asuinkerrostalot pihapiireineen sijoittuvat AK/s-korttelialueille (Asuinkerrostalojen korttelialue, joka on kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti arvokas ja jolla ympäristö säilytetään). 1950–60-lukujen vaihteessa rakennetut, kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti arvokkaat asuinkerrostalot suojellaan.

Puistoalueen pienenemisestä huolimatta puiston kulkureitit säilyvät nykyisillä paikoillaan.

Asemakaavamuutoksen vaikutukset ja kustannukset

Kaavan toteuttaminen mahdollistaa uusien hissillisten asuntojen rakentamisen alueelle, jolla suurin osa huoneistoista on hissittömissä taloissa. Uudet rakennukset noudattavat olemassa olevien rakennusten mitataavaa ja lomittaista sijoittelua. Nykyisten asuinkerrostalojen ja niiden pihojen muodostama arvokas kokonaisuus on mahdollista säilyttää. Kaavan toteuttaminen ei edellytä uusien katujen rakentamista. Aittatien ja Käärtipolun liikennemäärän arvioidaan lisääntyvän noin 50 ajoneuvolla vuorokaudessa kullakin kadulla. Nykyiset kulkureitit puistoalueilla säilyvät.

Kaavan toteuttamiseen liittyy vähäinen määrä katu- ja puistorakentamista ja yhdyskuntateknisen huollon verkostojen täydentämistä. Yhteensä kaavamuutoksen aiheuttamat kustannukset kaupungille ovat n. 100 000 euroa.

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Tonttien 32025/1, 32026/1 ja 32032/1 omistajat ovat yhdessä teettäneet viitesuunnitelman tonttien täydennysrakentamisesta ja hakeneet asemakaavan muutosta täydennysrakentamisen mahdollistamiseksi. Nykyisten puistoalueiden kaavoitustyö on käynnistynyt kaupungin aloitteesta.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty selostuksen liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Valmistelun aikana on järjestetty kaksi yleisötilaisuutta ja kaavakävely. Valmisteluaineisto on ollut nähtävillä myös Pitäjänmäen kirjastossa.

Viranomaisyhteistyö

Kaavamuutoksen valmistelun yhteydessä on tehty viranomaisyhteistyötä asianomaisten hallintokuntien ja kuntayhtymien kanssa.

Viranomaisten kannanotot kohdistuivat kunnallisteknisiin verkostoihin, Konalantien liikenteen vaikutuksiin ilmanlaatuun ja meluun sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ympäristön suojeluun.

Kannanotoissa ilmoitetut asiat on otettu huomioon kaavaehdotusta valmisteltaessa.

Esitetyt mielipiteet

Kaavamuutoksen valmisteluun liittyen on esitetty kirjeitse 33 mielipidettä, joista 28 koski osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ja 5 asemakaavan muutosluonnosta. Osa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevista mielipiteistä sisälsi usean allekirjoittajan nimilistoja. Lisäksi mielipiteitä on esitetty suullisesti asukastilaisuuksissa ja kaavakävelyllä ja sähköpostitse kaavan valmistelijalle.

Saadut mielipiteet kohdistuivat eniten seuraaviin aiheisiin:

- pysäköinti, liikenneturvallisuus ja katujen talvikunnossapito
- maiseman ja alueen luonteen muuttuminen, puiston pieneneminen Käärtipolun päässä, näkymät ja viihtyvyys, koettujen laatutekijöiden katoaminen, huoli asuntojen arvon laskusta
- alueen linnuston, puuston ja muun kasvillisuuden muuttuminen.

Mielipiteet on kaavoitustyössä otettu huomioon siten, että

- ajoneuvoliikenne uusille asuintonteille jaetaan Aittatien ja Käärtipolun kesken, jolloin muutos ei muodostu kummankaan kadun nykyisten asukkaiden kannalta kohtuuttomaksi.
- on tehty viranomaisyhteistyötä kaupunginmuseon ja ympäristökeskuksen kanssa sen varmistamiseksi, että uudisrakentamisen yhteydessä voidaan merkittävät luonto- ja kulttuurihistorialliset arvot säilyttää.

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään tiivistelmät viranomaisten kannanotoista ja mielipiteistä sekä niiden vastineet laajemmin. Vuorovaikutusraportin liitteenä on muistiot keskustelutilaisuuksista ja kaavakävelystä.

Kaavaehdotuksen nähtävilläolo

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 31.3.2015 esittää kaupunginhallitukselle 31.3.2015 päivätyin 32. kaupunginosan (Konala) kortteliä 32025, korttelin 32026 tonttia 1, kortteliä 32032 sekä katu- ja puistoa-alueita koskevan asemakaavan muutosehdotuksen hyväksymistä.

Asemakaavan muutosehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 24.4.–25.5.2015.

Ehdotuksesta on tehty 3 muistutusta. Ennen nähtävilläoloa on saapunut 1 kirje. Ehdotuksesta ovat antaneet lausuntonsa Helen Sähköverkko Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä, kaupunginmuseo, kiinteistölautakunta, pelastuslautakunta, yleisten töiden lautakunta sekä ympäristökeskus. Helen Oy:n lausuntoa ei saatu. Lautakuntien lausuntojen käsittelyyn ei ole liittynyt äänestyksiä.

Muistutukset ja kirje

Muistutuksissa esitettiin, ettei kaavamuutoksessa ole riittävästi huomioitu alueen nykyistä väljää luonnetta. Täydennysrakentamisen pelättään pilaavan alueen arvoja ja viihtyisyyttä. Tontilla 32026/8 tapahtuvan uudisrakentamisen koetaan tulevan liian lähelle Käärtipolku 1:n ja 2:n nykyisiä asuinkerrostaloja. Käärtipolkua pidetään ahtaana ja pysäköinnin järjestäminen nähdään vaikeana.

Kirjeessä esitettiin, että alueen julkista liikennettä on lisättävä, koska bussit ovat usein täynnä.

Muistutukset ja kirje eivät ole johtaneet kaavaehdotuksen tarkistamiseen. Vastineet on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Lausunnot

Kaupunginmuseo toteaa, että rakennettu kulttuuriympäristö on asemakaavaehdotuksessa otettu hyvin huomioon. Kiinteistölautakunta toteaa, että kaavamuutoksen toteuttaminen edellyttää aluejärjestelyjä kaupungin ja yksityisten maanomistajien välillä. Maapoliittisia neuvotteluja ei ole tarpeen käydä. Kiinteistölautakunta huomauttaa lisäksi, että tontin 32026/8 alueella sijaitseva vähäinen määrä metallikuonaa tulee viimeistään rakentamisen yhteydessä poistaa asianmukaiseen sijoituspaikkaan. HSY vesihuollon ja yleisten töiden lautakunnan lausunnoissa esitettiin huomautuksia vesihuollon lisärakentamisesta ja hulevesien käsittelystä. Pelastuslautakunta kiinnitti huomiota riittävään sammutusveden saantiin sekä pelastusteiden järjestelyihin. Helen Sähköverkko Oy esitti tarkistuksia johtoaluemerkintöihin.

Asemakaavan muutosehdotusta on tarkistettu lausuntojen johdosta siten, että kaavakarttaan on lisätty johtokujamerkintä Aittatien kääntöpai-

kan ja Sotilaspellontien välisellä puistoalueella kulkevalle keskijännite-
maakaapelille.

Tehty muutos ei ole olennainen, joten ehdotusta ei ole ollut tarpeen
asettaa uudelleen nähtäville.

Vuorovaikutusraportissa esitetään tiivistelmät muistutuksista, kirjeestä
ja lausunnoista sekä niiden vastineet laajemmin.

Lopuksi

Ehdotus koskee osin valtion ylläpitämään kiinteistörekisteriin kuuluvaa,
osin siihen kuulumatonta aluetta.

Päätösehdotus on kaupunkisuunnittelulautakunnan tarkistetun esityk-
sen mukainen. Esitys oli yksimielinen.

Kaavamuutos ei nosta tonttien rakennusoikeutta merkittävästi, joten
kaupunginhallituksen 9.6.2014 tekemän maapoliittisen päätöksen mu-
kaisia neuvotteluja ei ole tarpeen käydä.

Kaavamuutoksen toteuttaminen edellyttää aluejärjestelyjä kaupungin ja
yksityisten maanomistajien välillä. Esisopimukset alueluovutuksista tu-
lee tehdä ennen kaavan hyväksymistä. Sopimukset on allekirjoitettu
10.2.2016 ja 2.3.2016.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12262 kartta, päivätty 31.3.2015,
muutettu 20.10.2015
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12262 selostus, päivätty
31.3.2015, muutettu 20.10.2015, päivitetty Kslk:n 20.10.2015 päätök-
sen mukaiseksi
- 3 Havainnekuva 31.3.2015
- 4 Tilastotiedot
- 5 Vuorovaikutusraportti 31.3.2015 liitteineen, täydennetty 20.10.2015
- 6 Osa päätöshistoriaa, internet-versio
- 7 Tehdyt muutokset

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Esisopimus 3869 Konalanrinne 1-2

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

14.03.2016

Kaj/1

4

Esisopimus 3866 Konalanrinne 3

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Helen Oy

Helen Sähköverkko Oy

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä/Vesihuolto

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Tiedoksi

Kaupunkisuunnitteluvirasto/Koski

Kaupunginmuseo

Kaupunkisuunnittelulautakunta

Kiinteistölautakunta

Rakennusvalvontavirasto

Yleisten töiden lautakunta

Ympäristölautakunta

Pelastuslautakunta

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupunkisuunnittelulautakunta 20.10.2015 § 283

HEL 2011-003984 T 10 03 03

Ksv 1565_2, Aittatie 13, 14 ja 16, karttaruutu F6

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 31.3.2015 päivätyn ja 20.10.2015 muutetun 32. kaupunginosan (Konnala) korttelin 32025, korttelin 32026 tontin 1, korttelin 32032 sekä katu- ja puistoalueiden asemakaavan muutosehdotuksen nro 12262 hyväksymistä ja etteivät tehdyt muistutukset, saapunut kirje ja annetut lausunnot anna aihetta muihin toimenpiteisiin. Muutokset ilmenevät yksityiskohtaisesti esityslistan liitteestä ja kaavaselostuksesta
- ettei kaavan muutosehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.

Lisäksi lautakunta päätti

- antaa kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksestä ja vuorovaikutusraportista ilmenevät vastaukset kaupungin perusteltuna kannanottona tehtyihin muistutuksiin.
- antaa vuorovaikutusraportin mukaisen vastineen saapuneeseen kirjeeseen.

31.03.2015 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Mikael Ström, arkkitehti, puhelin: 310 37470
mikael.strom(a)hel.fi
Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 310 37251
jouni.kilpinen(a)hel.fi
Pirjo Koivunen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37128
pirjo.koivunen(a)hel.fi
Riitta Salastie, arkkitehti, rakennussuojelu, puhelin: 310 37218
riitta.salastie(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 25.06.2015 § 316

HEL 2011-003984 T 10 03 03

Kiinteistökartta 111/680 491, Aittatie 13, 14 ja 16

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunkisuunnittelulautakunnalle 32. kaupunginosan (Konala) korttelin 32025, korttelin 32026 tontin 1, korttelin 32032 sekä katu- ja puistoalueiden asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12262 seuraavan lausunnon:

Lautakunta toteaa, että kaava-alueen tontit ovat yksityisomistuksessa. Asunto Oy Konalanrinne 1 - 2 omistaa kaavatontit 32025/1 ja 32026/1 ja tontin 32032/1 omistaa Asunto Oy Konalanrinne 3. Kaupunki omistaa katu- ja puistoalueet.

Kaavoitustyö on tullut vireille kaupungin ja tontinomistajien aloitteesta ja pohjautuu kaupunkisuunnitteluviraston vuonna 2010 teettämään selvitykseen Konalan täydennysrakentamismahdollisuuksista.

Kaavamuutoksessa tonttien 32025/1, 32026/1 ja 32032/1 olemassa oleville rakennuksille muodostetaan omat tontit ja asuinkerrostalot suojellaan. Lisärakentamiselle muodostetaan tontinosista sekä kaupungin omistamista puistoalueen osista kolme uutta AK-tonttia 32025/3, 32026/8 ja 32032/3. Uusille tonteille on osoitettu asuinrakennusoikeutta yhteensä 5 000 k-m².

Kaavamuutoksesta ei koidu tontinomistajille kaupunginhallituksen 9.6.2014 tekemän maapoliittisen päätöksen edellyttämää merkittävää hyötyä ja maapoliittisia neuvotteluja ei ole siten tarpeen käydä.

Kaavan toteuttaminen

Kaavamuutoksen toteuttaminen edellyttää aluejärjestelyjä kaupungin ja yksityisten maanomistajien välillä.

Kaupungille syntyy oikeus lunastaa Asunto Oy Konalanrinne 1 - 2 omistamasta kaavatontista 32026/1 noin 939 m²:n suuruinen osa, joka liitetään uuteen AK-tonttiin 32026/8. Lisäksi kaupungin tulee hankkia yhtiöiltä yhteensä noin 98 m²:n suuruiset alueet liitettäväksi puistoon ja noin 86 m² suuruinen alue Aittatien katualueeseen.

Edelleen kaavan toteuttamiseksi kaupunki myy yhtiöille nykyisestä puistoalueesta 33-9903-1 yhteensä noin 998 m²:n suuruiset alueet liitettäväksi muodostettavaan AK-tonttiin 32025/3 (570 m²) ja 32032/3 (428 m²).

Kiinteistövirasto neuvottelee yhtiöiden kanssa aluejärjestelyjä koskevat esisopimukset ennen kaavan lainvoimaistumista ja lopulliset kaupat tullaan tekemään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun kaavamuutos on lainvoimaistunut.

Kaavan toteuttamisessa on myös huomioitava, että tontin 32026/8 alueella sijaitseva vähäinen määrä metallikuonaa, tulee viimeistään rakentamisen yhteydessä poistaa asianmukaiseen sijoituspaikkaan, ja kuonan poistosta tulee ilmoittaa Helsingin kaupungin ympäristökeskukselle.

Lautakunta esittää, että asemakaavaa ei tulisi hyväksyä ennen kuin esisopimukset alueluovutuksista on tehty.

Lautakunta puoltaa asemakaavan muutosehdotuksen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Kirsi Federley, tonttiasiamies, puhelin: 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 09.06.2015 § 279

HEL 2011-003984 T 10 03 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Suunnittelualue sijaitsee Konalassa Aittalehdon puiston ja Konalantien välissä. Asemakaavan muutos mahdollistaa neljän uuden nelikerroksisen asuinkerrostalon, yhteensä 5 000 k-m², rakentamisen osin nykyisille korttelialueille, osin nykyiselle puistoalueelle.

Puistoalueen pienenemisestä huolimatta puiston kulkureitit säilyvät nykyisillä paikoillaan. Aittatien käänköpaikalle ja koululle lounaasta johtava reitti on osoitettu yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle. Muut puistoreitit on merkitty ohjeellisen ulkoilutien merkinnällä. Korttelin 32025 eteläkärjen työstäminen mahdollistaa uuden polunhaaran rakentamisen, jolloin kulku Aittalehdon ja Konalantien välillä sujuvoituu nykyisestä.

Asemakaavamuutoksen mukainen täydennysrakentaminen edellyttää johtosiirtoja korttelin 32032 alueella. Rakennuttaja vastaa johtosiirtojen suunnittelusta ja toteutuksesta.

Korttelin 32026 pintavedet on nykytilanteessa johdettu korttelin länsipuoliselle puistoalueelle. Uudelle tontille 32026/8 lisätään tulvareitti-merkintä, joka mahdollistaa pintavesien johtamisen tontilta 32026/7

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

tontin 32026/8 läpi puistoalueelle. Puistoalueelle merkitään luonnonmukainen hulevesien käsittelyalue, jonka sijainti on likimääräinen. Tontin 32026/8 rakennuttajan tulee neuvotella rakennusviraston kanssa olemassa olevan, pintavesiä keräävän painanteen mahdollisesta muokkaamisesta, mitoituksesta ja istuttamisesta siten, että se voi ottaa vastaan ylivuotovesiä tonteilta. Lähtökohta Helsingissä on aina, että hulevesien viivyttäminen ja imeyttäminen tapahtuu suurimmaksi osaksi jo tonteilla. Kaavamuutosehdotuksen mukaan tonttien pintarakenteiden tulee olla pääasiassa vettä läpäiseviä, mikä edesauttaa tätä tavoitetta. Hulevesien ylivuodon johtamisessa hyödynnetään puistossa olevaa painannetta. Tämän lisäksi on luontevaa johtaa hulevesiä viheralueilla avo-ojissa edelleen kohti Hilanpellon puiston valtaojaa.

Kaavan toteuttaminen ei edellytä uusien katujen rakentamista. Aittatien liikennejärjestelyjä esitetään parannettavaksi siten, että kadun pohjoispäähän rakennetaan nykyisten liikennesuunnitteluohjeiden mukainen kääntöpaikka. Kääntöpaikkaa sivuavan jalankulku- ja pyörätien turvallisuus paranee, kun se erotetaan reunakivellä kääntöpaikasta.

Alustavan kustannusarvion mukaan rakennusvirastolle aiheutuu kaavan toteuttamisesta noin 50 000 euron kustannukset.

Yleisten töiden lautakunta puoltaa asemakaavan muutoksen nro 12262 hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin.

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Jere Saarikko, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39857
jere.saarikko(a)hel.fi
Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 19.05.2015 § 201

HEL 2011-003984 T 10 03 03

Päätös

Ympäristölautakunta päätti, että lausunnon asiasta antoi ympäristökeskus.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Juha Korhonen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32080
juha.korhonen(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 11.5.2015

HEL 2011-003984 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö

Kaupunginmuseo arvioi kaavahanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Alue sijaitsee Aittalehdon puiston ja Konalantien välissä. Suunnittelualue rajautuu lännessä Käärtilpolun päähän, pohjoisessa Konalan ala-asteen tonttiin ja Luhtipuistoon, idässä Konalantiehen.

Helsingin yleiskaava 2002:ssa alue on merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi. Aluetta tulee yleiskaavan mukaan kehittää siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät.

Asemakaavan muutoksen tavoitteena on täydentää 1950–60-lukujen vaihteessa rakennettua aluetta uusilla, yhtenäiseen ympäristöön sopivilla asuinkerrostaloilla. Asemakaavan muutos mahdollistaa neljän uuden nelikerroksisen asuinkerrostalon, yhteensä 5 000 k-m², rakentamisen. Kortteleita joudutaan laajentamaan puistoalueelle. Alueen yhtenäisyyden säilyttämiseksi uudisrakentamista, piha- ja pysäköintijärjestelyjä ohjataan kaavamääräyksiin.

Kaavamuutosehdotuksessa suojellaan seitsemän olemassa olevaa asuinkerrostaloa kaavamerkinnällä sr-2. Korttelialueet, joilla nämä kerrostalot sijaitsevat merkitään kaavamerkinnällä AK/s: Asuinkerrostalojen korttelialue, joka on kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti arvokas ja jolla ympäristö säilytetään.

Suojeltavat kerrostalot ovat arkkitehti Esko Suhosen suunnittelemat ja ne valmistuivat vuosina 1959-60. Suhonen laati vuonna 1957 alueen asemakaavaluonnoksen, johon rakennusten lomittainen sijoittelu pohjautuu. Pihat ja pysäköintialueet ovat sorapintaisia. Kulkureitit ja autopaikat sijoittuvat alueelle leimallisten komeiden täysikasvuisten mäntyjen lomaan.

Rakennusvalvontavirasto on tehnyt alueen korjaustapaohjeet "Konalan länsireuna: Alue- kartoitus ja korjaustapaohjeet – 1960-luvun kerrostalokorttelit". Korjaustapaohje antaa neuvoja rakennusten korjausten

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

suunnitteluun, lisäksi siinä on mukana pihaympäristöt ja pihakalusteet. Esitetyt korjaustavat ovat sellaisia, että kulttuuriympäristön arvot on mahdollista jatkossakin säilyttää.

Uudisrakennuksista määrätään mm. seuraavasti: Rakennuksen yleisilmeeseen ja mittakaavan tulee sopeutua viereisillä AK/s-korttelialueilla sijaitsevaan yhtenäiseen rakennusryhmään. Rakennuksen julkisivun tulee olla vaaleaa keltaisen tai ruskean sävyistä karkeaa rappausta. Sokkelin tulee olla betonia ja sen yläreunan tulee porrastua maaston muotojen mukaan. Asuinkerrostalossa tulee olla loiva peltinen aumakatto.

Rakennettu kulttuuriympäristö on otettu huomioon asemakaavaehdotuksessa kaupunginmuseon näkemyksen mukaan hyvin. Kulttuuriympäristön arvoja vaalitaan suojelemalla nykyiset rakennukset ja niiden lähiympäristö sekä ohjaamalla kaavamääräyksiin uudisrakennusten mitataavaa ja julkisivumateriaaleja, pihojen toteutusta ja puiden säilyttämistä.

Helsingin kaupunginmuseo puoltaa asemakaavaehdotuksen hyväksymistä.

9.4.2014 Lausunto annettu

3.6.2013 Lausunto annettu

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 310 36483
sari.saresto(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 05.05.2015 § 63

HEL 2011-003984 T 10 03 03

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi 32.KO, asemakaavan muutoksesta nro 12262, Konala, Konalanrinne 1-2 Asunto Oy, 32025.A, 32026/1.A, Aittatie 14, Aittatie 16, 32032/1.A, Aittatie 13, Konalanrinne 3 Asunto Oy, Aittatien pohjoispää, Käärtipolku, 1565_2.H, 12262.P seuraavan lausunnon:

Asemakaavassa tulee huomioida muutosalueella jo sijaitsevien rakennusten pelastustie- ja nostopaikkajärjestelyjen päivittäminen vastamaan nyt suunniteltujen uudisrakennusten yhteyteen rakennettavien pelastusteiden tasoa.

Lisääntyneen rakennuskannan vuoksi asemakaavassa on otettava huomioon riittävä sammutusveden saanti. Parhaiten tämä on toteutet-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

tavissa rakentamalla palovesiasema keskeiselle paikalle: Aittatien uusittavan kääntöpaikan yhteyteen.

Esittelijä

vs. pelastuskomentaja
Jorma Lilja

Lisätiedot

Markku Holopainen, palomestari, puhelin: 310 30224
markku.holopainen(a)hel.fi

Helsingin Energia -liikelaitos 23.4.2014

HEL 2011-003984 T 10 03 03

Helsingin Energian kaukolämpöjohtoja on kaavamuuotosalueen tonteilla. Toivomme, että uudisrakennusten lämmitysenergiahuollon järjestäminen huomioidaan jatkosuunnittelussa läheisessä vuorovaikutuksessa tontinomistajan, kaavoittajan ja Helsingin Energian kesken.

Lisätiedot

Jouni Kivirinne, Kehityspäällikkö, puhelin: +358 9 617 2936
jouni.kivirinne(a)helen.fi

Rakennusvirasto 22.4.2014

HEL 2011-003984 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää rakennusviraston kannanottoa asemakaavan muutosluonnoksesta 1102-00/13, Konala.

Kaavamuuotos koskeen kolmea kerrostalotonttia osoitteissa Aittatie 13, 14 ja 16 (tontit 32025/1, 32026/1 ja 32032/1), osaa Aittatien katualueesta ja osia tonttien etelä- ja länsipuolisista puistoalueista.

Asemakaavan muutos mahdollistaa neljän uuden nelikerroksisen asuinkerrostalon, yhteensä 4 800 k-m², rakentamisen osin nykyisille korttelialueille, osin nykyiselle puistoalueelle.

Aittatie 13 ja 14 nykyisiä tontteja on tarkoitus laajentaa nykyiselle puistoalueelle vähäisessä määrin siten, että uusia asuinkerrostaloja varten on mahdollista lohkoa omat tontit. Käärtipolku 2:n ja Aittatie 16:n välinen puistoalue on suunniteltu muutettavaksi kerrostalotontiksi siten, että kulkuyhteys Käärtipolulta Aittalehdon puistoon säilyy. Muutkin puis-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

14.03.2016

toalueella olevat kulkureitit säilyvät. Puistossa olevan pelikentän jäljelle jäävä osa on tarkoitus muuttaa nurmipintaiseksi. Aittatien kääntöpai-
kan muotoa muutetaan.

Asemakaavaluonnoksen mukaiset katu- ja puistoalueiden toteutuskus-
tannukset rakennusvirastolle ovat yhteensä noin 85 000 euroa.

Rakennusvirastolla ei ole huomauttamista asemakaavaluonnoksesta

14.6.2013 Lausunto annettu

Lisätiedot

Jere Saarikko, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39857
jere.saarikko(a)hel.fi

Marko Jylhänlehto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38237
marko.jylhanlehto(a)hel.fi

§ 224

V 30.3.2016, Mellunkylän korttelin 47208 tonttien 5 ja 6, korttelin 47218 tontin 1 sekä puisto- ja katualueiden asemakaavan muuttaminen (nro 12329, Mellunmäki, Saariseläntien ja Pyhätunturintien alue)

HEL 2014-010754 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä 47. kaupunginosan (Mellunkylä, Mellunmäki) korttelin 47208 tonttien 5 ja 6, korttelin 47218 tontin 1 sekä puisto- ja katualueiden asemakaavan muutoksen 9.12.2014 päivätyn ja 1.12.2015 muutetun piirustuksen nro 12329 mukaisena ja asemakaavaselistuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12329 kartta, päivätty 9.12.2014, muutettu 1.12.2015, päivitetty Kslk:n 1.12.2015 päätöksen mukaiseksi
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12329 selostus, päivätty 9.12.2014, muutettu 1.2.2015, päivitetty Kslk:n päätöksen 1.12.2015 mukaiseksi
- 3 Havainnekuva 1.12.2015
- 4 Osa päätöshistoriaa, internet-versio
- 5 Vuorovaikutusraportti 9.12.2014 liitteineen, täydennetty 16.12.2014 ja 1.12.2015
- 6 Tehdyt muutokset
- 7 Tilastotiedot, tarkistettu 14.3.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Esitysteksti

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

	Liite 1
	Liite 2
	Liite 3
	Liite 4
	Liite 5
	Liite 6
Helen Oy	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helen Sähköverkko Oy	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä/Vesihuolto	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos mahdollistaa lisärakentamisen (15 700 k-m²), Saariseläntie 1 ja 3 ja Pyhätunturintien 2 tonteilla. Alueelle tulee noin 400 uutta asukasta. Puistoaluetta liitetään jonkin verran olemassa oleviin asuintontteihin ja katualueeseen. Kaavassa varataan mahdollisuus Vantaan ulkoilureittiverkostoon suuntaavan uuden ulkoilutieyhteyden rakentamiseen.

Esittelijän perustelut

Asemakaavan muutos on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen ja edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista. Asemakaavan muutos on tehty kaupungin aloitteesta.

Alue sijaitsee Mellunmäessä noin 600 m etäisyydellä metroasemasta itään.

Lähtökohdat

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Helsingin yleiskaava 2002:ssa alueelle on merkitty kerrostalovaltaista aluetta ja virkistysalueyhteys. Alueella on voimassa asemakaavat vuosi-
silta 1968–1998. Tontit ovat asuinkerrostalojen ja yleisten rakennusten
tontteja ja niiden asemakaavan mukainen rakennusoikeus (9 000 k-m²)
on lähes kokonaan käytetty lukuun ottamatta Pyhätunturintien 2:ta, josta
on purettu entinen päiväkotirakennus. Mellunkylän alueellisessa ke-
hittämissuunnitelmassa (kaupunkisuunnittelulautakunta 10.2.2011)
Saariseläntien ja Saariselänkujan kulmaan on osoitettu aluetta, jossa
rakentamismahdollisuudet selvitetään. Mellunmäentien eteläpuolella
kaupunginosapuiston alue esitetään ulotettavaksi Siltapolulta Mellun-
mäentiehen saakka.

Asemakaavan muutoksen sisältö ja perustelut

Tavoitteena on täydennysrakentamisen mahdollistaminen ja siten uu-
sien käyttäjien tuominen alueen palveluille, Mellunmäentien ja Saarise-
läntien varren rakentaminen kaupunkimaisemmaksi ja ulkoilureittiyhtey-
den parantaminen Saariseläntieltä Vantaan suuntaan.

Asemakaavan muutoksessa Saariseläntie 3:n ja Pyhätunturintien 2:n
tontteja laajennetaan ja alueelle sijoitetaan kuusi uudisrakennusta. Ra-
kennukset sijoittuvat pääosin nykyisten katujen varteen. Uudisraken-
nusten rakennusoikeus on yhteensä 15 700k-m². Alueelle tulee noin
400 uutta asukasta (1as/ 40/k-m²). Mellunmäentien varressa uudisra-
kennuksiin sisältyy kadunvarren palvelutilaa yhteensä 200 k-m².

Liikennejärjestelyihin tulee vähäisiä muutoksia. Saariseläntien ja Saari-
selänkujan kulmasta voidaan rakentaa ulkoilutie Vantaan rajalle. Mel-
lunmäentielle mahdollisesti sijoitettavan raitiotien kiskot ovat autoliiken-
teen kaistoilla.

Asemakaavan toteuttaminen edellyttää Saariseläntiellä jätevesiviemä-
rin lisärakentamista noin 70 metriä. Maanalaisten tilojen kuivatus- ja jä-
tevedet tulee tarvittaessa johtaa kiinteistökohtaisella pumppaamalla
yleiseen viemäriverkostoon. Alueen maaperä on kalliota, jota peittää
paikoitellen ohut kitkamaakerros. Voimakkaat korkeusvaihtelut asetta-
vat suunnittelulle ja toteutukselle haasteita. Rakennusten ja piha-aluei-
den toteuttaminen vaatii pääsääntöisesti louhintaa. Mellunmäentien
suuntaiset rakennusmassat suojaavat pihojen leikki- ja oleskelualueita
liikenteen melulta. Mellunmäentien varren rakennuksia koskien kaavas-
sa on ääneneristävyyteen ja korvausilmaa liittyvät määräykset.

Asemakaavamuutoksen vaikutukset ja kustannukset

Kaavan toteutuessa kaupunkirakenne tiivistyy. Suurimmat maisemalli-
set ja kaupunkikuvalliset vaikutukset kohdistuvat Mellunmäentien ja
Saariseläntien varsille, joiden katunäkymät muuttuvat tiiviimmiksi ja ra-

kennetummiksi. Uusi rakentaminen on kerrosluvultaan nykyistä kaupunkirakennetta korkeampaa minkä vuoksi myös laakson avoimilta virkistysalueilta tarkasteltuna uudet rakennukset sijoittuvat puistonäkymiin aiempaa hallitsevampina. Uusia pienimuotoisia palveluja voi sijoittua Mellunmäentien ja Saariseläntien varteen. Alueen asuntotyyppijakama monipuolistuu, mikäli matalammat rakennukset toteutetaan rivitalonomaisina. Rakennustyömaista koituu tilapäistä haittaa asumiselle. Toteutuessaan uusi ulkoilutie Saariseläntien päästä parantaa mahdollisuuksia tutustua linnoite- ja luontokohteisiin Vantaan puolella.

Vaikutukset liikenteeseen ovat vähäiset. Saariseläntien ja Pyhätunturintien liikennemäärät lisääntyvät kumpikin noin 150 autoa vuorokaudessa. Muutokset Mellunmäentiellä ovat vähäisiä. Mellunmäentien eteläisestä jalankulku-pyörätiestä tulee hiukan nykyistä jyrkempi. Mellunmäentien varressa olevat yhdistetyt jalankulkupyörätiet voidaan muuttaa erotelluiksi. Mellunmäentielle mahdollisesti rakennettava raitiotie on autoliikenteen kanssa samoilla kaistoilla. Pyhätunturintien eteläpäästä puistoon johtavasta raitista tulee lähes esteetön.

Asemakaavan toteuttaminen vahvistaa olemassa olevan teknisen huollon verkoston käyttöä.

Yleiskaavan mukaisesti kaava-alueen itäpuolen laakson virkistysalueen jatkuvuus säilyy, mikä ylläpitää myös paikallista ekologista kytkeytyneisyyttä Helsingin ja Vantaan puolen viheralueiden välillä.

Kaavan mukaisella lisärakentamisella on jonkin verran paikallisia maisemavaikutuksia kaava-alueen itä- ja pohjoispuolen virkistysalueelle. Erityisesti kaava-alueen itälaidan kahdeksankerroksinen pistetalo tulee näkymään maisemassa myös Mellunmäentieltä tarkasteltuna. Muutokset maisemaan ja visuaaliseen luontokokemukseen ovat paikallisia ja kauempaa Helsingin ja Vantaan metsäalueilta tarkasteltuna kaavan mukainen rakentaminen ei tuo muutoksia luontokokemukseen ja näkymiin. Alueen virkistyskäyttömahdollisuudet säilyvät nykyisen kaltaisena. Kaavan mukainen uusi ulkoilureitti Saariseläntieltä Vantaan puolen ulkoilualueelle parantaa alueen reittiverkostoa ja vähentää tarvetta käyttää epävirallisia reittejä. Kaava-alueen koillisosassa säilyy lähivirkistysalueella kalliojyrkänteiden ja siirtolohkareiden virkistyskäyttömahdollisuus. Kaavalla ei ole heikentäviä vaikutuksia Vantaan puolella olevat luontokohteiden ja kulttuurihistoriallisten kohteiden arvoon ja ominaisuuksiin.

Asemakaavan toteuttamisesta aiheutuu kustannuksia kaupungille ilman arvonlisäveroa kevyen liikenteen yhteyksien muutoksista ja lisärakentamisesta 130 000 euroa, jätevesiviemärin toteuttamisesta arviolta 40 000 euroa sekä sähköverkon järjestelyistä noin 70 000 euroa.

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty asemakaavan selostuksen liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Valmistelun aikana on järjestetty yksi yleisötilaisuus ja valmisteluaineisto on ollut nähtävillä myös asukas- ja kulttuuritila Mellarissa.

Viranomaisyhteistyö

Kaavamuutoksen valmistelun yhteydessä on tehty viranomaisyhteistyötä asuntotuotantotoimiston, varhaiskasvatusviraston ja muiden asianomaisten hallintokuntien kanssa. Viranomaisten kannanotot on kaavaehdotuksessa huomioitu.

Esitetyt mielipiteet

Kaavamuutoksen valmisteluun liittyen on esitetty kirjeitse viisi mielipidettä. Lisäksi suullisia mielipiteitä on esitetty keskustelutilaisuudessa.

Mielipiteet kohdistuivat mm. alueen luontoarvoihin, rakentamisen määrään, palveluihin, liikenteeseen, tonttien hallintamuotoon ja kuulemiskirjeen ajoitukseen. Mielipiteet on otettu huomioon siten, että Pyhäntunturintieltä leikkipuistoon johtavaa puistokaistaa on levennetty ja monikäyttötilan käyttötarkoituusvaihtoehtoja on rajattu.

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään tiivistelmät viranomaisten kannanotoista ja mielipiteistä sekä niiden vastineet laajemmin. Vuorovaikutusraportin liitteenä on muistio keskustelutilaisuudesta.

Asemakaavan muutosehdotuksen nähtävilläolo

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 16.12.2014 lähettää 9.12.2014 päivätyn 47. kaupunginosan (Mellunkylä, Mellunmäki) korttelin 47208 tontteja 5 ja 6, korttelin 47218 tonttia 1 sekä puisto- ja katualuetta koskevan asemakaavan muutosehdotuksen nro 12329 kaupunginhallitukselle puoltaen sen hyväksymistä.

Asemakaavan muutosehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 23.1.–23.2.2015.

Ehdotuksesta on tehty yksi muistutus. Ehdotuksesta ovat antaneet lausuntoja Helen Sähköverkko Oy, HSY:n vesihuolto, kiinteistövirasto, yleisten töiden lautakunta, pelastuslautakunta, ympäristökeskus, kaupungin museo, varhaiskasvatusvirasto, asuntotuotantotoimisto, Helsingin liikenne - liikelaitos, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä sekä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Lautakuntien lausuntojen käsittelyyn ei ole liittynyt äänestyksiä.

Kaavaehdotuksesta on lisäksi pyydetty Vantaan kaupungin ja Helsingin Energia liikelaitoksen lausunnot.

Muistutus

Muistutus käsitteli ulkoilutietä, puuston säilyttämistä, rakennusoikeutta, valtakunnallisten tavoitteiden ja kaupungin strategian toteuttamista, palveluja, asuntojen arvoa, alueen yleisilmeen muutosta, liikennettä ja vuorovaikutusta. Muistutuksen johdosta ei tehty muutoksia.

Lausunnot

Lausunnoissa HSL kiinnitti huomiota joukkoliikenteen sujuvuuteen ja raitiotien suunnitteluun ja HKL raitiotien suunnitteluun. Yleisten töiden lautakunta piti tärkeänä, että rakennusten perustukset mahtuvat tontille. HSY huomautti kaavaselostuksen liitekartasta puuttuvasta jätevesiviemäristä. ATT kiinnitti huomiota kevennettyihin yläkerroksiin, pelastautumiseen sekä yhteis- ja monikäyttötiloihin.

Kiinteistövirasto kannattaa tonttien täydennysrakentamista, eikä sillä ole huomautettavaa asemakaavan muutoksen suhteen.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoo, että asemakaavan muutos noudattaa ylesipiirteisempiä suunnitelmia ja täydentää olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. ELY-keskus esittää lausunnossaan, että kaavamääräyksiin sisältyvä määräys rakennusten ääneneristävyydestä tulee merkitä myös kaavakarttaan.

Lausunnot on otettu huomioon siten, että Mellunmäentien katualueen tilavarauksessa on huomioitu kaistalleen sijoittuva raitiotie. Katuun rajoittuville tonteille on tehty muutoksen edellyttämät tarkistukset ja siitä syystä rakennusoikeuden määrää Mellunmäen eteläpuolisella tontilla on vähennetty 500 k-m². Kaavaselostusta ja liikennesuunnitelmaa on tarkistettu. Yhteistiloja sekä ylimpien kerrosten käsittelyä koskevia kaavamääräyksiä on tarkistettu ja ääneneristävyyttä koskeva kaavamerkinä on lisätty kaavakarttaan.

Vuorovaikutusraportissa esitetään tiivistelmät muistutuksesta ja lausunnoista sekä niiden vastineet laajemmin.

Jatkosuunnittelun johdosta on lisäksi tehty joitakin vähäisiä muutoksia ja lisäksi on tehty joitakin teknisluonteisia tarkistuksia.

Tehdyt muutokset eivät ole olennaisia, joten ehdotusta ei ole ollut tarpeen asettaa uudestaan nähtäville.

Lopuksi

Päätösehdotus on kaupunkisuunnitteluviraston tarkistetun esityksen mukainen. Esitys oli yksimielinen.

Tonttien 47208/5 ja 6 vuokralaisille tullaan maksamaan kaupunginvaltuuston hyväksymisen kaupungin vuokratonttien täydennysrakentamisperiaatteiden mukaisesti 1/3 kaavoituksen tontille tuomasta kohtuullisesta nettoarvonnoususta.

Kiinteistövirasto tulee tekemään vuokralaisten nykyisiin vuokrasopimukseen asemakaavan muutoksen aiheuttamat muutokset.

Lisäksi kaavan toteuttaminen edellyttää aluejärjestelyjä, jotka tullaan tekemään kaavan saatua lainvoiman.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12329 kartta, päivätty 9.12.2014, muutettu 1.12.2015, päivitetty Kslk:n 1.12.2015 päätöksen mukaiseksi
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12329 selostus, päivätty 9.12.2014, muutettu 1.2.2015, päivitetty Kslk:n päätöksen 1.12.2015 mukaiseksi
- 3 Havainnekuva 1.12.2015
- 4 Osa päätöshistoriaa, internet-versio
- 5 Vuorovaikutusraportti 9.12.2014 liitteineen, täydennetty 16.12.2014 ja 1.12.2015
- 6 Tehdyt muutokset
- 7 Tilastotiedot, tarkistettu 14.3.2016

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

14.03.2016

Kaj/2

	Esitysteksti
	Liite 1
	Liite 2
	Liite 3
	Liite 4
	Liite 5
	Liite 6
Helen Oy	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helen Sähköverkko Oy	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä/Vesihuolto	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Tiedoksi

Asuntotuotantotoimisto
Kaupunginmuseo
Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta
Liikennelaitos -liikelaitos (HKL)
Pelastuslautakunta
Rakennusvalvontavirasto
Varhaiskasvatusvirasto
Yleisten töiden lautakunta
Ympäristölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 01.12.2015 § 362

HEL 2014-010754 T 10 03 03

Ksv 1483_4, Saariseläntie 1 ja 3, Pyhätunturintie 2, karttaruutu 680506

Esitys

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 9.12.2014 päivätyn ja 1.12.2015 muutetun 47. kaupunginosan (Mellunkylä, Mellunmäki) korttelin 47208 tonttien 5 ja 6, korttelin 47218 tontin 1 sekä puisto- ja katualueiden asemakaavan muutosehdotuksen nro 12329 hyväksymistä ja ettei tehty muistutus ja annetut lausunnot anna aihetta muihin toimenpiteisiin. Muutokset ilmenevät yksityiskohtaisesti esityslistan liitteestä ja kaavaselostuksesta.
- ettei kaavan muutosehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.

Lisäksi lautakunta päätti

- antaa ja vuorovaikutusraportista ilmenevät vastaukset kaupungin perusteltuna kannanottona tehtyyn muistutukseen.

Käsittely

01.12.2015 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Olavi Veltheim: Kaavakartassa on tulostusvirhe, joka korjataan seuraavasti:

Mellunmäentien pohjoispuoliselta tontilta 47208/10 on tulostusvaiheessa kaavakartasta jäänyt pois tiedostossa oleva rakennusoikeusluku 6600 +100.

Tontin pinta-alaa on nyt lausuntovaiheessa muutettu raitiotien vuoksi, mutta rakennusoikeus säilyy kaavaehdotuksen mukaisena.

16.12.2014 Ehdotuksen mukaan

09.12.2014 Pöydälle

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Kaisa Karilas, arkkitehti, puhelin: 310 37315
kaisa.karilas(a)hel.fi

Kiinteistövirasto 11.3.2015

HEL 2014-010754 T 10 03 03

Saariseläntie 1 ja 3, Pyhätunturintie 2

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kiinteistövirasto toteaa, että asemakaavan muutosalue on kaupungin omistuksessa lukuun ottamatta noin 55 m²:n suuruista puistoalueen osaa, joka on yksityisessä omistuksessa.

Muutosalueen tontit 47208/5 ja 6 on vuokrattu pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla Helsingin kaupungin asunnot oy:lle. Yleisten rakennusten tontilta 47218/1 on purettu entinen päiväkotirakennus.

Asemakaavan muutoksessa tontteja laajennetaan liittämällä niihin jonkin verran puistoalueita. Alueelle sijoitetaan kuusi uudisrakennusta, joille on merkitty rakennusoikeutta yhteensä 16 200 k-m².

Kiinteistövirasto tulee tekemään vuokralaisten nykyisiin vuokrasopimuksiin asemakaavan muutoksen aiheuttamat muutokset.

Tonttien 47208/5 ja 6 vuokralaisille tullaan maksamaan kaupunginvaltuuston hyväksymisen kaupungin vuokratonttien täydennysrakentamisperiaatteiden mukaisesti 1/3 kaavoituksen tontille tuomasta kohtuullisesta nettoarvonnoususta.

Lisäksi kaavan toteuttaminen edellyttää aluejärjestelyjä, jotka tullaan tekemään kaavan saatua lainvoiman.

Kiinteistövirasto kannattaa tonttien täydennysrakentamista, eikä sillä ole huomautettavaa asemakaavan muutoksen suhteen.

Lisätiedot

Kirsi Federley, tonttiasiamies, puhelin: 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi

Asuntotuotantotoimisto 5.3.2015

HEL 2014-010754 T 10 03 03

Asuntotuotantotoimistolta on pyydetty lausuntoa kortteleita 47208 ja 47218 koskevasta asemakaavan muutoksesta. Kyseessä on täydennysrakentamiskaava, jossa kaavan valmisteluvaiheessa kaupunkisuunnitteluvirasto on tehnyt yhteistyötä asuntotuotantotoimiston kanssa.

ATT on esittänyt joitakin toiveita ja huomioita kaavan suhteen, joista osaan toivottaisiin vielä täsmennyksiä.

Kaavassa on määritelty yhteistilojen määrät. ATT:n mielestä kaupungin omistamalla maalla yhteistiloja ei tule määrätä kaavassa vaan suunnittelussa noudatetaan kulloinkin voimassaolevaa rakennusvalvontaviraston yhteistilaohjetta. Ara-tuotannon kyseessä ollessa suunnittelussa

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

noudatetaan myös Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen sekä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja Helsingin Asumisoikeus Oy:n suunnitteluohjeita.

Kaavassa on määrätty ylimmän kerroksen sisäänvetoja sekä esitetty niille minimimita 2 metriä. ATT:n mielestä tiukasti hintakontrolloidussa asuntotuotannossa ei tulisi vaatia kaavassa vajaita asuinkerroksia. Arkkitehtonista laatua kontrolloidaan suunnittelun aikana mm. alueryhmittöskentelyssä usean viranomaisen yhteistyönä sekä viime kädessä rakennuslupavaiheessa. Kaavan tarkoitus kevennetystä yläkerroksesta voidaan tutkia myös teknisesti, energiataloudellisesti ja taloudellisesti kestävämmiin keinoin.

Korttelin 47208 koillisnurkan pistetalossa on syntymässä ongelmallinen paikka pelastamisen suhteen, kun pelastuslaitoksen tikasautolla voidaan pelastaa vain rajoitetusti. Erilaiset parvekeluukku-/tikasratkaisut tai vastaavat eivät ole turvallisia ja toimivia pelastautumistapoja. Kahden erillisen portaan ratkaisu normaalikorkuisessa talossa taas on epätaloudellinen. Kaavaratkaisun uudisrakentamisessa tulisi olla sellainen, että normaali pelastustoiminta on mahdollista.

Kaavaan on määrätty normaalien yhteistilojen lisäksi monikäyttötilaa, jolle on annettu vähimmäismäärä. Mikäli tällaiselle tilalle ei ole jo tässä vaiheessa todellista tarvetta ja käyttäjää tiedossa, ei tilaa tulisi vaatia, ja silloinkin voisi määrätä tilasta enimmäismäärän. Tilat maksavat rakentamisvaiheessa sekä valmistumisen jälkeen, mikäli tiloille ei ole vuokraajaa.

ATT pyytää kiinnittämään erityistä huomioita siihen, että kaavassa huomioidaan kohtuuhintaisen asuntotuotannon tavoitteet.

Lisätiedot

Seidi Kivisyryjä, hankesuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 32331
seidi.kivisyryja(a)att.hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 24.02.2015 § 94

HEL 2014-010754 T 10 03 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Alue sijaitsee Mellunmäen kerrostaloalueella noin 600 metrin etäisyydellä metroasemasta itään etelä-pohjoissuuntaisen viheryhteyden vieressä rajautuen pohjoisessa Vantaan kaupungin alueeseen.

Asemakaavan muutos mahdollistaa lisärakentamisen Saariseläntie 1:n ja 3:n sekä Pyhätunturintien 2:n tonteilla. Alueelle tulee noin 400 uutta asukasta. Puisto- ja katualuetta liitetään jonkin verran olemassa oleviin asuintontteihin. Kaavassa varataan mahdollisuus Vantaan ulkoilureitti-verkostoon suuntaavan uuden ulkoilureittiyhteyden rakentamiseen.

Tavoitteena on täydennysrakentamisen mahdollistaminen ja uusien käyttäjien tuominen alueen palveluille, Mellunmäentien ja Saariseläntien varren rakentaminen kaupunkimaisemmaksi ja ulkoilureittiyhteyden parantaminen Saariseläntieltä Vantaan suuntaan.

Yleisten töiden lautakunta pitää täydennysrakentamista järkevänä ja hanketta toteuttamiskelpoisena. Olemassa olevaa infrastruktuuria pystytään hyödyntämään tehokkaasti, ja katualueiden korjauksia tai täydennyksiä tarvitsee tehdä vain vähän. Yleisten töiden lautakunta edellyttää kuitenkin, että rakennukset ja rakenteet kokonaisuudessaan - mukaan lukien perustukset - on mahdollista tontille.

Kustannukset

Asemakaavan toteuttamisesta aiheutuu kustannuksia rakennusvirastolle ilman arvonlisäveroa jalankulku- ja pyöräliikenteen yhteyksien muutoksista ja lisärakentamisesta noin 150 000 euroa.

Yleisten töiden lautakunta puoltaa Mellunmäen (47.ko) asemakaavan muutoksen nro 12329 hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin.

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838
nina.mouhu(a)hel.fi
Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 24.02.2015 § 31

HEL 2014-010754 T 10 03 03

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Mellunmäen (47. ko) asemakaavan muutoksesta nro 12329:

Pelastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa Mellunmäen (47. ko) Saariseläntie ja Pyhätunturintien alueen asemakaavan muutokseen nro 12329.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Pulmu Waitinen, palotarkastaja, puhelin: 310 31237
pulmu.waitinen(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL) HKL-Infrapalvelut 16.2.2015

HEL 2014-010754 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt HKL:ltä lausuntoa asemakaavan muutoksesta nro 12329. Suunnittelualue sijaitsee Mellunmäessä kerrostaloalueella etelä-pohjoissuuntaiseen viheryhteyden vieressä rajautuen pohjoisessa Vantaan kaupungin alueeseen. Saariseläntie 1 ja 3:n sekä Pyhätunturintie 2:n tonteille ja osittain puistoalueelle suunnitellaan kerrostalovaltaista uutta rakentamista. Asemakaavan muutos mahdollistaa lisärakentamisen Saariseläntie 1 ja 3 ja Pyhätunturintien 2 tonteilla. Alueelle tulee noin 400 uutta asukasta. Puisto- ja katualuetta liitetään jonkin verran olemassa oleviin asuin tontteihin.

Jokeri 2 on poikittainen runkolinja, joka on suunnitteilla toteuttaa Vuosaaren ja Myyrmäen välille. Jokeri 2 tulee kulkemaan suunnittelualueen läpi Mellunmäentiellä. Ko. kadulle mahdollisesti sijoitettavan pikaraitiotien kiskot on suunniteltu autoliikenteen kaistoille.

Toteutuessaan pikaraitioliikenne aiheuttaa melu- ja värinähaittoja, jotka tulee huomioida kiinteistöjen sijoittelussa ja rakennusmääräyksissä. Kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavan muutoksen selostuksen mukaan raitioliikenteen meluasiat otetaan huomioon.

HKL:n kantana on, että pikaraitiotie tulee sijoittaa omalle väylälleen ja sille tulee myös taata esteetön kulku. Ajoneuvoliikenteen kääntyminen vasemmalle raitiotien yli tulee estää. Lisäksi jalankulkijoiden suojateitä tulee osoittaa harkiten raitiotieradan yli ja vain sellaisiin kohtiin, jossa se ei hidasta raitiovaunun kulkua. Raitiotien toteutuessa on bussipysäkeille löydettävä erillinen tila, sillä yhteiskäyttöpysäkkien käyttö raitiotien kanssa ei ole suotavaa.

Kaavoituksen raitiotiesuunnittelussa tulee jatkossa käyttää valmistamassa olevaa Ksv:n ja HKL:n yhteistä raitioteiden suunnitteluohjetta, jossa määritellään raitiotien ja pikaraitiotien katutilasta vaatima tilantarve, jonka toteutumisesta tulee kaavoituksessa huolehtia.

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

14.03.2016

Jaakko Laurila, projekti-insinööri, puhelin: 310 22691
jaakko.laurila(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 10.02.2015 § 60

HEL 2014-010754 T 10 03 03

Päätös

Ympäristölautakunta päätti, että lausunnon asiasta antoi ympäristökeskus.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Anu Haahla, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 28916
anu.haahla(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 20.1.2015

HEL 2014-010754 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Mellunkylän (47. ko) Mellunmäen korttelin 47208 tonttien 5 ja 6, korttelin 47218 tontin 1 sekä puisto- ja katualueiden asemakaavan muutos-ehdotuksesta nro 12329. Kaupunginmuseo lausuu asiasta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Alue sijaitsee Helsingin koillisosassa Mellunmäen kerrostaloalueella. Lännessä se rajautuu Saariseläntiehen ja idässä etelä-pohjoissuuntaiseen viheryhteyteen. Pohjoisessa alue rajautuu Vantaan kaupungin alueeseen. Saariseläntie 3:n pohjoispuolella on Vantaan rajalle saakka kallioista metsämaastoa, jonne on luontaisesti syntynyt olemassa olevaan ulkoilutieverkkoon johtavia polkuja. Suunnittelualueen nykyiset rakennukset ovat vuosilta 1981–2001. Poikittaisen Mellunmäentien eteläpuolella Pyhätunturintien itäpuolinen alue Asukaspuiston pohjoisosassa kuuluu asemakaavan muutosalueeseen.

Asemakaavan muutos mahdollistaa lisärakentamisen (16 200 k-m²) Saariseläntie 1 ja 3 ja Pyhätunturintien 2 tonteilla. Alueelle tulee noin 400 uutta asukasta. Puisto- ja katualuetta liitetään jonkin verran olemassa oleviin asuintontteihin. Kaavassa varataan mahdollisuus Vantaan ulkoilureittiverkostoon suuntaavan uuden ulkoilutieyhteyden rakentamiseen.

Suunnittelualueen läheisyydessä Vantaan Länsimäessä on Helsingin ensimmäisen maailmansodan aikaiseen maalinnoitusketjuun lukeutuvia rakenteita, jotka kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaihin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin ja maakunnallisesti arvokkaihin kulttuuriympäristöihin.

Helsingin kaupunginmuseo tarkasti asemakaavan muutokseen liittyen lähistön ensimmäisen maailmansodan aikaisen mahdollisen kaapeliojan linjauksen 29.4.2014. Tarkastuksessa todettiin sen sijaitsevan asemakaavan muutosalueen pohjoispuolella Vantaan puolella ja koillisessa Helsingin puolella muutosalueen ulkopuolella. Museoviraston muinaisjäännösrekisterissä mahdollisen kaapeliojan paikka on virheellisesti merkitty.

Kaupunginmuseolla ei ole muuta huomautettavaa asemakaavan muutosehdotukseen ja puoltaa sen hyväksymistä.

24.9.2014 Lausunto annettu

Lisätiedot

Markku Heikkinen, tutkija, puhelin: +358 9 310 71552
markku.heikkinen(a)hel.fi

Rakennusvirasto 15.10.2014

HEL 2014-010754 T 10 03 03

Suunnittelualueeseen kuuluu Mellunmäentien pohjoispuolella Saariseläntie 1 ja 3 sekä puisto- ja katualuetta. Mellunmäentien eteläpuolella suunnittelualueeseen kuuluu Pyhätunturintie 2 sekä katu- ja puistoaletta. Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa Vantaan kaupungin alueeseen ja etelässä Mellunmäen leikkipuistoon. Työn tärkeimpinä tavoitteina on uusien asuntojen rakentamisen mahdollistaminen ja uusien käyttäjien tuominen alueen palveluille, Mellunmäentien ja Saariseläntien varren rakentaminen kaupunkimaisemmaksi tuomalla rakennukset kadun varteen ja ulkoilureittiyhteyden parantaminen Saariseläntieltä Vantaan suuntaan.

Vantaan rajalla oleva alue on kallioista metsämaastoa, jossa on mm. suurehkoja siirtolohkareita. Saariseläntie 1:n itäpuolella on arvokas lehmusryhmä.

Seutulinja 560 korvaa nykyisen bussilinjan 78 vuoden 2015 syksyllä, linjan pysäkkipari on muutosalueen rajalla Mellunmäentien varressa.

14.03.2016

Leikkipuisto Mellunmäen aluerajaus säilyy ennallaan. Viheralue kapeenee Pyhätunturintie 2 tontin laajennuksen myötä. Tontille on tarkoitus toteuttaa vihreä pihakansi. Koko suunnittelualueen itäpuolella kulkee säilytettävä talvikunnossapidettävä ulkoilureitti.

Kannanotto

Rakennusvirasto pyytää jatkosuunnittelussa turvaamaan muuttuville katu- ja puistolinjauksille riittävät tilavaraukset. Uudet reittiyhteydet Vantaan suuntaan tulee merkitä ohjeellisesti toteutettavaksi.

Lisätiedot

Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838
nina.mouhu(a)hel.fi

Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

§ 225

V 30.3.2016, Kunnan asukkaan aloite Malmin lentoaseman säilyttämisestä ilmailukäytössä

HEL 2015-010946 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Valtuusto päättää, että aloite ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin ja katsoo siten aloitteen loppuun käsitellyksi.

Tiivistelmä

Kunnan asukkaan aloitteessa, jonka on allekirjoittanut yli 2 % Helsingissä asuvista täysi-ikäisistä äänioikeutetuista asukkaista, esitetään Malmin lentokenttäalueen säilyttämistä lentotoiminta-alueena. Kuntalain mukaan tällainen aloite on käsiteltävä kaupunginvaltuustossa kuuden kuukauden määräajassa.

Malmin lentokentän käytössä on noin 130 hehtaarin alue, minkä lisäksi ilmailutoiminta rajoittaa melu- ja suoja-alueääräysten vuoksi noin 200 hehtaarin kokoisen maa-alueen käyttöä kaupungin keskeisellä rakennetulla alueella. Alueen uutta käyttöä asuntotuotantoon on suunniteltu jo vuoden 1992 yleiskaavasta lähtien. Valtion ja Helsingin seudun kuntien yhteisissä, nk. aiesopimuksissa alueen uusi käyttäminen asuntorakentamiseen on ollut kirjattuna jo vuodesta 2000. Voimassa olevien

maakunta- ja yleiskaavojen mukaan lentokentän alue on taajamatoimintojen aluetta, mikäli lentotoiminta lakkaa.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on Helsingin osalta edellytetty mm. asuntotuotannon turvaamista riittävällä tonttimaalla. Niiden mukaan Helsingin seudulla tulee myös edistää joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta.

Malmin lentokentän alueesta suunnitellaan koko koillista Helsinkiä yhdistävä ja aluetta vahvistava kaupunkirakenteen nivel, jonka ensisijainen kaupunkirakenteellinen tavoite on liittää Malmin lentokentän alue tiiviisti ympäröiviin alueisiin - Malmin keskustaan, Jakomäkeen, Tattarisuohon, Kivikon ulkoilupuistoon ja edelleen Viikki-Kivikon vihersormeen, Kontulaan, Viikkiin, Pukinmäkeen ja Tapanilaan. Alueita yhdistetään kaupunkirakennetta täydentämällä, liikenneyhteyksiä luomalla sekä yhdistämällä alueen viheralueista yhtenäisesti jatkuvia kokonaisuuksia, jotka palvelevat ekologisina käytävinä sekä jalankulun ja pyöräilyn yhteyksinä. Helsingin uudessa yleiskaavaehdotuksessa Malmin lentokentän alue on merkittävin uusi rakentamisalue.

Vuonna 2014 allekirjoitetun, Helsingin seudun suurten infrahankkeiden ja asuntotuotannon tukemiseksi tehdyn sopimuksen mukaan valtio lopettaa lentotoiminnan Malmilla vuoden 2016 lopussa tai viimeistään vuonna 2020. Valtuusto on 26.11.2014 tehdyllä päätöksellään hyväksynyt Finavian ja Senaattikiinteistöt Oy:n kanssa tehtävät kiinteistökaupat. Kaupunki ja Finavia Oyj ovat allekirjoittaneet sopimuksen 16.12.2014. Kaupalla Finavia on luovuttanut kaupungille omistansa kiinteistöt ja rakennukset Malmin lentokenttäalueelta ja sen läheisyydestä. Kaupan ehtojen mukaan hallintaoikeus kiinteistöihin ja rakennuksiin siirtyy kaupungille viimeistään 1.1.2017. Lisäksi Finavia luopuu käyttöoikeudestaan lentokenttäalueeseen viimeistään 1.1.2017. Kaupan myötä kaupunki omistaa nykyisen lentokenttäalueen kokonaisuudessaan ja lähes kaiken maan sen läheisyydessä.

Oikeuskansleri on tutkinut kantelun johdosta valtion päätösten laillisuutta ja todennut niiden oikeellisuuden ratkaisussaan 23.9.2015. Asiasta on julkaistu liikenne- ja viestintäministeriön tiedote 5.10.2015, jonka mukaan valtion päätökset vetäytyä Malmin lentokentältä ovat laillisia ja lopullisia. Tältä osin valtion ja Helsingin seudun kaupunkien ja kuntien välinen nk. infrasopimus on Malmin lentokentän osalta jo toteutunut.

Malmin lentokentän alue sijaitsee tiiviisti olemassa olevan yhdyskuntarakenteen keskellä ja sen rakentaminen asuinalueeksi, josta on hyvät joukkoliikenneyhteydet, tukee seudun aluerakenteen kestävästä kehittämisestä. Rakentaminen muuttaa alueen maisemakuvaa merkittävästi, mi-

kä edellyttää erityistä yhteensovittamista kulttuuriympäristö- ja maisema-arvojen kanssa. Valmisteilla olevassa Uudenmaan 4. maakunta-kaavan selostuksessa todetaan, että arvokkaat kulttuuriympäristöt voivat tulla myös osaksi taajama- ja kaupunkirakennetta ja rikastuttaa sitä. Juuri näin on tarkoitus Malmin kentän alueella toimia, ja arvokkaan lentoasemarakennuksen ja eräiden muiden lentotoiminnasta muistuttavien rakennelmien ja näkymien säilyttäminen on kaavoituksen lähtökohtana. Malmin lentokentän alueelle on kaupunkisuunnittelulautakunnassa hyväksytty asemakaavoituksen pohjaksi kaavarunko. Asemakaavoitus aloitetaan vuonna 2016 Fallkullan kartanoalueen virkistysaluekaavan, lentoasemarakennusten suojelukaavan ja Tattariharjun liittymän mahdollistavan kaavan osalta.

Esittelijän perustelut

Kunnan asukkaan aloite

Kaupungille on osoitettu 6.10.2015 seuraavan sisältöinen kunnan asukkaan aloite:

"Me äänioikeutetut helsinkiläiset esitämme, että Malmin lentoasema säilytetään ilmailukäytössä riippumatta siitä, luopuuko valtio kentän toiminnoista.

Lisäksi esitämme, että Helsingin kaupunki hylkää sopimusehdotuksen 'Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen sopimus suurten infrahankkeiden tukemiseksi ja asumisen edistämiseksi' liikennehankkeiden kohdan 7, jossa sanotaan että 'Valtio lopettaa toimintonsa Malmin lentokentällä tavoitteena vuoden 2016 mutta viimeistään vuoden 2020 loppuun mennessä, jonka jälkeen alue palautuu Helsingin kaupungin käyttöön'.

Malmin lentoasema on historiallisesti ja arkkitehtonisesti arvokas. Kenttä on merkittävä kaupunkitila, osa Helsingin identiteettiä ja kulttuurimatkailukohde. Kentän toimintoja tulee kehittää monipuolisesti ja etsiä konsensus asuntorakentamisen kanssa niin, että myös lentotoiminta voi säilyä.

Malmin lentoasema on pääkaupunkiseudun ainoa lentokenttä, joka pystyy palvelemaan kansainvälistä liikelentotoimintaa ja muuta kevyttä ilmaliikennettä vapaalla aikataululla. Helsinki-Vantaan lentoasema ei sovellu siihen toimintamalliltaan eikä kapasiteetiltaan. Malmin kentälle ei ole liikenteellisesti toimivia korvaavia vaihtoehtoja.

Tulevassa maakunta-, yleis- ja asemakaavoituksessa tulee ottaa huomioon lentokentän seudulle tarjoamat korvaamattomat ilmaliikennepal-

velut, valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sekä mahdollisuudet monipuoliseen liiketoimintaan."

Aloitteeseen liittyy palautejärjestelmään tehty nimilista, jossa on 4 922 allekirjoitusta ja lisäksi erikseen on luovutettu yhteensä 913 sivua kerättyjä allekirjoituksia 913 sivua sekä aloitteen liitteet. Itse aloiteteksti on esityslistan liitteenä ja aloitteeseen liittyvä laaja liitemateriaali on tämän esityksen oheismateriaalina.

Kuntalain säännökset kunnan asukkaan aloiteoikeudesta

Kuntalain 28 §:ssä säädetään kunnan asukkaan oikeudesta aloitteen tekemiseen kunnan viranomaisille. Kunnan asukkaalla on oikeus tehdä kunnalle aloitteita sen toimintaa koskevissa asioissa. Jos valtuuston toimivaltaan kuuluvassa asiassa aloitteen tekijöitä on vähintään kaksi prosenttia äänioikeutetuista kunnan asukkaista, asia on otettava valtuustossa käsiteltäväksi viimeistään kuuden kuukauden kuluessa asian vireille tulosta. Asia on tullut vireille 6.10.2015. Sen mukaisesti asia on käsiteltävä valtuustossa viimeistään 6.4.2016.

Kunnassa äänioikeutettujen henkilöiden lukumäärän määrittämiseksi ei ole olemassa ajantasaista julkista rekisteriä. Tiedon puuttumisen vuoksi äänioikeutettujen lukumäärää on pyritty arvioimaan tilastokeskuksen tuottamien väestön ennakkotilastojen pohjalta. Helsingissä oli alustavien tietojen mukaan vuoden 2015 syyskuun lopussa yhteensä 525 000 täysi-ikäistä asukasta, mistä seuraa, että aloitteen käsittely valtuustossa edellyttää vähintään 10 500 äänioikeutetun kuntalaisen allekirjoitusta.

Aloitteen on allekirjoittanut kuntalaisaloite.fi –palvelussa vahvalla sähköisellä tunnistautumisella 4 922 henkilöä. Aloitteen jättämisen yhteydessä on tarkastettu aloitteen allekirjoittajan äänioikeus. Aloitteeseen kerättiin sähköisen järjestelmän ulkopuolelta 8 275 aloitteen kannattajan allekirjoitusta. Aloitteen yhteenlaskettu allekirjoittaneiden määrä on 13 197. Kaupungille toimitettu listaus allekirjoittajista tarkastettiin satunnaisotannalla. 100 tarkastetusta allekirjoittajasta 20 henkilön kannatus hylättiin.

Riittävän kannattajamäärän varmistamiseksi paperiselle lomakkeelle allekirjoittaneista 67,4 % tulee olla äänioikeutettuja Helsingissä. Suhteutuksen otanta koko aineistoon voidaan tilastollisen tarkastelun pohjalta todeta, että 95 % todennäköisyydellä paperisesti allekirjoittaneista nimistä vähintään 72,1 % voidaan hyväksyä. Aloite tulee siten käsitellä kuntalain 28 §:n 2 mom. mukaisena valtuuston käsiteltäväksi otettavana aloitteena.

Aloitteen arvioimiseen käytetyt kaupunkisuunnittelua koskevat perusteet

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alvno FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) tulee maankäyttö- ja rakennuslain mukaan ottaa huomioon ja niitä tulee edistää kaavoituksessa. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on painotettu erityisesti yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja hyviä julkisia liikenneyhteyksiä, erityisesti raideliikenneyhteyksiä, kävely- ja pyöräily-yhteyksiä, yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä, energiakysymyksiä sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista. Terveelliselle ja turvalliselle kaupunkiympäristölle tulee luoda edellytykset. Alueidenkäytön suunnittelulla on huolehdittava, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata.

Yleisten kaikkia kuntia koskevien tavoitteiden lisäksi valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on erikseen Helsingin seutua koskevia tavoitteita. Yleistavoitteena määrätään, että Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Seudun keskuksia vahvistetaan asunto-, työpaikka- ja palvelukeskuksina.

Helsingin seutua koskevissa erityistavoitteissa määrätään, että riittävän asuntotuotannon turvaamiseksi on alueidenkäytössä varmistettava tonttimaan riittävyys. Alueidenkäytön suunnittelussa merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Alueidenkäytön suunnittelussa on lisäksi turvattava väestön tarpeiden edellyttämät ylikunnalliseen virkistyskäyttöön soveltuvat, riittävän laajat ja vetovoimaiset alueet sekä niitä yhdistävän viheralueverkoston jatkuvuus.

Malmin lentokentän aluetta koskevan, kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymän kaavarungon suunnittelussa on erityisesti painotettu riittävän tonttitarjonnan, olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntämisen, joukkoliikenteen toimintaedellytysten parantamisen ja valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön arvojen säilymisnäkökulmia. Lisäksi on kiinnitetty erityistä huomiota alueen virkistyskäyttömahdollisuuksien kehittämiseen ja luonnonympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen.

Maakuntakaava

Helsingin yleiskaava 2002 (tullut voimaan 23.12.2004) on voimassa Helsingin alueella lukuun ottamatta Malmin lentokenttää, jossa on voimassa yleiskaava 1992 (hyväksytty 9.12.1992). Siinä lentokenttä on

---

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

osoitettu merkinnällä L(A) liikennealueeksi, joka muutetaan asuntoalueeksi, jos yleiskaavakartalla osoitettu muu toiminta siirtyy alueelta pois.

Lentokentän alue oli mukana vuoden 2002 yleiskaavassa, mutta kaavasta tehdyn valituksen johdosta alue poistettiin siitä. Yleiskaava 1992 ei ole oikeusvaikutteinen, joten maakuntakaavat ohjaavat lentokentän asemakaavoitusta.

Voimassa olevassa Uudenmaan maakuntakaavassa (ympäristöministeriö 8.11.2006) määritellään alueen maankäyttömuoto. Siinä alue on liikennealuetta, jonka toissijainen käyttötarkoitus on taajamatoimintojen alue. Lisäksi maakuntakaavassa on merkitty pääkaupunkiseudun poikittaisen joukkoliikenteen yhteysväli ja vaihtopaikka sekä lentomelualue. Lentokenttärakennus on merkitty kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeäksi kohteeksi. Kaavassa esitetään alueelle kaksi poikittaista ja kaksi etelä-pohjoissuuntaista viheryhteystarvetta.

Voimassa olevassa Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa, joka on vahvistettu 30.10.2014, Malmin lentokentän alue on kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeä alue. Se kuuluu myös valtakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventointilistalle, eli nk. RKY 2009 listaukseen. Maakuntakaavamerkintään liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen, sen kokonaisuus ja identiteetti ja turvattava merkittävien maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on myös arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriarvot. Lentomelu on huomioitava, kunnes lentokentän toiminta päättyy.

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan valmistelu on käynnissä, nyt ehdotusvaiheessa. Siinä määritellään suuret yhteiset kehittämissuunnitelmat seuraavan teemojen osalta: elinkeinot ja innovaatiotoiminta, logistiikka, tuulivoima, viherrakenne ja kulttuuriympäristöt. Näiden lisäksi kaavassa käsitellään muita ajankohtaisia aiheita kuten Malmin lentokenttää. Kaavavaiheessa Malmin kentän alue on osoitettu ensisijaiselta maankäyttömuodoltaan taajamatoimintojen alueeksi. Samalla Uudenmaan 8.11.2006 vahvistetun maakuntakaavan Malmin lentokenttää osoittava liikennealue, jonka toissijainen käyttötarkoitus on taajamatoimintojen alue -merkintä sekä siihen liittyvä melualueen merkintä kumotaan. Alueella säilyy kulttuuriympäristöön liittyvä ominaisuusmerkintä (RKY 2009). Lisäksi Malmin lentokentän aluetta tulee kehittää tiiviinä alueena, josta on hyvät joukkoliikenteen yhteydet Jokeri 2 -linjan ja Malmin aseman kautta. Kaavaehdotukseen liittyvä lausuntomateriaali on ollut nähtävillä ja lausunnoilla alkuvuonna 2016.

Yleiskaava

Valmisteilla olevassa Helsingin uudessa yleiskaavassa, jonka ehdotus on käsitelty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 10.11.2015, alue on pääosin asuntovaltaista aluetta merkinnällä A2. Kaavamääräyksen mukaan sitä kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön ja sen korttelitehokkuusluku on pääasiassa $e = 1,0 - 2,0$. Alue on osittain lähikeskustaa (C3) eli keskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Osittain alue on virkistys- ja viheraluetta, jota kehitetään merkittävänä virkistys-, ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena ja joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon ja merelliseen virkistysvyöhykkeeseen. Alueella on myös otettava huomioon valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt ja niiden ominaispiirteet sekä muinaismuistolain nojalla suojellut kohteet. Suunnittelussa on sovitettava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Malmin lentokentän alueen osalta Helsingin uutta yleiskaavaa ja Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaa on valmisteltu yhteistyössä ja ne tukevat toisiaan.

Asemakaavoitus

Malmin lentokentän alueella on kaupunkisuunnittelulautakunnassa hyväksytty asemakaavoituksen pohjaksi kaavarunko. Alueen asemakaavoitus aloitetaan vuonna 2016 valmistelemalla asemakaavan muutos Fallkullan kartanoalueelle. Alue muutetaan virkistysalueeksi, jota kehitetään opetuksen, urheilun ja kulttuurin monipuoliseen käyttöön. Lisäksi tänä vuonna valmistellaan asemakaavan muutokset lentoasemarakennusten suojelemiseksi ja Tattariharjun liittymän rakentamisen mahdollistamiseksi. Näiden kolmen asemakaavan käynnistäminen on kaupunkisuunnitteluviraston strategisena tavoitteena 2016. Ensimmäinen merkittävä asunrakentamista sisältävä asemakaavan muutos Malmin lentokentän alueelle on tarkoitus tuoda kaupunkisuunnittelulautakunnan käsitteilyyn 2018.

Malmin lentokentän aluetta koskevia päätöksiä

Kaupunginvaltuusto päätti ostaa kiinteistöt ja rakennukset Malmin lentokentältä 26.11.2014.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan 20.5.2014 hyväksymän toimintasuunnitelman mukaan kaupunkisuunnitteluviraston tehtävänä on laatia kaavarunkoluonnos kentän alueelle. Kaupunkisuunnitteluviraston toiminta-

suunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 12.11.2014 osana kaupungin talousarviota 2015 ja sen taloussuunnitelmaa vuosille 2015 - 2017.

Valtioneuvosto teki 20.11.2014 periaatepäätöksen valtion ja Helsingin seudun kuntien välisestä sopimuksesta suurten liikenteen infrahankkeiden tukemisesta ja asuntotuotannon edistämisestä. Sopimuksella tuetaan Helsingin seudun suuria infrastruktuurihankkeita sekä edistetään samalla alueen asuntotuotantoa ja työllisyyttä. Sopimuksella Helsingin seudun kunnat sitoutuvat kaavoituksen vauhdittamiseen ja tonttitarjonnan merkittävään lisäämiseen. Sopimuksen ja Pisara-radon hankesuunnitelman sekä rahoitusta koskevan selvityksen perusteella hallitus arvioi valtion mahdollisen osallistumisen radan rakentamiseen. Sopimuksen perusteella valtiolla on valmius sitoutua osallistumiseen länsimetron rakentamiseen Matinkylästä Kivenlahteen.

Kaupunginhallitus päätti 6.10.2014 hyväksyä ehdotetun valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen sopimuksen suurten infrahankkeiden tukemiseksi ja asumisen edistämiseksi. Sopimuksen mukaan kunnat sitoutuvat kasvattamaan asuntotonttien kaavoitusta ja valtio lopettaa toimintansa Malmin lentokentällä tavoitteena vuoden 2016 mutta viimeistään vuoden 2020 loppuun mennessä, jonka jälkeen alue palautuu Helsingin kaupungin käyttöön.

Valtioneuvosto teki jo 11.5.2000 päätöksen yhteistoiminta-asiakirjasta valtion, pääkaupunkiseudun ja kehyskuntien välillä. Siinä valtio ilmoitti olevansa valmis luopumaan Malmin lentokentän vuoteen 2034 ulottuvasta maanvuokraoikeudestaan 1.1.2006 alkaen, mikäli Helsingin kaupunki kaavoittaa vapautuvat alueet pääosin asutukseen ja sovitaan korvauksista sekä Malmin kenttää korvaavista järjestelyistä. Valtio ei luopunut kentän käytöstä sovittuun päivämäärään mennessä.

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 28.2.1985 lisätä kaupunkisuunnitteluviraston toimintasuunnitelmaan Malmin lentokenttäalueen yleiskaavoittamisen asunto- ja virkistystarkoituksiin siten, että työ suoritettaisiin vuosien 1986–1987 aikana. Lautakunta hyväksyi 13.1.1986 viraston toimintasuunnitelmaan lentokenttäalueen suunnittelutyön.

Valtioneuvosto teki 11.7.1985 periaatepäätöksen pääkaupunkiseudun erityisongelmien toimenpideohjelmaksi ja tähän liittyen selvitettiin Malmin lentokentän tulevaan käyttöä ja käyttösopimusten lyhentämistä.

1980-luvulla kaupunkisuunnittelulautakunta päätti kenttäalueen kaavoittamisesta asunto- ja virkistyskäyttöön. Alueelle laadittiin suunnitelmia osayleiskaavan pohjaksi.

Malmin lentokentän alueen kaavarunko

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Malmin lentokenttäalueelle on laadittu kaavarunko, joka toimii ohjeellisenä maankäyttösuunnitelmana asemakaavan laatimisprosessissa. Kaavarunko on asemakaavaa yleispiirteisempi ja yleiskaavaa yksityiskohtaisempi, ohjeellinen maankäyttösuunnitelma, jolla ei ole oikeusvaikutuksia. Kaavarunko on asemakaavoituksen valmisteluaineistoa ja se tulee toimimaan kaupunkisuunnitteluviraston suunnitteluohjeena Malmin lentokentän alueen asemakaavoille ja asemakaavojen muutoksille.

Kaavarunkoa valmistellaan uuden yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti siten, että alue suunnitellaan noin 25 000 asukkaalle, kerrosalataavoite on 1 200 000 k-m², josta 1 100 000 k-m² on asuinrakentamista ja 100 000 k-m² on toimitilarakentamista sekä palveluita.

Malmin lentokenttäalueen suojelun osalta on kaavarungossa esitetty nykyisten lentokenttärakennusten suojelua sekä kiitoratojen ja muiden lentotoimintaan liittyvien rakenteiden osittaista säilymistä alueella.

Terminaalirakennus ja lentokonehalli tullaan suojelemaan asemakaavalla. Asemakaava laaditaan yhteistyössä museoviranomaisten kanssa. Kaavarungossa alue on osoitettu Palvelujen ja hallinnon alueeksi, jolla ovat rakennukset, lentoasemarakennus ja lentokonehalli suojellaan (P/SR). Rakennussuojelun lisäksi alueelle mahdollistetaan ympäristöönsä sopivien uudisrakennusten rakentaminen nykyisten rakennusten ehdoilla. Mahdolliset uudisrakennukset voisivat muodostaa suojeltavien rakennusten kanssa kokonaisuuden. Esimerkiksi ilmailuun liittyvä museo, asukastilat ja kahvila/ravintolatoiminta sopisivat alueelle.

Malmin lentokentän alueen kaavarunkoa on käsitelty ensimmäisen keran kaupunkisuunnittelulautakunnassa 1.12.2015.

Aloitteen arvioimiseen käytettävät kiinteistöoikeudelliset perusteet

Maanomistus ja käyttöä koskevat sopimukset

Alue on pääosin Helsingin kaupungin omistuksessa. Yksityisomistuksessa on alueita Suurmetsäntien pohjoispuolella, Hyttitien varressa, Nallenmäessä ja Sunnuntaipalstoilla.

Helsingin kaupunki on 10.5.1935 allekirjoitetulla sopimuksella luovuttanut korvauksetta Suomen valtion käyttöön noin 55 hehtaaria Tattari-suon viljelysalueesta käytettäväksi ilmaliikenteeseen, ensisijassa posti- ja siviili-ilmaliikenteeseen, niin pitkäksi aikaa kuin valtio katsoo sen tarpeelliseksi ja sitä käytetään mainittuun tarkoitukseen, ei kuitenkaan pidemmäksi aikaa kuin 99 vuodeksi eli 10.5.2034 saakka.

Lentokentän laajentamiseksi tehtiin 17.7.1939 toinen sopimus, jossa kaupunki antoi valtiolle käyttöön noin 66,5 hehtaarin alueen. Lentoken-

tän pohjoispuolelta Puistolasta annettiin 0,27 hehtaarin kokoinen alue radiosuuntimen sijoituspaikaksi 15.11.1948 solmitulla sopimuksella. Lentokentän aluetta laajennettiin vielä 4,4 hehtaaria 19.11.1951 solmitulla sopimuksella. Viimeisin sopimus on tehty 21.12.1995. Siinä kirjattiin ne alueet, joita ilmailulaitos (nykyinen Finavia Oyj) sai luvan luovuttaa 20 vuodeksi ilman erillistä lupaa kolmannelle ilmailuun liittyvään käyttöön. Samalla sopimuksella rajattiin ne alueet, jotka voitiin luovuttaa rakennettaviksi. Kaupungin korvausvelvollisuus ilmailulaitoksen vuokralaisille rakennuksista yms. lakkasi 1.1.2010. Vuoden 1995 sopimuksen yhteydessä tehtiin aluevaihto, jossa lentokentän päärakennuksen ja hangaarin maa-alueet jäivät valtiolle ja kaupunki sai Fallkullan maa-alueita.

Valtio ja Helsingin kaupunki ovat saattaneet päätökseen lentokenttätöiminnan päättämiseen ja tulevan maankäytön mahdollistamiseen tarvittavat kiinteistöoikeudelliset toimenpiteet 16.12.2014.

Alueen rakennuskelpoisuus

Kiinteistöviraston geoteknisen osaston mukaan Malmin lentokenttäalueen maaperä on Helsingin oloissa tavanomaista pehmeikköä, jossa saven paksuus on kohtuullinen. Lentokenttäalue ei ole suota, kuten joissakin yhteyksissä on väitetty. Toteutetuista uusista asuinalueista ovat Malmin lentokenttäaluetta vaikeampia pohjaolosuhteiltaan olleet esim. Pikku-Huopalahti ja Arabianranta. Maaperä ei estä Malmin lentokentän rakentamista tai korota rakentamisen kustannuksia tavanomaista enempää.

Kannanotto aloitteeseen

Malmin lentokenttä on palvellut aikansa lentotoimintaa ja joka tapauksessa siitä tulee jäämään jäljelle arvokas lentoasemarakennus ja muita muistumia. Kaiken kaikkiaan uudesta asuin-, työpaikka- ja virkistysalueesta on tarkoitus tehdä monipuolista ja viihtyisää hyvää kaupunkia, joka palvelee myös laajasti ympäröiviä alueita. Valtion ja kaupungin pitkäaikainen tavoite tämän keskellä kaupunkirakennetta sijaitsevan 130 hehtaarin suuruisen alueen saamiseksi uuteen käyttöön on siis toteutuksessa. Prosessi on ollut pitkälinen ja vivahteikas. Viimeksi oikeuskansleri on syyskuussa 2015 todennut, ettei valtion vetäytymispäätöstä ole tehty puutteellisin tai virheellisin tiedoin.

Valtuusto on 26.11.2014 päätöksellään lentokenttäalueen kaupoista hyväksynyt valtion ja Helsingin seudun kuntien nk. infrasopimuksen täytäntöönpanon eli sopimus on siltä osin jo toteutunut. Edellä olevaan selvitykseen viitaten kaupunginhallitus katsoo ettei aloite anna aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kuntalaisaloite_Malmin lentokenttä 6.10.2015
- 2 Kuntalaisaloite internet
- 3 Ote maakuntakaavasta
- 4 Ote 2. vaihemaakuntakaavasta
- 5 Ote 4. vaihemaakuntakaavasta
- 6 Ote Yleiskaava 1992:sta
- 7 Ote Yleiskaava 2002:sta
- 8 Ote Helsingin uudesta yleiskaavaehdotuksesta
- 9 Malmin lentokentän alueen kaavarungon sijaintikartta
- 10 Malmin lentokentän alueen kaavarungon ilmakuva
- 11 Oikeuskanslerin ratkaisun tiivistelmä
- 12 Liikenne- ja viestintäministeriön tiedote 5.10.2015

Oheismateriaali

- 1 Allekirjoittajat_Kuntalaisaloite.fi
- 2 Kuntalaisaloite Malmin lentokenttä säilytettävä 6.10.2015_paperilla tuotu
- 3 Nimilista_erikseen kerätyt
- 4 01_RKY_kartta
- 5 01_RKY_Museovirasto
- 6 02_Liiketoimintasuunnitelma
- 7 03_Liikennemäärät
- 8 04_Kentällä toimivat yritykset
- 9 05_Kentällä toimivat yhdistykset
- 10 06_Malmin Lentoaseman Lepakkokartoitus 2015 väliraportti ja liite
- 11 07_Perhosselvitys
- 12 08_Falkullan rakennettavuus
- 13 09 Kaupungin pohjatutkimus_arvio_paalut_syvyys
- 14 09 Kaupungin pohjatutkimus_stabiloiva_kerros_syvyys
- 15 10_Europa Nostra Malmin lentoasema on Suomen uhanalaisin perintökohde
- 16 11_World_Monuments_Fund_Malmi
- 17 12_Liikennevaliokunnan materiaali
- 18 12_LIV_lausunto_Malmin_lentoasema2015
- 19 13_Oikaisuvaatimus kaupunginhallitukselle 2014
- 20 14_TSN Gallup 2014
- 21 15_Yle Uutiset 10.9.2015 Hallitus purki Pissararadan rahoituksen
- 22 16_Suomen lentoliikenteen pitkän ajan ennuste 2010-2030
- 23 17_EU-päätöslauselma uleisilmailun edellytysten takaamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

14.03.2016

Kaj/3

Otteet

Ote

Aloitteen tekijät

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Liite 7

Liite 8

Liite 9

Liite 10

Liite 11

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 14.01.2016 § 10

HEL 2015-010946 T 10 03 03

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle kunnan asukkaan aloitteesta "Malmin lentoaseman säilyttämisestä ilmailukäytössä" seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki ja Finavia Oyj ovat 16.12.2014 solmineet kiinteistökaupan, jolla Finavia on kaupungille luovuttanut omistansa kiinteistöt ja rakennukset Malmin lentokenttäalueelta ja sen läheisyydestä. Kaupan taustalla oli Suomen valtion ja Helsingin kaupungin yhteinen tahtotila asuntorakentamisen edellytysten parantamisesta Helsingin seudulla. Kaupan ehtojen mukaan hallintaoikeus kiinteistöihin ja rakennuksiin siirtyy kaupungille viimeistään 1.1.2017. Lisäksi Finavia luopuu käyttöoikeudestaan lentokenttäalueeseen viimeistään 1.1.2017. Kaupan myötä kaupunki omistaa nykyisen lentokenttäalueen kokonaisuudessaan ja lähes kaiken maan sen läheisyydessä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Malmin lentokentän käytössä on tällä hetkellä noin 130 hehtaaria. Ilmailutoiminta rajoittaa lisäksi melu- ja suoja-alue määräysten takia yli 200 hehtaarin suuruisen alueen käyttöä. Vastaavaa yhtenäistä lähes rakentamatonta aluetta keskeltä kaupunkirakennetta on vaikeata löytää Helsingistä.

Uudessa yleiskaavaehdotuksessa lentokentän alue osoitetaan asuin- ja työpaikka-alueeksi, jolla on oma lähikeskusta. Yleiskaavatyössä on tutkittu varsinaisen lentokenttäalueen lisäksi myös sen ympärillä olevia alueita, joita lentomelun takia ei ole voitu aikaisemmin kaavoittaa asuntorakentamiseen. Lentotoiminnan loppuminen vapauttaa alueet asunto- ja työpaikkarakentamiseen.

Malmin lentokenttäalueelle on laadittu kaavarunko, joka toimii ohjeellisenä maankäyttösuunnitelmana laadittaessa asemakaavaa. Alue suunnitellaan noin 25 000 asukkaalle. Alueen rakentaminen, tuleva ylläpito ja uudet toimitilat mahdollistavat useita tuhansia uusia työpaikkoja. Aloitteen liitteen mukaan lentokenttä työllistää tällä hetkellä vakituisesti noin 250 henkilöä. Suuri osa nykyisistä työpaikoista todennäköisesti säilyy, vaikka ilmailutoiminta alueella loppuisi, esimerkiksi Helsingin pelastuslaitoksen vajaat 50 työpaikkaa.

Kiinteistöviraston geoteknisen osaston mukaan Malmin lentokenttäalueen maaperä on Helsingin oloissa tavanomaista pehmeikköä, jossa saven paksuus on kohtuullinen. Lentokenttäalue ei ole suota, kuten esim. julkisuudessa usein väitetään. Toteutetuista uusista asuinalueista ovat Malmin lentokenttäaluetta vaikeampia pohjaolosuhteiltaan olleet esim. Pikku-Huopalahti ja Arabianranta. Maaperä ei estä Malmin lentokentän rakentamista tai korota rakentamisen kustannuksia tavanomaista enempää.

Kaupunginvaltuuston vahvistaman Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön ohjelman (AM-ohjelma) mukaan asuntotuotannon määrällisenä tavoitteena on 5 000 asunnon vuotuinen asuntotuotanto, josta 3 600 asuntoa toteutetaan kaupungin luovuttamille tonteille. Kaupunginvaltuusto on maaliskuussa 2013 hyväksynyt tavoitteen nostaa asuntotuotantomäärä 5 500 asuntoon vuodessa. Paine asuntotuotantotavoitteiden nostamiselle kasvaa tulevaisuudessa entisestään. Tämä tarkoittaa muun ohella, että yleis- ja asemakaavoituksella tulee turvata riittävä lyhyen ja pitkän aikavälin tonttivaranto. Myös nykyinen maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että kaavoituksella turvataan riittävän asuntotuotannon edellytykset. Tilanteessa, jossa rakentamiselle vapaita alueita on Helsingistä vaikeaa löytää tai niiden kaavoitus on pahasti kesken, kuten esim. Östersundomin osalta, on Malmin lentokenttäalue ensisijaisen tärkeä alue, jotta kaupunki saavuttaisi sille asetetut asuntotuotanto-

tavoitteet taloudellisesti ja ekotehokkaasti sekä pystyisi luomaan uusia työpaikka-alueita.

Kiinteistölautakunta toteaa edellä olevaan viitaten, että Malmin lentokentän säilyttämiseen aloitteessa esitetyllä tavalla ilmailukäytössä ei ole perusteita.

Käsittely

14.01.2016 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Sole Molander: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Lausuntoehdotuksen 2. - 8. kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti:

Noin 13200 helsinkiläistä on jättänyt kuntalaisaloitteen Malmin lentoaseman säilyttämisestä ilmailukäytössä. Aloitteen mukana on toimitettu suuri määrä faktatietoa. Lukumäärä ylittää selvästi kuntalaisaloitteen tekemiseen vaadittavan vähimmäismäärän 2,5 prosenttia kunnan äänioikeutetuista asukkaista. Helsinkiläiset haluavat säilyttää arvokkaan lentoasemansa ja kehittää sitä ilmailukäytössä.

TNS Gallupin tekemän mielipidetutkimuksen (8/2014) mukaan 67 prosenttia äänestäjistä haluaa säilyttää lentoaseman. Malmin lentoaseman merkitys Suomen ilmailuteollisuudelle (lentokoulutus, tekniikka, tutkimus, lentotyö) on erittäin suuri. Lähes kaikki suomalaiset ammattilentäjät saavat koulutustaan Malmilla.

Suomen yleisilmailun operaatioista yli 44% tapahtuu Malmilla.

Museoviraston mukaan Malmin lentoasema on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Lentoasemalle on myös lukuisia kansainvälisiä nimeämisiä.

Kentällä toimii kolmisenkymmentä yritystä ja parikymmentä yhdistystä.

Lentokenttäalue on osoittautunut arvokkaaksi luontoympäristöksi.

Kiinteistölautakunta toteaa edellä olevaan viitaten, että Malmin lentokentän säilyttämiseen aloitteessa esitetyllä tavalla ilmailukäytössä on perusteita.

Kannattaja: Olli Sademies

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lausuntoehdotuksen 2. - 8. kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti:

Noin 13200 helsinkiläistä on jättänyt kuntalaisaloitteen Malmin lentoaseman säilyttämisestä ilmailukäytössä. Aloitteen mukana on toimitettu suuri määrä faktatietoa. Lukumäärä ylittää selvästi kuntalaisaloitteen tekemiseen vaadittavan vähimmäismäärän 2,5 prosenttia kunnan äänioikeutetuista asukkaista. Helsinkiläiset haluavat säilyttää arvokkaan lentoasemansa ja kehittää sitä ilmailukäytössä.

TNS Gallupin tekemän mielipidetutkimuksen (8/2014) mukaan 67 prosenttia äänestäjistä haluaa säilyttää lentoaseman. Malmin lentoaseman merkitys Suomen ilmailuteollisuudelle (lentokoulutus, tekniikka, tutkimus, lentotyö) on erittäin suuri. Lähes kaikki suomalaiset ammattilentäjät saavat koulutustaan Malmilla.

Suomen yleisilmailun operaatioista yli 44% tapahtuu Malmilla.

Museoviraston mukaan Malmin lentoasema on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Lentoasemalle on myös lukuisia kansainvälisiä nimeämisiä.

Kentällä toimii kolmisenkymmentä yritystä ja parikymmentä yhdistystä.

Lentokenttäalue on osoittautunut arvokkaaksi luontoympäristöksi.

Kiinteistölautakunta toteaa edellä olevaan viitaten, että Malmin lentokentän säilyttämiseen aloitteessa esitetyllä tavalla ilmailukäytössä on perusteita.

Jaa-äännet: 6

Jaana Aaltonen, Jasmin Hamid, Antti Hytti, Erkki Perälä, Joonas Pulkkinen, Timo Tossavainen

Ei-äännet: 3

Juha Hakola, Sole Molander, Olli Sademies

Tyhjä: 0

Poissa: 0

17.12.2015 Pöydälle

Esittelijä

14.03.2016

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Tom Qvisén, projektipäällikkö, puhelin: 310 34201
tom.qvisen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 01.12.2015 § 376

HEL 2015-010946 T 10 03 03

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle:

Kunnan asukkaan aloitteessa esitetään Malmin lentokenttäalueen säilyttämistä lentotoiminta-alueena.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on Helsingin osalta erityiskysymyksiä, joissa todetaan esimerkiksi asuntotuotannon turvaaminen riittävällä tonttimaalla. Niiden mukaan Helsingin seudulla tulee myös edistää joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta.

Maakunta- ja yleiskaavojen mukaan lentokentän alue on taajamatoimintojen aluetta, mikäli lentotoiminta lakkaa. Syksyllä 2014 tehdyn sopimuksen mukaan valtio lopettaa lentotoiminnan Malmilla vuoden 2016 lopussa tai viimeistään vuonna 2020. Helsingin uudessa yleiskaavaehdotuksessa (kaupunkisuunnittelulautakunta 10.11.2015) Malmin lentokentän alue on merkittävin uusi rakentamisalue.

Malmin lentokentän alue sijaitsee tiiviisti olemassa olevan yhdyskuntarakenteen keskellä, ja sen rakentaminen asuinalueeksi, josta on hyvät joukkoliikenneyhteydet, tukee seudun aluerakenteen kannalta kestävästi kehittämissä. Rakentaminen muuttaa alueen maisemakuvaa merkittävästi, mikä edellyttää erityistä yhteensovittamista kulttuuriympäristö- ja maisema-arvojen kanssa. Valmisteilla olevassa 4. vaihemaakuntakaavan selostuksessa todetaan, että arvokkaat kulttuuriympäristöt voivat tulla myös osaksi taajama- ja kaupunkirakennetta ja rikastuttaa sitä.

Malmin lentokentän alueesta suunnitellaan koko koillista Helsinkiä yhdistävä ja aluetta vahvistava kaupunkirakenteen nivel, jonka ensisijainen kaupunkirakenteellinen tavoite on liittää Malmin lentokentän alue tiiviisti ympäröiviin alueisiin - Malmin keskustaan, Jakomäkeen, Tattari-suohon, Kivikon ulkoilupuistoon ja edelleen Viikki-Kivikon vihersormeen, Kontulaan, Viikkiin, Pukinmäkeen ja Tapanilaan. Alueita yhdistetään kaupunkirakennetta täydentämällä, liikenneyhteyksiä luomalla sekä yhdistämällä alueen viheralueista yhtenäisesti jatkuvia kokonaisuuk-

sia, jotka palvelevat ekologisina käytävinä sekä jalankulun ja pyöräilyn yhteyksinä.

Malmin lentokenttäalueen säilyttäminen lentotoiminta-alueena on ristiriidassa maakunta- ja yleiskaavojen tavoitteiden kanssa sekä Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa Helsingille asetettujen erityistavoitteiden kanssa. Lentotoiminnan jatkaminen Malmin alueella ei mahdollistaisi alueelle esitettyjen tavoitteiden toteutumista ja estäisi kaupungin laajemman tavoitteen Koillis-Helsingin kehityksen vahvistamisesta ja erillisten kaupungin osien yhdistämisestä nykyistä yhtenäisemmäksi kaupunkirakenteeksi.

Aloite on myös ristiriidassa Malmin lentokentän aluetta koskevien sopimusten kanssa (kiinteistöjen ja rakennusten ostaminen 26.11.2014, MAL-sopimus 20.11.2014, valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen sopimuksen suurten infrahankkeiden tukemiseksi ja asumisen edistämiseksi 6.10.2014).

Malmin lentokenttäalueelle on laadittu kaavarunko, joka toimii ohjeellisenä maankäyttösuunnitelmana asemakaavan laatimisprosessissa. Kaavarunko on laadittu Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet huomioon ottaen sekä maakuntakaavojen ja yleiskaavojen tavoitteiden pohjalta.

Kaavarungon suunnittelussa on erityisesti painotettu riittävän tonttitarjonnan, olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntämisen, joukko liikenteen toimintaedellytysten parantamisen ja valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön arvojen säilymisnäkökulmia. Lisäksi on kiinnitetty erityistä huomiota alueen virkistyskäyttömahdollisuuksien kehittämiseen ja luonnonympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen. Alue suunnitellaan noin 25 000 asukkaalle, kerrosalatavoite on 1 200 000 k-m², josta 1 100 000 k-m² on asuinrakentamista ja 100 000 k-m² on toimitilarakentamista sekä palveluita.

Malmin lentokenttäalueen suojelun osalta on kaavarungossa esitetty, että lentoasemarakennus ja lentokonehalli sekä niiden välitön ympäristö suojellaan, lisäksi lähiympäristö suunnitellaan vanhaa kokonaisuutta kunnioittaen. Lentoaseman rakennuksiin liittyviä pitkiä näkymiä säilytetään osana uutta kaupunkirakennetta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa edellä olevaan viitaten, että Malmin lentokenttäalueen säilyttämiselle lentotoiminta-alueena ei ole perusteita.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

14.03.2016

Kaj/3

Lisätiedot

Tuomas Hakala, projektipäällikkö, puhelin: 310 37205
tuomas.hakala(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

14.03.2016

Kj/3

§ 226

Uudenmaan maakuntavaltuuston varajäsenen valinta

HEL 2013-011635 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

1. todeta Päivi Storgårdin luottamustoimen Uudenmaan maakuntavaltuuston varajäsenenä päättyneen ja
2. valita Laura Finne-Elosen Björn Månssonin henkilökohtaiseksi varajäseneksi maakuntavaltuustoon jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti valita Laura Finne-Elosen maakuntavaltuuston varajäseneksi Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Mari Tammisto, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
mari.tammisto(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Uudenmaan liitto

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1. todeta Päivi Storgårdin luottamustoimen Uudenmaan maakuntavaltuuston varajäsenenä päättyneen ja

14.03.2016

Kj/3

2. valita _____ Björn Månssonin henkilökohtaiseksi varajäseneksi maakuntavaltuustoon jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Uudenmaan liiton perussopimuksen 12 §:n mukaan maakuntavaltuuston jäsenten tulee olla jäsenkuntien valtuutettuja. Kaupunginvaltuusto myönsi 17.2.2016 Päivi Storgårdille (SFP) eron valtuutetun luottamustoimesta. Kuntalain (365/1995) 37 §:n mukaan luottamushenkilön menettäessä vaalikelpoisuutensa on sen toimielimen, jonka valittava luottamushenkilö on, todettava luottamustoimi päättyneeksi. Päätös pannaan täytäntöön välittömästi.

Perussopimuksen mukaan maakuntavaltuuston jäsenen tai varajäsenen menettäessä vaalikelpoisuutensa tai hänellä muusta syystä on peruste erota kesken toimikauden, päättää jäsenen edustama kunta eron myöntämisestä ja uuden jäsenen tai varajäsenen valitsemisesta jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Kunnan valitseman jäsenen tai varajäsenen tulee edustaa samaa ryhmää kuin jäsen, jolle ero on myönnetty.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Mari Tammisto, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 76004
mari.tammisto(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Uudenmaan liitto

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

14.03.2016

Kj/4

§ 227

Vuoden 2017 talousarvioehdotuksen raami ja talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2017–2019 laatimisohteet

HEL 2016-002309 T 02 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian käsittelyn aikana kuultavana oli Matti Malinen. Asiantuntija ei ollut läsnä päätöksenteon aikana.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle 4.4.2016 asti Lasse Männistön ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä liitteen mukaisesti vuoden 2017 talousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2017–2019 laatimisohteet ja lähettää ne lauta- ja johtokunnille otettavaksi huomioon talousarvioehdotusten valmistelussa.

Samalla kaupunginhallitus päättää, että vuoden 2017 talousarvion menojen kokonaistaso tarkistetaan talousarviovalmistelun edetessä vastaamaan tuoreimpia ennusteita kustannustason muutoksesta (peruspalvelujen hintaindeksi) ja väestönkasvusta strategiaohjelmassa sovitulla tavalla ja että yhteiskuntasopimuksen vaikutukset henkilöstömenoihin otetaan talousarviovaiheessa huomioon virastojen ja laitosten raamin mukaisia määrärahoja vähentävinä erinä.

Talousarvion 2017 valmistelutilanne tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi 22.8.2016. Kaupunginhallitukselle annetaan arvio talouden tilanteen yleisestä kehityksestä, kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportti 2/2016 sekä selvitys kaupunginhallituksen raamiohjeistuksen

toteutumisesta hallintokuntien talousarvioehdotusten valmistelussa. Kaupunginhallitukselle tuodaan lisäksi tiedoksi valmistelutilanne 10 vuoden investointiohjelmasta vuosille 2017–2026.

Esittelijän perustelut

Yleinen taloustilanne

Valtiovarainministeriön 18.12.2015 julkaiseman ennusteen mukaan Suomen talouskasvu vuosille 2016–2017 jää vaatimattomaksi.

Suomen talouden vaikeudet jatkuvat tämänhetkisen ennusteen mukaan ainakin seuraavien parin vuoden ajan. Kasvunäkymät ovat heikot ja julkisen talouden tilanne ei parane oleellisesti. Suomen teollisuustuotannon tason arvioidaan olevan v. 2017 noin neljänneksen alempi kuin kymmenen vuotta sitten. Nykyisenkaltaisella talouden rakenteella teollisuuden ja viennin virkoaminen on ehdoton edellytys Suomen talouden suotuisalle kehitykselle. Suomen talouskasvu jää ennustehorisontin aikana kilpailijamaitamme hitaammaksi ja työttömyysaste korkeaksi.

Tilastokeskuksen tietojen mukaan BKT aleni vuoden 2015 kolmannella vuosineljänneksellä 0,2 prosenttia ja kasvoi neljännellä neljänneksellä 0,1 prosenttia edellisestä neljänneksestä.

Kansainvälisen talouden kehittyminen on viime aikoina ollut kaksijaakoista. Kehittyvien talouksien kasvunäkymät ovat selvästi heikentyneet. Kiinan kasvu jää aikaisempaa alhaisemmaksi osittain myös sen takia, että muutos kohti sisämarkkinavetoista palveluyhteiskuntaa on ollut ennakoitua nopeampaa. Venäjän taloutta kurittaa tehoton tuotantorakenne ja alentuneet raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnat. Monien Suomelle tärkeiden kauppakumppaneiden taloudet sitä vastoin kasvavat varsin nopeaa vauhtia. Yhdysvaltojen ja Saksan kasvu on edelleen kohtalaisen vahvaa ja perustuu molemmissa maissa laajapohjaiseen aktiviteetin lisääntymiseen. Ruotsin talous kasvaa ennakoituakin nopeammin, mutta kasvu perustuu pitkälle kotimaiseen kysyntään ja palveluvientiin. Ruotsin vahva kasvu ei siis tule merkittävästi näkymään Suomen viennissä.

Suomen viennin rakenne on tällä hetkellä yksipuolinen ja lisäksi kustannustaso on liian korkea kilpailuilla maailmanmarkkinoilla. Heikon vientinäkömän myötä myös tuonti supistuu. Kotimaisista kysyntäeristä ainoastaan yksityisen kulutuksen ja julkisen kulutuksen ennakoitaan kasvaneen vuonna 2015. Yksityisen kulutuksen myönteistä kehitystä tukee kotitalouksien reaalityulojen kasvu, minkä seurauksena yksityinen kulutus lisääntyi vuonna 2015 noin 1,3 %. Yksityiset investoinnit laski-

vat 2,2 % ja ainoastaan maa- ja vesirakentamisen nähdään kasvavan. Muutaman suuren investointikohteen johdosta kone- ja laiteinvestoinneissa on nähtävissä piristymistä.

Teollisuustuotannon pitkään jatkunut alamäki jatkui edelleen ja tuotannon arvioidaan vuonna 2015 supistuneen 2,2 % edellisvuodesta. Palvelutuotannon kasvun ennakoitaan vuonna 2015 olleen 0,8 %. Työmarkkinoiden tilanne pysyy edelleen heikkona. Työttömyys nousi selvästi edellisvuodesta ja vuoden 2015 työttömyysasteen ennakoitaan olevan 9,4 %. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut nopeasti jo noin 115 000 henkeen ja rakennetyöttömien määrä on ylittänyt 200 000 hengen rajan. Myös työllisten määrän ennustetaan hiukan alentuneen vuonna 2015. Työn tuottavuuden kehitys pysyy edelleen vaisuna.

Suomen vuoden 2016 talouskasvuksi ennakoitaan 1,2 %. Kasvun taustalla on pitkälti yksityisten investointien suotuisa kehitys. Teollisuuden rakennusinvestoinnit lisääntyvät vuonna 2016 merkittävästi johtuen jo päätetyistä hankkeista. Kone- ja laiteinvestoinnit kääntyvät myös selvään kasvuun ja siten yksityisten investointien ennustetaan kasvavan 5,8 %. Nettoviennin vaikutus talouskasvuun säilyy vuonna 2016 negatiivisena. Teollisuustuotannon ennustetaan vihdoinkin kääntävän maltilliseen 1,7 prosentin kasvuun vuonna 2016. Taloudellisen aktiiviteetin virkoaminen on kuitenkin niin vaatimatonta, että työmarkkinoiden tilanne ei tule olennaisesti paranemaan. Työttömyysaste jämähtää 9,4 prosenttiin ja työmarkkinoiden yhteensopivuusongelmat ovat edelleen suuret.

Vuoden 2017 talouskasvuksi ennustetaan 1,2 %. Vaatimattoman kasvun taustalla on kokonaisuudessaan kotimainen kysyntä. Vuosien 2015–2017 kumulatiivinen kasvu jää vain 2,6 prosenttiin ja BKT:n määrä edelleen noin kolme prosenttia pienemmäksi kuin edellisessä suhdannehuipussa vuoden 2007 lopulla.

Julkinen talous pysyy edelleen alijäämäisenä pitkittyneen matalasuhtanteen sekä talouden rakenteellisten ongelmien vuoksi. Toteutetut sopeutustoimet ovat rajoittaneet julkisten menojen kasvua, mutta eivät ole pysäyttäneet sitä väestön ikääntymisestä aiheutuvan kuntiin kohdistuvan menopaineen vuoksi. Heikon tulokehityksen vuoksi myös alijäämä on kasvanut. Kolmen prosentin alijäämäraja rikkoutui v. 2014 ja näin on käymässä myös vuonna 2015. Alijäämä kuitenkin kääntyy hienoisen laskuun ennustejaksolla. Julkinen velka suhteessa BKT:hen jatkaa kasvuaan ja ylittää 60 prosentin rajan.

Reaalitalouden suotuisa kehitys on välttämätön ehto julkisen talouden tilan kestäväälle paranemiselle. Ennustetun kaltainen talouskehitys ei it-

14.03.2016

Kj/4

sessään tule merkittävästi kohentamaan julkisen talouden tilaa Suomessa.

Helsingin taloustilanteen lähtökohdat

Kaupungin taloudellinen asema on muuttunut vuodesta 2014 oleellisesti Helsingin Energian ja Helsingin Sataman yhtiöittämisen seurauksena. Vuonna 2015 Helen Oy:n liikevoitto ei ollut enää parantamassa kaupungin vuosikatetta ja siten kaupungin tulorahoituksen taso aleni selvästi aikaisemmista vuosista.

	2011	2012	2013	2014	2015
Vuosikate	574	439	473	481	265
Maanmyyntitulot	35	80	79	105	104
Rakennusten ja osaketilojen myynti	8	22	6	19	8
Vuosikate sekä kaupungin maan, rakennusten sekä osaketilojen myyntitulot yhteensä	617	541	558	605	377
Investoinnit	683	650	647	549	493*
Erotus	-66	-109	-89	56	-116

* 493 M€ sisältää kaupungin investoinnit 388 Me ja liikelaitosten investoinnit 105 M€. Luku on ilman Helsingin Bussiliikenne Oy:n liiketoimintakauppaan (44,6 M€) sekä eräisiin apporttiluovutuksiin (34,1 M€) liittyviä kirjanpidollisia kirjauksia

Tulorahoituksen ja maaomaisuuden myyntitulojen lisäksi tarvittu investointien rahoitus katettiin vuonna 2015 pääosin kaupungin kassavaroja pienentämällä. Tämä voitiin toteuttaa siksi, että energia- ja satamatoi-

mintojen siirryttyä yhtiöiksi ei kaupunki tarvitse nykytilanteessa entisen suuruista maksuvalmiuspuskua.

Kaupungin investoinnit ilman liikelaitoksia ja eräitä kirjanpidollisia menokirjauksia olivat 388 milj. euroa vuonna 2015 ja 391 milj. euroa vuonna 2014. Investointien toteuma alittaa siten strategiakaudelle asetun 435 milj. euron investointitason. Tästä huolimatta vuoden 2015 asuntorakentaminen oli erittäin vilkasta ja erityisesti aloitusten määrä oli ennätyksellisen suuri. Kaupungin investoinnit tukevat osaltaan asuntorakentamisen edellytysten paranemista. Investoinnit vuonna 2015 liikelaitokset mukaan lukien olivat 493 milj. euroa.

Kaupungin lainakanta on kaksinkertaistunut vuoteen 2008 verrattuna ja tulevien vuosien mittavat investoinnit pitävät lähivuosinakin rahoitustarpeen investointeihin korkeana. Lainakannan kasvua on hillittävä, jotta vuosittaiset lainanhoitokustannukset eivät nouse liian korkeiksi. Investointien vaatima rahoitus on jatkuvuutena katettava entistä enemmän tulorahoituksella.

Edellä esitettyyn kaupungin rahoituspohjan haasteeseen kaupunki vastaa valtuustokaudelle 2013–2016 asetettuja strategiaohjelman taloustavoitteita toteuttaen. Strategian taloustavoitteita on noudatettu vuoden 2014 talousarviosta eteenpäin ja myös vuoden 2017 raami on laadittu näiden taloustavoitteiden pohjalta.

Voimassa olevan taloussuunnitelman 2016–2018 lähtökohtana on strategiaohjelman 2013–2016 tavoite hidastaa kaupungin velkaantumiskäytystä rahoittamalla nykyistä merkittävästi suurempi osuus investoinneista tulorahoituksella sekä kiinteän omaisuuden myyntituloilla.

Tätä tavoitetta edistävät linjaukset ovat seuraavat:

- Pidetään emokaupungin käyttömenojen reaalkasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella valtuustokaudella 2013–2016
- Kiinteän omaisuuden myyntitavoite on 100 milj. euron vuositasolla. Kaupungin ydintoiminnan kannalta tarpeettomien rakennusten ja osakehuoneistojen myyntitavoite on asetettu edelleen 35 milj. euron vuotuisen tasoon ottamalla samalla huomioon rakennuskannan korjausvelan pienentäminen.
- Vuotuisten investointien taso rajataan investointiraamin mukaisesti 463,3 miljoonaan euroon (investointiraamiin sisältyy vuosittaiset indeksitarkistukset 13,3 milj. euroa

sekä kaupunginhallituksen raamin 2016 käsittelyssä päätämä tasokorotus 15 milj. euroa).

Tuoreimman joulukuun ennusteen mukaan peruspalvelujen hintaindeksin muutoksen arvioidaan olevan 1,2 % vuonna 2016, 1,1 % vuonna 2017, 1,7 % vuonna 2018 ja 2,10 % vuonna 2019.

Vuodenvaihteen 2015/2016 ennakkotiedon mukaan kaupunki kasvoi vuonna 2015 kaikkiaan noin 7 500 hengellä, mikä tarkoittaa 1,2 %:n väestönkasvua. Vuoden lopun väkiluku oli ennakkotiedon mukaan 628 213 henkeä eli kesällä 2015 tehdyn väestöennusteen tasolla. Vuosina 2016–2018 kasvun ennustetaan jatkuvan prosenttien tasolla.

Strategiatavoitteen mukainen toimintamenokasvun taso vuosina 2017–2019 parantaa kaupungin rahoituksellista tasapainoa jonkin verran, mutta taloussuunnitelmakaudella investointeja joudutaan edelleen rahoittamaan merkittäväällä lisälainanotolla.

Valtuuston strategiaohjelmassa asettaman taloustavoitteen saavuttaminen edellyttää siten tiukkaa taloudenpitoa sekä nykyisessä toiminnassa että tulevien vuosien suunnittelussa.

Raami 2017

Jotta strategiaohjelman tasapainoisen talouden tavoitteet voitaisiin saavuttaa heikentyneessä koko maan julkisen talouden tilanteessa ja kaupungin liikelaitosten yhtiöittämisen vaikutukset huomioon ottaen, on vuoden 2017 talousarvioehdotuksen raami laadittu siten, että kaupungin bruttobudjetoitujen talousarviokohtien menokasvu on strategiatavoitteen mukainen.

Strategiaohjelman tavoitteen mukainen emokaupungin käyttömenojen (bruttobudjetoidut talousarviokohdat) kokonaistaso vuonna 2017 on tuoreimmilla kustannustason nousun ja väestönkasvun ennusteilla 1,13 % vuoden 2016 vastaavia menoja suurempi.

Kaikki talousarviokohdat huomioiden (ilman liikelaitoksia ja rahastoja) talousarvion 2016 ja raamin 2017 välinen vertailukelpoinen toimintamenojen kasvu on 1,2 %.

Useimpien bruttobudjetoitujen talousarviokohtien toimintamenot ovat raamissa talousarvion 2016 mukaisia. Hallintokuntien toimintamenojen kasvua tulee tarkastella kokonaisuutena vuosien 2015, 2016 ja 2017 osalta. Raamin liikkumavara on pääosin kohdennettu niihin peruspalvelutoimintoihin, joihin väestönkasvu vaikuttaa suorimmin (sosiaali- ja ter-

veystoimi, varhaiskasvatustoimi, opetustoimi ja HSL:n maksuosuus) sekä HSL:n maksuosuus.

Vuoden 2017 talousarvion menojen kokonaistaso tarkistetaan talousarviovalmistelun edetessä vastaamaan tuoreimpia ennusteita kustannustason muutoksesta (peruspalvelujen hintaindeksi) ja väestönkasvusta strategiaohjelmassa sovitulla tavalla.

Yhteiskuntasopimus tulee toteutuessaan alentamaan merkittävästi myös kuntien henkilöstömenoja. Sopimuksen toteutuminen on vielä epävarmaa eikä vaikutuksista kaupungin henkilöstömenoihin ole tässä vaiheessa tehtävissä luotettavaa arviota, joten yhteiskuntasopimuksen vaikutuksia ei ole voitu sisällyttää raamiin.

Yhteiskuntasopimus leikkaa kuntatyönantajan palkan sivukuluja ja lomarahoja, jolloin henkilöstömenot alenevat ilman, että tällä on vaikutusta varsinaiseen toimintaan. Vaikutukset henkilöstömenoihin tarkentuvat talousarviovalmistelun edetessä ja ne tullaan talousarviovaiheessa ottamaan huomioon nyt päätettäviä virasto- ja laitoskohtaisia raameja vähentävinä erinä.

Hallintokuntien tulee varautua toiminnassaan kulloinkin voimassa oleviin virka- ja työehtosopimuksiin raamin puitteissa. Kaupunginhallituksen käyttövaroihin ei ole varattu keskitettyjä palkkamäärärahoja.

Turvapaikan hakijoiden ja näistä Helsinkiin tulevien henkilöiden määrän arviointi on tässä vaiheessa mahdotonta, mistä syystä raamissa ei ole varattu kotouttamiseen erillismäärärahaa. Kotouttamisen palvelu- ja resurssitarpeet kyetään arvioimaan paremmin talousarviovalmistelun edetessä ja tarvittavien määrärahojen mitoitus valmistellaan syksyn talousarviovalmistelussa.

Raamiin sisältyy 10 miljoonan euron menovaraus kaupunginhallituksen käytettäväksi.

Vuoden 2016 talousarviossa linjatun mukaisesti opetuslautakunta on valmistelemassa koulutuksen ja oppimisen digistrategian, joka toimenpidesuunnitelmineen tuodaan lautakunnan valmistelun pohjalta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi kevään 2016 aikana. Toimenpidesuunnitelman määrärahatarpeita ei ole otettu raamissa huomioon suunnitelman käsittelyn ollessa kesken. Mikäli suunnitelmaa pidetään perusteltuna toteuttaa, rahoitus joudutaan sovittamaan talousarvion valmisteluvaiheessa investointien kokonaisraamiin.

Verotuloarviot perustuvat valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton veroennusteisiin. Kokonaisverorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) ennakoidaan pysyvän raamissa 2017 ennallaan verrattuna taloussuunnitel-

maan 2017. Kunnallisveroissa kasvu vuoden 2015 toteumatason jää pienemmäksi kuin taloussuunnitelmassa, mutta sen sijaan yhteisöveroissa ennakoitaan raamissa 2017 kertyvän vastaavasti enemmän kuin 2017 taloussuunnitelmassa.

Yhteiskuntasopimuksen toimenpiteet vaikuttavat kuntien vero- ja valtionosuustuloihin ja nämä tiedot tarkentuvat julkisen talouden suunnitelmassa ja kuntatalousohjelmassa.

Yhteiskuntasopimuksen vaikutukset kokonaisuutena kaupungin talouden liikkumavaraan voivat olla siinä määrin merkittävät, että talousarvion valmisteluvaiheessa joudutaan menojen ja tulojen kokonaistason tarkistamaan raamivaiheesta.

Syksyllä 2015 päätetyssä kiinteistöverolain muutoksessa korotetaan vuoden 2017 alusta alkaen vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajoja. Yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli nousee 0,80—1,55 prosentista 0,86—1,80 prosenttiin (kyseinen veroprosentti on vuonna 2016 Helsingissä 0,80 prosenttia) ja vakituisen asuinrakennusten veroprosentti 0,37—0,80 prosentista 0,39—0,90 prosenttiin (kyseinen veroprosentti on vuonna 2016 Helsingissä 0,37 prosenttia).

Helsingin yleisen kiinteistöveroprosentin nosto lain uudelle alarajalle lisää kiinteistöverotuloja arviolta noin 12,5 milj. euroa ja vastaavasti vakituisen asuinrakennusten veroprosentin nosto lisää kiinteistöverotuloja arviolta noin 2,5 milj. euroa. Nämä arvioidut lisätulot on otettu huomioon raamin 2017 kiinteistöverotuloarviossa.

Valtakunnallisiin verotuloarvioihin liittyy riskejä ja kysymysmerkkejä, koska kokonaistuotanto on supistunut tai pysynyt edellisen vuoden tasolla jo kolmena perättäisenä vuonna ja tuotannon kasvun ennakoidaan toteutuessaan vuosina 2016–2017 olevan hyvin maltillista.

Valtionosuuksissa on huomioitu vuoden 2017 alusta tapahtuva perustoimeentulotuen maksatuksen siirtyminen Kelalle. Toimeentulotuen menoista on 2017 raamissa vähennetty perustoimeentulotuen menot 141,5 milj. euroa (huomioiden takaisinperintä) sekä tuloissa valtion osallistuminen perustoimeentulotuen kustannuksiin 71,5 milj. euroa ja takaisin perinnän tulojen vähenemä n. 7 milj. euroa. Kunnalle jäävä nettomääräinen rahoitusosuus noin 70 milj. euroa vähennetään vuoden 2017 peruspalveluiden valtionosuudesta. Lisäksi peruspalveluiden valtionosuudesta vähennetään 5,6 euroa/asukas eli noin 3,5 milj. euroa perustoimeentulotuen maksatuksen poistumisen mukanaan tuomista hallinnon säästöistä kunnalle. Tämän seurauksena valtionosuustulojen vuonna 2017 arvioidaan olevan 240 milj. euroa.

Kaupungin 10-vuotisen investointiohjelman suunnittelun lähtökohtana on strategiaohjelman mukainen vuosittainen 435 milj. euron investointitaso ja vuodelle 2016 tehty 15 milj. euron tasokorotus uusien asuinalueiden ja asuinrakentamisen edellyttämiin investointeihin. Lisäksi kokonaistason on tehty indeksitarkistus. Investointiraami vuodelle 2017 on 466 milj. euroa. Tämän lisäksi kokonaisinvestointeihin sisältyy lähiörahastosta rahoitettavia hankkeita 5 milj. euroa vuodessa. Kokonaisinvestointitaso on yhteensä 471 milj. euroa.

Kokonaisraamiin sisältyvät raamitasot ovat lähtökohdiltaan vuoden 2016 talousarvion liitteenä olevan 10-vuotisen investointiohjelman mukaisia. Merkittävimmät talousarvion hyväksymisen jälkeen tulleet toimintaympäristön muutokset on otettu huomioon raamitasoja määriteltäessä. Kruunusillat-hankkeen kohonneita kustannuksia on perusteltua kattaa osittain jalankulkuun ja pyöräilyyn osoitetuilla määrärahoilla.

Tonttien ja rakennusten myyntitavoitteet on säilytetty ennallaan velkaantumisen hillitsemiseksi.

HKL-liikelaitoksen investoinneissa 10-vuotisen investointiohjelmakauden kokonaisinvestointitaso on 1,2 mrd. euroa, joka on vuoden 2016 talousarvion ja taloussuunnitelman 2016–2018 liitteenä olevan HKL-liikelaitoksen 10-vuotisen investointiohjelman kokonaisinvestointitason suuruinen. Valmiudet Raide-Jokerin rahoittamiseen valtion ja Espoon kaupungin kanssa sovittavalla tavalla ovat olemassa muita suunniteltuja investointeja uudelleen arvioimalla.

Vuoden 2017 raamin tulos- ja rahoituslaskelman ohessa on esitetty tulos- ja rahoituslaskelma-arviot myös vuosille 2018 ja 2019.

Talousarvioehdotuksien valmistelussa huomioon otettavaa

Lisäksi hallintokuntien tulee ottaa huomioon kaupunginvaltuuston 17.2.2016 käymä raamin lähetekeskustelu (www.hel.fi/paatoksenteko ja [hallinto/paatoksenteko/ kaupunginvaltuusto/paatosisiakirjat/](http://www.hel.fi/hallinto/paatoksenteko/kaupunginvaltuusto/paatosisiakirjat/) keskustelupöytäkirjat).

Hallintokuntien tulee asettaa sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet tavoitteensa niin, että ne ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan. Hallintokuntien tulee talousarvioesityksen sitovaa toiminnan ja talouden tavoitteita asetettaessa esittää, miten kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet on otettu huomioon.

Talousarvion 2017 valmistelutilanne tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi 22.8.2016. Kaupunginhallitukselle annetaan arvio talouden tilan-

14.03.2016

teen yleisestä kehityksestä, kaupungin talouden ja toiminnan seuranta-
raportti 2/2016 sekä selvitys kaupunginhallituksen raamiohjeistuksen
toteutumisesta hallintokuntien valmistelussa.

Kaupunginhallitukselle 22.8. annettavassa tilannekatsauksessa tullaan
arvioimaan kuntatalousohjelman ennakkotietojen vaikutukset vuoden
2017 talousarvion valmisteluun.

Henkilöstötoimikunta on antanut laatimishojeista lausunnon 11.3.2016
(liite 2).

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, johtava suunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vuoden 2017 talousarvioehdotuksen raami ja talousarvio- sekä talous-
suunnitelmaehdotuksen 2017–2019 laatimishojeet
- 2 Henkilöstötoimikunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Virastot ja liikelaitokset
Lauta- ja johtokunnat

14.03.2016

Kj/5

§ 228

Menovaraus kaupunginhallituksen käytettäväksi turvapaikanhakijoiden kotoutumisen edellytysten ja maahanmuuttajien hyvän kotouttamisen varmistamiseksi

HEL 2016-002566 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Esittelijä muutti esitystään siten, että päätösehdotuksen loppuun lisättiin seuraava:

Helsingin kaupungin strategiaohjelmassa vuosille 2013-2016 todetaan, että mahdollistetaan myös ruotsinkielinen kotoutuminen. Virastot huomioivat määrärahojen käytössään ja palveluja tarjotessaan mahdollisuuden kotoutua joko suomen tai ruotsinkielellä.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Veronika Honkasalon ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Katja Rimpilä, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää myöntää vuoden 2016 talousarvion kohdalta 1 14 03, menovaraus kaupunginhallituksen käytettäväksi, merkitystä 10 milj. euron määrärahasta turvapaikanhakijoiden kotoutumisen edellytysten ja maahanmuuttajien hyvän kotouttamisen varmistamiseksi sosi- ja terveysviraston, varhaiskasvatusviraston, kaupunginkanslian, opetusviraston ja nuorisoasiainkeskuksen käytettäväksi kotouttamispalvelut työryhmän ehdotuksen mukaisesti seuraavasti:

- Osaamiskeskus-pilotin käynnistämiseen yhteensä 7,5 milj. euroa, josta opetusvirastolle 4,8 milj. euroa, sosiaali- ja terveystieteiden virastolle 2,5 milj. euroa ja kaupunginkanslialle 0,2 milj. euroa
- Lasten ja nuorten kotoutumisen tukemiseen varhaiskasvatusvirastolle 0,15 milj. euroa ja opetusvirastolle 0,35 milj. euroa
- Turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien osallisuusmahdollisuuksien lisäämiseen kaupunginkanslialle 1,1 milj. euroa
- Lisätään turvallisuutta, luottamusta ja vuoropuhelua turvapaikanhakijoiden ja kantaväestön välillä monikulttuurisen jalkautuvan työn keinoin nuorisoasiainkeskukselle 0,9 milj. euroa

Esittelijän perustelut

Kaupungin vuoden 2016 talousarvioon on varattu kaupunginhallituksen käytettäväksi 10 miljoonan euron määrärahavaraus, jonka kohdentamisesta päätetään kaupunginhallituksen päätöksellä. Talousarviokirjauksen mukaan määräraha käytetään erityisesti turvapaikanhakijoiden kotoutumisen edellytysten ja maahanmuuttajien hyvän kotouttamisen varmistamiseksi.

Turvapaikanhakijoiden määrä lisääntyi voimakkaasti Suomessa vuonna 2015, jolloin Suomeen saapui 32 476 turvapaikanhakijaa. On arvioitu, että karkeasti noin 2300 oleskeluluvan saanutta henkilöä päätyisi Helsinkiin vuonna 2016. Lisäksi Suomeen saapuisi arviolta noin 15 000-30 000 uutta turvapaikanhakijaa myös vuonna 2016. Tämä asettaa merkittävän haasteen Helsingin kotoutumispalveluille.

Turvapaikanhakijoiden määrän merkittävän lisäyksen johdosta kaupunginjohtaja asetti turvapaikanhakijoiden kotoutumispalvelut-työryhmän (28.10.2015–31.12.2016, 67§), jonka tehtävinä on:

- kartoittaa turvapaikanhakijoille ja pakolaisille tarjottavien kotoutumispalveluiden nykytila
- ennakoida kuntaan asettautuvien turvapaikan saaneiden henkilöiden erityistarpeita
- kehittää toimenpiteitä uusien kuntalaisten nopean työllistymisen tukemiseksi ja ennakoida asuttamisen haasteita.

Työryhmän tuli tehdä 29.2.2016 mennessä ehdotukset toimintamallista ja tarvittavista toimenpiteistä, joilla pystytään vastaamaan em. kohde-ryhmän kotoutumis- ja erityispalvelutarpeisiin ja ennakoimaan niitä jatkossa.

Työryhmän asettamispäätöksessä mainittujen tehtävien lisäksi työryhmän tuli lisäksi tehdä ehdotus keskeisistä painotuksista, joiden perusteella kaupunginhallituksen menovarauksesta turvapaikanhakijoiden kotoutumisen edellytysten ja maahanmuuttajien hyvän kotouttamisen varmistamiseksi määrärahoja kohdennetaan. Esitys kaupunginhallitukselle määrärahojen kohdentamisesta on valmisteltu työryhmän ehdotusten pohjalta. Työryhmän raportti ja ehdotus määrärahojen kohdentamisesta on tämän asian liitteinä.

Ehdotus 1: Osaamiskeskuksen käynnistäminen

Työryhmä ehdottaa Osaamiskeskus/Maahanmuuttajapalvelut- pilotin käynnistämiseen ja toteuttamiseen 7,5 miljoonaa euroa vuodelle 2016. Ottaen huomioon volyymin ja tarpeen suunnata ammatilliseen koulutukseen tarvittavat väylät myös jatkossa, Osaamiskeskus tarvitsee koulutuspalveluiden näkökulmasta vähintään saman suuruisen määrän vuonna 2017. Määräraha jakautuu opetusviraston (4,8 milj. euroa), sosiaali- ja terveystieteiden (2,5 milj. euroa) ja kaupunginkanslian työllisyyspalvelujen (0,2 milj. euroa) kesken. Osaamiskeskuksen budjettiin sisältyy tarvittava suomen kielen koulutuksen hankinta. Kielikoulutuskonaisuutta koordinoi opetusvirasto ja kokonaisuuteen kuuluu työväenopistolta hankittava koulutus.

Ehdotus 2: Lasten ja nuorten kotoutumisen tukeminen

Työryhmä ehdottaa avoimen leikkipuistotoiminnan kehittämiseen 0,15 milj. euron määrärahaa vuosille 2016. Rahalla voitaisiin palkata neljä sosiaaliohjaajaa (kaksi työpäivää) leikkipuistotoiminnan kehittämiseen kahteen perhetaloon.

Työryhmä ehdottaa omakielisen ohjauksen kehittämiseen perusasteelle 0,35 milj. euron määrärahaa vuosille 2016-2017. Näin voitaisiin palkata somalin ja arabian kielisiä ohjaajia ja tehostaa ohjausta sekä tukea perheiden kotoutumista. Toiminta käynnistyisi keväällä 2016 ja jatkuisi lukuvuoden kevään 2017 loppuun.

Ehdotus 3: Turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien osallisuusmahdollisuuksien lisääminen

Työryhmä ehdottaa kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksikölle yhteensä 1,1 milj. euroa määrärahaa vuosille 2016–2017.

Määräraha jakaantuisi tarkemmin seuraavasti:

Liikuntaviraston, kirjaston, kulttuurikeskuksen ja kaupunginkanslian toimenpiteille palkattaisiin kaksi vapaaehtoistyön koordinaattoria: 0,16 milj. euroa.

Kohtaamo/Naapurikahvila toimintaan useiden virastojen yhteishankkeen suunnattaisiin 0,1 milj. euroa.

Liikuntavirastoon palkattaisiin monikulttuurisuustyöntekijä ja lisäksi kohdennettaisiin tuettuihin liikuntapalveluihin ja laitehankintoihin yhteensä 0,16 milj. euroa.

Kulttuurikeskuksen kulttuuri- ja taidetoimintaa suunnattaisiin 0,08 milj. euroa.

Järjestöiltä ostettaisiin palveluita eri maahanmuuttajaryhmille 18 kuukauden jaksoina yhteensä 0,5 milj. euroa. Tämä sisältäisi mm. liikunta- ja kulttuuripalveluita, vertaistukea ja yhteisökahviloiden tuottamista.

Kaupunkitasoiseen tiedottamiseen ja viestintään, joka tukee virastojen monikielistä tiedotusta 0,1 milj. euroa.

Ehdotus 4: Lisätään turvallisuutta, luottamusta ja vuoropuhelua turvapaikanhakijoiden ja kantaväestön välillä monikulttuurisen jalkautuvan työn keinoin

Työryhmä esittää nuorisosiainkeskukselle monikulttuuriseen jalkautuvaan työhön 0,9 milj. euroa vuosille 2016–2017. Määräraha suunnattaisiin pääosin järjestöjen tuottamiin palveluihin, lisäksi nuorisosiainkeskus rekrytoisi tämän ohjaamiseen tarvittavan resurssin.

Uutena akuuttina tarpeena on monikulttuurinen jalkautuva nuorisotyö turvallisuuden lisäämiseksi ja viharikosten ehkäisemiseksi. Tavoitteena on kuntatoimijoiden, poliisin ja maahanmuuttajataustaisten jalkautuvien työntekijöiden yhteistyönä tuoda turvallinen aikuinen Helsingin julkisiin tiloihin. Tällä tavoin lisätään sekä turvapaikanhakijoiden että muiden helsinkiläisten turvallisuuden tunnetta. Jalkautuminen tapahtuisi keskusta-alueella, mutta myös eri kaupunginosissa, kuten Malmilla, Itäkeskuksessa ja Vuosaarissa. Tarkoituksena on etsivän nuorisotyön keinoin reagoida erilaisiin tilanteisiin, siellä missä tarvetta on. Jalkautuvien työntekijöiden kautta pystytään lisäämään tietoa ja puuttumaan mahdollisesti syntyvässä oleviin konfliktitilanteisiin. Tavoitteena on lisäksi lisätä turvapaikanhakijoiden tietoisuutta suomalaisesta yhteiskunnasta ja turvallisuudesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Katja Rimpilä, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

14.03.2016

Kj/5

---

1 Kotoutumispalvelut -työryhmän raportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kirjasto
Nuorisoasiainkeskus
Liikuntavirasto
Kulttuurikeskus
Kaupunginkanslia
Varhaiskasvatusvirasto
Opetusvirasto
Sosiaali- ja terveystieteiden virasto

14.03.2016

Kj/6

§ 229

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 10 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Khn puheenjohtaja 11.3.2016

jaostot

- konserni
- johtamisen
- tietotekniikka

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

johtokunnat

- Taloushallintopalvelu

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta 8.3.2016

apulaiskaupunginjohtajat

- rakennus- ja ympäristötointa johtava
- sosiaali- ja terveystointa johtava
- sivistystointa johtava
- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava

kaupunginkanslia

- kansliapäällikkö
- elinkeinojohtaja
- hallintojohtaja
- henkilöstöjohtaja
- kaupunginlakimies
- rahoitusjohtaja
- tietotekniikka- ja viestintäjohtaja
- tietotekniikkapäällikkö
- viestintäpäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos

- toimitusjohtaja

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

14.03.2016

Kj/6

henkilöstökassatoimikunta

10.3.2016

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

14.03.2016

Kj/7

§ 230

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 10 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

14.03.2016

Kj/8

§ 231

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 10 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

vs. kaupunginjohtaja
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

14.03.2016

Ryj/1

§ 232

Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Länsimetro Oy:n hakemuksesta metrotunnelin rakentamisen pohjavedelle aiheuttamista muutoksista

HEL 2016-001175 T 11 01 01

ESAVI/10472/2015

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Länsimetro Oy:n vesilain mukaisesta hakemuksesta metrotunnelin rakentamisen pohjavedelle aiheuttamista muutoksista seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupungin ympäristölautakunta on 1.3.2016 kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena antanut Etelä-Suomen aluehallintovirastolle lausunnon. Kaupunginhallitus viittää ympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa puoltansa hakemusta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausuntopyyntö kaupungilta
- 2 Vesilupahakemus 15.12.2015
- 3 Vesilupahakemuksen liite 1
- 4 Vesilupahakemuksen liite 2
- 5 Vesilupahakemuksen liite 3
- 6 Vesilupahakemuksen liite 4
- 7 Vesilupahakemuksen liite 5
- 8 Vesilupahakemuksen liite 5 a

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristölupavastuualue

Päätösehdotus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Helsingin kaupungin sekä kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa Länsimetro Oy:n vesilain mukaisesta hakemuksesta metrotunnelin rakentamisen pohjavedelle aiheuttamista muutoksista. Lausuntoa on pyydetty 7.3.2016 mennessä. Lausunnonle varattua määräaikaa on pidennetty 21.3.2016 asti.

Hakemuksen pääasiallinen sisältö

Länsimetro Oy hakee Etelä-Suomen aluehallintovirastolta vesilain mukaista lupaa pohjavedelle aiheutuneista muutoksista.

Länsimetron rakentamiselle on myönnetty vesilain mukainen lupa tunnelin rakentamiselle vesistöjen ali sekä Koivusaaren aseman vaatimille vesialueen muutoksille. Rakentamisen aikana havaittiin, että kalliotilojen tiiveystavoitteita ei kaikilta osin saavutettu, minkä seurauksena vaikutukset pohjavesiin olivat arvioitua suuremmat. Tästä syystä Länsimetro Oy hakee vesilain mukaista lupaa metrotunnelin rakentamisen pohjavedelle aiheuttamista muutoksista.

Hakemuksen kohteena on 14 kilometriä pitkä metrolinja välillä Ruoholahti (Helsinki) - Matinkylä (Espoo). Metrotunneli sijoittuu kallioperässä keskimäärin noin 30 metrin syvyydelle merenpinnasta ollen kokonaisuudessaan pohjavesipinnan alapuolella. Tunnelit läpäisevät paikoin rikkonaisen kallioperän alueita, joissa esiintyy vastaavasti erittäin hyvin vettä johtavaa rakoilua. Tämän vuoksi tunneleiden ulkokehä tiivistettiin ns. injektointiaineella, minkä tuloksena kallion vettä johtavat raot täyttyivät noin 4-10 metrin säteellä tunnelin ympärillä. Injektoinnista huolimatta kalliotilat jäivät paikoin vuotamaan siinä määrin, että pohjaveden taso alueella aleni. Lisäksi pohjaveden taso laski myös joidenkin maakaivantojen läheisyydessä.

Pohjaveden alenemisesta aiheutui maaperän painumista mm. Tapiolassa, Urheilupuistossa, Niittykummussa sekä Matinsolmun alueella. Helsingin puolella pohjavesitasen muutoksia esiintyi rakentamisen aikana Lauttasaaren aseman itäisen ja läntisen kaivannon läheisyydessä sekä Katajajarjun kuilun läheisyydessä. Rakentamisen aikana pohjaveden pinnantaso nostettiin imeyttämällä. Lauttasaarassa pohjavesi on hankkeen vaikutuksesta laskenut aseman itäisen sisäänkäynnin läheisyydessä noin 1,5 metriä ja Katajajarjun kuilun läheisyydessä noin 3 metriä luonnollisesta tasosta. Pohjaveden pinnan laskun ei ole ha-

vaittu aiheuttaneen maaperän painumisia tai merkittäviä rakenteellisia vauriota tunnelin Helsingin puoleisen osan vaikutusalueella.

Pohjavedenkorkeuden muutokset ovat paikoin aiheuttaneet pohjaveden virtaussuunnan muutoksia, josta on seurannut paikallisia muutoksia pohjaveden laatuun. Helsingin puoleisilla mittauspisteillä merkittäviä laatumuutoksia ei ole havaittu.

Pohjaveden taso on pääsääntöisesti vakiintunut eikä ole odotettavaa, että pohjaveden taso hankkeen vaikutuksesta enää laskisi tai että uusia painumia pääsisi syntymään. Tehtävissä olevat toimenpiteet kalliotilojen vuotovesimäärien minimoimiseksi on tehty. Metron käytön aikana sadevesiviemäreitä pitkin ojiin ja mereen pumpattavat vedet ovat merenaltuuksia lukuun ottamatta käytännössä puhtaita pohjavesiä, joten niiden johtamisesta ei aiheudu veden laadun heikkenemistä. Hakija on esittänyt tarkkailusuunnitelman pohjavesien, poistovesien ja painumien tarkkailusta metron käytön aikana.

Saadut lausunnot

Asiasta on saatu ympäristölautakunnan, kiinteistöviraston ja rakennusviraston lausunnot. Ympäristölautakunta on kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena antanut 1.3.2016 lausuntonsa kaupunginhallitukselle ja Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Ympäristölautakunta puoltaa yksimielisesti luvan myöntämistä hakijalle metrotunnelin rakentamisen pohjavedelle aiheuttamista muutoksista. Rakentamisen vaikutukset pohjaveteen ovat tunnelin Helsingin puoleisen osan vaikutuspiirissä jääneet suhteellisen vähäisiksi ja paikallisiksi. Hakijan on jatkettava pohjavesien, poistovesien ja painumien tarkkailua hyväksytyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti metron käyttöönoton jälkeenkin ja ryhdyttävä viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin, mikäli haitallisia vaikutuksia myöhemmin ilmenee.

Rakennusvirasto toteaa lausunnossaan, ettei yleiselle alueelle saa aiheutua pohjaveden pinnan alenemista ja sen seurauksena syntyneistä painumista haittaa. Leikkipuistorakennuksille ja kaduille mahdollisesti aiheutunut haitta tulee selvittää ja jos haittaa todetaan se on korvattava Länsimetro Oy:n toimesta. Painaumaseurantaa tulee jatkaa niin kauan kuin tilanne on varmuudella vakiintunut.

Kiinteistövirasto toteaa lausunnossaan, että vesilupahakemuksessa esitettyjen tietojen sekä uusimpien käytettävissä olevien tietojen perusteella kiinteistövirastolla ei ole huomautettavaa hakemuksesta.

Esittelijän kannanotto

14.03.2016

Ryj/1

Esittelijä viittaa saatuihin lausuntoihin ja puoltaa hakemuksen hyväksymistä lausunnoissa esitetyn mukaisesti.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausuntopyyntö kaupungilta
- 2 Vesilupahakemus 15.12.2015
- 3 Vesilupahakemuksen liite 1
- 4 Vesilupahakemuksen liite 2
- 5 Vesilupahakemuksen liite 3
- 6 Vesilupahakemuksen liite 4
- 7 Vesilupahakemuksen liite 5
- 8 Vesilupahakemuksen liite 5 a

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
ympäristölupavastuualue

Päätöshistoria

Kiinteistövirasto Geotekninen osasto 7.3.2016

HEL 2016-001175 T 11 01 01

Tätä lausuntoa laadittaessa on ollut käytettävissä vesilupahakemusta tuoreemmat tiedot Helsingin alueen pohjavesitiedoista.

Lauttasaaren metroaseman itäisen kaivannon alueella on havaittu työnaikaista pohjaveden alenemaa. Pohjaveden pinta on viimeisimpien havaintojen perusteella lähellä hankkeen edeltävää tilannetta. Alue on maaperältään kitkamaita, moreenia, jolloin työnaikainen pohjaveden aleneminen ei ole aiheuta painumariskiä. Otavantie 12 - 14 tarkkailupisteessä on havaittu 6 mm painuma metron rakentamisen aikana,

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

14.03.2016

Ryj/1

mutta rakennuksesta on raportoitu painumavaurioita jo ennen metron rakentamista.

Lauttasaaren metroaseman läntisen kaivannon (Gyldenintien kaivanto) alueella suurimmat painumariskit ovat olleet lähellä kaivantoa olevalla savikolla, jossa pohjavesi on ollut kaikkein alimmalla tasolla. Viimeisimpien pohjavesihavaintojen perusteella pohjaveden pinta on palautunut likimain rakennustyötä edeltävälle tasolle. Suurimman työnaikaisen pohjaveden aleneman lähialueella ei ole ollut merkittäviä painumalle herkkiä rakenteita. Lahnalahden puiston leikkipuistorakennuksessa on havaittu 4 mm painuma. Rakennus on hieman yli sadan metrin etäisyydellä pohjaveden työnaikaisen alenemisen aiheuttaneesta kaivannosta, joten pohjaveden alenema leikkipuistorakennuksen kohdalla on ollut kaivannon lähiympäristöä vähäisempi.

Myllykallion alueella on havaittavissa vieläkin lievää pohjaveden alenemaa, mutta se rajoittuu metsäiseen puistoalueeseen, eikä sillä ole vaikutusta ympäristön rakenteisiin.

Katajaharjun kuilun rakentamisen yhteydessä havaittu pohjaveden alenema on alueen pohjavesitietojen perusteella melko pienialainen. Lisäksi kohteen lähistöllä on ollut jo ennen metron rakentamista mahdollisesti jonkin muun hankkeen vaikutuksesta havaittavissa huomattavia muutoksia pohjaveden pinnan tasossa. Viimeisimpien havaintojen perusteella kuilusta kauempana olevien pohjavesiputkien havaintojen perusteella vaikuttaa pohjavedenpinta olevan nousemassa.

Vesilupahakemuksessa annettujen sekä uusimpien käytettävissä olevien tietojen perusteella Helsingin kaupungin kiinteistövirastolla ei ole huomautettavaa haettavasta Länsimetron Ruoholahti-Matinkylä vesiluvasta.

Lisätiedot

Risto Niinimäki, projektipäällikkö, puhelin: 310 37827
risto.niinimaki(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 01.03.2016 § 106

HEL 2016-001175 T 11 01 01

ESAVI/10472/2015

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ja kaupunginhallitukselle asiassa seuraavan lausunnon.

Ympäristölautakunta puoltaa luvan myöntämistä hakijalle metrotunnelin rakentamisen pohjavedelle aiheuttamista muutoksista. Rakentamisen vaikutukset pohjaveteen ovat tunnelin Helsingin puoleisen osan vaikutuspiirissä jääneet suhteellisen vähäisiksi ja paikallisiksi. Hakijan on jatkettava pohjavesien, poistovesien ja painumien tarkkailua hyväksytyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti metron käyttöönoton jälkeenkkin ja ryhdyttävä viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin, mikäli haitallisia vaikutuksia myöhemmin ilmenee.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Ville Hahkala, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32005
ville.hahkala(a)hel.fi

Rakennusvirasto 22.2.2016

HEL 2016-001175 T 11 01 01

ESAVI/10472/2015

Lausunto

Rakennusvirasto antaa kaupunginhallitukselle Länsimetro Oy:n vesilupahakemuksesta, joka koskee metron rakentamisen välillä Ruoholahti-Matinkylä aiheuttamia pohjavesimuutoksia ja niiden vaikutuksia, seuraavan lausunnon.

Metrotunnelin rakentaminen on Helsingin alueella aiheuttanut pohjaveden pinnan alentumista haitallisessa määrin pienillä alueilla Lauttasaareissa. Lauttasaaren metroaseman itäisen sisäänkäynnin lähellä pohjaveden pinta on alentunut noin 1,5 metriä. Katajajarjun kuilun läheisyydessä pohjaveden pinta on laskenut noin 3 metriä. Pohjaveden pinnan lasku voi aiheuttaa maaperän painumista.

Painumaseurannassa todettiin Lahnalahden puiston leikkipuistorakennuksen lähellä 4 mm:n painuma ja Lauttasaaren metroaseman läheisillä yksityisillä kiinteistöillä (Otavantie 12-14) 6 mm:n painuma.

Rakennusvirasto toteaa, ettei yleisille alueille saa aiheutua pohjaveden pinnan alenemisesta ja sen seurauksena syntyneistä painumista haittaa. Leikkipuistorakennukselle ja kaduille mahdollisesti aiheutunut haitta tulee selvittää ja jos haittaa todetaan, niin se on korvattava Länsimetro Oy:n toimesta. Painumaseurantaa tulee jatkaa niin kauan kunnes tilanne on varmuudella vakiintunut.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

14.03.2016

Ryj/1

Metrotunnelista johdetaan sinne vuotavia vesiä hulevesiviemäreiden kautta mereen Lapinlahteen, Lauttasaaren sillan pohjoispuolelle, Lohiapajanlahteen ja Lemislahteen. Mereen johdettavat vedet ovat käytännössä puhtaita pohjavesiä tai merenalitustunnelien kohdalla merivettä. Purkupaikat sijaitsevat venesatama-alueilla tai muulla vähemmän herkällä merenranta-alueella. Purkupaikkojen suhteen rakennusvirastolla ei ole huomautettavaa.

Lisätiedot

Paula Nurmi, projektipäällikkö, puhelin: 310 38285
paula.nurmi(a)hel.fi

14.03.2016

Ryj/2

§ 233

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 9 ja 10 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta	3.3.2016
yleisten töiden lautakunta	8.3.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

14.03.2016

Stj/1

§ 234

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 10 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

sosiaali- ja terveyslautakunta
- ensimmäinen jaosto

10.3.2016

varhaiskasvatuslautakunta

8.3.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Räty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Räty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

14.03.2016

Sj/1

§ 235

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 10 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

eläintarhan johtokunta
kaupunginmuseon johtokunta
kaupunginorkesterin johtokunta
kulttuuri- ja kirjastolautakunta
liikuntalautakunta
nuorisolautakunta
opetuslautakunta
opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto
opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto
ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta
suomenkielisen työväenopiston johtokunta
taidemuseon johtokunta
Henkilöstön kehittämispalvelut -johtokunta
eläintarhan johtaja
museojohtaja
kaupunginorkesterin intendentti
ruotsinkielisen työväenopiston rehtori
suomenkielinen työväenopisto:
- rehtori
- apulaisrehtori
- osastopäällikkö (asiakaspalveluosasto)
- osastopäällikkö (hallinto-osasto)
taidemuseon johtaja
tietokeskus:
- johtaja
- tutkimuspäällikkö
- tietohuoltopäällikkö
- kehittämispäällikkö
työterveysjohtaja
Henkilöstön kehittämispalvelut
- toimitusjohtaja

10.3.2016

14.03.2016

Sj/1

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 236

Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston päätöksistä 4.11.2015 § 283 (Kruunusiltojen liikennesuunnitelma) ja § 284 (Kruunuvuoren joukkoliikenneyhteyden asemakaava nro 12305) tehdyn valituksen täydennyksestä

HEL 2015-013644 T 03 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Helsingin hallinto-oikeudelle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki katsoo Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan olevan yhteiskunnallisesti merkittävä kaava ja kohdellaan pyytää hallinto-oikeutta käsittelemään sitä koskevat valitukset ja valituksen täydennyksen kiireellisinä.

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 283) hyväksynyt asemakaavaehdotukseen nro 12305 liittyvän liikennesuunnitelman nro 6436-32 välillä Kruunuvuorenranta – Nihti tulevan jatkosuunnittelun pohjaksi.

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 284) hyväksynyt 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) virkistys-, vesi- ja katualueiden, 42. kaupunginosan (Kulosaari) vesialueen, 49. kaupunginosan (Laajasalo) puisto-, lähivirkistys-, vesi- ja katualueen asemakaavan ja 10. kaupunginosan (Sörnäinen) vesi- ja satama-alueen, 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) eläintarha-alueen ja vesialueiden asemakaavan muutoksen 4.11.2014 päivätyn ja 12.5.2015 muutetun piirustuksen nro 12305 mukaisena ja asemakaavaselistuksesta ilmevin perustein.

Helsingin kaupunginhallitus päätti 15.2.2016 § 153 antaa Helsingin hallinto-oikeudelle lausunnon yllä mainittuihin päätöksiin kohdistuneiden valitusten johdosta. Kaupunginhallituksen lausunto liitteineen on toimitettu Helsingin hallinto-oikeudelle 22.2.2016.

Brändö Seglare r.f., Kulosaarelaiset – Brändöboarna r.y., Helsingin Työväen Pursiseura r.y. ja Marjaniemi-Seura r.y. ovat 5.2.2016 täydentäneet valitustaan Kruunusiltojen liikennesuunnitelman hyväksymisestä ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan hyväksymisestä ja asemakaavan muuttamisesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

Täydennyksessä esitetyt lisäperustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Valituksen täydennyksessä on esitetty, että Kruunusiltaojen arvioidut käyttäjämäärät ovat epärealistiset suhteessa Kruunuvuorenrannan ja lähialueiden asukasmääriin.

Hankkeen taloudellisia vaikutuksia ei ole selvitetty, vaikka MRL 9 §:n 2 momentti edellyttää muiden vaikutusten selvittämistä, mikä sisältää myös taloudelliset vaikutukset. Vaikutusten arviointia ja selvitysten riittävyyden arviointia ei ole mahdollista tehdä, kun hankesuunnitelmaa ei ole laadittu. Eri liikennevaihtoehtojen ja -reittien ja -kustannusten kartoitus ja vertailu on puutteellista. Kustannusten nousun ja liikennemäärien vaihtelun vaikutus selvitys hankkeen kannattavuuteen puuttuu. Riskianalyysi taloudellisista ja yhteiskunnallisista kustannuksista puuttuu.

Laajasalon raidevaihtoehtojen järjestelmätarkastelu 2008:ssa (Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisu 2008:10) esitetty kannattavuuslaskelma on harhaanjohtava, sillä hyötykustannuslaskelmat olisi tullut laatia puhtaasti Kruunusiltaojen osalta. Lisäksi raportista puuttuu lauttavaihtoehdon hyötykustannuslaskelma.

Aineettomat arvot kuten vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, luonnonympäristöön, meluun jne. ja niiden merkitys on sivuutettu päätöksenteossa kokonaan.

Liityntä Raide-Jokeriin on sivuutettu päätöksenteossa.

Hyvän hallinnon vaatimukset eivät ole toteutuneet hankkeen osalta.

Hankkeen todellisia tavoitteita ei ole tuotu esiin (Kruunusillat jatkuu Vartiosaaren ja edelleen Ramsinniemeen).

Lausunto täydennyksen johdosta

Helsingin kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen.

Kaupunginhallitus toteaa valituksen täydennyksen johdosta seuraavaa:

Valituksen täydennyksen hylkääminen ja tutkimatta jättäminen

Kaupunginhallitus pyytää jäljempänä esitettävien perusteiden, kaupunginvaltuuston päätöksistä 4.11.2015 § 283 ja § 284 ilmenevien perusteiden sekä muiden valmisteluasiakirjoista ilmenevien seikkojen perusteella valituksen täydennyksen hylkäämistä. Kaupunginvaltuuston päätökset eivät ole syntyneet maankäyttö- ja rakennuslain asemakaavaa koskevien sisältövaatimusten tai menettelysäännösten vastaisesti. Kaava pe-

rustuu lain edellyttämiin kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Päätökset ovat muiltakin osin lain mukaiset. Lisäksi kaupunginhallitus viittaa kaavaselostukseen, jossa on MRL 55 §:n 3 momentin mukaan esitetty asemakaavan perusteet.

Kaupunginhallitus pyytää täydennyksen tutkimatta jättämistä siltä osin kuin se kohdistuu valtuuston päätöksen 4.11.2015 § 284 ja siihen sisältyvien kaavaratkaisujen tarkoituksenmukaisuuteen.

Lisäksi kaupunginhallitus pyytää täydennyksen tutkimatta jättämistä lausunnossaan (15.2.2016 § 153) esitetyn perusteiden siltä osin kuin ne kohdistuvat valtuuston päätökseen 4.11.2015 § 283 Kruunusiltojen liikennesuunnitelmasta.

Perusteet

Kruunusiltojen arvioidut käyttäjämäärät

Valittajien mielestä arvioidut käyttäjämäärät ovat epärealistiset sekä raitiotieyhteiden että kevyen liikenteen väylän osalta.

Maankäytön ja liikkumisen asiantuntijan Strafica Oy:n kaupungille laatiman liikenteen pitkän aikavälin kehittämismahdollisuuksien tarkastelun perusteella kaupunginhallitus toteaa, että tarkasteluskenaarioiden aikajänne on vuodessa 2050. Liikenne-ennusteissa Helsingissä on noin 792 000 asukasta ja 518 000 työpaikkaa. Liikenne-ennusteen taustalla oleva asukasmäärä on pääkaupunkiseudun osalta 1 452 000 (kasvu vuodesta 2012 noin 40 %) ja Helsingin seudun 14 kunnan osalta noin 2 097 000 asukasta (kasvu vuodesta 2012 noin 37 %). Laajasalon asukasmäärä vuonna 2050 ennustetilanteessa on noin 31 200 asukasta (kasvu vuodesta 2012 noin 14 800). Lisäksi Vartiosaaren on sijoitettu ennusteissa noin 4 000 asukasta. (Liikenteen pitkän aikajänteen kehittämismahdollisuuksia, Laajasalo-Herttoniemi -alueen tarkastelu, Osa B, Strafica Oy, 2013, s. 5) Kruunuvuorenrannan alueella on noin 11 000 asukasta ja noin 1 000 työpaikkaa vuonna 2035. (Laajasalon raideliikenteen vaihtoehdot, Ympäristövaikutusten arviointiselostus, YVA 2014, s. 9 ja 42) Tarkastelussa liikkumisen ja liikenteen ennusteet on tuotettu Helsingin työssäkäyntialueen (Uusimaa + Riihimäen seutu) kattavalla HSL:n liikennemallilla. (Strafica Oy, 2013, s. 5)

Reitin varrelle Kalasatamaan rakennetaan useita uusia asuinalueita (Kalasataman keskukseen, Sörnäistenniemeen, Verkkosaaren pohjois- ja eteläosiin, Sompasaaren, Nihtiin, Hanasaaren hiilivaraston alueelle ja Kyläsaaren) yhteensä noin 20 000 asukkaalle. Lisäksi näille alueille tulee kaupallisia ja julkisia palveluita. Rakentaminen kestää 2030-luvun puolelle. (YVA 2014, s. 41)

Kruunusillat tarjoaa lyhyemmän ja nopeamman yhteyden kantakaupungin ja koko Laajasalon välillä. Kruunuvuoren raitiotieyhteys puolittaa joukko- ja kevyen liikenteen matka-ajan Kruunuvuorenrannan ja Helsingin keskustan välillä. Joukko- ja kevytliikenne tarjoaa henkilöautoa nopeammat yhteydet Laajasalosta kantakaupunkiin. Nykyinen yhteys Kuloosaaren kautta Helsingin keskustaan on kaksi kertaa pidempi. (YVA 2014, s. 44)

Kaupunginhallituksen lausunnossa hallinto-oikeudelle (15.2.2016 § 153) on todettu, että yleiskaavan laatimisen yhteydessä laaditun Liikennemalliennusteen (Strafica Oy, 2013, s. 14) perusteella siltaa käyttää vuoden 2050 syksyn aamuhuipputuntina noin 300 jalankulkijaa tai pyöräilijää, joista noin 90 % kulkee kantakaupungin suuntaan. Arkisin silta-yhteyttä käyttää ennusteen mukaan noin 3 000 jalankulkijaa tai pyöräilijää. Kesäaikaan käyttäjämäärä on selvästi suurempi ja talviaikaan pienempi kuin ennusteessa, joka kuvaa lokakuun keskimääräistä arkipäivää.

Kaupunginhallitus pitää käyttäjämääriä arvioituihin asukaslukuihin ja työ-paikkamääriin suhteutettuna realistisina.

Hankkeen taloudelliset vaikutukset

Valittajien mukaan hankkeen taloudellisia vaikutuksia ei ole selvitetty, vaikka MRL 9 §:n 2 momentti edellyttää muiden vaikutusten selvittämistä, mikä sisältää myös taloudelliset vaikutukset. Vaikutusten arviointia ja selvitysten riittävyys arviointia ei ole mahdollista tehdä, kun hankesuunnitelmaa ei ole laadittu. Eri liikennevaihtoehtojen ja reittien ja -kustannusten kartoitus ja vertailu on puutteellista. Kustannusten nousun ja liikennemäärien vaihtelun vaikutus selvitys hankkeen kannattavuuteen puuttuu. Riskianalyysi taloudellisista ja yhteiskunnallisista kustannuksista puuttuu.

Kaupunginhallitus viittaa valitusten johdosta antamansa lausunnon (15.2.2016 § 153) kohdassa "Asemakaavamuutosta koskevat selvitykset", erityisesti alaotsikoiden "Hankkeen taloudellisuutta koskevat selvitykset" ja "Eri liikennevaihtoehtojen selvittäminen" alla lausuttuun ja toistaa tässä yhteydessä vain sen, että kaavaselostuksen mukaan "koko Kruunusillat-hankkeen toteuttamisesta laaditaan Kruunusillat-hankesuunnitelman yhteydessä erillinen kustannuslaskenta, joka tullaan esittelemään kaupunginvaltuustolle hankepäätösehdotuksen yhteydessä." Asemakaava luo osaltaan edellytykset hankkeen toteuttamiselle, mutta valtuuston päätöksillä Kruunusilltojen liikennesuunnitelmasta ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavasta ei ole vielä päätetty siltojen rakentamisesta.

MRL:n 54 §:n säännöksessä asemakaavan sisältövaatimukseen ei sisälly yhdyskuntataloudellisia vaikutuksia. Pykälän mukaan asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset mm. hyvälle elinympäristölle ja liikenteen järjestämiselle. MRL 5 § on tavoitesäännös, jonka perusteella muutoksenhaussa ei arvioida kaavan sisällön lainmukaisuutta. Asemakaava täyttää MRL 54 §:n sisältövaatimukset ja MRL 9 §:n säännöksen vaikutusten selvittämisestä hankkeen taloudellisuutta koskien.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että asemakaava toteuttaa Helsingin kaupungin strategiaa, jonka mukaan kaupungin toiminnallista eheyttä vahvistetaan sekä rakentamalla uusia kaupunginosia että tiivistämällä nykyistä kaupunkirakennetta joukkoliikenneyhteyksien varteen. Kruunuvooren rannan haluttavuus asuinalueena kasvaa huomattavasti, kun alueelle voidaan taata toimiva ja nopea joukkoliikenneyhteys sekä mahdollisimman suora pyöräily- ja jalankulkuyhteys kantakaupunkiin. Korkeasaaren eläintarhan saavutettavuus paranee huomattavasti, mikä antaa edellytyksiä kasvattaa kävijämääriä merkittävästi. Asemakaavalla on merkittävä vaikutus yhdyskuntarakenteeseen. (Asemakaavan selostus, s. 23)

Laajasalon raidevaihtoehtojen järjestelmätarkastelu 2008:n kannattavuuslaskelma

Valittajien mukaan Laajasalon raidevaihtoehtojen järjestelmätarkasteluraportin (Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisu, 2008:10, s. 27-31) peruslaskelmissa Sompasaaren ja Korkeasaaren siltayhteyden hyödyt ja kustannukset on vähennetty Laajasalon raideyhteyden kannattavuuslaskelmista. Herkkyystarkasteluna on laadittu laskelma, jossa em. siltayhteyksien hyödyt ja kustannukset on sisällytetty Laajasalon raideyhteyden kannattavuuslaskelmiin. Valittajat pitävät tällaista laskentamallia harhaanjohtavana. Kyse on erillisistä siltayhteyksistä, joten valittajat katsovat, että hyötykustannuslaskelmat olisi tullut laatia puhtaasti Kruunusillat hankkeen hyötyjen ja kustannus perusteella sisällyttämättä tai vähentämättä niistä toisen erillisen siltahankkeen vaikutuksia.

Kaupunginhallitus toteaa, että vuoden 2008 järjestelmävertailussa on tehty useita herkkyystarkasteluja eri laskenta- ja toteutusvaihtoehdoilla. Menettely on tavanomainen ja vakiintunut liikennehankkeiden vaikutustarkasteluissa, joissa on useita vaihtoehtoisia toteuttamistapoja. Sen aikaisiin suunnitelmiin perustuvat Yhtäli-laskelmat antoivat päätöksentekijöille riittävästi tietoa eri vaihtoehtojen kannattavuudesta.

Lisäksi valittajat katsovat, että em. raportissa ei ole myöskään laskettu hyötykustannussuhdetta esimerkiksi lauttavaihtoehdon osalta lainkaan. Raportissa on lisäksi todettu, että ”hanke voi olla yhteiskuntataloudelli-

sesti kannattava, vaikka hyötykustannussuhde olisikin alle yhden, mikäli rahamääräisen tarkastelun ulkopuolelle jää merkittäviä myönteisiä vaikutuksia". Tällaisia myönteisiä vaikutuksia ovat mm. vaikutukset kaupunkikuvaan ja maisemaan, luonnonympäristöön, meluun jne. Nämä aineettomat arvot ja niiden merkitys on kuitenkin sivuutettu päätöksenteossa kokonaan."

Kaupunginhallitus toteaa, että vuoden 2008 järjestelmävertailussa ei ollut mukana lauttavaihtoehtoa, jonka suunnitelma valmistui vasta vuonna 2011. Lauttavaihtoehdon vaikutuksia tarkasteltiin hankkeen YVA-vaiheessa. Yhteiskuntataloudellisessa laskelmasta (Yhtali) saatujen hyötyjen lisäksi joukkoliikennehankkeella voidaan arvioida olevan mm. myönteisiä kaupunkitaloudellisia vaikutuksia. Niitä on selvitetty myös Kruunusiltojen osalta.

Näitä kysymyksiä on käsitelty laajasti kaavaselostuksessa ja YVAssa.

Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, luonnonympäristöön, meluun ym. aineettomat arvot

Valittajien mukaan aineettomat arvot kuten vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan luonnonympäristöön, meluun jne. ja niiden merkitys on sivuutettu päätöksenteossa kokonaan.

Kaupunginhallitus viittaa hallinto-oikeudelle antamansa lausunnon (15.2.2016 § 153) kohdassa "Havainnekuvat ja merelliseen luonnonmaisemaan liittyvien kulttuuri- ja maisemallisten arvojen selvittäminen" lausuttuun.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että asemakaavan selostuksessa on meluvaikutuksista todettu: "Sillan tulevan liikenteen melua on arvioitu YVA-prosessin aikana. Tarkasteluajankohta on vuosi 2035 ja ajankohdan mukaiset ennustetut liikennemäärät. Mallinnuksessa otettiin huomioon kaikki ympäristön tunnistetut melulähteet. Melutilannetta on verrattu vuoden 2035 tilanteessa vaihtoehtoon, jossa Kruunuvuorenselän ylittävää raitioliikenteen siltaa ei lainkaan toteutettaisi, nk. 0-vaihtoehto. Raitioliikenteen lähtömelutasot ovat pienehköjä. Asemakaava-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä raitioliikenteestä aiheutuvat melutasot kasvavat hieman Kalasataman eteläosissa ja Korkeasaarella. Korkeasaaren kohdalla ohjearvot ylittävä vyöhyke ei ulotu saaren ulkoilualueille. 45 dB ylittävä vyöhyke laajenee hieman. Myös Mustikkamaan eteläosissa melutasot kasvavat hieman, mutta pysyvät alle 50 dB tasolla. Kruunuvuorensillan kohdalla meluvaikutukset ympäristöön ovat vähäisemmät, sillä silta on korkea ja sen rakenteet suojaavat raitioliikenteen melulta. Kruunuvuoren alueella melutasot kasvavat 0-vaihtoehtoon verrattuna selvemmin aivan sillan rantautumiskohdassa, jossa liikennemäärät ilman siltaa olisivat vähäiset. Korkeasaaren ja Palosaa-

ren alueen jatkosuunnittelussa ja radan toteutussuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota riittävään raitioliikenteen melun ja runkoäänten torjuntaan myös eläintarhan mahdollisten erityistarpeiden kannalta. Melun torjunnan suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös radan lähimmät asuinrakennukset.” (Asemakaavan selostus, s. 21-22)

Liityntä Raide-Jokeriin

Valittajien mukaan liityntä Raide-Jokeriin on sivuutettu päätöksenteossa.

Vireillä olevan Helsingin uuden yleiskaavan valmistelun yhteydessä on selvitetty Raide-Jokerin jatkamista Roihupellosta Herttoniemeen ja edelleen Laajasaloon. Yleiskaavaehdotuksen kartassa ratavaraus on merkitty raitiotie- tai joukkoliikenteen runkoyhteytenä. Laajasalontielle ratalinjaus liittyisi Kruunuvuorenranta-Yliskylä raitiorataan. Tarkempi intressivertailu tehdään hanketta koskevan päätöksenteon yhteydessä.

Kaupunginhallitus viittaa lausunnossaan (15.2.2016 § 153), kohdassa ”Hankkeen taloudellisuutta koskevat selvitykset” lausuttuun.

Hyvän hallinnon vaatimukset

Valittajien mukaan hyvän hallinnon vaatimukset eivät ole toteutuneet hankkeen osalta.

Kuntalain 90 §:n 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää 2 momentissa tarkoitetut valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Hyvän hallinnon perusteisiin kuuluvat hallinnon oikeusperiaatteet (yhdenvertaisuusperiaate, tarkoitussidonnaisuuden periaate, objektiviteetiperiaate, suhteellisuusperiaate, luottamuksensuojaperiaate), joista on säädetty hallintolain (HL) 6 §:ssä sekä lisäksi palveluveriaate ja palvelun asian-mukaisuus (HL 7 §), neuvonta (HL 8 §), hyvän kielenkäytön vaatimus (HL 9 §) ja viranomaisten yhteistyö (HL 10 §).

Kaupunginhallitus katsoo, että hyvän hallinnon vaatimusten osalta kyseessä on uusi valitusperuste siltä osin kuin valituksen täydennyksessä on vedottu muihin kuin suhteellisuusperiaatteeseen, johon valittajat ovat vedonneet jo valituksessaan ja johon kaupunginhallitus on lausunnossaan (15.2.2016 § 153) vastannut.

Kaupunginhallitus pyytää valituksen täydennyksen tutkimatta jättämistä siltä osin kuin täydennyksessä on esitetty uusia valituksen perusteita.

Hankkeen vaikutusten punninta suhteessa tuleviin kaupunkisuunnitteluratkaisuihin

Valittajien mielestä hankkeen ilmeisenä tavoitteena on ollut luoda julkisen ja kevyen liikenteen siltayhteys, joka sisältää Kruunusillat ja jatkuu tämän jälkeen Vartiosaaren kautta Vuosaaren Ramsinniemeen. Valittajat viittaavat näiltä osin mm. uuteen yleiskaavaan, jossa linjaus on nostettu esille. Tämä olisi pitänyt tuoda avoimesti esille osana päätöksen valmistelua.

Kaupunginhallitus toteaa, että Kruunusillat-hankkeen tavoitteena on järjestää kasvavalle Laajasalolle sujuva, kilpailukykyinen ja viihtyisä joukkoliikenneyhteys (Asemakaavan selostus, s. 8) sekä kytkeä alue joukkoliikenteen runkoyhteydellä seudun joukkoliikennejärjestelmään.

Vireillä olevan uuden yleiskaavan laadinnassa Laajasalon joukkoliikenneyhteys on otettu huomioon yhtenä osana joukkoliikenteen suunnittelua. Yleiskaavan joukkoliikennejärjestelmän perustana on laajeneva raideliikenneverkko nopeine runkoyhteyksineen. Laajasalon joukkoliikenneyhteys on osa yleiskaavakartalla esitettyä raideliikenteen runkoverkkoa. Yleiskaavan valmistelussa on lisäksi varauduttu yhteyden jatkamiseen Vartiosaaren ja Santahaminan suuntaan.

Yleiskaavan valmistelun aikana on järjestetty laajaa vuorovaikutusta osallisten kanssa. Kaavaluonnos ja muu valmisteluaineisto on ollut esillä 7.1.–27.2.2015 ja siitä on järjestetty useita keskustelutilaisuuksia. Luonnoksesta on lisäksi pyydetty hallintokuntien ja viranomaisien lausunnot.

Kaavaluonnos ja yleiskaavan valmistelun keskeiset periaatteet on lisäksi esitelty kaupunginvaltuustolle 5.5.2015, jolloin valtuusto on käynyt lähetekeskustelun yleiskaavan jatkovalmistelun pohjaksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkisuunnittelulautakunta on 10.11.2015 esittänyt kaupunginhallitukselle 6.10.2015 päivätyn yleiskaavaehdotuksen hyväksymistä ja sen asettamista nähtäville 60 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 19 §:n mukaisesti. Yleiskaavaehdotuksessa esitetty Laajasalon joukkoliikenneyhteys on edelleen esitetty osana joukkoliikenteen runkoverkkoa. Esitetty linjaus on yleiskaavaluonnokseen nähden tarkentunut Nihdistä keskustaan johtavalta osuudelta.

Lausuntojen ja muistutusten pohjalta tarkistettu yleiskaavaehdotus on tarkoituksenaan saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi loppuvuodesta 2016.

Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteisiin, jotka kaupunkisuunnittelulautakunta on hyväksynyt 26.11.2013, on kirjattu tavoite liittää Vartiosaari osaksi Kruunusiltojen kautta kulkevaa raitiotieverkostoa. Tämä on tuotu esille Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyttä kos-

kevan asemakaavan selostuksessa (s. 11) sekä asemakaavaa koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen (4.11.2015 § 284) perusteluissa.

Kaupunginhallitus katsoo, että Kruunusillat –hankkeen suhde tuleviin kaupunkisuunnitteluratkaisuihin on tuotu riittävästi esille osana päätöksenteon valmistelua.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden toteuttaminen ei edellytä Vartiosaaren rakentamista. Kaupunginvaltuusto tulee päättämään Vartiosaaren osayleiskaavan sisällystä erikseen.

Valituksen täydennyksessä ei ole tuotu esiin mitään sellaista, jonka perusteella kaupungin voitaisiin katsoa rikkoneen MRL 9 §:n, 54 §:n ja 57 §:n tai muitakaan säännöksiä.

Yhteenveto

Kaupunginhallitus toteaa, että valituksen täydennyksessä ei ole esitetty sellaisia laillisuusperusteita, joiden perusteella asemakaavapäätös tulisi kumota. Kaava täyttää MRL 54 §:n asettamat sisältövaatimukset ja perustuu MRL 9 §:n edellyttämiin kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavapäätös ei siten ole syntynyt kuntalain 90 §:n tarkoittamalla tavalla virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös muutenkaan ole lainvastainen.

Kaupunginhallitus päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kaupunginvaltuusto 5.5.2015 § 122.pdf
- 2 Laajasalon raidevaihtoehtojen järjestelmätarkastelu 2008.pdf
- 3 Helsingin hallinto-oikeus, täydennys valitusasiakirjoihin 8.2.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Otteen liitteet

Oikeuspalvelut (lausunnon hallinto-oikeudelle toimittamista varten)

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 283) hyväksynyt asemakaavaehdotukseen nro 12305 liittyvän liikennesuunnitelman nro 6436-32 välillä Kruunuvuorenranta – Nihti tulevan jatkosuunnittelun pohjaksi.

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 284) hyväksynyt 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) virkistys-, vesi- ja katualueiden, 42. kaupunginosan (Kulosaari) vesialueen, 49. kaupunginosan (Laajasalo) puisto-, lähivirkistys-, vesi- ja katualueen asemakaavan ja 10. kaupunginosan (Sörnäinen) vesi- ja satama-alueen, 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) eläintarha-alueen ja vesialueiden asemakaavan muutoksen 4.11.2014 päivätyn ja 12.5.2015 muutetun piirustuksen nro 12305 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmevin perustein.

Brändö Seglare r.f., Kulosaarelaiset – Brändöboarna r.y., Helsingin Työväen Pursiseura r.y. ja Marjaniemi-Seura r.y. ovat 8.12.2015 ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ovat 11.12.2015 valittaneet Kruunusiltojen liikennesuunnitelman hyväksymisestä ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan hyväksymisestä ja asemakaavan muuttamisesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

*****

ja Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ovat 14.12.2015 valittaneet Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan hyväksymisestä ja asemakaavan muuttamisesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

Helsingin kaupunginhallitus päätti 15.2.2016 § 153 antaa Helsingin hallinto-oikeudelle lausunnon yllä mainittuihin päätöksiin kohdistuneiden valitusten johdosta. Kaupunginhallituksen lausunto liitteineen on toimitettu Helsingin hallinto-oikeudelle 22.2.2016.

Brändö Seglare r.f., Kulosaarelaiset – Brändöboarna r.y., Helsingin Työväen Pursiseura r.y. ja Marjaniemi-Seura r.y. ovat 5.2.2016 täyden-

täneet valitustaan Kruunusiltojen liikennesuunnitelman hyväksymisestä ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan hyväksymisestä ja asemakaavan muuttamisesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeus on pyytänyt kaupunginhallitusta hankkimaan kaupunginvaltuuston lausunnon viimeistään 21.1.2016. Lausunnon antamiselle on saatu lisäaikaa 21.3.2016 asti.

Kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen.

Esittelijä toteaa, että lausuntoehdotus perustuu kaupunginkanslian oikeuspalvelujen yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa laatimaan lausuntoon.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kaupunginvaltuusto 5.5.2015 § 122.pdf
- 2 Laajasalon raidevaihtoehtojen järjestelmätarkastelu 2008.pdf
- 3 Helsingin hallinto-oikeus, täydennys valitusasiakirjoihin 8.2.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Oikeuspalvelut (lausunnon hallinto-oikeudelle toimittamista varten)

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Päätöshistoria

Kaupunginkanslia Oikeuspalvelut 7.3.2016

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

HEL 2015-013644 T 03 01 01

Helsingin hallinto-oikeuden Dnrot 07666/15/4108 ja 07667/15/4103

Lausunto

Helsingin kaupunki katsoo Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan olevan yhteiskunnallisesti merkittävä kaava ja kohdella immiin pyytää hallinto-oikeutta käsittelemään sitä koskevat valitukset ja valituksen täydennyksen kiireellisinä.

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 283) hyväksynyt asemakaavaehdotukseen nro 12305 liittyvän liikennesuunnitelman nro 6436-32 välillä Kruunuvuorenranta – Nihti tulevan jatkosuunnittelun pohjaksi.

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 284) hyväksynyt 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) virkistys-, vesi- ja katualueiden, 42. kaupunginosan (Kulosaari) vesialueen, 49. kaupunginosan (Laajasalo) puisto-, lähivirkistys-, vesi- ja katualueen asemakaavan ja 10. kaupunginosan (Sörnäinen) vesi- ja satama-alueen, 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) eläintarha-alueen ja vesialueiden asemakaavan muutoksen 4.11.2014 päivätyn ja 12.5.2015 muutetun piirustuksen nro 12305 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmevin perustein.

Helsingin kaupunginhallitus päätti 15.2.2016 § 153 antaa Helsingin hallinto-oikeudelle lausunnon yllä mainittuihin päätöksiin kohdistuneiden valitusten johdosta. Kaupunginhallituksen lausunto liitteineen on toimitettu Helsingin hallinto-oikeudelle 22.2.2016.

Brändö Seglare r.f., Kulosaarelaiset – Brändöboarna r.y., Helsingin Työväen Pursiseura r.y. ja Marjaniemi-Seura r.y. ovat 5.2.2016 täydentäneet valitustaan Kruunusiltojen liikennesuunnitelman hyväksymisestä ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan hyväksymisestä ja asemakaavan muuttamisesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

Täydennyksessä esitetyt lisäperustelut

Valituksen täydennyksessä on esitetty, että Kruunusiltojen arvioidut käyttäjämäärät ovat epärealistiset suhteessa Kruunuvuorenrannan ja lähialueiden asukasmääriin.

Hankkeen taloudellisia vaikutuksia ei ole selvitetty, vaikka MRL 9 §:n 2 momentti edellyttää muiden vaikutusten selvittämistä, mikä sisältää myös taloudelliset vaikutukset. Vaikutusten arviointia ja selvitysten riittävyyden arviointia ei ole mahdollista tehdä, kun hankesuunnitelmaa ei ole laadittu. Eri liikenneyhteysvaihtoehtojen ja -reittien ja -kustannusten

kartoitus ja vertailu on puutteellista. Kustannusten nousun ja liikennemäärien vaihtelun vaikutus selvitys hankkeen kannattavuuteen puuttuu. Riskianalyysi taloudellisista ja yhteiskunnallisista kustannuksista puuttuu.

Laajasalon raidevaihtoehtojen järjestelmätarkastelu 2008:ssa (Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2008:10) esitetty kannattavuuslaskelma on harhaanjohtava, sillä hyötykustannuslaskelmat olisi tullut laatia puhtaasti Kruunusiltaojen osalta. Lisäksi raportista puuttuu lauttavaihtoehdon hyötykustannuslaskelma.

Aineettomat arvot kuten vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, luonnonympäristöön, meluun jne. ja niiden merkitys on sivuutettu päätöksenteossa kokonaan.

Liityntä Raide-Jokeriin on sivuutettu päätöksenteossa.

Hyvän hallinnon vaatimukset eivät ole toteutuneet hankkeen osalta.

Hankkeen todellisia tavoitteita ei ole tuotu esiin (Kruunusillat jatkuu Vartiosaareen ja edelleen Ramsinniemeen).

Lausunto täydennyksen johdosta

Helsingin kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yh-tyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen.

Oikeuspalvelut toteaa, että kaupunginhallituksen tulisi antaa valituksen täydennyksen johdosta hallinto-oikeudelle seuraava lausunto. Lausunto on laadittu yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Valituksen täydennyksen hylkääminen ja tutkimatta jättäminen

Kaupunginhallitus pyytää jäljempänä esitettävien perusteiden, kaupunginvaltuuston päätöksistä 4.11.2015 § 283 ja § 284 ilmenevien perusteiden sekä muiden valmisteluasiakirjoista ilmenevien seikkojen perusteella valituksen täydennyksen hylkäämistä. Kaupunginvaltuuston päätökset eivät ole syntyneet maankäyttö- ja rakennuslain asemakaavaa koskevien sisältövaatimusten tai menettelysäännösten vastaisesti. Kaava perustuu lain edellyttämiin kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Päätökset ovat muiltakin osin lain mukaiset. Lisäksi kaupunginhallitus viittaa kaavasielostukseen, jossa on MRL 55 §:n 3 momentin mukaan esitetty asemakaavan perusteet.

Kaupunginhallitus pyytää täydennyksen tutkimatta jättämistä siltä osin kuin se kohdistuu valtuuston päätöksen 4.11.2015 § 284 ja siihen sisältyvien kaavaratkaisujen tarkoituksenmukaisuuteen.

Lisäksi kaupunginhallitus pyytää täydennyksen tutkimatta jättämistä lausunnossaan (15.2.2016 § 153) esitetyin perustein siltä osin kuin ne kohdistuvat valtuuston päätökseen 4.11.2015 § 283 Kruunusiltojen liikennesuunnitelmasta.

Perusteet

Kruunusiltojen arvioidut käyttäjämäärät

Valittajien mielestä arvioidut käyttäjämäärät ovat epärealistiset sekä raitiotieyhteyden että kevyen liikenteen väylän osalta.

Maankäytön ja liikkumisen asiantuntijan Strafica Oy:n kaupungille laatiman liikenteen pitkän aikavälin kehittämismahdollisuuksien tarkastelun perusteella kaupunginhallitus toteaa, että tarkasteluskenaarion aikajänne on vuodessa 2050. Liikenne-ennusteessa Helsingissä on noin 792 000 asukasta ja 518 000 työpaikkaa. Liikenne-ennusteen taustalla oleva asukasmäärä on pääkaupunkiseudun osalta 1 452 000 (kasvu vuodesta 2012 noin 40 %) ja Helsingin seudun 14 kunnan osalta noin 2 097 000 asukasta (kasvu vuodesta 2012 noin 37 %). Laajasalon asukasmäärä vuonna 2050 ennustetilanteessa on noin 31 200 asukasta (kasvu vuodesta 2012 noin 14 800). Lisäksi Vartiosaaren on sijoitettu ennusteessa noin 4 000 asukasta. (Liikenteen pitkän aikajänteen kehittämismahdollisuuksia, Laajasalo-Herttoniemi -alueen tarkastelu, Osa B, Strafica Oy, 2013, s. 5) Kruunuvuorenrannan alueella on noin 11 000 asukasta ja noin 1 000 työpaikkaa vuonna 2035. (Laajasalon raideliikenteen vaihtoehdot, Ympäristövaikutusten arviointiselostus, YVA 2014, s. 9 ja 42) Tarkastelussa liikkumisen ja liikenteen ennusteet on tuotettu Helsingin työssäkäyntialueen (Uusimaa + Riihimäen seutu) kattavalla HSL:n liikennemallilla. (Strafica Oy, 2013, s. 5)

Reitin varrelle Kalasatamaan rakennetaan useita uusia asuinalueita (Kalasataman keskukseen, Sörnäistenniemeen, Verkkosaaren pohjois- ja eteläosiin, Sompasaaren, Nihtiin, Hanasaaren hiilivaraston alueelle ja Kyläsaaren) yhteensä noin 20 000 asukkaalle. Lisäksi näille alueille tulee kaupallisia ja julkisia palveluita. Rakentaminen kestää 2030-luvun puolelle. (YVA 2014, s. 41)

Kruunusillat tarjoaa lyhyemmän ja nopeamman yhteyden kantakaupungin ja koko Laajasalon välillä. Kruunuvuoren raitiotieyhteys puolittaa joukko- ja kevyen liikenteen matka-ajan Kruunuvuorenrannan ja Helsingin keskustan välillä. Joukko- ja kevytliikenne tarjoaa henkilöautoa nopeammat yhteydet Laajasalosta kantakaupunkiin. Nykyinen yhteys Ku-

losaaren kautta Helsingin keskusta on kaksi kertaa pidempi. (YVA 2014, s. 44)

Kaupunginhallituksen lausunnossa hallinto-oikeudelle (15.2.2016 § 153) on todettu, että yleiskaavan laatimisen yhteydessä laaditun Liikennemalliennusteen (Strafica Oy, 2013, s. 14) perusteella siltaa käyttää vuoden 2050 syksyn aamuhuipputuntina noin 300 jalankulkijaa tai pyöräilijää, joista noin 90 % kulkee kantakaupungin suuntaan. Arkisin silta-yhteyttä käyttää ennusteen mukaan noin 3 000 jalankulkijaa tai pyöräilijää. Kesäaikaan käyttäjämäärä on selvästi suurempi ja talviaikaan pienempi kuin ennusteessa, joka kuvaa lokakuun keskimääräistä arkipäivää.

Kaupunginhallitus pitää käyttäjämääriä arvioituihin asukaslukuihin ja työ-paikkamääriin suhteutettuna realistisina.

Hankkeen taloudelliset vaikutukset

Valittajien mukaan hankkeen taloudellisia vaikutuksia ei ole selvitetty, vaikka MRL 9 §:n 2 momentti edellyttää muiden vaikutusten selvittämistä, mikä sisältää myös taloudelliset vaikutukset. Vaikutusten arviointia ja selvitysten riittävyyden arviointia ei ole mahdollista tehdä, kun hankesuunnitelmaa ei ole laadittu. Eri liikennevaihtoehtojen ja reittien ja -kustannusten kartoitus ja vertailu on puutteellista. Kustannusten nousun ja liikennemäärien vaihtelun vaikutus selvitys hankkeen kannattavuuteen puuttuu. Riskianalyysi taloudellisista ja yhteiskunnallisista kustannuksista puuttuu.

Kaupunginhallitus viittaa valitusten johdosta antamansa lausunnon (15.2.2016 § 153) kohdassa "Asemakaavamuutosta koskevat selvitykset", erityisesti alaotsikoiden "Hankkeen taloudellisuutta koskevat selvitykset" ja "Eri liikennevaihtoehtojen selvittäminen" alla lausuttuun ja toistaa tässä yhteydessä vain sen, että kaavaselostuksen mukaan "koko Kruunusillat-hankkeen toteuttamisesta laaditaan Kruunusillat-hankesuunnitelman yhteydessä erillinen kustannuslaskenta, joka tullaan esittelemään kaupunginvaltuustolle hankepäätösehdotuksen yhteydessä." Asemakaava luo osaltaan edellytykset hankkeen toteuttamiselle, mutta valtuuston päätöksillä Kruunusillat-liikennesuunnitelmasta ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavasta ei ole vielä päätetty siltojen rakentamisesta.

MRL:n 54 §:n säännöksessä asemakaavan sisältövaatimukseen ei sisälly yhdyskuntataloudellisia vaikutuksia. Pykälän mukaan asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset mm. hyvälle elinympäristölle ja liikenteen järjestämiselle. MRL 5 § on tavoitesäännös, jonka perusteella muutoksenhaussa ei arvioida kaavan sisällön lainmukaisuutta. Asemakaava täyttää MRL 54 §:n sisältövaatimukset ja MRL 9 §:n

säännöksen vaikutusten selvittämisestä hankkeen taloudellisuutta koskien.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että asemakaava toteuttaa Helsingin kaupungin strategiaa, jonka mukaan kaupungin toiminnallista eheyttä vahvistetaan sekä rakentamalla uusia kaupunginosia että tiivistämällä nykyistä kaupunkirakennetta joukkoliikenneyhteysien varteen. Kruunuvooren rannan haluttavuus asuinalueena kasvaa huomattavasti, kun alueelle voidaan taata toimiva ja nopea joukkoliikenneyhteys sekä mahdollisimman suora pyöräily- ja jalankulkuyhteys kantakaupunkiin. Korkeasaaren eläintarhan saavutettavuus paranee huomattavasti, mikä antaa edellytyksiä kasvattaa kävijämääriä merkittävästi. Asemakaavalla on merkittävä vaikutus yhdyskuntarakenteeseen. (Asemakaavan selostus, s. 23)

Laajasalon raidevaihtoehtojen järjestelmätarkastelu 2008:n kannattavuuslaskelma

Valittajien mukaan Laajasalon raidevaihtoehtojen järjestelmätarkasteluraportin (Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja, 2008:10, s. 27-31) peruslaskelmissa Sompasaaren ja Korkeasaaren siltayhteyden hyödyt ja kustannukset on vähennetty Laajasalon raideyhteyden kannattavuuslaskelmista. Herkkyystarkasteluna on laadittu laskelma, jossa em. siltayhteyksien hyödyt ja kustannukset on sisällytetty Laajasalon raideyhteyden kannattavuuslaskelmiin. Valittajat pitävät tällaista laskentamallia harhaanjohtavana. Kyse on erillisistä siltayhteyksistä, joten valittajat katsovat, että hyötykustannuslaskelmat olisi tullut laatia puhtaasti Kruunusillat hankkeen hyötyjen ja kustannus perusteella sisällyttämättä tai vähentämättä niistä toisen erillisen siltahankkeen vaikutuksia.

Kaupunginhallitus toteaa, että vuoden 2008 järjestelmävertailussa on tehty useita herkkyystarkasteluja eri laskenta- ja toteutusvaihtoehdoilla. Menettely on tavanomainen ja vakiintunut liikennehankkeiden vaikutustarkasteluissa, joissa on useita vaihtoehtoisia toteuttamistapoja. Sen aikaisiin suunnitelmiin perustuvat Yhtäli-laskelmat antoivat päätöksentekijöille riittävästi tietoa eri vaihtoehtojen kannattavuudesta.

Lisäksi valittajat katsovat, että em. raportissa ei ole myöskään laskettu hyötykustannussuhdetta esimerkiksi lauttavaihtoehdon osalta lainkaan. Raportissa on lisäksi todettu, että ”hanke voi olla yhteiskuntataloudellisesti kannattava, vaikka hyötykustannussuhde olisikin alle yhden, mikäli rahamääräisen tarkastelun ulkopuolelle jää merkittäviä myönteisiä vaikutuksia”. Tällaisia myönteisiä vaikutuksia ovat mm. vaikutukset kaupunkikuvaan ja maisemaan, luonnonympäristöön, meluun jne. Nämä aineettomat arvot ja niiden merkitys on kuitenkin sivuutettu päätöksenteossa kokonaan.”

Kaupunginhallitus toteaa, että vuoden 2008 järjestelmävertailussa ei ollut mukana lauttavaihtoehtoa, jonka suunnitelma valmistui vasta vuonna 2011. Lauttavaihtoehtoon vaikutuksia tarkasteltiin hankkeen YVA-vaiheessa. Yhteiskuntataloudellisessa laskelmasta (Yhtäli) saatujen hyötyjen lisäksi joukkoliikennehankkeella voidaan arvioida olevan mm. myönteisiä kaupunkitaloudellisia vaikutuksia. Niitä on selvitetty myös Kruunusiltojen osalta.

Näitä kysymyksiä on käsitelty laajasti kaavaselostuksessa ja YVAssa.

Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, luonnonympäristöön, meluun ym. aineettomat arvot

Valittajien mukaan aineettomat arvot kuten vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan luonnonympäristöön, meluun jne. ja niiden merkitys on sivuutettu päätöksenteossa kokonaan.

Kaupunginhallitus viittaa hallinto-oikeudelle antamansa lausunnon (15.2.2016 § 153) kohdassa ”Havainnekuvat ja merelliseen luonnonmaisemaan liittyvien kulttuuri- ja maisemallisten arvojen selvittäminen” lausuttuun.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että asemakaavan selostuksessa on meluvaikutuksista todettu: ”Sillan tulevan liikenteen melua on arvioitu YVA-prosessin aikana. Tarkasteluajankohta on vuosi 2035 ja ajankohdan mukaiset ennustetut liikennemäärät. Mallinnuksessa otettiin huomioon kaikki ympäristön tunnistetut melulähteet. Melutilannetta on verrattu vuoden 2035 tilanteessa vaihtoehtoon, jossa Kruunuvuorenselän ylittävää raitioliikenteen siltaa ei lainkaan toteutettaisi, nk. 0-vaihtoehto. Raitioliikenteen lähtömelutasot ovat pienehköjä. Asemakaava-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä raitioliikenteestä aiheutuvat melutasot kasvavat hieman Kalasataman eteläosissa ja Korkeasaarella. Korkeasaaren kohdalla ohjearvot ylittävä vyöhyke ei ulotu saaren ulkoilualueille. 45 dB ylittävä vyöhyke laajenee hieman. Myös Mustikkamaan eteläosissa melutasot kasvavat hieman, mutta pysyvät alle 50 dB tasolla. Kruunuvuorensillan kohdalla meluvaikutukset ympäristöön ovat vähäisemmät, sillä silta on korkea ja sen rakenteet suojaavat raitioliikenteen melulta. Kruunuvuoren alueella melutasot kasvavat 0-vaihtoehtoon verrattuna selvimmän aivan sillan rantautumiskohdassa, jossa liikennemäärät ilman siltaa olisivat vähäiset. Korkeasaaren ja Palosaaren alueen jatkosuunnittelussa ja radan toteutussuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota riittävään raitioliikenteen melun ja runkoäänten torjuntaan myös eläintarhan mahdollisten erityistarpeiden kannalta. Melun torjunnan suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös radan lähimmät asuinrakennukset.” (Asemakaavan selostus, s. 21-22)

Liityntä Raide-Jokeriin

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Valittajien mukaan liityntä Raide-Jokeriin on sivuutettu päätöksenteossa.

Vireillä olevan Helsingin uuden yleiskaavan valmistelun yhteydessä on selvitetty Raide-Jokerin jatkamista Roihupellosta Herttoniemeeseen ja edelleen Laajasaloon. Yleiskaavaehdotuksen kartassa ratavaraus on merkitty raitiotie- tai joukkoliikenteen runkoyhteytenä. Laajasalontieellä ratalinjaus liittyisi Kruunuvuorenranta-Yliskylä raitiorataan. Tarkempi intressivertailu tehdään hanketta koskevan päätöksenteon yhteydessä.

Kaupunginhallitus viittaa lausunnossaan (15.2.2016 § 153), kohdassa ”Hankkeen taloudellisuutta koskevat selvitykset” lausuttuun.

Hyvän hallinnon vaatimukset

Valittajien mukaan hyvän hallinnon vaatimukset eivät ole toteutuneet hankkeen osalta.

Kuntalain 90 §:n 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää 2 momentissa tarkoitetut valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Hyvän hallinnon perusteisiin kuuluvat hallinnon oikeusperiaatteet (yhdenvertaisuusperiaate, tarkoitussidonnaisuuden periaate, objektiviteettiperiaate, suhteellisuusperiaate, luottamuksensuojaperiaate), joista on säädetty hallintolain (HL) 6 §:ssä sekä lisäksi palveluveriaate ja palvelun asian-mukaisuus (HL 7 §), neuvonta (HL 8 §), hyvän kielenkäytön vaatimus (HL 9 §) ja viranomaisten yhteistyö (HL 10 §).

Kaupunginhallitus katsoo, että hyvän hallinnon vaatimusten osalta kyseessä on uusi valitusperuste siltä osin kuin valituksen täydennyksessä on vedottu muihin kuin suhteellisuusperiaatteeseen, johon valittajat ovat vedonneet jo valituksessaan ja johon kaupunginhallitus on lausunnossaan (15.2.2016 § 153) vastannut.

Kaupunginhallitus pyytää valituksen täydennyksen tutkimatta jättämistä siltä osin kuin täydennyksessä on esitetty uusia valituksen perusteita.

Hankkeen vaikutusten punninta suhteessa tuleviin kaupunkisuunnitteluratkaisuihin

Valittajien mielestä hankkeen ilmeisenä tavoitteena on ollut luoda julkisen ja kevyen liikenteen siltayhteys, joka sisältää Kruunusillat ja jatkuu tämän jälkeen Vartiosaaren kautta Vuosaaren Ramsinniemeen. Valittajat viittaavat näiltä osin mm. uuteen yleiskaavaan, jossa linjaus on nostettu esille. Tämä olisi pitänyt tuoda avoimesti esille osana päätöksenteon valmistelua.

Kaupunginhallitus toteaa, että Kruunusillat-hankkeen tavoitteena on järjestää kasvavalle Laajasalolle sujuva, kilpailukykyinen ja viihtyisä jouk-

koliikenneyhteys (Asemakaavan selostus, s. 8) sekä kytkeä alue joukkoliikenteen runkoyhteydellä seudun joukkoliikennejärjestelmään.

Vireillä olevan uuden yleiskaavan laadinnassa Laajasalon joukkoliikenneyhteys on otettu huomioon yhtenä osana joukkoliikenteen suunnittelua. Yleiskaavan joukkoliikennejärjestelmän perustana on laajeneva raideliikenneverkko nopeine runkoyhteyksineen. Laajasalon joukkoliikenneyhteys on osa yleiskaavakartalla esitettyä raideliikenteen runkoverkkoa. Yleiskaavan valmistelussa on lisäksi varauduttu yhteyden jatkamiseen Vartiosaaren ja Santahaminan suuntaan.

Yleiskaavan valmistelun aikana on järjestetty laajaa vuorovaikutusta osallisten kanssa. Kaavaluonnos ja muu valmisteluaineisto on ollut esillä 7.1.–27.2.2015 ja siitä on järjestetty useita keskustelutilaisuuksia. Luonnoksesta on lisäksi pyydetty hallintokuntien ja viranomaisien lausunnot.

Kaavaluonnos ja yleiskaavan valmistelun keskeiset periaatteet on lisäksi esitelty kaupunginvaltuustolle 5.5.2015, jolloin valtuusto on käynyt lähetekeskustelun yleiskaavan jatkovalmistelun pohjaksi.

Yleiskaavaehdotuksessa on esitetty raitiotieyhteys keskustasta Laajasaloon raitiotien yleissuunnitelmassa esitetyn reitin mukaisesti osana joukkoliikenteen runkoverkkoa. Lausuntojen ja muistutusten pohjalta tarkistettu yleiskaavaehdotus on tarkoitus saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi loppuvuodesta 2016.

Kaupunginhallitus katsoo, että Kruunusillat –hankkeen suhde tuleviin kaupunkisuunnitteluratkaisuihin on tuotu riittävästi esille osana päätöksenteon valmistelua.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden toteuttaminen ei edellytä Vartiosaaren rakentamista. Kaupunginvaltuusto tulee päättämään Vartiosaaren osayleiskaavan sisällöstä erikseen.

Valituksen täydennyksessä ei ole tuotu esiin mitään sellaista, jonka perusteella kaupungin voitaisiin katsoa rikkoneen MRL 9 §:n, 54 §:n ja 57 §:n tai muitakaan säännöksiä.

Yhteenveto

Kaupunginhallitus toteaa, että valituksen täydennyksessä ei ole esitetty sellaisia laillisuusperusteita, joiden perusteella asemakaavapäätös tulisi kumota. Kaava täyttää MRL 54 §:n asettamat sisältövaatimukset ja perustuu MRL 9 §:n edellyttämiin kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaa-

vap päätös ei siten ole syntynyt kuntalain 90 §:n tarkoittamalla tavalla virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös muutenkaan ole lainvastainen.

Kaupunginkanslia Oikeuspalvelut 4.2.2016

Lisätiedot

Taina Lehtinen, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36552
taina.lehtinen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 15.02.2016 § 153

HEL 2015-013644 T 03 01 01

Helsingin hallinto-oikeus Dnrot 07666/15/4108, 07667/15/4103, 07869/15/4103, 07883/15/4103, 07868/15/4108, 07903/15/4103

Lausunto

Kaupunginhallitus päätti antaa Helsingin hallinto-oikeudelle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki katsoo Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan olevan yhteiskunnallisesti merkittävä kaava ja kohdella immiin pyytää hallinto-oikeutta käsittelemään sitä koskevat valitukset kiireellisinä.

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 283) hyväksynyt asemakaavaehdotukseen nro 12305 liittyvän liikennesuunnitelman nro 6436-32 välillä Kruunuvuorenranta – Kalasatama (Nihti) tulevan jatkosuunnitelun pohjaksi.

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 284) hyväksynyt 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) virkistys-, vesi- ja katualueiden, 42. kaupunginosan (Kulosaari) vesialueen, 49. kaupunginosan (Laajasalo) puisto-, lähivirkistys-, vesi- ja katualueen asemakaavan ja 10. kaupunginosan (Sörnäinen) vesi- ja satama-alueen, 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) eläintarha-alueen ja vesialueiden asemakaavan muutoksen 4.11.2014 päivätyn ja 12.5.2015 muutetun piirustuksen nro 12305 mukaisena ja asemakaavasestuksesta ilmevin perustein.

Brändö Seglare r.f., Kulosaarelaiset – Brändöboarna r.y., Helsingin Työväen Pursiseura r.y. ja Marjaniemi-Seura r.y. ovat 8.12.2015 ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ovat 11.12.2015 valittaneet Kruunusiltojen liikennesuunnitelman hyväksymisestä ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhtey-

14.03.2016

den asemakaavan hyväksymisestä ja asemakaavan muuttamisesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

***** ja Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ovat 14.12.2015 valittaneet Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan hyväksymisestä ja asemakaavan muuttamisesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeus on pyytänyt kaupunginhallitusta hankkimaan valitusten johdosta kaupunginvaltuuston lausunnon.

Kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen.

Valituksissa esitetyt vaatimukset ja niiden keskeiset perusteet

Valituksissa on vaadittu kaupunginvaltuuston päätösten 4.11.2015 § 283 ja § 284 kumoamista lainvastaisina.

Brändö Seglare r.f., Kulosaarelaiset – Brändöboarna r.y., Helsingin Työväen Pursiseura r.y., Marjaniemi-Seura r.y. ovat lisäksi vaatineet päätösten palauttamista uudelleen käsiteltäviksi ja ainakin kaavapäätöksen käsittelemistä vasta sen jälkeen, kun liikennesuunnitelma on lainvoimainen. Valittajat ovat liikennesuunnitelmaa koskevan valituksen perusteina todenneet muun muassa, että liikennesuunnitelma on suhteellisuusperiaatteen vastainen eli ylimitoitettu ja sitä koskevat selvitykset ovat puutteellisia. Kustannustehokkaampia vaihtoehtoja ei ole huomioitu eikä kokonaistaloudellisesti edullisinta vaihtoehtoa ole selvitetty. Sillan tarvetta kevyen liikenteen väylänä ei ole todennettu. Maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot ja niiden arvioiminen on laiminlyöty. Alueen sisälahtien ja satama-alueiden merenkulun perinteet ja toimintamahdollisuudet heikkenevät merkittävästi eikä Kruunuvuorenselän perinteisiä merellisiä toimintoja ole huomioitu. Intressivertailua hankkeen kustannusten ja matkustajamäärien sekä kaikkien kuntalaisten etujen kannalta ei ole otettu huomioon.

Lisäksi em. valittajat katsovat, että asemakaava on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 9 ja 54 §:n vastainen ja sitä koskevat selvitykset ovat puutteellisia. Maisemallisten näkökohtien selvittäminen on puutteellista (esim. valokuvat harhaanjohtavia ja vertailukuvat puuttuvat). Sosiaaliset ja kulttuuriset näkökohdat on sivuutettu päätöksenteossa. Maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot hävitetään. Joukkoliikenne voidaan järjestää kustannustehokkaammalla ja vähemmän haittoja aiheuttavalla tavalla. Vuorovaikutus ei ole toteutunut MRL:n edellyttämällä tavalla.

14.03.2016

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri katsovat, että liikennesuunnitelman ja asemakaavan sisältövaatimukset ovat puutteelliset ja suurelta osin yleiskaavan vastaiset, koska aluetta tulee kehittää Helsinki-puistona. YVA on puutteellinen, koska arviointia ei ole tehty koko yleiskaava 2050 mukaisen saaristoraitiotielinjan alueella, jonka alkupäänä on Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteys. Koska raitiotielinjan on tarkoitus jatkaa eteenpäin, asemakaavalla on vaikutuksia laajemmalti kuin nyt on selvitetty. Saaristoraitiotien kaavoittaminen pala kerrallaan mitätöi YVA-lain tarkoituksen.

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa. Valittaja katsoo, että kaavan toteuttaminen vaikuttaisi ilmeisen haitallisesti Nimismies- ja Emäntä-luotojen linnustoarvoihin. Luotojen linnustollinen merkitys perustuu naurulokkien, kalalokkien ja lapintiirojen pesimäkolonoihin. Kalalokki ja lapintiira ovat lintudirektiivin I-liitteen lajeja. Naurulokki on ns. silmälläpidettävä laji. Luodoilla on ajoittain pesinyt myös valkoposkianhanhia (lintudirektiivin I-liitteen laji), selkälokkeja (kansallisesti uhanalainen ns. punaisen listan laji, VU, vaarantunut), tukkasotkia (VU), punajalkavikloja (silmälläpidettäviä, NT) ja isokoskeloita (silmälläpidettäviä, NT). Luotojen pesivä linnusto ja parimäärät ovat vaihdelleet vuosittain. Helsingin omassa luontotietojärjestelmässä Emäntä ja Nimismies on arvioitu linnustollisesti hyvin arvokkaiksi, ylimpään luokkaan I. Kaavan vaikutukset tulee arvioida luonnonsuojelulain (LSL) 65 §:n mukaisesti, sillä naurulokki kuuluu lintudirektiivin 4. artiklan 2. kohdan tarkoitamiin muuttolintuihin, joita on kohdeltava kuten lintudirektiivin I-liitteen lajeja. Valittajan mukaan Kruunuvuorenselän yli rakennettavalla sillalla voi olla linnustovaikutuksia, ja vaikutukset voivat kohdistua siellä pesivään linnustoon.

***** katsoo, että kaava-aineistossa ei ole tarkasteltu laajasalolaisien joukkoliikennettä metron syöttöliikenteen alasajon seurauksena eikä nykyisten matkojen suuntautumista. Pengertie Korkeasaaren ja Palosaaren laidalla tuhoaa meri- ja maastoluontoa. Kruunuvuorenselän maisemalliset ja historialliset arvot tuhoutuisivat laajalta alueelta. Silta Korkeasaaren ja Kalasataman välillä matalana estäisi vapaan merenkulun. Näkymätarkastelut ovat puutteellisia.

Valitusoikeus ja määräajan noudattaminen

MRL 188 §:n 1 momentin mukaan asemakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin kuntalaisissa säädetään. Kuntalain 92 §:n 1 momentin mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Muutoksenhakijoiden kotipaikka on Helsinki. Muutoksenhakijoilla on siten asiassa valitusoikeus.

Kuntalain 93 §:n mukaan kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. MRL 188 §:n 6 momentin mukaan kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen asiansaisten tietoon silloin, kun päätös on kuntalain 63 §:n mukaisesti asetettu yleisesti nähtäville.

Kaupunginvaltuuston 4.11.2015 päivätty pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävillä Helsingin kaupungin kirjaamossa 13.11.2015. Valitukset on toimitettu hallinto-oikeudelle 8.12.2015, 11.12.2015 ja 14.12.2015. Valitukset on siten tehty määräajassa.

Lausunto valituksen johdosta

Helsingin kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen.

Oikeuspalvelut toteaa, että kaupunginhallituksen tulisi antaa valitusten johdosta hallinto-oikeudelle seuraava lausunto. Lausunto on laadittu yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Valitusten hylkääminen ja tutkimatta jättäminen

Kaupunginhallitus pyytää jäljempänä esitettävien perusteiden, kaupunginvaltuuston päätöksistä 4.11.2015 § 283 ja § 284 ilmenevien perusteiden sekä muiden valmisteluasiakirjoista ilmenevien seikkojen perusteella valitusten hylkäämistä. Kaupunginvaltuuston päätökset eivät ole syntyneet maankäyttö- ja rakennuslain asemakaavaa koskevien sisältövaatimusten tai menettelysäännösten vastaisesti. Kaava perustuu lain edellyttämiin kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Päätökset ovat muiltakin osin lain mukaiset. Lisäksi kaupunginhallitus viittaa kaavaselostukseen, jossa on MRL 55 §:n 3 momentin mukaan esitetty asemakaavan perusteet.

Kaupunginhallitus pyytää valitusten tutkimatta jättämistä siltä osin kuin ne kohdistuvat valtuuston päätöksen 4.11.2015 § 284 ja siihen sisältyvien kaavaratkaisujen tarkoituksenmukaisuuteen.

Lisäksi kaupunginhallitus pyytää valitusten tutkimatta jättämistä jäljempänä esitettävien perusteiden siltä osin kuin ne kohdistuvat valtuuston päätökseen 4.11.2015 § 283 Kruunusiltaojen liikennesuunnitelmasta.

Perusteet

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

Kaavamuutoksen tavoite

Asemakaavan selostuksen mukaan asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa keskustan ja Laajasalon välisen kävely-, pyöräily- ja joukkoliikenneyhteyden ja siihen kuuluvien kahden siltayhteyden toteuttaminen Kalasatamasta Kruunuvuorenrantaan. Uuden joukkoliikenneyhteyden lisäksi asemakaava mahdollistaa merellisen virkistysympäristön laajenemisen ja uuden itäistä kantakaupunkia palvelevan jatkuvan rantareitin. Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa Kruunusilltojen suunnittelukilpailun voittaneen ehdotuksen mukaisen yksipylynsen vinoköysisillan toteuttaminen. Kruunusillat-hankkeen tavoitteena on järjestää kasvavalle Laajasalolle sujuva, kilpailukykyinen ja viihtyisä joukkoliikenneyhteys. Hanke edistää kestävästä liikkumisesta lisäämällä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuutta Helsingin kokonaisliikenteestä.

Asemakaava ja asemakaavan muutos on laadittu seuraavien kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tekemien päätösten perusteella:

Kaupunginvaltuusto päätti 12.11.2008 hyväksyä Laajasalon joukkoliikenteen raideratkaisun jatkovalmistelun pohjaksi raitiotie- ja siltavaihtoehdon välillä Laajasalo–Korkeasaari–Sompasaari–Kruunuhaka.

Kaupunginhallitus on täytäntöönpanopäätöksessään 17.11.2008 kehottanut joukkoliikennelautakuntaa ja kaupunkisuunnittelulautakuntaa laatimaan hankesuunnitelmat ja tarpeelliset kaavat niin, että raitioyhteys voitaisiin toteuttaa Kruunuvuorenrannan rakentamisen alkuvuosina.

Nyt laadittu asemakaava mahdollistaa hankkeen pisimmän osuuden: Kruunuvuorensillan, Finkensillan sekä uuden katuyhteyden (Mieritzinranta) rakentamisen Kruunuvuorenrannasta Korkeasaaren kautta Kalasatamaan.

Liikennesuunnitelmaa koskevan päätöksen valituskelpoisuus

Kuntalain 91 §:n mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta. Kruunusilltojen liikennesuunnitelmaa koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen (4.11.2015 § 283) osalta kysymys on asian valmistelusta, sillä liikennesuunnitelmaan sisältyvät samaan aikaan hyväksytyt asemakaavaa tarkemmat liikennejärjestelyt ratkaistaan oikeudellisesti MRL:n mukaisen katusuunnitelman hyväksymisen yhteydessä (ja asemakaavan sisältämien liikennejärjestelyjen osalta asemakaavan hyväksymisen yhteydessä). Liikennesuunnitelma on sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 25 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettu kaavaselostuksen liitteenä esitetty asemakaavan toteutusta ohjaava suunnitelma kaavan mahdollistamista liikennejärjestelyistä että MRL 85 §:n ja MRA 41 §:n mukaiseen erikseen päätettävään katusuunnitel-

maan sisältyvä suunnitelma kadun liikennejärjestelyperiaatteista. Katusuunnitelmaa koskevaan päätökseen voidaan hakea muutosta MRL 190 §:n mukaisesti ja asemakaavaa koskevaan päätökseen MRL 188 §:n mukaisesti.

Kaupunginhallitus viittaa Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen 23.10.2015 nro 15/0890/5, jossa todetaan, että kaupungin sisäisten toimivaltasääntöjen perusteella liikennesuunnitelman periaatteet otetaan huomioon katusuunnitelmasta päätettäessä. Liikennesuunnitelma ei kuitenkaan ole oikeudellisesti sitova ratkaisumalli katusuunnitelmasta päätettäessä. Katusuunnitelman tulee täyttää ainoastaan maankäyttö- ja rakennuslaissa ja maankäyttö- ja rakennusasetuksessa sille säädetyt edellytykset eikä puheena oleva liikennesuunnitelma ole toteutettavissa ilman katusuunnitelmaa. Liikennesuunnitelmapäätös on luonteeltaan periaatepäätös ja sellaisena kuntalain 91 §:ssä tarkoitettua valmistelua, jonka osalta ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Vaikka kaupunginhallitus katsoo, ettei liikennesuunnitelmaa koskeva päätös ole valituskelpoinen, valittajien sitä koskeviin väitteisiin otetaan kuitenkin kantaa asemakaavapäätöstä koskevien valitusten yhteydessä.

Sillan rakentamista koskeva päätös

Kaupunginhallitus korostaa, että valtuuston päätöksillä Kruunusilltojen liikennesuunnitelmasta ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavasta ei ole vielä päätetty siltojen rakentamisesta. Rakentamisesta päätetään myöhemmin yleissuunnitelman pohjalta hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Kruunusillat-hankkeen toteuttamisen kustannuksista laaditaan hankesuunnitelman yhteydessä erillinen kustannuslaskenta, joka tullaan esittämään kaupunginvaltuustolle hankepäätösehdotuksen yhteydessä.

Suhteellisuusperiaate

Valittajat ovat katsoneet, että asemakaavan tavoitteet olisivat toteutettavissa myös kustannustehokkaammalla ja vähemmän haittoja aiheuttavalla tavalla, tavalla joka ei rajoita kuntalaisten mahdollisuuksia meriväylän hyödyntämiseen, ja että merelliseen luonnonmaisemaan liittyvät erityiset kulttuurilliset ja maisemalliset arvot tosiasiallisesti hävitetään. Intressivertailua matkustajamäärien ja hankekustannusten välillä ei ole suoritettu. Kaupunki ei ole suorittanut vertailua erilaisten arvojen välillä suhteessa asemakaavalla saatuihin etuihin.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen toimien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.

Toimien oikeasuhtaisuudella suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähdä tarkoitetaan, että päätöksen tai toimenpiteen tulee olla kohtuullisessa ja järjellisessä suhteessa siihen, mitä hallintotoimella tavoitellaan. Toimen tai päätöksen tulee olla asianmukainen, tarpeellinen ja oikein mitoitettu sen tavoitteen kannalta, johon pyritään. Maankäytön suunnittelujärjestelmä ja sen vaatimustaso on rakennettu suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. MRL edellyttää ryhtymistä sellaisiin suunnittelu-toimenpiteisiin, joita alueen käyttö hyvän elinympäristön aikaansaamiseksi ja säilyttämiseksi nyt ja tulevaisuudessa edellyttää. Suunnittelun tulee vastata hankkeen merkittävyyttä kaavan MRL:n mukaisten sisältövaatimusten muodostaman kokonaisuuden näkökulmasta. Silloin kun ratkaisu ei vastaa tilanteen vaatimaa suunnittelutarvetta, ratkaisu ei vastaa suhteellisuusperiaatetta. Kaavaratkaisua tehtäessä tavoitellaan kokonaisratkaisua, joka on alueen käytön muutostarpeen vaatima ja jossa silloin suhteutetaan keskenään erilaiset intressit, esimerkiksi julkisen ja yksityinen etu. Julkisen edun vaatimuksia on asetettu asemakaavan sisältövaatimuksia koskevassa MRL 54 §:ssä useita, ja ne on otettava huomioon. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 65)

Näitä ovat terveellinen, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö, palvelujen alueellinen saatavuus ja liikenteen järjestäminen, rakennetun ympäristön ja luonnonympäristön vaaliminen ja niihin liittyvien erityisten arvojen säilyttäminen sekä puistojen tai muiden lähivirkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys. Asemakaavalla ei myöskään saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle ei saa asettaa asemakaavalla sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää. Kaupunki katsoo, että MRL 54 §:n sisältövaatimukset on otettu asemakaavassa asianmukaisesti huomioon.

Kaavoitukseen on sen yhteen sovittavan luonteen vuoksi aina kuulunut eri tekijöiden keskinäinen punninta. Sen tekemiseksi on ollut arvioitava eri tekijöiden vaikutuksia. Kaavoituksessa sovitaan yhteen erilaisia, usein ristiriitaisia alueiden käyttötarpeita. Eri tekijöiden punninta edellyttää, että kaikki vaikuttavat tekijät on yhdenmukaisesti selvitetty. Riittäväällä vaikutusten selvittämällä rajataan tarkasteltavat toteuttamisvaihtoehdot ja vaikutukset. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 170-171)

Valituksenalainen asemakaavapäätös on suhteellisuusperiaatteen mukainen. Siltaratkaisu on tehtyjen selvitysten, suoritettujen intressivertailujen ja kokonaisarvioinnin pohjalta optimaalinen alueenkäyttöratkaisu.

Asemakaavamuutosta koskevat selvitykset

Valittajat ovat katsoneet, että päätösten pohjana olevan selvitykset ovat puutteellisia.

MRL 9 §:n 1 momentin (L6.3.2015/204) mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Lain perustelujen (HE 334/2014, s. 14) mukaan tavoitteena on selkiyttää vaikutusten selvitysvelvollisuuden kohdistumista kaavan merkittäviin vaikutuksiin ja vaikutusten kautta esiin nouseviin tutkimus- ja selvitystarpeisiin. ”Riittävät selvitykset” käsitteenä on aiheuttanut tulkintaongelmia ja monissa tilanteissa johtanut tekemään varmuuden vuoksi liian yksityiskohtaisia selvityksiä kaavalajiin ja kaavan tarkoitukseen nähden.

Edelleen lain perusteluissa todetaan, että MRA 1 §:n säännös kaavan tehtävän ja tarkoituksen huomioon ottamisesta vaikutusten selvittämisessä, on ehdotuksessa otettu lakiin. Vaikutusten selvittämistarpeen ja laajuuden määrittelyssä on olennaista kaavassa tavoiteltu maankäyttöratkaisu sekä kaavalaji. Merkittävien vaikutusten arvioinnissa otettaisiin nykyistä paremmin huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena ei ole muuttaa alueidenkäytön ja eri toimintojen sijoittamisen ympäristö- ja muiden vaikutusten arviointivelvollisuutta sinänsä, sillä kaavojen sisältövaatimukset säilyvät ennallaan. Tarkoituksena on kohdentaa selvitykset tavoitellun kaavaratkaisun kannalta olennaisiin asioihin sekä välttää päällekkäisten selvitysten tekemistä. Tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaisesti on ehdotuksen tavoitteena korostaa, että vaikutusten selvittämisessä on riittävää keskittyä kulloinkin kyseessä olevassa kaavassa ratkaistavien asioiden merkittäviin vaikutuksiin.

Säännös on varmistamassa, että kaavoittajan tietoon tulevat laatimisen kannalta perustavanlaatuiset seikat. (Ekroos, Majamaa, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2015, s. 51)

Asemakaavan ja asemakaavamuutoksen valmistelun yhteydessä on laadittu seuraavat selvitykset:

-Laajasalon joukkoliikenneyhteydestä on laadittu vuodesta 1999 alkaen useita suunnitelma- ja järjestelmätarkasteluja.

-Kruunusiltojen liikennesuunnitelma, Kaupunkisuunnittelulautakunta, 12.5.2015

-Luontoselvitykset, kooste Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmästä

-Kruunuvuorenselän lintuluotojen kompensatioselvitys, WSP Finland Oy ja Ympäristötutkimus Yrjölä, 10.4.2015

-Kruunusilltojen suunnittelukilpailussa 1.10.2012 – 18.6.2013 tehtävänä oli suunnitella siltayhteys Kalasataman Nihdistä Korkeasaaren kautta Kruunuvuorenrantaan. Kilpailussa on mukana kymmenen kansainvälisen tiimin 11 kilpailuehdotusta, joista voittajaksi valikoitui ”Gemma Regalis” -vinoköysisilta.

-Uudenmaan ELY-keskuksen 24.6.2009 tekemän päätöksen mukaisesti hankkeesta on toteutettu tarveharkintainen ympäristövaikutusten arviointi (YVA). Ympäristövaikutusten arviointiohjelma Laajasalon raideliikenteen vaihtoehdoista laadittiin vuonna 2010. Yhteysviranomaisena ELY-keskus antoi lausuntonsa arviointiohjelmasta 3.12.2010. Lausuntojen ja mielipiteiden perusteella selvitettäviin vaihtoehtoihin lisättiin Köysirata ja ajoneuvoliikenteen sisältävä siltavaihtoehto. Ympäristövaikutusten arviointiselostus Laajasalon raideliikenteen vaihtoehdoista valmistui v. 2014 ja yhteysviranomaisena antoi siitä lausuntonsa 3.9.2014.

-Vesiliikenneselvitys Kruunusillat –hankkeen vaikutusalueelta. Kruunusillat - eri vaihtoehtojen vaikutusten lieventäminen - hankesuunnitelma korvaavista veneilyn tiloista ja venesatamapaikoista, WSP Finland Oy, 28.9.2015

Asemakaavaa koskevan muun selvitysmateriaalin osalta viitataan asemakaavan liitteisiin sekä asemakaavan selostuksessa s.4-6 lueteltuun maaperää, ympäristöä, maisemaa ja kaupunkikuvaa sekä liikennettä koskevaan muuhun materiaaliin.

Asemakaavan valmistelun yhteydessä on tehty kiinteää yhteistyötä rakennusviraston ja Korkeasaaren eläintarhan kanssa. Yhteistyötä on tehty myös Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän, Helsingin seudun ympäristöpalvelujen, Helsingin Satama Oy:n, HKL:n, kaupunginkanslian, ympäristökeskuksen, kaupunginmuseon, pelastuslaitoksen ja liikuntaviraston kanssa.

Hankkeen taloudellisuutta koskevat selvitykset

Valittajien mukaan päätöksenteossa ei ole huomioitu hankkeen yhteiskunnallisia kustannuksia verrattuna muihin vaihtoehtoihin. Suunnitelman kokonaistaloudellinen painoarvo suhteessa siitä saataviin hyötyihin on kohtuuton, siltayhteyden kokonaistaloudellisuutta, tarpeellisuutta, välttämättömyyttä ja suhteellisuutta ei ole otettu huomioon.

MRL 5 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä. Lain perusteluissa (HE 101/1998, s. 62) korostetaan kansalaisten tarvitsemien palveluiden saatavuuden edistämistä alueiden käytön suunnittelun keinoin ja liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä. Liikennetavoitteet ovat keskeisiä sekä liikenteen toimivuuden että ympäristönäkökohtien ja yhdyskuntarakenteen taloudellisuuden ja toimivuuden kannalta. Lain esitöissä (HE 101/1998, s. 35; Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s.156) korostetaan maankäytön suunnittelun perustumista kokonaisvaltaiseen näkemykseen. Edelleen todetaan, että alueiden käytön suunnittelulla tulee luoda edellytykset yhdyskuntarakenteelle, jossa palvelujen saatavuus ja saavutettavuus on riittävässä määrin turvattu. Hyvä palvelujen saatavuus puolestaan edellyttää toimivia liikennejärjestelyjä. Yhdyskuntarakenteen ohjaamisessa tavoitellaan rakennetta, jossa liikennetarve vähenee ja jossa edistetään joukkoliikennettä. (HE 101/1998, s. 36; Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s.158, 162)

Valtioneuvosto on valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa, jotka tulee MRL 24 §:n mukaan ottaa huomioon kaavoituksessa päättänyt, että Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Valtioneuvoston päätöksen mukaan Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raiteliikenteeseen tukeutuvaa ja eheyttävää yhdyskuntarakennetta. Yhdyskuntarakenteen kehittämisessä tavoitteena on liikennetarpeen vähentämisen ja joukkoliikenteen edellytysten edistämisen. Liikennejärjestelmiä suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittävät eri liikennemuodot ja palvelevat asutusta ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Liikennejärjestelmä ja alueidenkäyttö sovitetaan yhteen siten, että vähennetään henkilöautoliikenteen tarvetta ja parannetaan ympäristöä vähän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytyksiä. (VNp Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista, s. 13 ja 15; Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s.163-164)

Laajasalon joukkoliikenteen vaihtoehtoja, joita on suunniteltu yleissuunnitelmatarkkuudella, on tarkasteltu hankkeesta tehdyssä YVA-lain mukaisessa ympäristövaikutusten arvioinnissa. YVA:n arviointiselostuksessa on todettu, että vaihtoehdot ovat keskenään hyvin erilaisia ja ne ovat myös kustannustasoltaan eri suuruusluokkaa. Teknisesti vaativien hankkeiden kustannukset voidaan arvioida keskinäistä vertailua ja hankkepäättöksiä varten riittävän luotettavasti suunnittelun edettyä tarkem-

malle tasolle. Eri vaihtoehtojen taloudellisen vertailun kannalta merkittävä, Helsingin kaupunginvaltuuston 12.11.2008 jatkosuunnittelun pohjaksi hyväksymä raitioliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn siltoihin perustuva yhteys sisältää erikoisrakenteita, joiden toteuttaminen poikkeaa huomattavasti tavanomaisesta, ennakoitavissa olevasta rakentamisesta. YVA:n laatimisen aikana käytettävissä olleet siltahankkeen arvioidut kustannukset perustuvat silloista 2012-2013 järjestetyn kilpailun tuottamiin laskelmiin ja nykyisen suunnittelutarkkuuden mahdollistamiin tarkennuksiin ja täydennyksiin. Suuruusluokaltaan oikean kustannusarvion esittäminen edellyttää siltojen rakennesuunnittelua, epävarmuustekijöiden tunnistamista ja hankekokonaisuuteen liittyvien muiden kustannustekijöiden tarkastelua. Hankepäätökset edellyttävät teknistä ja taloudellista jatkosuunnittelua. (YVA s.126) Tarkemmat kustannukset selviävät hanke- ja rakennesuunnitteluvaiheessa. Hankkeen kannattavuus arvioidaan tarkemmin hankepäätöksen yhteydessä.

Kaavaselostuksen mukaan suunnitelman toteuttamisen kustannuksista tullaan laatimaan Kruunusillat –hankkeen hankesuunnitelman yhteydessä erillinen kustannuslaskenta, joka esitetään kaupunginvaltuustolle hankepäätösehdotuksen yhteydessä. Samalla esitetään vaikutukset kaupungin toimintamenoihin. Myös kaupunkitaloudelliset kustannukset julkaistaan hankepäätöksen yhteydessä. Keväällä 2015 tehdyn yleissuunnitelman (Kruunusillat, Joukkoliikenneyhteys välillä Nihti - Kruunuvuorenranta, Yleissuunnitelma, 30.4.2015, WSP Finland Oy, s. 5) perustana on ollut suunnittelukilpailun voittanut ehdotus ”Gemma Regalis”. Kaupungin asettamat tavoitteet toteuttaa toiminnallisesti ja esteettisesti korkealaatuinen ja samalla kestävä ratkaisu maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti herkkään, merelliseen Helsinkiin on ollut yleissuunnitelman laatimisen keskeisenä ohjenuorana. Sen pohjalta on alustavasti arvioitu, että liikennesuunnitelman ja muun kaava-alueen (nro 12305) määrittämä osuus hankkeesta tulisi maksamaan noin 170 milj. euroa. Kustannuksissa on otettu huomioon varautuminen onnettomuustilanteisiin ja liikenneteknisen mitoituksen tarkentuminen.

Kaupunki kuitenkin katsoo tehtyjen selvitysten ja tutkimusten perusteella, että siltavaihtoehto on kokonaistaloudellisesti edullisin vaihtoehto, jonka avulla voidaan toteuttaa ja parantaa MRL:n edellyttämiä liikenteen toimintaedellytyksiä.

Sillan rakentamisella on positiivisia vaikutuksia Kruunuvuorenrannan imagoon sekä sinne rakennettavan tonttimaan hintaan ja edelleen alueelle toteutettavien asuntojen markkinoitavuuteen ja siten alueen rakentamisaikatauluun. Toimiva joukkoliikenne ja kantakaupungin saavutettavuus parantavat koko Laajasalon houkuttelevuutta asuinalueena. Erityisesti ranta-alueiden arvo nousee.

Laajasalon raitiotieyhteyden kaupunkitaloudellisista vaikutuksista on laadittu arviointiselvitys (Raide-Jokerin ja Laajasalon raitiotieyhteyden kaupunkitaloudellisten vaikutusten arviointi, Kaupunkisuunnitteluvirasto, Kaupunkitutkimus TA Oy, Strafica Oy, Kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 11/2015, s. 66), jossa tutkiaan tarkemmin Laajasalon raitiotien kaupunkitaloudellisia vaikutuksia ratojen vaikutusalueella Helsingissä vuoteen 2050 mennessä. Arvioinnissa keskitytään Helsingin kaupungille hankkeesta tuleviin suoriin ja epäsuoriin tuloihin. Arviointi kattaa kiinteistö- ja kaavataloudellisen hyötyanalyysin, arvion vaikutuksista toimitilojen kysyntään, hankkeen rakentamisen ja käytön aikaiset työllisyysvaikutukset sekä laskelman vaikutuksista kaupungin verotuloihin. Kaupunkitaloudellinen selvitys valmistui syksyllä 2014 ja sitä täydennettiin syksyllä 2015.

MRL:n 54 §:n säännöksessä asemakaavan sisältövaatimukseen ei sisälly yhdyskuntataloudellisia vaikutuksia. Pykälän mukaan asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset mm. hyvälle elinympäristölle ja liikenteen järjestämiselle. MRL 5 § on tavoitesäännös, jonka perusteella muutoksenhaussa ei arvioida kaavan sisällön lainmukaisuutta. Asemakaava täyttää MRL 54 §:n sisältövaatimukset ja MRL 9 §:n säännöksen vaikutusten selvittämisestä hankkeen taloudellisuutta koskien.

Eri liikennevaihtoehtojen selvittäminen

Valittajat katsovat, että intressivertailua matkustajamäärien ja hankkustannusten välillä ei ole suoritettu. (Tämän osalta ks. edellä suhteellisuusperiaatteen yhteydessä lausuttu.) Lisäksi valittajat katsovat, että metrovaihtoehdon toteuttamista olisi pitänyt tarkastella syvällisemmin, lauttaliikenteen tuomista Kauppatorille ei ole selvitetty, raideliikenteen viemistä Korkeasaaren kautta Mustikkamaalle, Kulosaaren kautta Herttoniemenrantaan ja Laajasaloon ei ole selvitetty ja että mahdollisuutta laajentaa Jokeri I-pikaraitiotieverkostoa Kruunuvuorenrantaan ei ole selvitetty.

Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunta linjasi Kruunuvuorenrannan osayleiskaavoituksen suunnitteluohjelmasta 2.6.2005: "Alueen liikenteen perustana on suora raidejoukkoliikenneyhteys Helsingin niemelle siten, että se palvelee myös muuta Laajasaltoa. Joukkoliikenneyhteys toteutetaan alueen rakentamisen alkaessa 2010-luvun alussa, jolloin se tukee joukkoliikenteeseen perustuvaa liikkumiskulttuuria ja tekee mahdolliseksi alueen joukkoliikenteeseen perustuvan kaavoituksen. Yhteyden vaihtoehtoina selvitetään sekä silta- että tunneliratkaisua. Osayleiskaavassa varaudutaan keskustasta Kruunuvuorenrannan kautta Santahaminaan kulkevan metroyhteyden rakentamiseen."

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 17.6.2008 esittää kaupunginhallitukselle, että Laajasalon ensimmäisen vaiheen raideyhteydeksi valittaisiin raitiotie siltayhteyksin Laajasalosta Korkeasaaren, Sompasaaren ja Kruununhaan kautta keskustaan. Esitys pohjautui Laajasalon raidevaihtoehtojen järjestelmätarkasteluun vuodelta 2008 (Kaupunkisuunnitteluvirasto ja HKL).

Kaupunginvaltuusto päätti 12.11.2008 hyväksyä Laajasalon joukkoliikenteen raideratkaisun jatkovalmistelun pohjaksi raitiotie- ja siltavaihtoehdon välillä Laajasalo – Korkeasaari – Sompasaari - Kruununhaka. Kaupunki on selvittänyt ja tutkinut erilaisten liikennevaihtoehtojen (0-vaihtoehto, liityntäbussiliikenne Kruunuvuorenrannan ja Herttoniemen metroaseman välillä, 1) raitiotie- ja kevytliikenneyhteys silloilla Kruununhaan ja Kruunuvuorenrannan välillä, 2) raitio- ja kevytliikenteen betonitunneli- ja siltayhteys Kruunuvuorenrannan ja Kruununhaan välillä ja 3)-5) metrotunnelivaihtoehdot) merkittävät vaikutukset ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. (YVA, s. 121-127)

Keskustan ja Laajasalon välisistä metrovaihtoehtoista on tehty ainakin kolme vaihtoehtoa suunnitelmaa: metro silloilla, betonielementtitunnelissa ja meren alitse kallio/betonitunnelissa. Ne ovat kuitenkin kaikki osoittautuneet erittäin kalliiksi ja suuria toteuttamisriskejä sisältäviksi vaihtoehtoiksi. Metrovaihtoehtoja on tarkasteltu useassa suunnittelu- vaiheessa.

Lauttaliikenteen tuomista Kauppatorille on selvitetty vuonna 2012 tehdyssä vesiliikenneselvityksessä (Selvitys lauttaan perustuvasta Laajasalon joukkoliikenneyhteydestä, Destia Oy). Selvityksen mukaan matka-aika Kruunuvuorenrannasta Kauppatorille on selvitettyistä vaihtoehtoista pisin. Matka-aikaan vaikuttavat mm. Eteläsataman ja Katajano- kan merialueilla voimassa olevat alhaiset nopeusrajoitukset (10 km/h). Kauppatorin alueen liikenteen ruuhkaisuus tuo merkittäviä haasteita joukkoliikenteen yhteensovittamiselle, sillä Eteläsatamassa on runsaasti muuta vesiliikennettä. Lisäksi liikenteen yhteensovittamista olisi välttämätöntä tehdä myös Suomenlinnan lautan liikenteen kanssa. Ajoittaiset liikeneruuhkat sekä vesillä että maissa todennäköisesti aiheuttaisivat ongelmia aikataulussa pysymisessä. Vesiliikenteen turvallisuusriskit voidaan tällä reitillä arvioida suuremmiksi kuin muilla reiteillä.

Raideliikenteen viemistä Korkeasaaren kautta Mustikkamaalle, Kulo- saaren kautta Herttoniemenrantaan ja Laajasaloon ei ole selvitetty, sillä tällaista reittiä kulkeva raideyhteys ei täyttäisi tavoitteita nopeasta ja suorasta joukkoliikenneyhteydestä kantakaupungin, Kruunuvuorenran- nan ja muun Laajasalon välillä.

Erilaisia raitiotien linjausvaihtoehtoja on selvitetty aiemmissa suunniteluvaiheissa. Koska pääosa Laajasalon ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikennematkoista suuntautuu liikenne-ennusteiden mukaan keskustan suuntaan, ei ole tarkoituksenmukaista selvittää sellaisia vaihtoehtoja, jotka eivät palvele tätä tarkoitusta. Raitioradan tiukat tila- ja geometriavaatimukset ovat myös usein esteenä esitetyille ratalinjauksille.

Mahdollisuutta laajentaa Jokeri I-pikaraitiotieverkostoa Kruunuvuorenrantaan ei ole selvitetty.

Vireillä olevan Helsingin uuden yleiskaavan valmistelun yhteydessä on selvitetty Raide-Jokerin jatkamista Roihupellosta Herttoniemeeseen ja edelleen Laajasaloon. Yleiskaavaehdotuksen kartassa ratavaraus on merkitty raitiotie- tai joukkoliikenteen runkoyhteytenä. Laajasalontieellä ratalinjaus liittyisi Kruunuvuorenranta - Yliskylä -raitiorataan.

Tarkempi intressivertailu tehdään hanketta koskevan päätöksenteon yhteydessä (ks. edellä lausuttu).

Havainnekuvat ja merelliseen luonnonmaisemaan liittyvien kulttuuri- ja maisemallisten arvojen selvittäminen

Hankkeen vaikutuksia kaupunkikuvaan, maisemaan ja kulttuuriympäristöön on tutkittu laajasti Laajasalon raideliikenteen vaihtoehtojen ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA, arviointiselostus) yhteydessä, ja vaikutuksia havainnollistavaa materiaalia on tuotettu lisää asemakaavoituksen yhteydessä kuten jäljempänä todetaan.

Siltakilpailun yhteydessä vuonna 2013 esiteltiin vaihtoehtoisia suunnitelmia sillaksi ja ehdotukset olivat kaupunkilaisten nähtävillä ja kommentoitavina kaupunkisuunnitteluviraston näyttelytilassa Laiturilla ja siltakilpailun internet-sivuilla. Animaatiovideot, joissa siltavaihtoehtoja tarkastellaan sekä kulkutasolta että kauko- ja lähimaisemassa, ovat edelleen katsottavissa Uutta Helsinkiä -sivustolla (www.uuttahelsinki.fi/fi/kruunusillat/liikenne/siltayhteytta-suunnitellaan). Siltakilpailun aineistoa on esitelty kaavoituksen aikana järjestetyissä yleisötilaisuuksissa.

Tietokoneilla laadittujen perspektiivi- ja havainnekuvien käyttäminen asemakaavan mahdollistavaa rakennetta / rakennusta havainnollistavana välineenä on nykyisin hyvin yleinen käytäntö. Vertailukuvia liitetään asemakaavaan enää harvoin. Nykytilannetta kuvaava ilmakuva on kaavaselostuksen liitteenä. Vertailua nykytilanteeseen on suoritettu mm. maastokäyntein vaikutusten arvioinnin yhteydessä, YVA-arvioinnissa ja kaavaselostuksessa on esitetty nykytilankuvaus.

Kruunusiltojen havainnollistamisen tekniikasta voidaan todeta, että suunnittelussa havainnollistusta on tehty sekä valokuvaupotuksin että 3D-virtuaalimallin avulla. Valokuvaupotuksin esitetyt havainneaineistot on laadittu seuraavasti.

Digikameralla visualisointia varten otetut valokuvat, joihin visualisoinnit on tehty, sisältävät ns. metatietoa. Metatieto sisältää mm. kuvan koon (pikselikoko), kuvan ottopaikan koordinaatit (gps) ja käytetyn optiikan tiedot (polttoväli). Näitä kolmea tietoa käytetään hyväksi, jotta saadaan mahdollisimman totuudenmukainen kuvaupotus. Lisäksi kuvan ja 3D-mallin yhteensovittamiseen käytetään apuna kuvasta mahdollisesti löytyviä muita elementtejä ja niiden sijainti- ja korkeustietoja kohdistusapuna. Esimerkiksi savupiiput tai radiomastot ovat hyviä apuelementtejä. Kruunusiltojen visualisoinnissa olivat metatietojen apuna rakennukset ja saarien fyysiset rajat.

Metatietoa on käytetty seuraavasti. Todelliseen paikkatietoaineistoon (ns. maastomalli) laaditun siltojen 3D-mallin virtuaalikamera asetettiin otetun kuvan metatietojen mukaisesti kuvanottopaikan todellisiin x-, y- ja z-koordinaatteihin (paikkatietoihin). Tässä virtuaalikameran näkyvässä otettu valokuva laitettiin mallin taustakuvaksi sellaisenaan. Visualisointiohjelman virtuaalikameran tiedot (mm. polttoväli) laitetaan vastaamaan valokuvan otossa käytetyn kameras kuvan kirjoitettuja (meta)tietoja. Kuvan otto-suunta kohdistettiin 3D-mallin ja valokuvan yhteisten apupisteiden avulla. Materiaalit ja valo asetettiin vastaamaan mahdollisimman todellista tilannetta. Lopuksi tästä virtuaalikameran näkymästä luotiin valokuvankaltainen kuva, eli se ns. renderoitiin. Viimeistely kuten pilvet, värisävyt yms. tehdään renderoituun kuvaan kuvankäsittelyohjelmalla.

Erityishuomioina voidaan todeta vielä seuraavaa. Valokuvaupotus tehdään aina ja ainoastaan suhteessa valokuvaan. Valokuvan elementit ovat tällöin oikeassa mittasuhteessa upotettavan mallin elementteihin. Useasta kuvasta yhdistettyjä panoraamakuvia vältetään, sillä ne vääristävät kuvan ja mallin mittasuhteita. Polttoväli 36mm vastaa lähinnä silmää, mutta ei ihmisen koettua näkökenttää. Pienemmällä polttoväleillä (laajakuvat) kohde näyttää kuvassa sijaitsevan kauempana kuin koettuna todellisessa tilanteessa. Yli 50mm polttovälit tuovat kohdetta lähemmäksi mutta vääristävät (litistävät) ympäristöä. Havainnollistettaessa laajempaa ”koettua näkökenttää” käytetään joskus panoraamakuvia, mutta nämä eivät sovi mittakaavan tarkkailuun. Valokuvaa otettaessa valitaan tilanteeseen ja tarkoitukseen sopiva polttoväli. Kruunusiltojen havainnekuviissa on käytetty polttovälejä 28-36mm, jotta on saatu mahdollisimman realistinen mittakaavan ja näkymän kokemus havainnollistettua.

Asemakaavan vaikutuksia maisemaan on tutkittu poikkeuksellisen laajasti (Kruunusillat - näkymäanalyysi, WSP Finland Oy, 2014), ja asemakaavaselostusta on kuvitettu kattavasti laadituilla Helsingin eri alueille konstruoiduilla näkymäkuvilla. Kaavaselostuksessa on esitetty maisemaa ja kaupunkikuvaa sekä kulttuuriympäristöä koskeva vaikutusten arviointi ja selvitys siitä, miten selvitysten tulokset on otettu huomioon. Kaavaa perustuu MRL 9 §:n tarkoittamaan kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin selvityksiin. Kaavaselostuksessa on esitetty MRA 25 §:n edellyttämät kaavan merkittävät vaikutukset. Asetus ei edellytä vaikutus selvitysten, havainnekuvien tai nykytilannetta osoittavien vertailukuvien liittämistä selostukseen. Asetuksen mukaan kaavan toteutusta havainnollistavia suunnitelmia esittää selostuksessa tarpeen mukaan.

Yhteysviranomaisen (Uudenmaan ELY-keskus) on YVA:sta antamassaan lausunnossa (3.9.2014, s. 14) todennut, että kaupunkikuvaan, maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset on esitetty arviointiselostuksessa riittävän selkeästi ja havainnollisesti.

Asemakaavoitusta valvova viranomaisen (Uudenmaan ELY-keskus) on asemakaavasta antamassaan lausunnossa (23.1.2015) todennut, että asemakaavamääräykset tähtäävät laadukkaan ympäristön rakentamiseen ja että siltojen asemakaavamääräyksissä on kiinnitetty huomiota niiden laadukkaaseen rakentamiseen. Kulttuuriympäristön arvot on otettu riittävästi huomioon asemakaavaratkaisuissa.

Maisema ja kaupunkikuva muuttuvat joukkoliikenneyhteyden rakentamisen myötä. Nihdin ja Korkeasaaren alueilla vaikutukset ovat lähinnä paikallisia, mutta erityisesti Kruunuvuorenselän ja Sompasaarensalmen alueella siltojen vaikutukset ovat merkittäviä. Kruunuvuorensillan vaikutukset ulottuvat laajalle alueelle avoimen maisematilan ja siltarakenteiden suuren mittakaavan takia. Useimmilta rantojen tarkastelu suunnilta katsottuna Kruunuvuorensillan korkeimmat rakenteet jäävät yli kilometrin päähän, mutta erityisesti pylonin huippu näkyy laajasti ympäröiville vesialueille sekä avoimeen maastoon. Samalla uusi silta avaa uusia näköaloja merelliseen Helsinkiin.

Korkeasaaren ja Palosaaren alueella pengerryksellä on merkittäviä paikallisia maisemallisia vaikutuksia Mustikkamaan suunnasta ja Korkeasaaresta itsestään tarkasteltuna. Osa luonnonkaltaista ranta-alueetta Korkeasaaresta muuttuu rakennetuksi katu- ja aukioalueeksi. Mustikkamaansalmi kapenee ja sen etelärannasta tulee aikaisempaa selkeämmin puistomaista ympäristöä.

Joukkoliikenneyhteyden rakentaminen vaikuttaa Korkeasaaren valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön

(RKY2009). Vaikutukset kohdistuvat kuitenkin suurelta osin varsinaisen Korkeasaaren alueen ulkopuolelle, nykyiselle sisääntuloalueelle, huoltovyöhykkeelle ja karanteenialueelle sekä vesialueelle. (Asemakaavan selostus, s. 23 ja 26)

Uusien katualueiden paikalla ei ole rakennuksia tai merkittäviä kansanpuiston aikaisia ympäristöjä. Uudet siltayhteydet myös parantavat kansanpuistoympäristön saavutettavuutta huomattavasti. Kielteisiä maisemallisia vaikutuksia voidaan pienentää ranta-alueen laadukkaalla suunnittelulla, mihin asemakaava ohjaa. Asemakaava-alue ja suunniteltu joukkoliikenneyhteys sijoittuvat kokonaisuudessaan Suomenlinnan Unesco-maailmanperintökohteen nimeämisen yhteydessä määriteltyyn suojavyöhykkeeseen (Buffer Zone) ulkopuolelle. Museovirasto katsoi asemakaava- ja asemakaavanmuutosehdotuksesta 28.1.2015 antamassaan lausunnossa, ettei hake uhkaa Suomenlinnan maailmanperintökohteen arvojen säilymistä ja että vedenalaiset kulttuuriperintökohteet on huomioitu asianmukaisesti.

Asemakaava määrittää siltojen toteutustavan siltä osin kuin siinä on annettu määräyksiä mm. kaupunkikuvallisesti laadukkaista silloista, joiden rakenteiden tulee olla ilmeeltään keveitä ja huolellisesti viimeistelyjä. Kruunuvuoren sillan ulkonäköön tulee määräysten mukaan kiinnittää riittävästi huomiota. Kruunuvuorensillan alikulkukorkeuden tulee olla 30 metrin matkalla vähintään 20 metriä. Finkensillan alikulkukorkeuden tulee olla 20 metrin matkalla vähintään 7 metriä. Siltojen tarkempi toteutus määräytyy myöhemmässä mm. rakennussuunnittelussa, katusuunnitelmassa ja vesi-, ympäristö- ja ilmailulupamenettelyssä.

Kaavan maisemallisista ja kaupunkikuvallisista ratkaisuksista ja vaihtoehdoista päättäminen kuuluu kaavan tavoitteita ja sisältövaatimuksia koskevien säännösten rajoissa kunnan harkinta- ja päätäntävaltaan. Kaava ei aiheuta kaavamääräyksistä ja kaavaselostuksesta ilmenevällä tavalla laissa tarkoitettua kenenkään elinympäristön merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua kaavan tarkoitus huomioon ottaen eikä kaava lain tarkoittamalla tavalla hävitä luonnon eikä rakennetun ympäristön erityisiä arvoja.

Palosaaren pohjoisrannan täytöt ja penkereet eivät estä näkymiä Mustikkamaan uimarannalta etelään. Uusi katualue tulee rakentaa Korkeasaaren ja Palosaaren pohjoisosaan ja sille on annettu määräys vp/w, jonka mukaan alueesta on rakennettava puistomainen, yhtenäinen ja maisemaan sekä arvokkaaseen kulttuuriympäristöön sopiva korkeatasoinen kokonaisuus. Mieritzinrannan katu ympäristöstä ja maisema-arkkitehtuurista on pyritty antamaan viitteitä asemakaavaselostuksessa olevilla havainnekuville. Alueleikkaus Kruunuvuorenselältä etelään (asemakaavan selostus s. 16) osoittaa sillan korkeusasemien suhdetta

saarten korkomaailmaan ja merenpintaan sekä havainnollistaa sillan rakenteiden suhdetta maisemaan.

Sillalle varatulle vesialueelle W-1 ei ole asemakaavassa sallittu rakennettavaksi penkereitä tai täyttöjä - silta toteutetaan pilarien varaan.

Selvitykset harrastus- ja virkistystoimintaan

Sillan rakentamisen vaikutuksia harrastus- ja virkistystoimintaan on tutkittu sekä YVA:n että asemakaavoituksen yhteydessä. Olennaisimpia vaikutuksia on kirjattu asemakaavaselostukseen kohdassa Vaikutukset eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä (s.30).

Sillan rakentamisella on todettu olevan kohtalaisia vaikutuksia Kruunuvuorenselän veneilymahdollisuuksiin. Tämä ei kuitenkaan heikennä elinympäristöä merkittävästi ottaen huomioon asemakaavan tarkoituksen mahdollistaa kasvavalle Laajasalolle sujuva, kilpailukykyinen ja viihtyisä joukkoliikenneyhteys.

Pursiseurojen kilpailutoimintaan siltojen rakentamisella on todettu olevan joitakin vaikutuksia. Kruunuvuorenselän purjehdustoiminnan jatkumiseksi sillan suurimmat rakenteet kuten pyloni sijoittuvat olemassa olevien luotojen, Emännän ja Nimismiehen, läheisyyteen. Asemakaavamääräyksellä on varmistettu, että vesiväylä on mitoitukseltaan riittävä. Väylän ja sillan alikulun mitoituksessa on noudatettu liikenneviraston ja väylän ylläpitäjän Helsingin Sataman ohjeita. Sillan alikulkukorkeus on väylän kohdalla vähintään 20 metriä. Tämä rajoittaa suurimpien yksittäisten arviolta yli 15 metriä pitkien avo-meriluokiteltujen purjevereiden pääsyä ja sijoittamista sillan pohjoispuolella oleviin venesatamiin. Kaupunki on selvittänyt vesiliikennettä Kruunusillat –hankkeen vaikutusalueelta. (Kruunusillat - eri vaihtoehtojen vaikutusten lieventäminen - Hankesuunnitelma korvaavista veneilyn tiloista ja venesatamapaikoista, WSP Finland Oy 28.9.2015) Selvityksessä mm. kuvataan venepaikkojen nykytilannetta hankkeen vaikutusalueella. Työn pohjalta kaupunki tulee laatimaan selvityksen uusista korvaavista venepaikoista.

Kaava ei heikennä MRL:n 54 §:n tarkoittamalla tavalla kenenkään elinympäristöä merkittävästi kaavan tarkoitus huomioon ottaen.

Valittajien mukaan Kruunusillat ei ole houkutteleva ulkoilualue vuoden ympäri. Valittajat katsovat, että talviaikainen virkistyskäyttö perustuu todentamattomissa olevaan arvioon eli puutteellisiin selvityksiin ja on siten virheellinen.

Asemakaavan mahdollistamien siltojen avulla luodaan uusi, luonteva ja nopea jalankulku- ja pyöräliikenteen yhteys Laajasalosta kantakaupun-

kiin. Samalla myös Laajasalon asunto- ja virkistysalueiden saavutettavuus kantakaupungista kävellen ja pyöräillen paranee.

Yleiskaavan laatimisen yhteydessä laaditun Liikennemalliennusteen (Liikenteen pitkän aikajänteen kehittämismahdollisuuksia, Laajasalo-Herttoniemi -alueen tarkastelu, Osa B, Strafica Oy, 2013, s. 14) perusteella siltaa käyttää vuoden 2050 syksyn aamuhuipputuntina noin 300 jalankulkijaa tai pyöräilijää, joista noin 90 % kulkee kantakaupungin suuntaan. Arkisin siltayhteyttä käyttää ennusteen mukaan noin 3 000 jalankulkijaa tai pyöräilijää. Kesäaikaan käyttäjämäärä on selvästi suurempi ja talviaikaan pienempi kuin ennusteessa, joka kuvaa lokakuun keskimääräistä arkipäivää.

Talvipyöräilyn suosio on kasvanut pyöräilyn yleisen kasvun myötä. Helsingin nykyisistä silloista esimerkiksi Lauttasaaren- ja Kulosaarensilloilla on jalankulku- ja pyöräilyliikennettä myös talvisin. Kaupungin Baanapyöräilyväylän vuosittaiset käyttäjämäärät ovat kasvaneet voimakkaasti. Vuonna 2015 pyöräilijöitä oli 802.079, kun vuonna 2014 pyöräilijöitä oli 743.109. (Baanabike Counter, @BaanabikeCounter, 31.12.2015) Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden suojaaminen tuulelta on otettu huomioon Kruunusiltojen suunnittelussa.

Kaava perustuu MRL 9 §:n säännöksen edellyttämään kaavan merkittävien vaikutusten arviointiin. Vaikutusselvitykset on tehty lain mukaisesti kaavan tarkoituksen ja tehtävän vaatimassa laajuudessa. Asemakaavaa koskevat MRL 54 §:n sisältövaatimukset ovat erilaisia ja osittain ristiriitaisiaakin. Kaavaa laadittaessa on päädytty optimaaliseen ratkaisuun näiden vaatimusten suhteen.

Ympäristövaikutusten arvioinnin toteutuminen ja asemakaavan sisältövaatimusten mukaisuus

Valittajien mukaan kaupunki ei ole suorittanut vertailua erilaisten arvojen välillä suhteessa asemakaavalla saatuihin etuihin.

YVA:ssa on todettu eri vaihtoehtojen merkittävät vaikutukset. ELY-keskus on YVA:sta antamassaan lausunnossa (3.9.2014) todennut, että liikennejärjestelmän toimivuuden kannalta on tärkeää, että valittava vaihtoehto tukee joukko- ja kevyenliikenteen muodostumista ensisijaiseksi kulkutavaksi hankkeen lähivaikutusalueella.

Kaupunki on YVA:n ja siitä saadun ELY-keskuksen lausunnon pohjalta tehnyt osana normaaliin kaavoituksen suunnitteluun, vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten arviointiin liittyen laajamittaista vertailua eri arvojen ja vaihtoehtojen (mm. ympäristöarvot, toimiva ja kilpailukykyinen joukkoliikenne sekä luontevat ja viihtyisät jalankulku- ja pyöräily-yhteydet, vaikutukset seudullisiin tavoitteisiin, merellinen toiminta, kustannukset)

välillä ja päättänyt jatkaa Laajasalon joukkoliikenneyhteyden suunnittelua ja päätöksen valmistelua YVA:ssa esitetyn vaihtoehdon 1, Raitiotie ja kevytliikenneyhteys silloilla Kruununhaasta Kruunuvuorenrantaan, pohjalta. Nyt laadittu asemakaava mahdollistaa hankkeen pisimmän osuuden: Kruunuvuorensillan, Finkensillan sekä uuden katuyhteyden (Mieritzinranta) rakentamisen Kruunuvuorenrannasta Korkeasaaren kautta Kalasatamaan.

YVA:n arviointiselostuksen ja kaavaselostuksen mukaan kaavan mahdollistama vaihtoehto (raitiotie- ja kevytliikenneyhteys) on hyvin toimiva. Vaihtoehto mm. edistää joukkoliikenteen ja kevyenliikenteen käyttöä ja parantaa Laajasalon ja kantakaupungin välistä saavutettavuutta. Matka-ajat lyhenevät ja yhteys mahdollistaa tiivisvuorovälisen liikenteen. Kyseinen vaihtoehto vähentää metron kuormittumista Kulosaaren sillalla ja ruuhkasuuntaan kulkevien autojen määrää Kulosaaren sillalla ja Laajasalon ja Herttoniemen välillä.

Asemakaavaa koskevat sisältövaatimukset ovat erilaisia ja osittain ristiriitaisiakin. Kaavaa laadittaessa on päädytty kaavan tavoitteet ja lainsäädännön vaatimukset täyttävään optimaaliseen ratkaisuun näiden vaatimusten suhteen. Kunnalla on päätäntävalta maankäytön ratkaisuista lain sisältövaatimusten puitteissa.

Valittajien mukaan YVA on puutteellinen, koska arviointia ei ole tehty koko yleiskaava 2050 mukaisen saaristoraitiotielinjan alueella, jonka alkupäänä on Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteys. Kun raitiotielinjan on tarkoitus jatkaa eteenpäin, asemakaavalla on vaikutuksia laajemmalti kuin nyt on selvitetty. Saaristoraitiotien kaavoittaminen palakerrallaan mitätöi YVA-lain tarkoituksen.

Maankäyttö- ja rakennuslaki ja laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä eivät edellytä hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn suorittamista ennen asemakaavan laatimista. YVAL 7 §:n mukaan hankkeen ympäristövaikutukset on selvitettävä tämän lain mukaisessa arviointimenettelyssä ennen kuin hankkeen toteuttamiseksi ryhdytään ympäristövaikutusten kannalta olennaisiin toimiin.

MRL 9 §:n 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Oikeuskirjallisuudessa (Hallberg, Haapanala, Koljonen, Ranta, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2006, s. 51) todetaan MRL:n ympäristövaikutuskäsitteen olevan laaja-alainen siten, että se vastaa YVAL 2 §:n ym-

päristövaikutusten käsitettä, ja laissa on tuotu esiin esimerkinomaisesti eräitä kaavoituksessa keskeisiä vaikutusten kohteita (yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja ”muut vaikutukset”).

Kysymyksessä olevan asemakaavan vaikutusten arviointi on ollut tarkoituksenmukaista suorittaa vuorovaikutteisesti YVA -menettelyn kanssa. Kaavan valmistelussa on tehty viranomaisyhteistyötä YVA-hankkeen yhteysviranomaisen Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on laadittu vuonna 2010 ja se on ollut nähtävillä 13.9.-12.11.2010. Yhteysviranomaisen antoi lausuntonsa arviointiohjelmasta 3.12.2010. Lausuntojen ja mielipiteiden perusteella arvioinnissa selvitettäviä vaihtoehtoja lisättiin.

Arviointiselostuksen laatimisen yhteydessä on järjestetty yleisötilaisuudet 21.10.2013 ja 11.3.2014. Tilaisuuksiin kutsuttiin myös asukasjärjestöjen ja muiden yhdistysten edustajista muodostettu seurantaryhmä.

Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (päivätty 12.5.2014) on todettu edellä mainitussa vaikutusten arvioinnissa olevat vaihtoehdot, niiden tarkasteleminen ennen kaavan valmistelua aloitettuna ja kaavoituksen aikana suoritettavassa YVA-menettelyssä sekä YVA-arvioinnin ottaminen kaavan vaikutusten arvioinnin pohjaksi. Vaikutusten arvioinnin vaihtoehdot ovat olleet osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti YVA:n arviointiselostuksen yhteydessä nähtävillä 5.5.-2.7.2014 ja esillä YVA-menettelyn yleisötilaisuudessa 22.5.2014. Arviointiselostuksen nähtävilläolosta on kuulutettu YVA-lain mukaisesti.

Asemakaavan vaikutusten arvioinnissa on otettu huomioon 28.4.2014 valmistunut Laajasalon raideliikenteen vaihtoehtojen ympäristövaikutusten arviointiselostus. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely on saatu päätökseen 3.9.2014, kun yhteysviranomaisen on antanut siitä lausuntonsa. Lausunto on asemakaavan selostuksen liitteenä.

Yhteysviranomaisen on lausunnossaan todennut, että ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA-asetuksen 10 §:ssä mainitut sisältövaatimukset ja että arviointiselostuksessa on esitetty tarpeellisissa määrin hankkeelle eri vaihtoehtoja, joita on tarkasteltu tarvittavassa laajuudessa.

Asemakaavan mukaisen raideyhteyden toteuttamisen vaikutuksia on arvioitu hankkeen YVA-menettelyssä. Asemakaava tukeutuu ympäristövaikutusten arvioinnissa laadittuihin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin. Asemakaavan vaikutusten arviointi on tehty MRL 9 §:n mukaisesti.

Asemakaava mahdollistaa kaupunginvaltuuston päätöksen (12.11.2008) mukaisen joukkoliikenneyhteyden toteuttamisen silloilla Kalasatamasta Kruunuvuorenrantaan ja määrittää siltojen liikennemuodoiksi joukkoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn.

Asemakaava mahdollistaa Kruunusiltojen rakentamisen Kalasatamasta Kruunuvuorenrantaan. Kruunuvuorenrannasta Laajasaloon on lainvoimainen asemakaava, joka mahdollistaa katuyhteyden rakentamisen. Mahdollisen Saaristoraitiotien jatkaminen Vartiosaareen ja edelleen pidemmälle itään ratkaistaan alueiden osayleis- ja asemakaavoituksella.

Asemakaava-alueella ei sijaitse suojeltuja lintuluotoja, Metso I-kriteerit täyttäviä metsäalueita eikä sillä pesi tai esiinny luontodirektiivin tiukan suojelun piirissä olevia lajeja. Linnustollisesti arvokkaalle alueelle syntyviä vaikutuksia on asemakaavoituksen yhteydessä selvitetty ja niiden on arvioitu olevan hyväksyttäviä.

Vuorovaikutus

Valittajien mukaan MRL:n tavoitteena on kansalaisten osallistumisen tehostaminen ja osallistajien vuorovaikutuksen lisääminen koko kaavoitusprosessissa, mutta valituksenalaisen kaavoituspäätöksen osalta vuorovaikutustavoite ei ole toteutunut lain edellyttämällä tavalla. Valittajat eivät kuitenkaan ole tarkemmin yksilöineet, millä tavalla vuorovaikutus on ollut puutteellista tai lain vastaista.

MRL 62 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Vuorovaikutuksesta kaavaa valmisteltaessa säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valituksenalaisen asemakaavan vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti kaavaselostuksesta ja vuorovaikutusraportista ilmenevällä tavalla. Asemakaavan vuorovaikutus on järjestetty vuorovaikutteisesti hankkeen vaikutusten arvioinnin (YVA:n) vuorovaikutuksen rinnalla kuten edellä olevasta tarkemmin ilmenee, ja osallisilla on ollut mahdollisuus olla mukana molemmissa prosesseissa MRL 62 §:n mukaisesti. Osallisilla on ollut MRL 62 §:n edellyttämällä tavalla mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä. Kaavan laatimiseen liittyy erilaisten näkemysten yhteen sovittamista. Tämän vuoksi vuorovaiku-

tus ei aina voi johtaa kaikkien esitettyjen mielipiteiden huomioon ottamiseen.

Yleiskaavan mukaisuus

Valittajat katsovat että asemakaava on yleiskaavan vastainen.

MRL 35 §:n mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrättyllä alueella. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.

MRL 39 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla.

Yleiskaava antaa lähtökohdat liikennejärjestelmälle ja kulkumuotoja-kaumalla. Asumisen, työpaikkojen, palveluiden ja virkistysalueiden keskinäinen sijainti ja tasapaino vaikuttavat liikennemäärään ja kulkumuotoon. Suunnittelussa keskeinen tavoite on pitää liikennetarve alhaisena ja samalla joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytysten turvaaminen. Yleiskaavan sisältövaatimuksissa edellytetäänkin, että suunnittelussa otetaan huomioon erityisesti mahdollisuudet joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla. Sisältövaatimuksissa joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen korostamisella pyritään siihen, että suunnittelussa pyrittäisiin ratkaisuihin, joilla vähennetään yksityisautoilua. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 318)

Yleiskaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jossa esitetyt maankäyttöratkaisut tarkentuvat asemakaavoituksessa tarkempien selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella.

Helsingin Yleiskaava 2002:ssa (kaupunginvaltuusto 26.11.2003, tullut kaava-alueella voimaan 23.12.2004) alue on kaupunkipuistoa ja vesi-alueita sekä kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta arvokasta virkistysaluetta, jota kehitetään siten, että alueen kulttuurihistorialliset ym. arvot ja ominaisuudet säilyvät. Virkistysalueelle saadaan yleiskaavamääräysten mukaan rakentaa tarpeellisia liikenneväyliä ja yhdyskuntateknisen huollon tiloja. Yleiskaava 2002:een on Kruunuvuorenrannan joukkoliikenteelle merkitty kantakaupungista Katajanokan kautta kulkeva metro tai raideyhteys asemineen.

Vuonna 2011 voimaan tullut Helsingin maanalainen yleiskaava on tarkentanut Yleiskaava 2002:a Laajasalon joukkoliikenteen osalta. Maanalaisessa yleiskaavassa oleva yhteystarvemerkintä (Liikenneyhteyden ja/tai maanalaisten tilojen välinen yhteystarve. Yhteyden sijainti tarkentuu jatkosuunnittelussa.) suuntautuu Katajanokalta Yleiskaava 2002:n metrolinjausta pohjoisemmalle reitille.

Yleiskaava 2002:n jälkeen on joukkoliikenteen liikennejärjestelmäselvityksiä tarkennettu sekä laadittu Laajasalon raideyhteyttä koskeva ympäristövaikutusten arviointi (YVA). Nyt laadittu asemakaava toteuttaa Yleiskaava 2002:n tavoitteita ja periaatteita kuten periaatetta raideliikenteen yhteydestä. Aluetta kehitetään siten, että kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta arvokkaan alueen arvot säilyvät.

Luotojen luonto- ja linnustolliset arvot

Valittajan mukaan kaavan toteuttaminen vaikuttaisi ilmeisen haitallisesti Nimismies- ja Emäntä -luotojen linnustoarvoihin. Luotojen linnustollinen merkitys perustuu naurulokkien, kalalokkien ja lapintiirojen pesimäkolonioihin. Kalalokki ja lapintiira ovat lintudirektiivin I-liitteen lajeja. Naurulokki on ns. silmälläpidettävä laji. Emäntä ja Nimismies on arvioitu linnustollisesti hyvin arvokkaiksi, ylimpään luokkaan I. Kaavan vaikutukset tulee arvioida luonnonsuojelulain (LSL) 65 §:n mukaisesti, sillä naurulokki kuuluu lintudirektiivin 4. artiklan 2. kohdan tarkoittamiin muuttolintuihin, joita on kohdeltava kuten lintudirektiivin I-liitteen lajeja.

MRL 54 §:n mukaan asemakaavan tulee vaalia luonnonympäristöä eikä se saa hävittää luonnonympäristöön liittyviä erityisiä arvoja.

LSL 65 §:n mukaan jos hanke tai suunnitelma todennäköisesti merkittävästi heikentää niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Vaikutusten arviointi voidaan tehdä myös YVA:n osana.

Asemakaava-alueella ja sen lähituntumassa sijaitsevat luodot Emäntä ja Nimismies ovat linnuston kannalta arvokkaita, mutta niihin ei kohdistu suojelua. FINIBA ei ole suojeluohjelma, eikä alueita ole suojeltu LSL:n nojalla eikä myöskään esitetty Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa rauhoitettaviksi alueiksi. Luodoilla pesiviä lintulajeja ei ole LSL 47 §:n mukaisesti asetuksella säädetty erityisen suojeltaviksi lajeiksi, eivätkä ne ole Suomessa uhanalaisia (eivät sisälly luonnonsuojeluasetuksen liitteeseen 4). Luodot eivät ole sellaisia lintudirektiivin liitteen 1 lajien suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittäviä esiintymispaikkoja, joiden hävittäminen tai heikentäminen

on LSL 47 §:n nojalla kielletty, eikä luotojen suojelemisesta ole tälle perusteella tehty ELY-keskuksen rajauspäätöstä. Luodot eivät selvitysten perusteella täytä erityisen suojeltavaa aluetta (SPA) koskevia lintudirektiivin kriteereitä.

Ympäristötutkimus Yrjölän selvityksessä (Yrjölä, Vickholm, Helsingin Kruunuvuorenselän muuttavan ja levähtävän linnuston seuranta vuonna 2011, Ympäristötutkimus Yrjölä, s. 35) todetaan, että kiinteällä liikenneyhteydellä voi olla vaikutuksia linnustoon sekä rakentamisaikana että käyttöaikana. Kruunuvuorenselkä ei ole merkittävä päivällä muuttavien lintujen muuttoreitti, eikä myöskään levähdysalue. Sen sijaan lintujen liikkuminen pesimä- ja ruokailualueiden välillä on tällä alueella merkittävämpää. Alueen linnuston suurin arvo ovat luodoilla pesivät lokit ja kahlaajat. Mustikkamaan ja Kulosaaren välissä sijaitsevalla Norppaluodolla pesivä naurulokkikolonia on Helsingin toiseksi suurin. Eniten haittaa voi olla siltayhteydestä. Suurin vaikutus voi olla paikalliseen linnustoon. Vaikutus Vanhankaupungin Natura-alueen linnustoon on merkityksellinen. (em. tutkimusraportti, s. 35) Valituksessa viitatus LSL 65 §:n mukaisen arvioinnin suorittamista ei siten edellytetä, koska suunnitelma ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Natura-alueen luonnonarvoja.

Kruunuvuorenselkä tarjoaa useita vesilintujen pesimiseen sopivia saaria ja luotoja. Parimäärissä arvioituna alueen linnustollisesti arvokkaimmat luodot ovat Mustikkamaan ja Kulosaaren välissä sijaitsevat Norppa ja Kuutti sekä Katajanokan ja Suomenlinnan välissä olevat useat lintujen pesimäsaaret. Tutkimusten ja seurannan perusteella Nimismiehen ja Emännän merkitys on mahdollisesti suurempi Kruunuvuorenselän sorsalintujen ja lokiin levähdys- ja ruokailualueena kuin pesimäalueena. (em. tutkimusraportti, s. 30-31)

Hankkeen vaikutuksia alueen linnustoon on tutkittu YVA:ssa, jota varten laadittiin seurantaselvitys alueen linnustosta. (em. tutkimusraportti) Käsitellessään asemakaavaehdotusta 11.11.2014 kaupunkisuunnittelulautakunta kehotti kaupunkisuunnitteluvirastoa tutkimaan mahdollisuudet kompensoida lintuyhdyskunnille koituvia haittoja esimerkiksi rakentamalla keinotekoisia luotoja lintujen uusiksi pesimäpaikoiksi. Asiasta on tehty selvitystyö (Kruunuvuorenselän lintuluotojen kompensatioselvitys, WSP Finland Oy ja Ympäristötutkimus Yrjölä, 10.4.2015), joka osittain myös täydentää aiemmin laadittua tutkimusraporttia. Rakentamisen aikaisista vaikutuksista ympäristölle olennaisimpia on kirjattu asemakaavaselostukseen (s.30) ja kompensatioselvitys on kokonaisuudessaan selostuksen liitteenä.

Emäntään ja Nimismiehen ei kohdistu asemakaavan seurauksena suoria toimenpiteitä. Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä on

tiedostettu, että Nimismies ja Emäntä -luodoilla on linnustoarvoja, mutta todettu, että ne eivät ole suojeltuja. Vaikutusten arvioinnin perusteella luotojen pesimäolosuhteet saattavat heikentyä asemakaavan toteuttamisen seurauksena ja erityisesti rakentamisen aikainen melu ja tärinä voivat estää lintujen pesinnän. Sillan valmistumisen jälkeen osa lajeista saattaa palata luodoille pesimään. (em. kompensatioselvitys, s. 30)

Laadittujen selvitysten perusteella luotojen linnustollinen arvo Vanhankaupunginlahteen ja koko Helsingin saaristolinnustoa ajatellen on melko pieni ja niiden lajisto ja parimäärät ovat vaihdelleet eri vuosina. (em. kompensatioselvitys, s. 30) Kruunuvuorenselkä tarjoaa nykyisellään useita pesimiseen soveltuvia luotoja: Emännän ja Nimismiehen tarjoamat pesimäalueet eivät ole ympäristössään ainoita ja ainutlaatuisia.

Kompensatioselvityksessä on todettu, että vaikka lintujen kannalta paras vaihtoehto olisi nykytilanne ilman siltaa, ei luotojen jääminen kokonaankaan pois pesimäkäytöstä olisi saaristolintukantojen kannalta kohalokasta. Ympäristövaikutusten arvioinnin mukaan silta on toteutettavissa ilman merkittäviä haittoja linnustolle ottaen huomioon sekä sillan rakentamisaika että sen käyttö. Ympäristökeskus ja Uudenmaan ELY-keskus eivät ole asemakaavasta antamissaan lausunnoissa ottaneet kantaa luotojen linnustoarvoihin.

MRL 54 §:n mukaan rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Valituksenalainen asemakaava ei hävitä luonnonympäristöä eikä siihen liittyviä erityisiä arvoja. Asemakaavaa laadittaessa kaupunki on pyrkinyt optimaaliseen ratkaisuun erilaisten vaatimusten suhteen. Asemakaava täyttää MRL 54 §:n 2 momentissa säädetyt vaatimukset luonnonarvojen vaalimisesta.

Valituksessa viitattu KHO:n ratkaisu (KHO:2009:77, 27.8.2009) koskee aluetta, jolla ei ole ollut voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa eikä tapauksessa ollut selvitetty riittävällä tavalla silloin voimassa olleen MRL 9 §:n mukaisesti maankäytön vaikutuksia selvitysten perusteella arvokkaisiin lintuarvoihin. Nyt kysymyksessä olevassa asemakaavassa vaikutukset on selvitetty.

Kompensaatiosta

Kompensatioselvityksen (Kruunuvuorenselän lintuluotojen kompensatioselvitys, WSP Finland Oy ja Ympäristötutkimus Yrjölä, 10.4.2015, s.10), mukaan Suomessa ei ole toistaiseksi tehty yhtään korvaavien luontoalueiden edellyttävää päätöstä esimerkiksi nojautuen Natura 2000-lainsäädäntöön, jossa kompensatio on edellytyksenä hankkeen toteuttamiseksi, jos muita vaihtoehtoisia ratkaisuja ei ole. MRL ei edel-

lytä luontoarvojen kompensoimista koskevien määräysten asettamista asemakaavalla.

Selvityksen mukaan Kruunuvuorenselälle on mahdollista rakentaa uusia pesintää edistäviä rakenteita. Parhaiten jatkosuunnitteluun soveltuvat keinoluodon rakentaminen Hylkysaaren eteläpuolelle tai Neljänviitankarin viereen. Selvityksessä kuvatuslaisessa kompensaatiossa on kuitenkin epävarmuustekijöitä ja rakenteilla saattaisi olla myös joitakin negatiivisia vaikutuksia muihin luontoarvoihin, veneilyyn tai maisemaan. Selvityksessä arvioitiin myös rakenteiden kustannuksia alustavasti.

Ottaen huomioon lintuluotojen merkityksen tarkennettu arvio, mahdolliset negatiiviset vaikutukset, epävarmuuden siitä estyykö pesintä luodoilla kokonaan tai edes osittain sekä rakenteiden toteuttamisen suhteellisen korkeat kustannukset ei ole pidetty perusteltuna esittää asemakaavassa määräyksiä keinotekoisien lintuluotojen rakentamisesta. Jos niin halutaan, voidaan sillan rakentamispäätöksen yhteydessä päättää alueella tehtävästä linnuston seurannasta ja jatkaa seurantaa rakentamisen aikana. Joukkoliikenneyhteyden rakentamisen loppuvaiheessa olisi seurantatiedon ja muiden seikkojen pohjalta edellytykset päättää keinoluotojen rakentamisesta, mikäli silloin todetaan että pesintä on merkittävästi häiriintynyt.

Melua aiheuttavien työvaiheiden sijoittuminen pesimäkauden ulkopuolelle ratkaistaan hankkeen ympäristöluvitusten yhteydessä. ELY-keskus on YVA:sta antamassaan yhteysviranomaisen lausunnossa (3.9.2014) todennut, että melua ja tärinää aiheuttavasta rakennustoiminnasta on tehtävä ympäristösuojelulain (527/2014) mukainen ilmoitus kunnan ympäristösuojeluviranomaiselle. Rakentamisen aikaista lupa- ja valvonta-tehtävistä huolehtii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Viranomaisen on laissa tarkoitettujen ilmoitusten johdosta annettava päätös. Päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset toiminnasta aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi (esim. haitan rajoittamista pesimäajan ulkopuolelle). Päätöksessä voidaan lisäksi antaa määräyksiä toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille.

Lisäksi ELY-keskus mainitsee edellä mainitussa YVA:sta antamassaan yhteysviranomaisen lausunnossa (3.9.2014), että jatkosuunnittelun riskitarkastelussa tulee ottaa huomioon minkä tasoisia haittoja eri riskit toteutuessaan voisivat aiheuttaa mm. lintujen pesintään ja kuinka ne voitaisi ottaa töiden toteutuksessa huomioon. Rakentamisajan mahdollinen rajoittaminen on otettu huomioon hankkeen valmistelussa. Edellä lausuttu huomioon ottaen asemakaavassa ei ole ollut tarpeen antaa rakentamisajan rajoittamista koskevia määräyksiä.

Suunnitellun Kruunusillan muuttaminen kokonaan linnustoselvityksen mukaiseksi (silta linjataan kauemmaksi etelään luodoilta, melua aiheuttavat työvaiheet lähellä luotoja tehdään pesimäkauden ulkopuolella, siltavaihtoehtona on kansisilta, sillan alitus lähemmäksi Kruunuvuorta, sillalla vältetään kirkkaita valoja) aiheuttaisi hankkeelle ja sen vaikutusalueelle mittavia muutoksia. Linnustoselvityksessä suositellun sillan tyyppi olisi useiden tukipilareiden varassa oleva matala kansisilta. Matala kansisilta heikentäisi merkittävästi alueen veneilymahdollisuuksia ja sen maisemalliset vaikutukset olisivat merkittäviä.

Asemakaavan ratkaisu perustuu kaupunginvaltuuston 12.11.2008 tekemään päätökseen jatkovalmistelun pohjaksi valitusta vaihtoehdosta ja siltayhteydestä v. 2012-2013 järjestetyn kansainvälisen suunnittelukilpailun voittaneeseen ehdotukseen.

Asemakaavan mukaisen sillan rakenteet eivät sijoitu suoraan luotojen päälle ja luotojen kohdalla sillan kansi on noin 20 metrin korkeudessa. Siltalinjauksen etäisyys Nimismiehestä on pohjakartasta mitattuna noin 10 metriä ja Emännästä noin 60 metriä. Sillan alituksen siirtäminen lähemmäksi Kruunuvuorta vaikuttaisi myös sillan pylonin siirtymiseen lähemmäksi Kruunuvuorta, sillä pylonin kohdalla silta on korkeimmillaan. Pylonille on suunnittelussa pyritty löytämään pohjaolosuhteiltaan optimaalinen paikka. Myös veneilyä mahdollisesti heikentäviä vaikutuksia pystytään vähentämään, kun pyloni sijoitetaan valmiiksi matalalle alueelle luotojen väliin. Rakentamisajan rajoittamista ohjaa ja valvoo kunnan ympäristöviranomaisen. Sillan valaistus tullaan suunnittelemaan käyttäjien turvallisuus ja ympäristöarvot huomioiden.

Pesimälinnuston seurantaohjelma

Kaupungin toimesta on laadittu pesimälinnuston seurantaohjelman, joka sisältää ennakkotarkkailun, usean työnaikaisen pesimäkauden tarkkailun sekä tarkkailun liikennöinnin alettua. Tarkkailu tehdään parhaita käytäntöjä noudattaen.

Nimismies ja Emäntä –luotojen pesimälinnusto kartoitetaan ennen rakentamista, rakentamisen aikana ja rakentamisen jälkeen Helsingin yliopiston luonnontieteellisen museon saaristolintujen laskennoista antamia ohjeita noudattaen (<http://www.luomus.fi/fi/saaristolintulaskenta-ohjeet>). Kartoitukset suoritetaan kahdesti kunakin kartoitusvuotena pesimiskauden eri vaiheissa. Kartoitukset kohdistetaan luotojen vesi- ja rantalintuihin. Lisäksi samanaikaisesti kartoitetaan samoilla menetelmillä lähiseudulta vastaavanlainen lintuluoto kontrollialueeksi, johon varsinaisen tutkimus-alueen luotojen tuloksia verrataan.

Luonnonympäristöön ja suojelukohteisiin aiheutuvat rakentamisen aikaiset vaikutukset

Linnustolle voi aiheutua häiriötä ruoppaustöistä, täytöistä sekä paalutuksen ja ponttiseinien rakentamisesta, mikäli räjäytyksiä tai muuta äkillistä melua tuottavia töitä tehdään linnuston pesimäkauden alkuvaiheessa huhti–toukokuussa. Pesimäkauden loppupuolella poikasten jo kuoriuduttua melun haittavaikutukset jäävät vähäisemmiksi. Rakentamisen aikaiset haittavaikutukset liittyvät melun muusta taustamelusta poikkeavaan voimakkuuteen ja äkillisyyteen. Räjäytys- tai paalutusmelun vaikutuksesta lähialue muuttuu huonolaatuisemmaksi ja lintujen voidaan arvioida välttelevän työmaa-aluetta useiden satojen metrien etäisyydellä.

Rakentamisen aikaista melun leviämistä on tarkasteltu mallintamalla selvityksessä Kruunusiltojen rakentamisen aikaisesta ympäristömelusta (WSP Finland Oy, 2015b). Yhtenä tarkastelukohteena on ollut Palosaaressa sijaitseva eläinsairaala ja eläinten karanteenisuoja, joiden kohdalla keskimelutaso on enimmillään 72dB ja hetkelliset melutasot 80dB. Häiriötä on selvityksessä luonnehdittu seuraavasti: Korkeasaaren pohjoisosissa sijaitseviin eläinsuojaiin ja eläinten oleskeluaitauksiin tulee kohdistumaan ajoittain suhteellisen voimakkaita hetkellisiä melutasoja, jotka saattavat vaikuttaa eläinten käyttäytymiseen ja hyvinvointiin. Tarvittaessa erityisen herkäät eläimet tulee sijoittaa kauemmaksi melulähteistä melua aiheuttavien toimintojen ajaksi.

Kruunuvuorensillan länsiosan rakentamisen aikana Nimismies ja Emäntä –luodoilla keskimelutaso sijoittuu 60–65 dB meluvyöhykkeelle ja hetkellinen melutaso voi olla lähes 75 dB. Sillan itäosan rakentamisen aikana keskimelutaso sijoittuu kuten länsiosassa, mutta hetkellinen melutaso voi ylittää 75 dB.

Hopeasalmessa olevilla lokkiluodoilla keskimelutaso sijoittuu vyöhykkeelle 50–55dB ja hetkellinen melutaso vyöhykkeelle 55–60dB, eli melu on jo vaimentunut niin paljon, ettei linnuille arvioida aiheutuvan häiriötä.

Rakennustöiden ajoittamisessa huomioidaan lokkien pesintäkausi.

Töiden vaiheistus ja kesto

Aikataulutuksessa on huomioitu tietyt rajoittavat tekijät (meritaimenen vaellusaika, Korkeasaaren sesonkiaika, lokkien pesintäaika), jotka huomioidaan vesitaloushankkeen aikataulutuksessa vaikka toteutusvuosi muuttuisi. Rakentamisen haitallisia vaikutuksia vähennetään jatkossakin rakentamistapojen huolellisella suunnittelulla ja sen eri vaiheiden aikataulutamisella ja yhteensovittamisella.

Tavoitteena on, että Kruunuvuorensilta rakennetaan vuosien 2019–2022 aikana, ja rakentaminen kestää noin kolme vuotta. Paalutustyöt

pylonin ja lähimpien pilareiden kohdalla keskeytetään lokkien pesintäajaksi ja meritaimenen päävaellusjakson ajaksi. Siltapilarien rakentaminen alkaa lokkien pesintäkauden jälkeen, ja niiden rakentaminen on tauolla meritaimenen päävaelluksen aikana. Myöskään pylonin alaosaa ei rakenneta meritaimenen päävaelluksen aikana.

Käytön aikaiset vaikutukset

Käytön aikaiset vaikutukset maaekosysteemissä kohdistuvat arvion mukaan lähinnä linnustoon.

Kruunuvuorenrannan pohjoisosan, Mustikkamaan ja Kulosaaren välissä olevien Norpan ja Kuutin lintujensuojelualueeseen ei kohdistu luotoja muuttavia vaikutuksia. Luodoilla pesii pääasiassa lokkeja, jotka ovat erinomaisia lentäjiä. Siltarakenteisiin voi törmätä yksittäisiä lintuja. Erytisesti nuoret yksilöt ovat alttiita törmäyksille. Liikennemelun vaikutukset ulottuvat lintujensuojelualueille, mutta jo olemassa oleva taustamelu huomioiden muutos aikaisempaan ei ole merkittävä. Lisääntyvä liikennemelu saattaa vaikuttaa suojelualueiden pesimälinnustoon jonkin verran parimääriä alentavasti.

Kruunuvuorensilta voi vaikuttaa haitallisesti Emännän ja Nimismiehen pesimälinnustoon, koska luodot sijaitsevat aivan sillan tuntumassa. Liikenteen melu voi häiritä linnustoa, ja melu ja liikenne voivat heikentää luotojen soveltuvuutta lokkiyhdyksuntien pesimäpaikoiksi. Lintuja voi myös törmätä siltarakenteisiin, mutta törmäykset ovat kuitenkin varsin vähäinen riski, koska rakenteet ovat mittasuhteiltaan niin massiivisia, että lintujen on helppo havaita ne. Lokkilinnut liikkuvat aktiivisimmin siltarakenteen poikki, joten niihin kohdistuvat vaikutukset ovat todennäköisesti suurimmat. Muutoin siltarakenteen poikki tapahtuu verraten vähän lintujen liikkumista.

Muita valitusperusteita

***** katsoo valituksessaan, että kaava-aineistossa ei ole tarkasteltu laajasalolaisten joukkoliikennettä metron syöttöliikenteen alasajon seurauksena eikä nykyisten matkojen suuntautumista. Penger-tie Korkeasaaren ja Palosaaren laidalla tuhoaa meri- ja maastoluontoa. Kruunuvuorenselän maisemalliset ja historialliset arvot tuhoutuisivat laajalta alueelta. Silta Korkeasaaren ja Kalasataman välillä matalana estäisi vapaan merenkulun. Näkymätarkastelut ovat puutteellisia.

Laajasalolaisten liikenneyhteyksien muuttaminen

Valituksenalaisen kaavan mahdollistama joukkoliikenneyhteys, raitiotie Helsingin kantakaupungin ja Laajasalon välillä, ei heikennä Laajasalon nykyisiä joukkoliikenneyhteyksiä. Siltayhteys mahdollistaa uuden no-

pean joukkoliikenneyhteyden Laajasalosta keskustaan ja kytkeytyy samalla mm. lähijuniin, metroon ja kantakaupungin raitiotieverkkoon. Laajasalossa raitiotie palvelee suoraan Kruunuvuorenrantaa, Koirasaarentien vartta ja Yliskylää.

Nykyistä bussiliikennettä Laajasalosta Herttoniemen metroasemalle ei ole missään suunnitelmassa esitetty lopetettavaksi. Herttoniemi on edelleen tärkeä joukkoliikenteen kohde Laajasalosta. Niiltä alueilta, joita kaavan mahdollistama raitiotie ei suoraan palvele, ei ole tarkoitus poistaa Herttoniemeen kulkevaa bussiliikennettä. Myös Kruunuvuorenrannasta perustetaan bussiyhteys Herttoniemeen. Raitiotien ja bussien välille järjestetään sujuvat vaihtoyhteydet Yliskylän keskuksessa, jotta matkaketjut toimivat niin Kruunuvuorenrannasta Herttoniemeen kuin Jollaksesta keskustaan. Laajasalon alueen linjasto on suunniteltu yhdessä HSL:n kanssa ja esitetään Kruunusillat-hankkeen raitiotien yleissuunnitelmassa (julkistamispäivä 15.2.2016).

Kokonaisuutena hanke siis parantaa laajasalolaisten joukkoliikenneyhteyksiä merkittävästi, sillä nykyisenkaltaisen metron liityntäliikenteen lisäksi Yliskylästä ja Kruunuvuorenrannasta on mahdollista luoda suora ja nopea joukkoliikenneyhteys Helsingin kantakaupunkiin.

Joukkoliikenteen linjastosta ja liikennöinnistä vastaa Helsingin Seudun Liikenne -kuntayhtymä (HSL).

Finkensilta estää vapaan merenkulun Kalasatamaan

Sillalla tulee asemakaavan maisesti olla vähintään 20 metrin matkalla 7 metrin alikulkukorkeus. Alikulkukorkeus on sovitettu Isoisänsillan vastaavaan korkeuteen. Isoisänsilta yhdistää Sörnäisten niemen ja Mustikkamaan. Suuremmat alukset pääsevät Kalasatamaan edelleen Hanasaareen, Sompasaareen sekä Nihdin alueille. Kalasatamaan pohjoisosiin ei ole osoitettu satamia tai venepaikkoja, jotka vaatisivat korkeampaa alituskorkeutta.

Palosaaren pengerrus

Korkeasaari on yleiskaavassa 2002 merkitty RKY-alueeksi, jota tulee kehittää siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Palosaari on merkitty virkistysalueeksi, jolle yleiskaavan mukaan saa rakentaa tarpeellisia liikenneväyliä. Korkeasaaren ja Palosaaren RKY-alueella tehtävillä pengerryksillä ja muilla rakennustoilla on merkittäviä paikallisia maisemallisia vaikutuksia Mustikkamaan suunnasta ja Korkeasaaresta itsestään tarkasteltuna. Vaikutukset kohdistuvat kuitenkin suurelta osin varsinaisen Korkeasaaren alueen ulkopuolelle, nykyiselle sisääntuloalueelle, huoltovyöhykkeelle ja karanteenialueelle sekä vesialueelle.

RKY-alueen kuvaus käsittää 1800-luvun lopulta alkaneen kansanpuistovaiheen säilyneen kulttuuriympäristön, ja sen yhteyteen perustetun valtakunnalliseen nähtävyyden kohteeseen (eläintarha) sekä näihin päiviin säilyneen ”kasvattavan ja tervehenkisen” vapaa-ajanvieton periaatteet, jotka ovat peräisin 1871 perustetulta Helsingin anniskeluyhtiöltä. Yhtiön perintöä ovat niin ikään kansanpuistojen tarpeisiin rakennetut korkeatasoiset ulkoiset puitteetkin puistoista ja poluista rakennuksiin.

Korkeasaaren historiaan on kuulunut elävään eläintarhatoimintaan liittyvä lähes jatkuva täydennysrakentaminen. Pohjoiselle alueelle on kansanpuistovaiheen jälkeen rakennettu siltayhteys Mustikkamaalle ja liikennealuetta. Uudet siltayhteydet myös parantavat kansanpuistoympäristön saavutettavuutta huomattavasti. Kielteisiä maisemallisia vaikutuksia voidaan pienentää ranta-alueen laadukkaalla suunnittelulla, mihin asemakaava ohjaa.

Korkeasaaren ja Palosaaren muutosalueilla ei ole rakennuksia tai merkittäviä säilyneitä kansanpuiston aikaisia ympäristöjä. Asemakaavoituksen yhteydessä on katsottu, että Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden rakentamisen vaikutukset kohdistuvat näin ollen vain pieneltä osin kulttuuriympäristöarvoihin eivätkä ole niiden kanssa olennaisesti ristiriidassa.

YVA-selostuksen mukaan Palosaaren ja Korkeasaaren maapenkereen ruoppaus-, täyttö- ja pengerrystöiden alueella pohjaeläimet tuhoutuvat, mutta ruoppausalueilla pohjaeläimistö palautuu muutamassa vuodessa. Alueen pohjaeläinlajisto ei YVA-selvityksen perusteella poikkea muusta Helsingin merenlahtien pohjaeläimistöstä.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa lausunnossaan (23.1.2015), että suunnittelualue edustaa arvokasta ja vaihtelevaa merellistä kaupunkimaisemaa. Alueella on merkittäviä historiallisia, maisemallisia ja kulttuurisia arvoja ja se on osa Helsingin merellistä identiteettiä. Lisäksi Korkeasaari ja Palosaari ympäröivine vesialueineen sisältyvät valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön Kansanpuistikot Korkeasaari ja Seurasaari (RKY 2009). Silta tulee muuttamaan maisemaa merkittävästi etenkin Kruunuvuorenselän ja Sompasaaren salmen osalta tuoden siihen uuden kaupunkivallisen elementin. VE ja vp/w -määräykset tähtäävät laadukkaaseen ympäristön rakentamiseen. Myös siltojen kaavamääräyksissä on kiinnitetty huomiota laadukkaaseen toteuttamiseen. Kulttuuriympäristön arvot on otettu riittävästi huomioon asemakaavaratkaisussa.

Näkymätarkastelujen riittävyys

Näkymätarkastelujen osalta viitataan edellä lausuttuun.

Kaavan tavoitteet huomioon ottaen kaavamuutoksen merkittävät vaikutukset on arvioitu suunnittelussa ja tehdyissä tutkimuksissa ja selvityksissä MRL 9 §:n edellyttämällä tavalla, ja näiden tutkimusten ja selvitysten perusteella on mahdollista arvioida asemakaavan sisältövaatimusten täyttyminen. Enempien tutkimusten ja selvitysten tekeminen ei siten ole ollut tarpeen asemakaavamuutoksen valmistelussa.

Valituksissa ei ole tuotu esiin mitään sellaista, jonka perusteella kaupungin voitaisiin katsoa rikkoneen MRL 9 §:n, 54 §:n ja 57 §:n tai muitakaan säännöksiä.

Yhteenveto

Kaupunginhallitus toteaa, että valituksessa ei ole esitetty sellaisia laillisuusperusteita, joiden perusteella asemakaavapäätös tulisi kumota. Kaava täyttää MRL 54 §:n asettamat sisältövaatimukset ja perustuu MRL 9 §:n edellyttämiin kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavapäätös ei siten ole syntynyt kuntalain 90 §:n tarkoittamalla tavalla virheellisessä järjestyksessä, viranomainen ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös muutenkaan ole lainvastainen.

Kaupunginhallitus katsoo, ettei liikennesuunnitelmaa koskeva päätös ole valituskelpoinen. Valittajien sitä koskeviin väitteisiin otetaan kuitenkin kantaa asemakaavapäätöstä koskevien valitusten yhteydessä.

Käsittely

15.02.2016 Ehdotuksen mukaan

Esteelliset: Jussi Pajunen

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Taina Lehtinen, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36552
taina.lehtinen(a)hel.fi

§ 237

Maankäyttösopimus Kiinteistö Oy Mäkelänkatu 58-60 kanssa poikkeamispäätökseen liittyen (Vallila, tontti 22707/29)

HEL 2016-001813 T 10 01 00

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Silvia Modigin ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus päättää oikeuttaa kiinteistölautakunnan tekemään 22. kaupunginosan (Vallila) korttelin nro 707 tontin nro 29 omistajan Kiinteistö Oy Mäkelänkatu 58-60:n kanssa liitteen 1 mukaisen sopimuksen sekä siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia ja lisäyksiä.

Esittelijän perustelut

Vallilan (22. kaupunginosa) tontin 707/29 ja sillä sijaitsevan rakennuksen omistaja Kiinteistö Oy Mäkelänkatu 58-60 on hakenut poikkeamislupaa asemakaavan määräyksistä voidakseen muuttaa rakennuksensa kerrosten 3.-5. käyttötarkoituksen pysyvästi teollisuus- ja varastokäytöstä asuinkäyttöön. Toiseen kerrokseen on tarkoitus sijoittaa asumista palvelevia tiloja. Ensimmäisessä kerroksessa on tarkoitus säilyttää nykyiset liiketilat sekä jätahuone ja varastotilat.

Tontilla sijaitseva rakennus on valmistunut tuotantorakennukseksi vuonna 1972. Nykyisin rakennuksen pohjakerroksessa on mm. päivittäistavaramyymälä, jätahuone ja varastotilaa. Kerrokset 2.-5. ovat pien-teollisuus- ja toimistotilaa. Kellarikerroksessa on varastotiloja. Rakennuksen kerrosala on 11 750 k-m². Tontille saneerattavat asunnot on

tarkoitus osoittaa nuorisoasunnoiksi. Hanke on tarkoitus toteuttaa valtion korkotuella.

Kaupunkisuunnitteluviraston poikkeamishankkeesta antama puoltava lausunto on liitteenä 2.

Koska poikkeamishakemuksen mukainen hanke lisää tontin käyttömahdollisuuksia ja siitä näin aiheutuu omistajalle merkittävää hyötyä, tämän kanssa on neuvoteltu liitteenä 1 oleva sopimus maankäyttö- ja rakennuslain 12a-luvun periaatteita noudattaen. Sopimuksen mukaan tontinomistaja maksaa kaupungille 133 000 euroa osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin.

Esittelijä toteaa, että sopimus on neuvoteltu noudattaen kaupunginhallituksen maankäyttösopimuksia koskevaa päätöstä ja sovellettua käytäntöä. Päätösehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus Mäkelänkatu 58-60
- 2 Kaupunkisuunnitteluviraston lausunto

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Kiinteistö Oy Mäkelänkatu 58-60

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus
Liite 1

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 25.02.2016 § 87

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

HEL 2016-001813 T 10 01 00

Esitys

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan tekemään 22. kaupunginosan (Vallila) korttelin nro 707 tontin nro 29 omistajan Kiinteistö Oy Mäkelänkatu 58-60:n kanssa liitteen 2 mukainen sopimus sekä siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia ja lisäyksiä.

(MA122-6)

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Tapio Laalo, tonttiasiamies, puhelin: 310 36442
tapio.laalo(a)hel.fi
Esko Patrikainen, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 310 36471
esko.patrikainen(a)hel.fi

§ 238

Lausunto Uudenmaan liitolle Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Uudenmaan liitolle seuraavan lausunnon:

Tiivistelmä

Maakuntakaavaehdotus on enimmäkseen nykytilaa toteava ja valitettavasti ahtaasti tulkiten se saattaa pikemminkin rajoittaa maankäyttöä kuin mahdollistaa uutta kasvua erityisesti Helsingin alueella. Valmistelulla olevan Helsingin uuden yleiskaavan uusia maankäyttövarauksia ei ole otettu huomioon. Sen vuoksi kaupunginhallitus toteaa, että maakuntakaavaehdotuksen aluevarauksia on voitava täsmentää ja rajauksia tulkita suurpiirteisesti kunnissa. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava ei saa olla este Helsingin uuden yleiskaavan toteuttamiselle. Koska lausunnoille on lähetetty vasta lausuntoaineisto, johon maakuntahallitus aiemmasta käytännöstä poiketen ottaa kantaa vasta lausunnot saatuaan, ehdotuksen tarkistamiseen on vielä hyvät mahdollisuudet.

Virkistysaluerajaukset ovat 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa hyvinkin tarkkarajaisia. Viheralueiden tarkempi rajaaminen tulee kuitenkin jättää kunnan kaavoituksen asiaksi. Maankäyttö- ja rakennuslain 25 § mukaan maakuntakaavassa tulee esittää maakunnan alueidenkäytön periaatteet ja osoittaa aluevarauksia vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin valtakunnallisten ja seudullisten tavoitteiden yhteensovittamiseksi on tarpeen. Maakuntakaavassa sovitetaan seudulliset tavoitteet paikallisten tavoitteiden kanssa. Maakuntakaavassa esitettyjen aluevarauksien laajuutta ja sijaintia on voitava tarkempien selvitysten perusteella yksityiskohtaisemmassa kaavassa muuttaa, kunhan samalla turvataan maakuntakaavan keskeiset maakunnalliset ja seudulliset ratkaisut ja tavoitteet.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan valtakunnalliset alueidenkäyttöä tavoitteet tulee ottaa huomioon maakuntakaavassa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet velvoittavat erityisesti Helsingin seudulla, että varsinkin raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta on edistettävä. Merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Helsingin seudun liikennejärjestelmää tulee kehittää siten, että se tukee mm. yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja riittävän asuntotuotannon järjestämistä.

Alueidenkäytön suunnittelussa tulee varautua raideliikenteen laajentamiseen yhdyskuntarakentamisen ja asuntotuotannon niin edellyttäessä.

Melkin ja Ramsinniemen osalta maakuntakaavaehdotuksen merkinnät eroavat merkittävimmin Helsingin tulevan yleiskaavan sisällöstä, kun ne on merkitty virkistysalueiksi. Vartiosaaren laaditaan osayleiskaavaa ja saareen on tarkoitus osoittaa uutta maankäyttöä saaren luonto- ja kulttuuriarvot huomioivalla tavalla. Kun 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa Vartiosaari on valkoista aluetta ja samalla merkitty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi ja maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi, jatkossa tulee merkintöjä muuttaa niin, että Vartiosaaren on Ramsinniemen kautta kulkevan raitiolinjan varrelle mahdollista osoittaa valmisteilla olevissa yleiskaavoissa raideliikenteeseen tukeutuvaa asuntorakentamista, joka sovitaan yhteen alueiden virkistys-, luonto- ja kulttuuriarvojen kanssa. Kaupunkisuunnittelulautakunta on 1.12.2015 hyväksynyt Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksen asetettavaksi julkisesti nähtäville ja lähetettäväksi lausunnoille. Näin on tapahtunut alkuvuonna 2016. Myös koko kaupungin uusi yleiskaavaehdotus on ollut nähtävillä ja lausunnoilla.

Kaupunginhallitus toteaa, että uuden yleiskaavan ehdotus sisältää kaavamääräyksen, jonka mukaan sekä virkistys- ja viheralueilla että merellisen virkistys- ja matkailun alueilla suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkkoston kannalta tärkeät alueet.

Edellä mainittujen saarten ja Ramsinniemen sekä Hämeenlinnanväylän itäpuolen ja Tuomarinkylän kartanon eteläpuolisten alueiden osalta maakuntakaavamerkintöjen tulee mahdollistaa Helsingin yleiskaavatuksen tavoitteet. Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen - merkinnät eivät saa muodostaa esteitä alueiden kulttuuriarvot huomioivalle tiivistämiselle raideliikenteeseen tukeutuen vaikka nämä arvot osaltaan määrittävät jatkosuunnittelua.

Lausunnon sisältö aihepiireittäin

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavalla tarkistetaan voimassa olevia maakuntakaavoja ja sen aikatahtain on vuosi 2040. Kaavakierroksella pyritään strategisempaan maakuntakaavaan. Östersundomin alue ei kuulu alueeseen. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan kaavakartta, kartta kumottavista merkinnöistä sekä merkinnät ja määräykset ovat vahvistettavia asiakirjoja. Kaavaselostusta ja sen selventäviä ja taustoittavia liitekarttoja sekä liiteaineistoja ei vahvisteta. Kaavassa käyte-

tään aluevaraus-, kohde- ja viivamerkintöjä sekä ominaisuusmerkintöjä ja kehittämisperiaatemerkintöjä. Aluemerkinnoilla osoitetaan pääasiallinen käyttötarkoitus.

Pyrkimys strategisempaan maakuntakaavaan on Helsingin kannalta lähtökohtaisesti myönteinen asia. Maakuntatason kaavaratkaisun tulee olla tavoitteellinen samalla kun se tukee tarkempiasteista suunnittelua ja edesauttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista. Kokonaistilanteen hahmottamisessa maakuntakaavan epävirallinen yhdistelmäkartta on välttämätön, sillä kaikkia voimassaolevia ja vahvistettuja maakuntakaavoja tulee tarkastella ja tulkita yhdessä. Jotta kaavakartan tavoitteellinen strategisuus tulisi paremmin esiin, tulee aluerajauksen tulkintaa koskeva määräysteksti lisätä kaavamääräyksen yhteyteen. Tavoitteena maakuntakaavan osalta ei saa olla, että aluerajauksia tulkitaan kategorisina rajauksina.

Helsingissä on käynnissä uuden yleiskaavan laatiminen. Vuonna 2012 laadittiin yleiskaavan työohjelma ja määriteltiin sen keskeiset lähtökohdat ja mitoitus. Joulukuussa 2013 hyväksytyn yleiskaavavision perusteella laadittiin yleiskaavaluonnos, joka oli nähtävillä alkuvuodesta 2014. Yleiskaavaluonnoksen pohjalta on valmisteltu yleiskaavaehdotus, joka on ollut julkisesti nähtävillä 27.11.2015–29.1.2016. Lausuntoaika on päättynyt helmikuun lopussa. Helsingin tulevan yleiskaavan tavoitteena on vahvistaa Helsingin ja samalla koko seudun kilpailukykyä osoittamalla pitkällä aikavälillä merkittävästi uusia asuntorakentamismahdollisuuksia kaupunkirakennetta tiivistämällä ja luomalla edellytykset elinvoimaiselle elinkeinorakenteelle. Samalla säilytetään kaupunkiympäristön korkea laatu ja houkuttelevuus, kuten laajemmalle seudulle jatkuvat yhtenäiset virkistysalueet.

Helsingin uuden yleiskaavan kartta on strateginen ja yleispiirteinen. Se näyttää Helsingin ja seudun kaupunkirakenteen kannalta strategisesti tärkeimmät kehittämissuunnat ja keskeiset muutosalueet. Valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon. Valtakunnallisesti merkittävillä maisema- ja kulttuuriympäristöalueilla valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon suunnittelussa, ja sovitetaan yhteen kaavassa osoitetun maankäytön kanssa. Yleiskaavan pääkarttaan liittyvillä teemakartoilla esitetään useita yksityiskohtaisia ratkaisuja, joihin yleiskaava perustuu tai jotka antavat lisäinformaatiota.

Helsingin seudulla on valmisteltu tai valmisteilla useita muita seudullisia maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyviä selvityksiä. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ2015) ja Helsingin seudun 14 kunnan yhteinen maankäytön suunnitelmaa (MASU) on laadittu yhteistyössä alueen kuntien, Helsingin seudun liikenteen ja Uudenmaan

liiton kesken. Alueelle on lisäksi laadittu yhteinen asuntopolitiikka vuoteen 2025. Yhdessä nämä suunnitelmat luovat osaltaan pohjaa seuraavalle valtion ja seudun kuntien MAL-aiesopimukselle ja tukevat maakuntakaavan tavoitteita toimivasta ja kestävästä yhdyskuntarakenteesta sekä kilpailukykyä vahvistavasta liikennejärjestelmästä.

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan tavoitealueita ovat elinkeinot ja innovaatiotoiminta, logistiikka, tuulivoima, viherrakenne ja kulttuuriympäristöt. Näitä luonnoksen näkökulmia arvioidaan lausunnossa aihealueittain.

Elinkeinot ja innovaatiotoiminta

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan kärkitavoitteet elinkeino- ja innovaatiotoiminnan kehittämiseksi ovat yhtenevät Helsingin uuden yleiskaavan kanssa. Maakuntahallituksen hyväksymissä elinkeinon ja innovaatiotoiminnan suunnitteluperiaatteissa on nostettu tärkeään asemaan huolehtiminen riittävästä asuntotuotannosta ja sitä kautta riittävästä työvoiman tarjonnasta. Erityisen tärkeänä pidetään joukkoliikenteeseen tukeutuvan yhdyskuntarakenteen ja saavutettavuuden kehittämistä sekä monipuolisten keskusta-alueiden ja hyvän elinympäristön merkitystä elinkeinoelämän kilpailukykyä.

Ns. innovaatio-ekosysteemien tukemiseksi nostetaan esiin vastaavia toimenpiteitä: kaupunkirakenteen tiivistäminen, etäisyyksien ja matka-aikojen lyhentäminen, erottelevien ja eristävien tekijöiden poistaminen sekä panostaminen elämänlaatuun ja vetovoimaisuutta lisääviin tekijöihin.

Maakuntakaavassa tulee ottaa huomioon Helsingin erityisluonne seudun ydinalueena. Kaavan on mahdollistettava valtion ja seudun kuntien välisen sopimuksen mukaisen vuotuisen asuntorakentamisen pitkän aikavälin toteutumisedellytykset myös Helsingissä. Tämä korostuu erityisesti kulttuuriympäristöjen ja viherrakenteen osalta – maakuntakaavan merkintöjen ja niiden tulkinnan jatkokaavoituksessa tulee olla seudun rakenteen tiivistymistä tukevia, ei sitä rajoittavia. Helsinki kantaa seudun asuntotuotannosta suurimman vastuun ja on työpaikkatarjonnan näkökulmasta seudun merkittävin alue.

Maakuntakaavaan ei ole ehdotusvaiheessa tehty Helsingin osalta merkittäviä muutoksia liittyen elinkeinoin ja innovaatiotoimintaan.

Logistiikka

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaehdotuksessa on otettu logistiikan erityiskysymykset pääpiirteissään hyvin huomioon. Seudun tärkeimpien logistiikkakeskittymien merkitseminen kartalle tukee logistiikan tilatar-

peiden ratkaisemista ja osoittaa alan toimijoille maakunnan tavoitetilan. Logistiikkakeskittymien synnyttämät synergiahyödyt tukevat koko maakunnan talouskasvua.

Lentoaseman seudun ja Kehä III:n logistiikka-alueiden kehittäminen on Helsingin näkökulmasta tärkeää. Helsingin yleiskaavan ja Östersundomin yhteisen yleiskaavan suunnittelussa erityisesti Vuosaaren sataman ja lentoaseman välinen Kehä III:n tukeutuva vyöhyke on strategisesti keskeisessä asemassa.

Helsingin ja koko maakunnan edun kannalta on keskeistä erityisesti Vuosaaren sataman yhteyksistä huolehtiminen. Vuosaaren satama on kulutustavaroiden kuljetusten tärkeä läpivirtauspaikka. Tämä rooli tulee säilymään merkittävänä myös tulevaisuudessa. Kaavaselostuksessa todetaan, että tulevaisuudessa tulee varautua raideliikenteen kasvuun kuljetuksissa. Tämä kehityssuunta olisi erityisesti päästöjen rajoittamisen näkökulmasta suotava ja on hyvä, että sitä tuetaan. Helsingin uudessa yleiskaavaehdotuksessa varaudutaan myös matkustajaterminaalien rakentamiseen Vuosaareen, mikäli sellainen katsotaan tarpeelliseksi esimerkiksi kantakaupungin satama-alueiden kapasiteetin täyttyessä. Satama voi tulevaisuudessa saada roolin myös ihmisten kauttakulupaikkana.

Helsinki on laatinut citylogistiikan toimenpideohjelman, jossa esitetään kaupunkilogistiikan keskeisimmät periaatteet ja toimenpiteet sekä niiden vastuut ja aikataulut. Citylogistiikan haasteet ovat erilaisia kuin muualla seudulla, koska tilan määrä on hyvin vähäinen. Sen vuoksi myös ratkaisut ovat erilaisia. Helsingin tiiviin ydinalueen toimiva citylogistiikka nojautuu kuitenkin vahvasti seudun hyvään rakenteeseen ja on riippuvainen siitä.

Kaavaehdotuksesta on poistettu Malmin lentokentän lentomeluvyöhyke, mikä on perusteltu ratkaisu. Kaupunki varautuu alueen muuttamiseen asuntorakentamiskäyttöön valtion ja Helsingin seudun välisen sopimuksen mukaisesti. Malmin lentokentän alue on erittäin keskeisessä roolissa Helsingin asuntorakentamistavoitteiden saavuttamisessa.

Muutokset kaavaluonnoksen ja -ehdotuksen välillä liittyvät logistiikan osalta satamiin ja erillisiin logistiikka-alueisiin. Kantvikin satama Kirkkonummella sekä Tolkkisten satama Porvoossa on lisätty maakunnallisesti merkittävien satamien listaan. Tämän lisäksi Bastukärren, Focuksen ja Kulloon logistiikka-alueiden rajauksia on muutettu. Keski-Uudenmaan poikittaisista liikenneyhteyksistä on valittu kolme esitettäväksi ohjeellisina. Helsingin osalta merkittäviä muutoksia ei ole tehty. Kuriositeettina voidaan kuitenkin huomauttaa, että ehdotuskartasta puuttuu

Vuosaaren sataman kohdalta satama-aluetta tarkoittava kaavamerkin-
tä.

Tuulivoima

Kaavaehdotus osoittaa maakunnallisesti merkittävän tuulivoimatuotan-
non mahdolliset sijaintipaikat. Kaavan julkilausuttuna tavoitteena on
edistää tuulivoimarakentamista maakuntakaavalla. Maakuntakaavalla
ohjataan tuulivoiman sijoittumista ja sen tehtävänä on osaltaan täsmen-
tää teollisen mittakaavan tuulivoiman sijoittamisperiaatteet kaupunkita-
soa laajemmalla mittakaavatasolla.

Maakuntakaavalla olisi mahdollista näyttää Suomen keskeisimmän alu-
een tahtotila tuulivoiman edistämiseksi. Kansainväliset esimerkit tuuli-
voimaa merkittävässä määrin rakentaneista maista, kuten Saksasta ja
Tanskasta, osoittavat tuulivoiman olevan luonteva osa suurten kaupun-
kien ja niitä ympäröivän maaseudun dynaamista vuorovaikutusta. Tä-
män tyyppisen kehityksen edellytykset tulisi huomioida nimenomaan
maamme merkittävimällä metropolialueella, Uudellamaalla.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on laatinut tuulivoiman sijoittamisperiaat-
teet, joiden mukaan Helsinkiin voidaan sijoittaa kymmenen tuulivoi-
mayksikköä, mitä ei katsota maakunnallisesti merkittäväksi määräksi.
Laadittujen periaatteiden mukaan Helsinkiin voitaisiin kuitenkin raken-
taa usean kymmenen tuulivoiman kokonaisuus pidemmällä aikavälillä.
Kaupunkisuunnittelulautakunta on käsitellyt tuulivoiman sijoittamisperi-
aatteita kaupunkisuunnittelun näkökulmasta ja tehnyt asiasta esityksen
kaupunginhallitukselle 9.2.2016. Maakuntakaavaehdotusta ja Helsingin
kaupungin tuulivoiman rakentamiselle laatimia sijoittamisperiaatteita oli-
si hyvä tarkastella rinnakkain.

Tärkeää on samalla huomauttaa, että kaikissa tilanteissa tuulivoimatuot-
antoa suunnittelevan hankevastaavan on hyvissä ajoin oltava yhtey-
dessä alueen sähköverkkojen haltijaan verkkoliityntöjen mahdollistami-
seksi. Hankkeen koosta riippuen verkkoon liitytään joko paikallisen
verkkoyhtiön tai kantaverkkoyhtiön kautta.

Uudenmaan maakunnan ilmastotavoite on yhteneväinen kaupungin ta-
voitteen kanssa: hiilineutraaliutta tavoitellaan vuoteen 2050 mennessä.
Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaa tulisikin peilata suhteessa Uu-
denmaan hiilineutraalisuustavoitteeseen ja arvioida kaavaehdotuksen
vaikutuksia seudun kasvihuonekaasupäästöihin.

Viherrakenne

Maakuntakaavan kärkitavoitteet viherrakenteen osalta ovat ekosysteemi-
palvelujen parantaminen, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen,

hyvin saavutettava virkistysalueverkosto ja kestävä luonnonvarojen hyödyntäminen sekä niihin liittyvien elinkeinojen edistäminen.

Maakuntakaavatyön pohjana on innovatiivisella tavalla kokeiltu uusia paikkatietopohjaisia menetelmiä luonnonympäristöjen arvottamiseen ja ekosysteemipalvelujen tunnistamiseen. Nämä aineistot tarjoavat jatkossa uusia välineitä viherverkoston suunnitteluun. Viherrakenteen suunnittelussa on otettu huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, virkistykseen ja ekologiseen verkostoon liittyvät viheryhteystarpeet, laajat yhtenäiset metsäalueet, virkistysalueet ja ulkoilureitit, saaristovyöhykkeet ja pääkaupunkiseudun viherkehä. Edellä mainitut arvokkaat kohteet on osoitettu kaavan liitekartoilla.

Kaavaratkaisun virkistyskokonaisuus osoittaa pääkaupunkiseudun tiiviin kaupunkirakenteen tavoitteen virkistysalueiden ja ekologisesta verkostosta, mutta seudulle tärkeä viherkehä sen sijaan jää hahmottomatta kaavakartalla. Muu maakuntakaavataso viherrakenne jää ulkoilureittien ja valkoisen alueen varaan.

Virkistysrajaukset ovat liian tarkasti luettavissa kaavakartalta. Tämä ei ole oikeansuuntainen toivottava ratkaisu tiivistyvällä ydinalueella maakuntakaavan mittakaava huomioon ottaen. Viheryhteystarve -merkinän kuvausta ja suunnittelumääräystä tulisi edelleen tarkistaa. Määräyksen mukaan olemassa olevat virkistykseen varatut tai siihen soveltuvat rakentamattomat alueet varataan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa mahdollisuuksien mukaan virkistyskäyttöön. Tämä ei tiivistävässä kaupunkirakenteessa ole perusteltua, koska näin ehdottomana se voisi epätoivottavalla tavalla haitata järkevää täydennysrakentamista.

Kaupunginhallitus haluaakin mieluummin korostaa viher- ja virkistysalueiden laadun ja merkityksen tapauskohtaista arvioimista sekä virkistysyhteyksien jatkuvuutta ja painottaa sen vuoksi väljempää ilmaisua maakuntakaavatasolla. Sen vuoksi olisikin tarkoituksenmukaisempaa liittää toivottu virkistysalueita koskeva kehittämistavoite taajamatoimintojen sisällä toteutettaville virkistysalueille. Useissa kohdin kaupungin uudet kehittämisalueet jäivät maakuntakaavasta tehtävän tulkinnan varaan ja sille pitää merkinnöissä jättää riittävä liikkumavara.

Virkistysalueet ja viheryhteydet

Helsinkiin on 4. vaihemaakuntakaavassa osoitettu viisi yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun varattua aluetta: Keskuspuisto, Helsingipuiston alue Vantaanjokilaaksossa ja Viikki - Kivikko - Sipoonkorpi -viherakseli, Vartiokylänlahden ympäristöön sijoittuva Itä-Helsingin kulttuuripuisto ja Vuosaaren ulkoilupuisto sekä muutamia merelliseen ympäristöön liittyviä kokonaisuuksia.

Lisäksi on osoitettu viheryhteystarpeiden verkosto. Viheryhteysmerkinnällä on osoitettu virkistysalueverkostoon ja ekologiseen verkostoon kuuluvat viheryhteydet. Viheryhteysmerkintä on kaavaselostuksen mukaan ominaisuusmerkintä eikä sitä koske MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Merkintä osoittaa viheryhteyden ohjeellisen linjauksen. Viheryhteydet ovat säilyneet edellisiin kaavavaiheisiin nähden samoina ja viheryhteystarpeet ovat täydentyneet luonnosvaiheessa Helsingin Länsipuiston alueella Mätäjoen varressa. Maakuntakaavassa esitetyt seudulliset viheryhteydet on otettu huomioon Helsingin yleiskaavaehdotuksessa. Seudulle jatkuvat viheryhteydet ovat Helsingin kannalta tärkeitä – mm. Viikistä Sipoonkorpeen kehitettävä yhteys. Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa ei Helsingin osalta ole tehty muutoksia viheryhteyksiin.

Viheryhteysmerkinnän määräystä tulisi kehittää. Helsingin tiivistyvässä kaupunkirakenteessa on tarve osoittaa nykytilanteen maankäytön säilyttämisen sijaan virkistysyhteyden tai ekologisen yhteyden kehittämis-kohteet. Viheryhteysmääräystä tulee kehittää siten, että määräys ottaa huomioon virkistysyhteyksien kehittämistarpeet.

Koska viheryhteys voi koostua kaupungissa erilaisista osista, kuten puistoista, kujanteista ja puronvarsista, olisi perusteltua muuttaa kaavamääräyksen kuvausta siten, että viheryhteys voi koostua erilaisista osista ja voi olla luonteeltaan virkistys- tai ekologinen yhteys. Viheryhteys -merkinnän ja määräyksen tulisi tiivistyvässä kaupunkirakenteessa osoittaa nykytilanteen maankäytön säilyttämisen sijaan tavoite viheryhteyksien kehittämisestä.

Arvokkaina luontoympäristöinä on osoitettu yli 5 hehtaarin kokoiset luonnonsuojelualueet, Natura 2000-verkoston alueet ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet (LUO-alueet). Helsinkiin ei ole osoitettu LUO-alueita, koska viheralueita ja viheryhteyksiä koskevat kaavamääräykset sisältävät tavoitteen luontoarvojen säilyttämisestä. Kaavaratkaisu on tältä osin perusteltu.

Maakuntakaavassa Malmin eteläpuolelle merkitty viheryhteystarve on tarkentunut yleiskaavaehdotuksessa hieman pohjoisemmaksi. Tulisikin huolehtia siitä, että maakuntakaavan viheryhteystarve mahdollistaa myös yleiskaavaehdotuksen mukaisen viheryhteyden linjaamisen Malmin lentokenttäalueen halki. Helsinki pitää viheryhteyttä Viikki - Kivikon ulkoilupuistosta Vantaan kautta Sipoonkorpeen erittäin tärkeänä. Myös seudullisen viherkehän virkistyspalveluiden tavoitteellinen kehittäminen on tässä yhteydessä tärkeää huomioida.

Kaupunginhallitus toteaa vielä, että myös kunnalliset selvitykset ja suunnitelmat, kuten Helsingin uuden yleiskaavan virkistys- ja viherver-

kosto 2050 tai Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015-2024 tulisi ottaa jatkotyössä mukaan tarkasteluun ja hyödyntää kaavaehdotusta edelleen kehitettäessä. Lisäksi hiilineutraalisuuteen pyrittäessä viheralueita tulisi maakuntakaavassa tarkastella myös hiilivarastoina. Samoin, ehdotuksessa ei edelleenkään ole esitetty useamman kunnan alueelle ulottuvia nk. hiljaisia alueita, vaikka juuri maakuntatasolla tähän olisi kaavoituksessa parhaat mahdollisuudet. Selvitystyötä kannattaisi jatkaa ja edistää myös valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa huomioitujen, melutasoltaan hiljaisten alueiden säilymistä myös uusmaalaisten asukkaiden ja matkailijoiden ulottuvilla.

Pääkaupunkiseudun merellisen vyöhykkeen merkinnät

Helsingin uudessa yleiskaavaehdotuksessa on nostettu esiin merellisyyden kehittäminen. Merellisyydessä nähdään mahdollisuuksia niin virkistykseen kuin asumisen ja elinkeinon kehittämisen kannalta. Keskeisimpiä kysymyksiä ovat merellisen virkistykseen ja matkailun kehittäminen Helsingin edustan saarilla, Helsingin rantoja seuraileva ja seudulle jatkuva rantaraitti sekä paikallisen ja seudullisen vesiliikenteen ja siten saariston ja meren saavutettavuuden kehittäminen.

Uudenmaan viherrakenteen kehityskuvassa 2040 on osoitettu pääkaupunkiseudun merialue ja merelliset virkistysyhteydet ja asetettu tavoitteeksi elämys- ja palvelutarjonta sekä meren ja saariston virkistys- ja matkailutarjonnan saavutettavuus. Jatkotyönä olisi tärkeää täydentää tehtyjä selvityksiä pääkaupunkiseudun merellisistä virkistysyhteyksistä ja -mahdollisuuksista ja asettaa tavoitteeksi elämys- ja palvelutarjonta sekä meren ja saariston virkistys- ja matkailutarjonnan saavutettavuus.

Saariston osalta kaavakarttaan ei ole tehty muutoksia lukuun ottamatta luonnosvaiheessa kokonaan kumottuja virkistysaluemerkintöjä, jotka ovat: Harakka, Uunisaaret, Liuskasaari, Sirpalesaari, Leposaari ja Mustasaari. Kaavaehdotuksessa nämä saaret on esitetty voimassa olevan maakuntakaavan (2006) mukaisesti virkistysalueina.

Helsingin edustan tärkeät virkistysaaret kuten Seurasaari, Mustikkamaa, Korkeasaari ja Vasikkasaari on osoitettu maakuntakaavaluonnoksessa edellisen maakuntakaavan mukaisesti virkistysaluemerkinnällä. Helsingin yleiskaavaehdotuksessa nämä saaret on osoitettu merellisen virkistykseen ja matkailun saariksi, mikä tulisi ottaa huomioon määräyksen tulkinnassa. Ja kuten aiemmin on huomautettu, myös Vartiosaaren osayleiskaavan kehittämisperiaatteiden ja -ehdotuksen sekä uuden yleiskaavaehdotuksen mukainen maankäyttö tulee paremmin ottaa huomioon maakuntakaavassa.

Melkin saaren osalta nykyinen EP/u-merkintä jättää tulkintaristiriidan, koska Melkin saari on Helsingin yleiskaavaehdotuksessa varattu asun-

tovaltaiseksi alueeksi ja virkistysalueeksi. Voimassa olevassa Helsingin yleiskaava 2002:ssa Melkki on ekoasumisen koealuetta. Selkeintä olisi merkitä maakuntakaavassa Melkkiin taajama-aluemerkintä, joka perinteisesti sisältää myös alueen sisäiset, yksityiskohtaisessa kaavassa määriteltävät virkistysalueet.

Mikäli Melkissä edelleen säilyisi EP/u-merkintä, tulee sen osalta jatkossa turvata tulkinnalla tai täsmentämällä määräyksiä se, ettei yleiskaavaehdotuksen mukaista ratkaisua pidetä ristiriitaisena maakuntakaavan maakunnallisten ja seudullisten tavoitteiden ja kehittämisperiaatteiden kanssa. Yleiskaavaehdotuksessa noin puolet saaren alueesta on merkitty virkistys- ja viheralueeksi, joten myös maakuntakaavan virkistysnäkökulma on otettu huomioon.

Voimassa olevassa Uudenmaan maakuntakaavassa esitettyä pääkaupunkiseudun rannikko- ja saaristovyöhykettä ei ole muutettu aluerajauksen osalta, mutta sen suunnittelumääräystä on kaavaehdotuksessa tarkistettu sisältämään matkailun ja nykyisen asutuksen täydentymisen edellyttämä rakentaminen. Tämä muutos osin mahdollistaa puolustusvoimilta vapautuvien saarten kehittämisen merellisen matkailun näkökulmasta, mutta ei poista Melkin osalta edellä esitettyä tulkintaristiriitaa. Lisäksi kaikki EP/u-merkinnällä osoitetut saaret eivät kuulu tämän rannikko- ja saaristovyöhykkeen rajauksen sisäpuolelle eivätkä myöskään edellä luetellut Helsingin edustan virkistysaaret, jotka kuitenkin ovat matkailun kannalta tärkeitä kohteita.

Maakuntakaavaluonnoksen viheraluemerkinnät ja Helsingin yleiskaavaehdotuksessa esitetty maankäyttö voivat aiheuttaa tulkintaongelman seuraavissa kohteissa:

Helsingin yleiskaavaehdotuksessa osoitetaan Hämeenlinnanväylän itäpuolelle kantakaupungin laajentumisaluetta Kehä I:n eteläpuoliselle alueelle. Rakentaminen sijoittuisi Keskuspuiston reunaan ja mahdollistaisi myös väylän muuttamisen kaupunkibulevardiksi sekä Kannelmäen ostoskeskuksen kehittyvän alueen kytkemisen nykyistä paremmin korkeatasoisen joukkoliikenteen piiriin raitiotieyhteydellä. Maakuntakaavan tulkinnan tulee mahdollistaa tämä tai kaavakartalle tulisi merkitä liitekartan V6-mukainen virkistysalueen rajausmuutos.

Maakuntakaavan viheraluevarausta on laajennettu Tuomarinkartanossa siirtolapuutarhan kohdalla. Tämä laajennus ei ole tarpeen ottaen huomioon maakuntakaavan pyrkimyksen strategisuuuteen. Tämä tarkennus edellyttäisi myös muiden vihersormiin liittyvien siirtolapuutarhojen osoittamista viheralueiksi.

Laajasalon alueella maakuntakaavan virkistysaluemerkintä ja viheryhteydet ovat laajempia kuin Helsingin yleiskaavaehdotuksessa esitetyt

varaukset. Laajasalon viheraluemerkintöjä tulisi tarkistaa, sillä saarella on tiivistämistarpeita erityisesti sen keskusta-alueella. Tullisaari - Tahvonlahdenharjun viheralue -merkinnän tulisi seurata jo lähes kokonaan asemakaavoitetun Kruunuvuorenrannan projektialueen asemakaava-alueiden rajauksia. Tämän lisäksi tulisi tarkistaa Laajasalon tiivistyvän keskustan eteläreunan virkistysalueen rajausta nykyistä pienemmäksi ja osoittaa Laajasalon keskustan eteläreunaan virkistysalueen sijasta viheryhteys. Viheralueiden tarkemmat rajaukset tulee määrittellä kunta-kaavoituksessa, jolloin maakuntakaavassa on tärkeää näyttää yleispiirteisesti viheralueet ja viheryhteystarpeet.

Kuten aiemmin on todettu, Helsingin yleiskaavaehdotuksessa Vartiosaari ja Ramsinniemi on osoitettu asuntovaltaiseksi alueeksi ja virkistysalueeksi raitiotieyhteyden tukeutuen. Vartiosaari on valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (RKY 2009). Saaren arvokas luonto- ja kulttuuriperintö ovat kaavoituksen lähtökohtana. Näistä syistä ei voida pitää perusteltuna, että Vartiosaari on edelleen maakuntakaavaehdotuksessa edellisen kaavavaiheen pohjalta osoitettu pääkäyttötarkoituksen osalta valkoiseksi alueeksi ja Ramsinniemi viheralueeksi. Valkoista aluetta koskevissa määräyksissä todetaan, että yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa alueelle voidaan osoittaa paikallisesti merkittävää maankäyttöä.

Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteet on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 26.11.2013. Suunnitteluperiaatteiden lähtökohtana on, että Vartiosaaresta suunnitellaan omaleimainen ja tiiviisti rakennettu saaristokaupunginosa, jossa on asumista ja kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja. Uudenmaan liitto on esittänyt lausunnossaan 28.6.2013, että kaikki tässä vaiheessa esitetyt maankäyttövaihtoehdot ovat sellaisia, joiden pohjalta voidaan jatkaa suunnittelua, edellyttäen, että jatkosuunnittelussa otetaan huomioon alueen kulttuuriarvot. Vaikutusten arvioinnissa tulee osoittaa, että hankkeella ei ole seudullisia vaikutuksia eikä hanke heikennä maakunnallisia arvoja. 4. vaihemaakuntakaavassa Vartiosaaren alue ja Ramsinniemi tulisikin osoittaa Helsingin yleiskaavaehdotuksen ja Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteiden ja -ehdotuksen mukaisesti taajamatoimintojen alueiksi, jonka läpi kulkee Laajasalosta Vartiosaaren kautta Meri-Rastilaan viheryhteys. Kaupunginhallitus on maakuntakaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa keväällä 2015 vielä poistanut kannanotot koskien Vartiosaaren maankäyttöä. Tämän jälkeen Vartiosaaren osayleiskaava ja kaupungin uusi yleiskaavakaava ovat kuitenkin jo edenneet ehdotusvaiheeseen, joten tällä hetkellä on paremmat mahdollisuudet arvioida alueen tulevaa maankäyttöä.

Kulttuuriympäristöt

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Kulttuuriympäristön osalta maakuntakaavan kärkitavoitteiksi on asetettu maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja reittien tunnistaminen ja merkittävien kulttuuriympäristöjen ominaispiirteiden huomioon ottaminen maankäytön suunnittelussa. Selostuksen mukaan kulttuuriympäristö on muuttunut Uudellamaalla muita maakuntia enemmän, sillä rakentaminen on voimakasta pääkaupunkiseudun vetovoimaisuuden ansiosta. Kulttuuriympäristöjen historiallinen kerroksellisuus sekä mahdollisuus uusien kulttuuriympäristöjen synty-miseen ovat tärkeitä.

Maakuntatason inventointi on tuonut edelliseen maakuntakaavan nähden uuden kulttuuriympäristön suojelutason merkintöineen ja määräyk-sineen sekä tunnistanut edellistä kaavaa laajemmat kulttuuriympäristön suojelualueet.

Kaavakartalla on osoitettu merkinnöillä valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009 -alueet) ja valtakunnallisesti arvokas Vantaanjokilaakson maisema-alue sekä Suomenlinna sekä maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt. Maakunnalliset merkittävät maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön alueet osoitetaan kaavassa Missä maat on mainioimmat -selvityksen (2012) perusteella. Liitekartalla on viimeisin tieto muinaisjäännöksistä.

Hyvin suuri osa Helsingin kaupungin pinta-alasta on merkitty jollain kulttuuriympäristömerkinnällä. Kulttuuriympäristöä koskevissa kaavamääräyksissä on esitetty maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituk-sen ja kulttuuriympäristöarvojen yhteen sovittamisen tarve, mikä on erityisen tärkeää Helsingissä, missä on rikas kulttuuriperintö, mutta toisaalta tarve kehittää jo rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Määräykset edellyttävät, että Museovirasto ja alueellinen ELY-keskus sekä muut kulttuuriympäristöasiantuntijat ovat mukana suunnittelussa riippuen siitä onko kohde valtakunnallisesti vai maakunnallisesti arvokas. Käytännössä kulttuurihistoriallisesti arvokkailla alueilla on tehtävä tapauskohtainen tarkastelu vaikutuksista kulttuuriympäristöön, mikä edellyttää sujuvaa yhteistyötä eri viranomaisten kesken. Helsingin näkökulmasta on erittäin keskeistä, että vuorovaikutus on sujuvaa ja mahdolliset arvot ja kulttuuriympäristöarvot eivät estä Helsingin seudun kuntien ja valtion välisen sopimuksen mukaisen asuntotuotantomäärän toteutumista ja raideliikenteeseen tukeutuvan verkostomaisen kaupunkirakenteen kehittämistä.

Kaavan tausta-aineistoksi ja kaavaratkaisujen tueksi on laadittu selvitys Uudenmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävistä teistä. Vanhoihin teihin liittyvien maisema-alueiden kehittämisessä on tärkeää, että erityisesti

Helsingin sisääntuloväylien varsien kaupunkirakenteellinen kehittäminen on mahdollista.

Helsingin yleiskaavaehdotuksen rakentamisalueet RKY-alueella, maakuntakaavan inventoinnin rajauksen alueella tai maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön alueella ovat seuraavat:

Kantakaupungin pohjoisosat ovat yleiskaavassa tiivistyvän kantakaupungin aluetta. Täydennettäviä alueita keskustan alueella ovat esimerkiksi Katajanokan kärki, Hakaniemen sillan alue, Lauttasaaren pohjoisosat, Pornaistenniemi ja Koskelan sairaala-alue. Kantakaupungin alueella kaavamääräyksen tulkinta maakuntakaavassa osoitetun maankäytön pääkäyttötarkoituksen ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen yhteensovittamiseksi ei saa estää alueen täydentämistä. Pääasiallisesti maiseman ja rakennusperinnön säilyminen varmistetaan kuntakaavotuksella, samoin maankäytön suunnittelussa edellytetään riittäviä selvityksiä sekä alueiden käytön yhteensovittamista kulttuuriympäristön historialliseen kehitykseen.

Malmin lentokentän alue osoitetaan Helsingin yleiskaavaehdotuksessa rakentamisalueeksi. Vaihemaakuntakaavassa tämä asia on otettu huomioon osoittamalla alue tiivistettäväksi taajamatoimintojen alueeksi. Alue on RKY 2009 -kohde ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Tarkemmassa suunnittelussa otetaan huomioon lentokenttärakennukset ja jätetään mahdollisesti muistumia muista rakenteista. Malmin lentokentän alue tukeutuu toiminnoiltaan Malmin asemansetuun, minkä takia olisi tarkoituksenmukaista osoittaa maakuntakaavan tiivistettävä alue yhtenäisenä Malmin asemalta Malmin lentokentän rakentamisalueelle.

Vartiosaari on RKY 2009-kohde ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Yleiskaavaehdotuksessa Vartiosaarta esitetään taajamatoimintojen ja virkistyksen alueeksi. Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteiden mukaan saaren arvokas kulttuuriympäristö on suunnittelun lähtökohtana. Osayleiskaavatyön yhteydessä Vartiosaa-resta on tehty kulttuuriympäristöselvitys sekä Huvila- ja ranta-alueiden kehittämiselvitys, jotka ohjaavat maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen sekä taajamarakentamisen yhteen sovittamista. Helsingin uuden yleiskaavan ehdotus ja Vartiosaaren osayleiskaavaehdotus ovat olleet nähtävillä ja lausunnoilla alkuvuonna 2016.

Viikin alueelle esitetään Helsingin yleiskaavaehdotuksessa rakennetun alueen täydentämistä maakuntakaavan pääkäyttömerkinnän puitteissa, jolloin se sijoittuu RKY 2009 -alueelle ja maakuntakaavainventoinnin alueelle.

Yleiskaavaehdotuksessa Tuomarinkylänkartanon ja Tuusulantien väliselle alueelle esitetään rakentamista, jossa rakentaminen sijoittuu RKY 2009 -alueelle, valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ja maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön alueelle. Maakuntakaavan luonnosvaiheessa oli ennakoitu maankäytön muutosta muuttamalla virkistysalueen rajausta kapeammaksi Tuomarinkylän kartanon kohdalla, mikä taas ehdotusvaiheessa on korjattu takaisin. On tärkeää, että korkeamman tason maakuntakaavan rajauksia tulkitaan yleispiirteisesti tarkemman tason suunnittelussa. Viheralueiden tarkemmat rajaukset tulee olla yleiskaavoituksen ja asemakaavoituksen määriteltävissä.

Keskuspuiston länsireunassa maakuntakaavan maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristö -merkinnän tulkinnan tulisi mahdollistaa Helsingin uuden yleiskaavaehdotuksen mukainen rakentaminen.

Helsingin uuden yleiskaavaehdotuksen rakentamisalueet Torpparinmäen pohjoisosassa ja Kuusmiehentien varressa Näsinöjanpuiston kohdalla kuuluvat myös nykyiseen valtakunnallisesti arvokkaaseen Vantaanjoen maisema-alueeseen. Maakuntakaavan kulttuuriympäristörajausten tulisi olla sama kuin mahdollisesti tarkistettava maisema-alueen raja.

Melkin saari on osoitettu Helsingin yleiskaavaehdotuksessa asuntovaltaiseksi alueeksi ja virkistysalueeksi. Nyt esitetty maakuntakaavan pääkäyttömerkintä ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristömerkintä vaativat maakuntakaavan tulkinnalta joustavuutta.

Maakuntakaavaluonnokseen nähden Helsingin alueelle kohdistuu ehdotuksessa kaksi muutosta kulttuuriympäristöjen osalta. Lauttasaaren pohjoisosa on poistettu RKY-alueesta, sillä alueen arvot ovat perustuneet vanhoihin huviloihin, joita ei enää ole olemassa. Muutos on perusteltu. Toinen laajempi muutos on Helsingin edustan merimaiseman aluerajauksen suurentaminen Suomenlinnan eteläpuoliselle merialueelle.

Kokoavasti kaupunginhallitus toteaa, että maakuntakaavaehdotus antaa hyvän pohjan elinvoimaisen Uudenmaan kehittämiseksi. Helsingin merkitys tavoitteiden saavuttamisessa on kuitenkin niin suuri, että Helsingin uuden yleiskaavaehdotuksen sisältämät asuntorakentamisen ja kaupungin muun kehittämisen mahdollisuudet tulee maakuntakaavassa riittävällä tavalla ottaa huomioon ja turvata.

Käsittely

Esittelijä muutti esitystään siten, että ehdotusvaiheessa olevaan uuteen yleiskaavan ja Vartiosaaren osayleiskaavaan viittaavat yleiskaava ja yleiskaavaluonnos -termit korvattiin sanalla yleiskaavaehdotus.

Vastaehdotus:
Hannu Oskala:

Kappale 5:

Poistetaan: "ja saaren on tarkoitus osoittaa uutta maankäyttöä saaren luonto- ja kulttuuriarvot huomioivalla tavalla. Kun 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa Vartiosaari on valkoista aluetta ja samalla merkitty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi ja maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi, jatkossa tulee merkintöjä muuttaa niin, että Vartiosaaren on Ramsinniemen kautta kulkevan raitiolinjan varrelle mahdollista osoittaa valmisteilla olevissa yleiskaavoissa raideliikenteeseen tukeutuvaa asuntorakentamista, joka sovitetaan yhteen alueiden virkistys-, luonto- ja kulttuuriarvojen kanssa. Kaupunkisuunnittelulautakunta on 1.12.2015 hyväksynyt Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksen asetettavaksi julkisesti nähtäville ja lähetettäväksi lausunnoille. Näin on tapahtunut alkuvuonna 2016. Myös koko kaupungin uusi yleiskaavaehdotus on ollut nähtävillä ja lausunnoilla."

Lisätään tilalle: "ja Vartiosaaren kehittäminen virkistysalueena on mahdollista maakuntakaavaehdotuksen mukaisella pääkäyttötarkoituksella."

Kappale 44:

Poistetaan: "Ja kuten aiemmin on huomautettu, myös Vartiosaaren osayleiskaavan kehittämisperiaatteiden ja uuden yleiskaavan mukainen maankäyttö tulee paremmin ottaa huomioon maakuntakaavassa."

Poistetaan kappale 52:

"Kuten aiemmin on todettu, Helsingin yleiskaavaehdotuksessa Vartiosaari ja Ramsinniemi on osoitettu asuntovaltaiseksi alueeksi ja virkistysalueeksi raitiotieyhteyden tukeutuen. Vartiosaari on valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (RKY 2009). Saaren arvokas luonto- ja kulttuuriperintö ovat kaavoituksen lähtökohtana. Näistä syistä ei voida pitää perusteltuna, että Vartiosaari on edelleen maakuntakaavaehdotuksessa edellisen kaavavaiheen pohjalta osoitettu pääkäyttötarkoituksen osalta valkoiseksi alueeksi ja Ramsinniemi viheralueeksi. Valkoista aluetta koskevissa määräyksissä todetaan, että yksityiskohtaismassa kaavoituksessa alueelle voidaan osoittaa paikallisesti merkittävää maankäyttöä."

Poistetaan kappale 53:

"Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteet on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 26.11.2013. Suunnitteluperiaatteiden lähtökohdana on, että Vartiosaaresta suunnitellaan omaleimainen ja tiiviisti rakennettu saaristokaupunginosa, jossa on asumista ja kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja. Uudenmaan liitto on esittänyt lausunnossaan 28.6.2013, että kaikki tässä vaiheessa esitetyt maankäyttövaihtoehdot ovat sellaisia, joiden pohjalta voidaan jatkaa suunnittelua, edellyttäen, että jatkosuunnittelussa otetaan huomioon alueen kulttuuriarvot. Vaikutusten arvioinnissa tulee osoittaa, että hankkeella ei ole seudullisia vaikutuksia eikä hanke heikennä maakunnallisia arvoja. 4. vaihemaakuntakaavassa Vartiosaaren alue ja Ramsinniemi tulisikin osoittaa Helsingin yleiskaavaluonnoksen ja Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteiden mukaisesti taajamatoimintojen alueiksi, jonka läpi kulkee Laajasalosta Vartiosaaren kautta Meri-Rastilaan viheryhteys. Kaupunginhallitus on maakuntakaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa keväällä 2015 vielä poistanut kannanotot koskien Vartiosaaren maankäyttöä. Tämän jälkeen Vartiosaaren osayleiskaava ja kaupungin uusi yleiskaavakaava ovat kuitenkin jo edenneet ehdotusvaiheeseen, joten tällä hetkellä on paremmat mahdollisuudet arvioida alueen tulevaa maankäyttöä."

Kannattaja: Silvia Modig

Vastaehdotus:
Terhi Peltokorpi:

Poistetaan kappale 22 ja korvataan se kappaleella: Kaavaehdotuksesta on poistettu Malmin lentokentän lentomeluviyöhyke, mitä ei voida pitää perusteltuna. Helsingin kaupunki kannattaa Malmin lentokentän säilyttämistä ilmailukäytössä.

Poistetaan kappaleesta 39 virke: Tulisikin huolehtia siitä, että maakuntakaavan viheryhteystarve mahdollistaa myös yleiskaavaehdotuksen mukaisen viheryhteyden linjaamisen Malmin lentokentän halki.

Poistetaan kappale 62 ja korvataan se kappaleella: Malmin lentokentän alue on osoitettu vaihemaakuntakaavassa tiivistettäväksi taajamatoimintojen alueeksi. Alue on RKY 2009 -kohde ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Helsingin kaupunki ei kannata kentän ilmailutoiminnan lopettamista, eikä pidä siten perusteltuna alueen muuttamista tiivistettäväksi taajamatoimintojen alueeksi.

Kannattaja: Marcus Rantala

Vastaehdotus:
Terhi Peltokorpi:

Poistetaan kappaleesta 7:
Tuomarinkylän kartanon eteläpuolisten alueiden

Poistetaan kappaleesta 50:
Tämä laajennus ei ole tarpeen ottaen huomioon maakuntakaavan pyrkimyksen strategisuuteen. Tämä tarkennus edellyttäisi myös muiden vihersormiin liittyvien siirtolapuutarhojen osoittamista viheralueiksi.

Poistetaan kappaleesta 65 kaksi viimeistä virkettä:
On tärkeää, että karkeamman tason maakuntakaavan rajauksia tulkitaan yleispiirteisesti tarkemman tason suunnittelussa. Viheralueiden tarkemmat rajaukset tulee olla yleiskaavoituksen ja asemakaavoituksen määriteltävissä.

Lisätään kappaleen 65 loppuun:
Yleis- ja asemakaavoituksessa on tärkeää noudattaa maakuntakaavan linjausta.

Kannattaja: Marcus Rantala

Vastaehdotus:
Silvia Modig:

Poistetaan kappaleesta 33 seuraavat lauseet:" Samaa ajatusta seurausten viheryhteystarvemerkinän selitystä tulisi myös laajentaa tai väljentää. Sen tulisi joissain tapauksissa mahdollistaa myös pelkästään virkistysyhteystarve. "Varsinkin ranta-alueilla ei aina ole kyse viheryhteydestä vaan virkistysyhteydestä ja vain yksityiskohtainen kaavoitus voi osoittaa sen, tarvitaanko aluetta leveämpänä viheryhteytenä, kuten ekologisena käytävänä vai pelkästään kulkuraittina."

Kannattaja: Hannu Oskala

Vastaehdotus:
Mika Raatikainen:

Poistetaan kohdat 22 ja 39, jotka toteutettuina estäisivät Malmin lentokentän käyttämisen lentokenttänä.

Mika Raatikaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

1. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Hannu Oskalan vastaehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 9

Arja Karhuvaara, Lasse Männistö, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka

Ei-äännet: 6

Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Silvia Modig, Hannu Oskala, Marcus Rantala, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 6.

2. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Terhi Peltokorven ensimmäisen (kappaleet 22, 39 ja 62) vastaehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 12

Veronika Honkasalo, Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Silvia Modig, Lasse Männistö, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 12 - 3.

3. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Terhi Peltokorven toisen (kappaleet 7, 50 ja 65) vastaehdotuksen mukaan

14.03.2016

Kaj/3

Jaa-äännet: 12

Veronika Honkasalo, Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Silvia Modig, Lasse Männistö, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 12 - 3.

4. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Silvia Modigin vastaehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 7

Arja Karhuvaara, Lasse Männistö, Osku Pajamäki, Mika Raatikainen, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Pilvi Torsti

Ei-äännet: 8

Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Silvia Modig, Hannu Oskala, Terhi Peltokorpi, Marcus Rantala, Mirka Vainikka, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi Silvia Modigin vastaehdotuksen äänin 7 - 8.

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen sekä Silvia Modigin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Uudenmaan liiton lausuntopyyntö Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaa-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

- 2 van ehdotuksesta
- 2 Kaavaehdotus
- 3 Lausuntoaineisto, Merkinnät ja määräykset
- 4 Liitekartat
- 5 Kaavaselostus
- 6 Kumottavat merkinnät -kartta
- 7 Epävirallinen yhdistelmäkartta
- 8 Kiinteistöviraston lausunto
- 9 Helen Sähköverkko Oy:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Lausunnon pyytäjä

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa Uudenmaan liitolle seuraavan lausunnon:

Tiivistelmä

Maakuntakaavaehdotus on enimmäkseen nykytilaa toteava ja valitettavasti ahtaasti tulkiten se saattaa pikemminkin rajoittaa maankäyttöä kuin mahdollistaa uutta kasvua erityisesti Helsingin alueella. Valmistelulla olevan Helsingin uuden yleiskaavan uusia maankäyttövarauksia ei ole otettu huomioon. Sen vuoksi kaupunginhallitus toteaa, että maakuntakaavaehdotuksen aluevarauksia on voitava täsmentää ja rajauksia tulkita suurpiirteisesti kunnissa. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava ei saa olla este Helsingin uuden yleiskaavan toteuttamiselle. Koska lausunnoille on lähetetty vasta lausuntoaineisto, johon maakuntahallitus aiemmasta käytännöstä poiketen ottaa kantaa vasta lausunnot saatuaan, ehdotuksen tarkistamiseen on vielä hyvät mahdollisuudet.

Virkistysaluerajaukset ovat 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa hyvinkin tarkkarajaisia. Viheralueiden tarkempi rajaaminen tulee kuitenkin jättää kunnan kaavoituksen asiaksi. Maankäyttö- ja rakennuslain 25 § mukaan maakuntakaavassa tulee esittää maakunnan alueidenkäytön periaatteet ja osoittaa aluevarauksia vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin valtakunnallisten ja seudullisten tavoitteiden yhteensovittamiseksi on tarpeen. Maakuntakaavassa sovitetaan seudulliset tavoitteet paikallisten tavoitteiden kanssa. Maakuntakaavassa esitettyjen aluevarauksien laajuutta ja sijaintia on voitava tarkempien selvitysten perusteella yksityiskohtaisemmassa kaavassa muuttaa, kunhan samalla turvataan

maakuntakaavan keskeiset maakunnalliset ja seudulliset ratkaisut ja tavoitteet.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulee ottaa huomioon maakuntakaavassa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet velvoittavat erityisesti Helsingin seudulla, että varsinkin raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta on edistettävä. Merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Helsingin seudun liikennejärjestelmää tulee kehittää siten, että se tukee mm. yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja riittävän asuntotuotannon järjestämistä. Alueidenkäytön suunnittelussa tulee varautua raideliikenteen laajentamiseen yhdyskuntarakentamisen ja asuntotuotannon niin edellyttäessä.

Melkin ja Ramsinniemen osalta maakuntakaavaehdotuksen merkinnät eroavat merkittävimmin Helsingin tulevan yleiskaavan sisällöstä, kun ne on merkitty virkistysalueiksi. Vartiosaaren laaditaan osayleiskaavaa ja saaren on tarkoitus osoittaa uutta maankäyttöä saaren luonto- ja kulttuuriarvot huomioivalla tavalla. Kun 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa Vartiosaari on valkoista aluetta ja samalla merkitty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi ja maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi, jatkossa tulee merkintöjä muuttaa niin, että Vartiosaaren on Ramsinniemen kautta kulkevan raitiolinjan varrelle mahdollista osoittaa valmisteilla olevissa yleiskaavoissa raideliikenteeseen tukeutuvaa asuntorakentamista, joka soviteetaan yhteen alueiden virkistys-, luonto- ja kulttuuriarvojen kanssa. Kaupunkisuunnittelulautakunta on 1.12.2015 hyväksynyt Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksen asetettavaksi julkisesti nähtäville ja lähetettäväksi lausunnoille. Näin on tapahtunut alkuvuonna 2016. Myös koko kaupungin uusi yleiskaavaehdotus on ollut nähtävillä ja lausunnoilla.

Kaupunginhallitus toteaa, että uuden yleiskaavan ehdotus sisältää kaavamääräyksen, jonka mukaan sekä virkistys- ja viheralueilla että merellisen virkistys- ja matkailun alueilla suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon ja turvata luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.

Edellä mainittujen saarten ja Ramsinniemen sekä Hämeenlinnanväylän itäpuolen ja Tuomarinkylän kartanon eteläpuolisten alueiden osalta maakuntakaavamerkintöjen tulee mahdollistaa Helsingin yleiskaavoituksen tavoitteet. Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen -merkinnät eivät saa muodostaa esteitä alueiden kulttuuriarvot huomioi-

valle tiivistämiselle raideliikenteeseen tukeutuen vaikka nämä arvot osaltaan määrittävät jatkosuunnittelua.

Lausunnon sisältö aihepiireittäin

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavalla tarkistetaan voimassa olevia maakuntakaavoja ja sen aikatahtain on vuosi 2040. Kaavakierroksella pyritään strategisempaan maakuntakaavaan. Östersundomin alue ei kuulu alueeseen. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan kaavakartta, kartta kumottavista merkinnöistä sekä merkinnät ja määräykset ovat vahvistettavia asiakirjoja. Kaavaselostusta ja sen selventäviä ja taustoittavia liitekarttoja sekä liiteaineistoja ei vahvisteta. Kaavassa käytetään aluevaraus-, kohde- ja viivamerkintöjä sekä ominaisuusmerkintöjä ja kehittämisperiaatemerkintöjä. Aluemerkinnoilla osoitetaan pääasiallinen käyttötarkoitus.

Pyrkimys strategisempaan maakuntakaavaan on Helsingin kannalta lähtökohtaisesti myönteinen asia. Maakuntatason kaavaratkaisun tulee olla tavoitteellinen samalla kun se tukee tarkempiasteista suunnittelua ja edesauttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista. Kokonaistilanteen hahmottamisessa maakuntakaavan epävirallinen yhdistelmäkartta on välttämätön, sillä kaikkia voimassaolevia ja vahvistettuja maakuntakaavoja tulee tarkastella ja tulkita yhdessä. Jotta kaavakartan tavoitteellinen strategisuus tulisi paremmin esiin, tulee aluerajauksen tulkintaa koskeva määräysteksti lisätä kaavamääräyksen yhteyteen. Tavoitteena maakuntakaavan osalta ei saa olla, että aluerajauksia tulkitaan kategorisina rajauksina.

Helsingissä on käynnissä uuden yleiskaavan laatiminen. Vuonna 2012 laadittiin yleiskaavan työohjelma ja määriteltiin sen keskeiset lähtökohdat ja mitoitus. Joulukuussa 2013 hyväksytyn yleiskaavavision perusteella laadittiin yleiskaavaluonnos, joka oli nähtävillä alkuvuodesta 2014. Yleiskaavaluonnoksen pohjalta on valmisteltu yleiskaavaehdotus, joka on ollut julkisesti nähtävillä 27.11.2015–29.1.2016. Lausuntoaika on päättynyt helmikuun lopussa. Helsingin tulevan yleiskaavan tavoitteena on vahvistaa Helsingin ja samalla koko seudun kilpailukykyä osoittamalla pitkällä aikavälillä merkittävästi uusia asuntorakentamismahdollisuuksia kaupunkirakennetta tiivistämällä ja luomalla edellytykset elinvoimaiselle elinkeinorakenteelle. Samalla säilytetään kaupunkiympäristön korkea laatu ja houkuttelevuus, kuten laajemmalle seudulle jatkuvat yhtenäiset virkistysalueet.

Helsingin uuden yleiskaavan kartta on strateginen ja yleispiirteinen. Se näyttää Helsingin ja seudun kaupunkirakenteen kannalta strategisesti tärkeimmät kehittämissuunnat ja keskeiset muutosalueet. Valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvai-

kutteisina huomioon. Valtakunnallisesti merkittävillä maisema- ja kulttuuriympäristöalueilla valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon suunnittelussa, ja sovitetaan yhteen kaavassa osoitetun maankäytön kanssa. Yleiskaavan pääkarttaan liittyvillä teemakartoilla esitetään useita yksityiskohtaisia ratkaisuja, joihin yleiskaava perustuu tai jotka antavat lisäinformaatiota.

Helsingin seudulla on valmisteltu tai valmisteilla useita muita seudullisia maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyviä selvityksiä. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ2015) ja Helsingin seudun 14 kunnan yhteinen maankäytön suunnitelmaa (MASU) on laadittu yhteistyössä alueen kuntien, Helsingin seudun liikenteen ja Uudenmaan liiton kesken. Alueelle on lisäksi laadittu yhteinen asunstrategia vuoteen 2025. Yhdessä nämä suunnitelmat luovat osaltaan pohjaa seuraavalle valtion ja seudun kuntien MAL-aiesopimukselle ja tukevat maakuntakaavan tavoitteita toimivasta ja kestävästä yhdyskuntarakenteesta sekä kilpailukykyä vahvistavasta liikennejärjestelmästä.

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan tavoitealueita ovat elinkeinot ja innovaatiotoiminta, logistiikka, tuulivoima, viherrakenne ja kulttuuriympäristöt. Näitä luonnoksen näkökulmia arvioidaan lausunnossa aihealueittain.

Elinkeinot ja innovaatiotoiminta

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan kärkitavoitteet elinkeino- ja innovaatiotoiminnan kehittämiseksi ovat yhtenevät Helsingin uuden yleiskaavan kanssa. Maakuntahallituksen hyväksymissä elinkeinon ja innovaatiotoiminnan suunnitteluperiaatteissa on nostettu tärkeään asemaan huolehtiminen riittävästä asuntotuotannosta ja sitä kautta riittävästä työvoiman tarjonnasta. Erityisen tärkeänä pidetään joukkoliikenteeseen tukeutuvan yhdyskuntarakenteen ja saavutettavuuden kehittämistä sekä monipuolisten keskusta-alueiden ja hyvän elinympäristön merkitystä elinkeinoelämän kilpailukyvyille.

Ns. innovaatio-ekosysteemien tukemiseksi nostetaan esiin vastaavia toimenpiteitä: kaupunkirakenteen tiivistäminen, etäisyyksien ja matka-aikojen lyhentäminen, erottelevien ja eristävien tekijöiden poistaminen sekä panostaminen elämänlaatuun ja vetovoimaisuutta lisääviin tekijöihin.

Maakuntakaavassa tulee ottaa huomioon Helsingin erityisluonne seudun ydinalueena. Kaavan on mahdollistettava valtion ja seudun kuntien välisen sopimuksen mukaisen vuotuisen asuntorakentamisen pitkän aikavälin toteutumisedellytykset myös Helsingissä. Tämä korostuu erityisesti kulttuuriympäristöjen ja viherrakenteen osalta – maakuntakaavan merkintöjen ja niiden tulkinnan jatkokaavoituksessa tulee olla seudun

rakenteen tiivistymistä tukevia, ei sitä rajoittavia. Helsinki kantaa seudun asuntotuotannosta suurimman vastuun ja on työpaikkatarjonnan näkökulmasta seudun merkittävin alue.

Maakuntakaavaan ei ole ehdotusvaiheessa tehty Helsingin osalta merkittäviä muutoksia liittyen elinkeinoihin ja innovaatiotoimintaan.

Logistiikka

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaehdotuksessa on otettu logistiikan erityiskysymykset pääpiirteissään hyvin huomioon. Seudun tärkeimpien logistiikkakeskittymien merkitseminen kartalle tukee logistiikan tilatarpeiden ratkaisemista ja osoittaa alan toimijoille maakunnan tavoitetilan. Logistiikkakeskittymien synnyttämät synergiahyödyt tukevat koko maakunnan talouskasvua.

Lentoaseman seudun ja Kehä III:n logistiikka-alueiden kehittäminen on Helsingin näkökulmasta tärkeää. Helsingin yleiskaavan ja Östersundomin yhteisen yleiskaavan suunnittelussa erityisesti Vuosaaren sataman ja lentoaseman välinen Kehä III:n tukeutuva vyöhyke on strategisesti keskeisessä asemassa.

Helsingin ja koko maakunnan edun kannalta on keskeistä erityisesti Vuosaaren sataman yhteyksistä huolehtiminen. Vuosaaren satama on kulutustavaroiden kuljetusten tärkeä läpivirtauspaikka. Tämä rooli tulee säilymään merkittävänä myös tulevaisuudessa. Kaavaselostuksessa todetaan, että tulevaisuudessa tulee varautua raideliikenteen kasvuun kuljetuksissa. Tämä kehityssuunta olisi erityisesti päästöjen rajoittamisen näkökulmasta suotava ja on hyvä, että sitä tuetaan. Helsingin uudessa yleiskaavassa varaudutaan myös matkustajaterminaalin rakentamiseen Vuosaareen, mikäli sellainen katsotaan tarpeelliseksi esimerkiksi kantakaupungin satama-alueiden kapasiteetin täytyessä. Satama voi tulevaisuudessa saada roolin myös ihmisten kauttakulkupaikkana.

Helsinki on laatinut citylogistiikan toimenpideohjelman, jossa esitetään kaupunkilogistiikan keskeisimmät periaatteet ja toimenpiteet sekä niiden vastuut ja aikataulut. Citylogistiikan haasteet ovat erilaisia kuin muualla seudulla, koska tilan määrä on hyvin vähäinen. Sen vuoksi myös ratkaisut ovat erilaisia. Helsingin tiiviin ydinalueen toimiva citylogistiikka nojautuu kuitenkin vahvasti seudun hyvään rakenteeseen ja on riippuvainen siitä.

Kaavaehdotuksesta on poistettu Malmin lentokentän lentomeluvyöhyke, mikä on perusteltu ratkaisu. Kaupunki varautuu alueen muuttamiseen asuntorakentamiskäyttöön valtion ja Helsingin seudun välisen sopimuksen mukaisesti. Malmin lentokentän alue on erittäin keskeisessä roolissa Helsingin asuntorakentamistavoitteiden saavuttamisessa.

Muutokset kaavaluonnoksen ja -ehdotuksen välillä liittyvät logistiikan osalta satamiin ja erillisiin logistiikka-alueisiin. Kantvikin satama Kirkkonummella sekä Tolkkisten satama Porvoossa on lisätty maakunnallisesti merkittävien satamien listaan. Tämän lisäksi Bastukärren, Focuksen ja Kulloon logistiikka-alueiden rajauksia on muutettu. Keski-Uudenmaan poikittaisista liikenneyhteyksistä on valittu kolme esitettäväksi ohjeellisina. Helsingin osalta merkittäviä muutoksia ei ole tehty. Kuriositeettina voidaan kuitenkin huomauttaa, että ehdotuskartasta puuttuu Vuosaaren sataman kohdalta satama-alueita tarkoittava kaavamerkinä.

Tuulivoima

Kaavaehdotus osoittaa maakunnallisesti merkittävän tuulivoimatuotannon mahdolliset sijaintipaikat. Kaavan julkilausuttuna tavoitteena on edistää tuulivoimarakentamista maakuntakaavalla. Maakuntakaavalla ohjataan tuulivoiman sijoittumista ja sen tehtävänä on osaltaan täsmentää teollisen mittakaavan tuulivoiman sijoittamisperiaatteet kaupunkitasoa laajemmalla mittakaavatasolla.

Maakuntakaavalla olisi mahdollista näyttää Suomen keskeisimmän alueen tahtotila tuulivoiman edistämiseksi. Kansainväliset esimerkit tuulivoimaa merkittävässä määrin rakentaneista maista, kuten Saksasta ja Tanskasta, osoittavat tuulivoiman olevan luonteva osa suurten kaupunkien ja niitä ympäröivän maaseudun dynaamista vuorovaikutusta. Tämän tyyppisen kehityksen edellytykset tulisi huomioida nimenomaan maamme merkittävimmällä metropolialueella, Uudellamaalla.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on laatinut tuulivoiman sijoittamisperiaatteet, joiden mukaan Helsinkiin voidaan sijoittaa kymmenen tuulivoimayksikköä, mitä ei katsota maakunnallisesti merkittäväksi määräksi. Laadittujen periaatteiden mukaan Helsinkiin voitaisiin kuitenkin rakentaa usean kymmenen tuulivoiman kokonaisuus pidemmällä aikavälillä. Kaupunkisuunnittelulautakunta on käsitellyt tuulivoiman sijoittamisperiaatteita kaupunkisuunnittelun näkökulmasta ja tehnyt asiasta esityksen kaupunginhallitukselle 9.2.2016. Maakuntakaavaehdotusta ja Helsingin kaupungin tuulivoiman rakentamiselle laatimia sijoittamisperiaatteita olisi hyvä tarkastella rinnakkain.

Tärkeää on samalla huomauttaa, että kaikissa tilanteissa tuulivoimatuotantoa suunnittelevan hankevastaavan on hyvissä ajoin oltava yhteydessä alueen sähköverkkojen haltijaan verkkoliityntöjen mahdollistamiseksi. Hankkeen koosta riippuen verkkoon liitytään joko paikallisen verkkoyhtiön tai kantaverkkoyhtiön kautta.

Uudenmaan maakunnan ilmastotavoite on yhteneväinen kaupungin tavoitteen kanssa: hiilineutraaliutta tavoitellaan vuoteen 2050 mennessä.

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaa tulisikin peilata suhteessa Uudenmaan hiilineutraalisuustavoitteeseen ja arvioida kaavaehdotuksen vaikutuksia seudun kasvihuonekaasupäästöihin.

Viherrakenne

Maakuntakaavan kärkitavoitteet viherrakenteen osalta ovat ekosysteemipalvelujen parantaminen, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, hyvin saavutettava virkistysalueverkosto ja kestävä luonnonvarojen hyödyntäminen sekä niihin liittyvien elinkeinojen edistäminen.

Maakuntakaavatyön pohjana on innovatiivisella tavalla kokeiltu uusia paikkatietopohjaisia menetelmiä luonnonympäristöjen arvottamiseen ja ekosysteemipalvelujen tunnistamiseen. Nämä aineistot tarjoavat jatkossa uusia välineitä viherverkoston suunnitteluun. Viherrakenteen suunnittelussa on otettu huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, virkistykseen ja ekologiseen verkostoon liittyvät viheryhteystarpeet, laajat yhtenäiset metsäalueet, virkistysalueet ja ulkoilureitit, saaristovyöhykkeet ja pääkaupunkiseudun viherkehä. Edellä mainitut arvokkaat kohteet on osoitettu kaavan liitekartoilla.

Kaavaratkaisun virkistyskokonaisuus osoittaa pääkaupunkiseudun tiiviin kaupunkirakenteen tavoitteen virkistysalueiden ja ekologisesta verkostosta, mutta seudulle tärkeä viherkehä sen sijaan jää hahmottomatta kaavakartalla. Muu maakuntakaavatason viherrakenne jää ulkoilureittien ja valkoisen alueen varaan.

Virkistysrajaukset ovat liian tarkasti luettavissa kaavakartalta. Tämä ei ole oikeansuuntainen toivottava ratkaisu tiivistyvällä ydinalueella maakuntakaavan mittakaava huomioon ottaen. Viheryhteystarve -merkinnän kuvausta ja suunnittelumääräystä tulisi edelleen tarkistaa. Määräyksen mukaan olemassa olevat virkistykseen varatut tai siihen soveltuvat rakentamattomat alueet varataan yksityiskohtaisemmassa kaavotuksessa mahdollisuuksien mukaan virkistyskäyttöön. Tämä ei tiivistävässä kaupunkirakenteessa ole perusteltua, koska näin ehdottomana se voisi epätoivottavalla tavalla haitata järkevää täydennysrakentamista.

Kaupunginhallitus haluaakin mieluummin korostaa viher- ja virkistysalueiden laadun ja merkityksen tapauskohtaista arvioimista sekä virkistysyhteyksien jatkuvuutta ja painottaa sen vuoksi väljempää ilmaisua maakuntakaavatasolla. Sen vuoksi olisikin tarkoituksenmukaisempaa liittää toivottu virkistysalueita koskeva kehittämistavoite taajamatoimintojen sisällä toteutettaville virkistysalueille. Samaa ajatusta seuraten viheryhteystarve -merkinnän selitystä tulisi myös laajentaa tai väljentää. Sen tulisi joissain tapauksissa mahdollistaa myös pelkästään virkistysyhteystarve. Varsinkin ranta-alueilla ei aina ole kyse viheryhteydestä

vaan virkistysyhteydestä ja vain yksityiskohtaisempi kaavoitus voi osoittaa sen, tarvitaanko aluetta leveämpänä viheryhteytenä, kuten ekologisenä käytävänä vai pelkästään kulkuraitina. Useissa kohdin kaupungin uudet kehittämisalueet jäävät maakuntakaavasta tehtävän tulkinnan varaan ja sille pitää merkinnöissä jättää riittävä liikkumavara.

Virkistysalueet ja viheryhteydet

Helsinkiin on 4. vaihemaakuntakaavassa osoitettu viisi yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun varattua aluetta: Keskuspuisto, Helsingipuiston alue Vantaanjokilaaksossa ja Viikki - Kivikko - Sipoonkorpi -viherakseli, Vartiokylänlahden ympäristöön sijoittuva Itä-Helsingin kulttuuripuisto ja Vuosaaren ulkoilupuisto sekä muutamia merelliseen ympäristöön liittyviä kokonaisuuksia.

Lisäksi on osoitettu viheryhteystarpeiden verkosto. Viheryhteysmerkinnällä on osoitettu virkistysalueverkostoon ja ekologiseen verkostoon kuuluvat viheryhteydet. Viheryhteysmerkintä on kaavaselostuksen mukaan ominaisuusmerkintä eikä sitä koske MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Merkintä osoittaa viheryhteyden ohjeellisen linjauksen. Viheryhteydet ovat säilyneet edellisiin kaavavaiheisiin nähden samoina ja viheryhteystarpeet ovat täydentyneet luonnosvaiheessa Helsingin Länsipuiston alueella Mätäjoen varressa. Maakuntakaavassa esitetyt seudulliset viheryhteydet on otettu huomioon Helsingin yleiskaavaluonnoksessa. Seudulle jatkuvat viheryhteydet ovat Helsingin kannalta tärkeitä – mm. Viikistä Sipoonkorpeen kehitettävä yhteys. Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa ei Helsingin osalta ole tehty muutoksia viheryhteyksiin.

Viheryhteysmerkinnän määräystä tulisi kehittää. Helsingin tiivistyvässä kaupunkirakenteessa on tarve osoittaa nykytilanteen maankäytön säilyttämisen sijaan virkistysyhteyden tai ekologisen yhteyden kehittämis-kohteet. Viheryhteysmääräystä tulee kehittää siten, että määräys ottaa huomioon virkistysyhteyksien kehittämistarpeet.

Koska viheryhteys voi koostua kaupungissa erilaisista osista, kuten puistoista, kujanteista ja puronvarsista, olisi perusteltua muuttaa kaavamääräyksen kuvausta siten, että viheryhteys voi koostua erilaisista osista ja voi olla luonteeltaan virkistys- tai ekologinen yhteys. Viheryhteys -merkinnän ja määräyksen tulisi tiivistyvässä kaupunkirakenteessa osoittaa nykytilanteen maankäytön säilyttämisen sijaan tavoite viheryhteyksien kehittämisestä.

Arvokkaina luontoympäristöinä on osoitettu yli 5 hehtaarin kokoiset luonnonsuojelualueet, Natura 2000-verkoston alueet ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet (LUO-alueet). Helsinkiin ei ole osoitettu LUO-alueita, koska viheralueita ja viheryhteyksiä koske-

vat kaavamääräykset sisältävät tavoitteen luontoarvojen säilyttämisestä. Kaavaratkaisu on tältä osin perusteltu.

Maakuntakaavassa Malmin eteläpuolelle merkitty viheryhteystarve on tarkentunut yleiskaavaehdotuksessa hieman pohjoisemmaksi. Tulisikin huolehtia siitä, että maakuntakaavan viheryhteystarve mahdollistaa myös yleiskaavaehdotuksen mukaisen viheryhteyden linjaamisen Malmin lentokenttäalueen halki. Helsinki pitää viheryhteyttä Viikki - Kivikon ulkoilupuistosta Vantaan kautta Sipoonkorpeen erittäin tärkeänä. Myös seudullisen viherkehän virkistyspalveluiden tavoitteellinen kehittäminen on tässä yhteydessä tärkeää huomioida.

Kaupunginhallitus toteaa vielä, että myös kunnalliset selvitykset ja suunnitelmat, kuten Helsingin uuden yleiskaavan virkistys- ja viherverkosto 2050 tai Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015-2024 tulisi ottaa jatkotyössä mukaan tarkasteluun ja hyödyntää kaavaehdotusta edelleen kehitettäessä. Lisäksi hiilineutraalisuuteen pyrittäessä viheralueita tulisi maakuntakaavassa tarkastella myös hiilivarastoina. Samoin, ehdotuksessa ei edelleenkään ole esitetty useamman kunnan alueelle ulottuvia nk. hiljaisia alueita, vaikka juuri maakuntatasolla tähän olisi kaavoituksessa parhaat mahdollisuudet. Selvitystyötä kannattaisi jatkaa ja edistää myös valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa huomioitujen, melutasoltaan hiljaisten alueiden säilymistä myös uusmaalaisten asukkaiden ja matkailijoiden ulottuvilla.

Pääkaupunkiseudun merellisen vyöhykkeen merkinnät

Helsingin uudessa yleiskaavassa on nostettu esiin merellisyyden kehittäminen. Merellisyydessä nähdään mahdollisuuksia niin virkistykseen kuin asumisen ja elinkeinojen kehittämisen kannalta. Keskeisimpiä kysymyksiä ovat merellisen virkistykseen ja matkailun kehittäminen Helsingin edustan saarilla, Helsingin rantoja seuraileva ja seudulle jatkuva rantaraitti sekä paikallisen ja seudullisen vesiliikenteen ja siten saariston ja meren saavutettavuuden kehittäminen.

Uudenmaan viherrakenteen kehityskuvassa 2040 on osoitettu pääkaupunkiseudun merialue ja merelliset virkistysyhteydet ja asetettu tavoitteeksi elämys- ja palvelutarjonta sekä meren ja saariston virkistys- ja matkailutarjonnan saavutettavuus. Jatkotyönä olisi tärkeää täydentää tehtyjä selvityksiä pääkaupunkiseudun merellisistä virkistysyhteyksistä ja -mahdollisuuksista ja asettaa tavoitteeksi elämys- ja palvelutarjonta sekä meren ja saariston virkistys- ja matkailutarjonnan saavutettavuus.

Saariston osalta kaavakarttaan ei ole tehty muutoksia lukuun ottamatta luonnosvaiheessa kokonaan kumottuja virkistysalumerkintöjä, jotka ovat: Harakka, Uunisaaret, Liuskasaari, Sirpalesaari, Leposaari ja Mus-

tasaari. Kaavaehdotuksessa nämä saaret on esitetty voimassa olevan maakuntakaavan (2006) mukaisesti virkistysalueina.

Helsingin edustan tärkeät virkistysaaret kuten Seurasaari, Mustikkamaa, Korkeasaari ja Vasikkasaari on osoitettu maakuntakaavaluonnoksessa edellisen maakuntakaavan mukaisesti virkistysaluemerkinnällä. Helsingin yleiskaavaluonnoksessa nämä saaret on osoitettu merellisen virkistys- ja matkailun saariksi, mikä tulisi ottaa huomioon määräyksen tulkinnaissa. Ja kuten aiemmin on huomautettu, myös Vartiosaaren osayleiskaavan kehittämisperiaatteiden ja uuden yleiskaavan mukainen maankäyttö tulee paremmin ottaa huomioon maakuntakaavassa.

Melkin saaren osalta nykyinen EP/u-merkintä jättää tulkintaristiriidan, koska Melkin saari on Helsingin yleiskaavaluonnoksessa varattu asun- tovaltaiseksi alueeksi ja virkistysalueeksi. Voimassa olevassa Helsingin yleiskaava 2002:ssa Melkki on ekoasumisen koealuetta. Selkeintä olisi merkitä maakuntakaavassa Melkkiin taajama-aluemerkintä, joka perinteisesti sisältää myös alueen sisäiset, yksityiskohtaisessa kaavassa määriteltävät virkistysalueet.

Mikäli Melkissä edelleen säilyisi EP/u-merkintä, tulee sen osalta jatkossa turvata tulkinnalla tai täsmentämällä määräyksiä se, ettei yleiskaavan mukaista ratkaisua pidetä ristiriitaisena maakuntakaavan maakunnallisten ja seudullisten tavoitteiden ja kehittämisperiaatteiden kanssa. Yleiskaavassa noin puolet saaren alueesta on merkitty virkistys- ja viheralueeksi, joten myös maakuntakaavan virkistysnäkökulma on otettu huomioon.

Voimassa olevassa Uudenmaan maakuntakaavassa esitettyä pääkaupunkiseudun rannikko- ja saaristovyöhykettä ei ole muutettu aluerajauksen osalta, mutta sen suunnittelumääräystä on kaavaehdotuksessa tarkistettu sisältämään matkailun ja nykyisen asutuksen täydentymisen edellyttämä rakentaminen. Tämä muutos osin mahdollistaa puolustusvoimilta vapautuvien saarten kehittämisen merellisen matkailun näkökulmasta, mutta ei poista Melkin osalta edellä esitettyä tulkintaristiriitaa. Lisäksi kaikki EP/u-merkinnällä osoitetut saaret eivät kuulu tämän rannikko- ja saaristovyöhykkeen rajauksen sisäpuolelle eivätkä myöskään edellä luetellut Helsingin edustan virkistysaaret, jotka kuitenkin ovat matkailun kannalta tärkeitä kohteita.

Maakuntakaavaluonnoksen viheraluemerkinnät ja Helsingin yleiskaavaluonnoksessa esitetty maankäyttö voivat aiheuttaa tulkintaongelman seuraavissa kohteissa:

Helsingin yleiskaavaluonnoksessa osoitetaan Hämeenlinnanväylän itäpuolelle kantakaupungin laajentumisaluetta Kehä I:n eteläpuoliselle alueelle. Rakentaminen sijoittuisi Keskuspuiston reunaan ja mahdollis-

taisi myös väylän muuttamisen kaupunkibulevardiksi sekä Kannelmäen ostoskeskuksen kehittyvän alueen kytkemisen nykyistä paremmin korkeatasoisen joukkoliikenteen piiriin raitiotieyhteydellä. Maakuntakaavan tulkinnan tulee mahdollistaa tämä tai kaavakartalle tulisi merkitä liitekartan V6-mukainen virkistysalueen rajaumuutos.

Maakuntakaavan viheraluevarausta on laajennettu Tuomarinkartanos- sa siirtolapuutarhan kohdalla. Tämä laajennus ei ole tarpeen ottaen huomioon maakuntakaavan pyrkimyksen strategisuuteen. Tämä tarkennus edellyttäisi myös muiden vihersormiin liittyvien siirtolapuutarhojen osoittamista viheralueiksi.

Laajasalon alueella maakuntakaavan virkistysaluemerkintä ja viheryhteydet ovat laajempia kuin Helsingin yleiskaavaehdotuksessa esitetyt varaukset. Laajasalon viheraluemerkintöjä tulisi tarkistaa, sillä saarella on tiivistämistarpeita erityisesti sen keskusta-alueella. Tullisaari - Tahvonlahdenharjun viheralue -merkinnän tulisi seurata jo lähes kokonaan asemakaavoitetun Kruunuvuorenrannan projektialueen asemakaava-alueiden rajauksia. Tämän lisäksi tulisi tarkistaa Laajasalon tiivistyvän keskustan eteläreunan virkistysalueen rajausta nykyistä pienemmäksi ja osoittaa Laajasalon keskustan eteläreunaan virkistysalueen sijasta viheryhteys. Viheralueiden tarkemmat rajaukset tulee määrittellä kunta-kaavoituksessa, jolloin maakuntakaavassa on tärkeää näyttää yleispiirteisesti viheralueet ja viheryhteystarpeet.

Kuten aiemmin on todettu, Helsingin yleiskaavaehdotuksessa Vartiosaari ja Ramsinniemi on osoitettu asuntovaltaiseksi alueeksi ja virkistysalueeksi raitiotieyhteyteen tukeutuen. Vartiosaari on valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (RKY 2009). Saaren arvokas luonto- ja kulttuuriperintö ovat kaavoituksen lähtökohtana. Näistä syistä ei voida pitää perusteltuna, että Vartiosaari on edelleen maakuntakaavaehdotuksessa edellisen kaavavaiheen pohjalta osoitettu pääkäyttötarkoituksen osalta valkoiseksi alueeksi ja Ramsinniemi viheralueeksi. Valkoista aluetta koskevissa määräyksissä todetaan, että yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa alueelle voidaan osoittaa paikallisesti merkittävää maankäyttöä.

Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteet on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 26.11.2013. Suunnitteluperiaatteiden lähtökohtana on, että Vartiosaaresta suunnitellaan omaleimainen ja tiiviisti rakennettu saaristokaupunginosa, jossa on asumista ja kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja. Uudenmaan liitto on esittänyt lausunnossaan 28.6.2013, että kaikki tässä vaiheessa esitetyt maankäyttövaihtoehdot ovat sellaisia, joiden pohjalta voidaan jatkaa suunnittelua, edellyttäen, että jatkosuunnittelussa otetaan huomioon alueen kulttuuriarvot. Vaikutusten arvioinnissa tulee osoittaa, et-

tä hankkeella ei ole seudullisia vaikutuksia eikä hanke heikennä maakunnallisia arvoja. 4. vaihemaakuntakaavassa Vartiosaaren alue ja Ramsinniemi tulisivat osoittaa Helsingin yleiskaavaluonnoksen ja Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteiden mukaisesti taajama-toimintojen alueiksi, jonka läpi kulkee Laajasalosta Vartiosaaren kautta Meri-Rastilaan viheryhteys. Kaupunginhallitus on maakuntakaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa keväällä 2015 vielä poistanut kannanotot koskien Vartiosaaren maankäyttöä. Tämän jälkeen Vartiosaaren osayleiskaava ja kaupungin uusi yleiskaavakaava ovat kuitenkin jo edenneet ehdotusvaiheeseen, joten tällä hetkellä on paremmat mahdollisuudet arvioida alueen tulevaa maankäyttöä.

Kulttuuriympäristöt

Kulttuuriympäristön osalta maakuntakaavan kärkitavoitteiksi on asetettu maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja reittien tunnistaminen ja merkittävien kulttuuriympäristöjen ominaispiirteiden huomioon ottaminen maankäytön suunnittelussa. Selostuksen mukaan kulttuuriympäristö on muuttunut Uudellamaalla muita maakuntia enemmän, sillä rakentaminen on voimakasta pääkaupunkiseudun vetovoimaisuuden ansiosta. Kulttuuriympäristöjen historiallinen kerroksellisuus sekä mahdollisuus uusien kulttuuriympäristöjen synty-miseen ovat tärkeitä.

Maakuntatason inventointi on tuonut edelliseen maakuntakaavan nähdyn uuden kulttuuriympäristön suojelutason merkintöineen ja määräyksineen sekä tunnistanut edellistä kaavaa laajemmat kulttuuriympäristön suojelualueet.

Kaavakartalla on osoitettu merkinnöillä valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009 -alueet) ja valtakunnallisesti arvokas Vantaanjokilaakson maisema-alue sekä Suomenlinna sekä maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt. Maakunnalliset merkittävät maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön alueet osoitetaan kaavassa Missä maat on mainioimmat -selvityksen (2012) perusteella. Liitekartalla on viimeisin tieto muinaisjäännöksistä.

Hyvin suuri osa Helsingin kaupungin pinta-alasta on merkitty jollain kulttuuriympäristömerkinnällä. Kulttuuriympäristöä koskevissa kaavamääräyksissä on esitetty maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen ja kulttuuriympäristöarvojen yhteen sovittamisen tarve, mikä on erityisen tärkeää Helsingissä, missä on rikas kulttuuriperintö, mutta toisaalta tarve kehittää jo rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Määräykset edellyttävät, että Museovirasto ja alueellinen ELY-keskus sekä muut kulttuuriympäristöasiantuntijat ovat mukana suunnittelussa riippuen siitä onko kohde valtakunnallisesti vai maakunnallisesti arvo-

kas. Käytännössä kulttuurihistoriallisesti arvokkailla alueilla on tehtävä tapauskohtainen tarkastelu vaikutuksista kulttuuriympäristöön, mikä edellyttää sujuvaa yhteistyötä eri viranomaisien kesken. Helsingin näkökulmasta on erittäin keskeistä, että vuorovaikutus on sujuvaa ja maisemalliset arvot ja kulttuuriympäristöarvot eivät estä Helsingin seudun kuntien ja valtion välisen sopimuksen mukaisen asuntotuotantomäärän toteutumista ja raideliikenteeseen tukeutuvan verkostomaisen kaupunkirakenteen kehittämistä.

Kaavan tausta-aineistoksi ja kaavaratkaisujen tueksi on laadittu selvitys Uudenmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävistä teistä. Vanhoihin teihin liittyvien maisema-alueiden kehittämisessä on tärkeää, että erityisesti Helsingin sisääntuloväylien varsien kaupunkirakenteellinen kehittäminen on mahdollista.

Helsingin yleiskaavaluonnoksen rakentamisalueet RKY-alueella, maakuntakaavan inventoinnin rajauksen alueella tai maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön alueella ovat seuraavat:

Kantakaupungin pohjoisosat ovat yleiskaavassa tiivistyvän kantakaupungin aluetta. Täydennettäviä alueita keskustan alueella ovat esimerkiksi Katajanokan kärki, Hakaniemen sillan alue, Lauttasaaren pohjoisosat, Pornaistenniemi ja Koskelan sairaala-alue. Kantakaupungin alueella kaavamääräyksen tulkinta maakuntakaavassa osoitetun maankäytön pääkäyttötarkoituksen ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen yhteensovittamiseksi ei saa estää alueen täydentämistä. Pääasiallisesti maiseman ja rakennusperinnön säilyminen varmistetaan kuntakaavoituksella, samoin maankäytön suunnittelussa edellytetään riittäviä selvityksiä sekä alueiden käytön yhteensovittamista kulttuuriympäristön historialliseen kehitykseen.

Malmin lentokentän alue osoitetaan Helsingin yleiskaavassa rakentamisalueeksi. Vaihemaakuntakaavassa tämä asia on otettu huomioon osoittamalla alue tiivistettäväksi taajamatoimintojen alueeksi. Alue on RKY 2009 -kohde ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Tarkemmassa suunnittelussa otetaan huomioon lentokenttärakennukset ja jätetään mahdollisesti muistumia muista rakenteista. Malmin lentokentän alue tukeutuu toiminnoiltaan Malmin asemansetuun, minkä takia olisi tarkoituksenmukaista osoittaa maakuntakaavan tiivistettävä alue yhtenäisenä Malmin asemalta Malmin lentokentän rakentamisalueelle.

Vartiosaari on RKY 2009-kohde ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Yleiskaavaehdotuksessa Vartiosaarta esitetään taajamatoimintojen ja virkistysalueeksi. Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteiden mukaan saaren arvokas kulttuuriympäristö on

suunnittelun lähtökohtana. Osayleiskaavatyön yhteydessä Vartiosaa-
resta on tehty kulttuuriympäristöselvitys sekä Huvila- ja ranta-alueiden
kehittämisseelvitys, jotka ohjaavat maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen
sekä taajamarakentamisen yhteen sovittamista. Helsingin uuden yleis-
kaavan ehdotus ja Vartiosaaren osayleiskaavaehdotus ovat olleet näh-
tävillä ja lausunnoilla alkuvuonna 2016.

Viikin alueelle esitetään Helsingin yleiskaavaehdotuksessa rakennetun
alueen täydentämistä maakuntakaavan pääkäyttömerkinnän puitteissa,
jolloin se sijoittuu RKY 2009 -alueelle ja maakuntakaavainventoinnin
alueelle.

Yleiskaavassa Tuomarinkylänkartanon ja Tuusulantien väliselle alueel-
le esitetään rakentamista, jossa rakentaminen sijoittuu RKY 2009 -alu-
eelle, valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ja maakunnalli-
sesti merkittävän kulttuuriympäristön alueelle. Maakuntakaavan luon-
nosvaiheessa oli ennakoitu maankäytön muutosta muuttamalla virkistys-
alueen rajausta kapeammaksi Tuomarinkylän kartanon kohdalla, mikä
taas ehdotusvaiheessa on korjattu takaisin. On tärkeää, että karkeam-
man tason maakuntakaavan rajauksia tulkitaan yleispiirteisesti tarkem-
man tason suunnittelussa. Viheralueiden tarkemmat rajaukset tulee olla
yleiskaavoituksen ja asemakaavoituksen määriteltävissä.

Keskuspuiston länsireunassa maakuntakaavan maakunnallisesti mer-
kittävän kulttuuriympäristö -merkinnän tulkinnan tulisi mahdollistaa Hel-
singin uuden yleiskaavan mukainen rakentaminen.

Helsingin uuden yleiskaavan rakentamisalueet Torpparinmäen pohjois-
osassa ja Kuusmiehentien varressa Näsinöjanpuiston kohdalla kuulu-
vat myös nykyiseen valtakunnallisesti arvokkaaseen Vantaanjoen mai-
sema-alueeseen. Maakuntakaavan kulttuuriympäristörajausten tulisi
olla sama kuin mahdollisesti tarkistettava maisema-alueen raja.

Melkin saari on osoitettu Helsingin yleiskaavaluonnoksessa asuntoval-
taiseksi alueeksi ja virkistysalueeksi. Nyt esitetty maakuntakaavan pää-
käyttömerkintä ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristömerkin-
tä vaativat maakuntakaavan tulkinnalta joustavuutta.

Maakuntakaavaluonnokseen nähden Helsingin alueelle kohdistuu eh-
dotuksessa kaksi muutosta kulttuuriympäristöjen osalta. Lauttasaaren
pohjoisosa on poistettu RKY-alueesta, sillä alueen arvot ovat perustu-
neet vanhoihin huviloihin, joita ei enää ole olemassa. Muutos on perus-
teltu. Toinen laajempi muutos on Helsingin edustan merimaiseman
aluerajauksen suurentaminen Suomenlinnan eteläpuoliselle merialueel-
le.

Kokoavasti kaupunginhallitus toteaa, että maakuntakaavaehdotus antaa hyvän pohjan elinvoimaisen Uudenmaan kehittämiseksi. Helsingin merkitys tavoitteiden saavuttamisessa on kuitenkin niin suuri, että Helsingin uuden yleiskaavaehdotuksen sisältämät asuntorakentamisen ja kaupungin muun kehittämisen mahdollisuudet tulee maakuntakaavassa riittävällä tavalla ottaa huomioon ja turvata.

Esittelijän perustelut

Uudenmaan maakuntahallitus merkitsi tiedoksi Uudenmaan 4. vaihe-
maakuntakaavan ehdotuksen kokouksessaan 16.11.2015 ja päätti kaa-
vaehdotuksen lausunnoille lähettamisestä. Uudenmaan 4. vaihema-
kuntakaava täydentää ja tarkistaa Uudellamaalla voimassa olevia maa-
kuntakaavoja. Tässä vaihemaakuntakaavassa käsitellään elinkeinoja ja
innovaatiotoimintoja, logistiikkaa, tuulivoimaa, viherrakennetta sekä
kulttuuriympäristöjä. Lisäksi kaavassa käsitellään myös muita ajankoh-
taisia aiheita, kuten asemanseutuja ja Malmin lentokentän aluetta. Ös-
tersundomin alue ei kuulu suunnittelualueeseen.

Vuoden 2016 alusta voimaan tulleet maankäyttö- ja rakennuslain muu-
tokset ja maakuntakaavojen vahvistamisen menettelyn poistuminen muut-
tavat 4. vaihemaakuntakaavan prosessia. Uuden lainsäädännön mu-
kaisesti lausunnot kaavaan on pyydyttävä ennen kuin maakuntahallitus
hyväksyy kaavaehdotuksen. Lausuntojen perusteella kaavaehdotusta
tarkistetaan kevään 2016 aikana, jolloin pidetään myös 4. vaihema-
kuntakaavan viranomaisneuvottelu. Maakuntahallituksen hyväksytyä
kaavaehdotuksen kaava asetetaan nähtäville myöhemmin vuonna
2016. Tavoitteena on, että Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksyy 4.
vaihemaakuntakaavan saman valtuustokauden aikana, eli kevääseen
2017 mennessä.

Lausuntoaineistot ovat ladattavissa osoitteesta www.uudenmaanliitto.fi/kaavaehdotus.

Maakuntakaavaluonnoksesta annettu kaupunginhallituksen lausunto
30.3.2015 ilmenee päätöshistoriasta. □

Lausuntoa on pyydetty 29.2.2016 mennessä. Lausunnot on saatu
Helsingin osalta lisää aikaa 15.3.2016 saakka. Ehdotuksesta on pyydetty
lausunnot kaupunkisuunnittelulautakunnalta, kiinteistölautakunnalta,
yleisten töiden lautakunnalta, ympäristölautakunnalta, kaupunginmu-
seon johtokunnalta, liikuntalautakunnalta, liikennelaitos- liikelaitoksen
johtokunnalta sekä Heleniltä. Saadut lausunnot ilmenevät päätöshisto-
riasta ja liitteestä nro 2. Aikataulusyistä on hyväksytty myös virastojen
antamat lausunnot edellyttäen, että viraston lausunto on saatettu lauta-
kunnan tietoon.

14.03.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Uudenmaan liiton lausuntopyyntö Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta
- 2 Kaavaehdotus
- 3 Lausuntoaineisto, Merkinnät ja määräykset
- 4 Liitekartat
- 5 Kaavaselostus
- 6 Kumottavat merkinnät -kartta
- 7 Epävirallinen yhdistelmäkartta
- 8 Kiinteistöviraston lausunto
- 9 Helen Sähköverkko Oy:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Lausunnon pyytäjä

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Yleisten töiden lautakunta
Kiinteistölautakunta
Ympäristölautakunta
Kaupunginmuseo
Liikuntalautakunta
Liikennelaitos- liikelaitos
Helen
Helen Sähköverkko Oy

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 07.03.2016 § 216

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

07.03.2016 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Terhi Pelto-
korven ehdotuksesta.

30.03.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

23.03.2015 Pöydälle

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 23.02.2016 § 84

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lausunnossa tarkastellaan Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan ehdotusta rakennusviraston toimialan kannalta. Lausunnossa keskitytään viherrakenteen, kulttuuriympäristön ja taajamatoimintojen teemoihin toteutettavuuden, toimivuuden ja ylläpidettävyyden näkökulmista käsin.

Logistiikka

Kaavaluonnos painottuu etupäässä tavaraliikenteen logistiikkiin ratkaisuihin ja sen poikittaisliikenneyhteyksiin. Helsingin alueella merkittävimmät vaikutukset koskevat Vuosaaren satama-alueita ja sitä palvelevia tavarankuljetusreittejä maanteillä ja rautateillä. Satamaa osoittava kaavamerkintä puuttuu Vuosaaren satamasta.

Viherrakenne - virkistys, luonto ja maisema

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava on hyvä ja kokonaisvaltainen esitys maakunnan viherrakenteesta, luonnon arvoalueista ja arvokkaista maisema-alueista. Maakuntakaavan taustaselvitykset ja kaavaselostuksen kuvaukset ovat selkeitä ja ne tukevat hyvin kaavakarttaa sekä kaa-

vamerkintöjä. Viheryhteydet ja -verkot on kuvattu onnistuneesti sekä virkistys- ja ulkoilukäytön että ekologisten yhteyksien kannalta.

Virkistysalueet on osoitettu pääsääntöisesti valtion, kuntien ja Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen maille. Kaavaselostuksessa todetaan myös ilman aluevarausta olevien alueiden, taajamien ulkoilu- ja virkistysalueiden, luonnonsuojelualueiden sekä kansallispuistojen toimivan ulkoilua ja virkistystä palvelevina alueina. Virkistysalueilla ei käytetä luomerkintää, koska sen kaavamääräyksessä ohjataan kiinnittämään huomiota alueiden ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä niiden merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Helsingin viherrakenne

Helsingin tärkeimmät ja laajimmat virkistysalueet on kuvattu kaavakartassa. Ne sijoittuvat vihersormien alueille sekä muutamiin saariin, kuten Seurasaareen. Keskuspuiston ja Helsingipuiston alueet on merkitty nykyisessä laajuudessaan maakuntakaavan virkistysalueiksi, mikä kuvaa hyvin niiden tärkeyttä kaupungin viherrakenteessa. Keskuspuiston alue on myös merkitty maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi. Meri-Rastilan kohdalle ei ole merkitty virkistysaluetta. Se tulee lisätä maakuntakaavaan, jolloin se ja Helsingin valmisteilla oleva yleiskaava olisivat yhteneväiset. Viittä hehtaaria suurempikokoiset luonnonsuojelulla rauhoitetut luonnonsuojelualueet on merkitty maakuntakaavaan, mikä on selkeä ja myös seututason tarkasteluun sopiva esittämistapa.

Virkistysalueet varataan kaavamääräyksen mukaan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Niiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa turvataan virkistyskäyttödellytyksien säilyminen, alueen saavutettavuus, riittävä palvelu- ja varustetaso sekä ympäristöarvot ja osoitetaan maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus. Virkistysalueiden suunnittelussa kiinnitetään huomiota alueiden ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Nuuksion ja Sipoonkorven alueet

Nuuksion järviylängöllä olevat Helsingin omistamat ulkoilualueet (noin 3 400 hehtaaria) on esitetty virkistysalueina. Ne ovat suosittuja ulkoilualueita ja tärkeä osa maakuntakaavassa mainittua pääkaupunkiseudun viherkehää. Nuuksion kansallispuisto on merkitty luonnonsuojelualueeksi, mikä turvaa alueen merkittävimpien luontoarvojen säilymistä hyvin. Läheiset Helsingin omistamat ulkoilualueet ylläpitävät osaltaan luonnon monimuotoisuutta ja turvaavat lajien liikkumisedellytyksiä.

Vuonna 2011 perustetun Sipoonkorven kansallispuiston alue on merkitty luonnonsuojelualuemerkinnällä. Osa Sipoonkorven kansallispuiston

alueesta kuulu Natura 2000 -ohjelman alueisiin. Nämä alueet on merkitty kaavakarttaan aikaisempien maakuntakaavojen mukaisesti. Kaava ei aiheuta uusia vaikutuksia jo voimassa oleviin maakuntakaavoihin nähden.

Sekä Nuuksion että Sipoon virkistysalueisiin ja luonnonsuojelualueisiin rajautuu luo-ominaisuusmerkinnällä osoitettuja alueita, joiden suunnittelussa on kaavamääräyksen mukaan selvitettävä tarkemmin ja otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät arvot ja ekologiset yhteydet.

Kulttuuriympäristöt

Kulttuuriympäristöjen monipuoliset arvot on otettu kaavaluonnoksessa hyvin huomioon. Kaavassa kulttuuriympäristöt esitetään pääosin ominaisuusmerkinnällä. Kaavaehdotuksessa on esitetty valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut ympäristöt (RKY 2009 -kohteet), valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, maakunnallisesti ja useamman kuin yhden kunnan kannalta merkittävät maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön alueet sekä liitekartalla muinaisjäännökset. Näiden kaavamerkinnot on esitetty ehdotuksessa selkeästi. Kaavamerkintöjen suunnittelumääräyksissä mainitut ominaisuusmerkintöjä täydentävät ohjeet ovat hyvät.

Kansallinen kaupunkipuisto ja valtakunnallinen maisemanhoitoalue

Täydennysrakentamisen ja elinkeinoelämän asettamien vaatimusten yhteen sovittaminen kulttuuriympäristön arvojen vaalimisen ja säilymistä kanssa on haasteellista. Kulttuuriympäristöä tulee voida kehittää sen arvot huomioiden. Rakennusviraston asiantuntemusta tulee hyödyntää aina, kun Helsingin omistamille alueille suunnitellaan täydennysrakentamista tai infrahankkeita arvokkaihin miljöisiin ja kulttuurimaisemaan.

Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen merkintää on parannettu kaavaluonnosvaiheesta siten, että ne erottuvat nyt toisistaan. Luonnosvaiheen liitekartoista kansallinen kaupunkipuisto ja valtakunnallinen maisemanhoitoalue -merkinnät on lisätty ehdotukseen. Näitä alueita ei ole osoitettu Helsingin alueille.

16.02.2016 Pöydälle

03.03.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

24.02.2015 Pöydälle

Esittelijä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

14.03.2016

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Pia Rantanen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38812
pia.rantanen(a)hel.fi

Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 18.02.2016 § 33

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Lausunto

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta.

Maakuntakaavassa HKL:n mielenkiinto on joukkoliikenneyhteyksissä. Koska 4. maakuntakaavan ehdotus ei tästä näkökulmasta sisällä olennaisia muutoksia 4. maakuntakaavan luonnokseen verrattuna, on Liikennelaitos -liikelaitoksen lausunto 4. maakuntakaavan ehdotukseen saman sisältöinen kuin aiempi, 26.2.2015 sen antama lausunto 4. maakuntakaavan luonnokseen liittyen (HEL 2015-000583 T 10 03 00).

HKL pitää hyvänä maakuntakaavan ehdotuksen tavoitteita, jossa palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja sijoituvat nykyisiä rakenteita hyödyntäen sekä ympäristö huomioiden. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi joukkoliikenteen kehittäminen kunnan alueella on merkittävä keino, johon liikennelaitos sitoutuu osaltaan yleis- ja asemakaavoihin liittyvien joukkoliikennehankkeiden mukaisesti.

Malmin asuinalueen toteutumisen kannalta toimiva joukkoliikenneyhteys on alueella tarpeen. Joukkoliikenneyhteytenä Malmilla voisi toimia pikaraitiotie, jota esitetään mm. Helsingin yleiskaavaehdotuksessa sekä Malmin kaavarunkosuunnitelman luonnoksessa. Pitkällä aikajänteellä säteittäisenä joukkoliikenneyhteytenä Malmin lentokentän alueelle voisi toimia myös jotakuinkin Lahdenväylän suuntaisesti kulkeva metro, joka Helsingin keskustassa sijoittuisi ns. Töölön metrolinjan varaukseen. Kuten kaavaselostuksessa mainitaan, maakuntakaavat mahdollistavat toimivan ja sekoittuneen yhdyskuntarakenteen, kävelyyn ja joukkoliikenteeseen perustuvien keskusten sekä hyvän asuin- ja työympäristön kehittämisen. Itä-Uudellamaalla elinkeinojen ja asumisen keskittäminen Östersundomin metron varrelle on seudulle ja maakunnalle merkittävä valinta.

Esittelijä

14.03.2016

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Karoliina Rajakallio, yksikön johtaja, puhelin: 310
karoliina.rajakallio(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 04.02.2016 § 32

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi seuraavan lausunnon 4. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta:

Maakuntakaavan taustaselvitykset ja kaavaselostuksen kuvaukset ovat selkeitä: ne tukevat hyvin kaavakarttaa sekä kaavamerkintöjä. Viheryhteydet ja -verkostot on kuvattu onnistuneesti sekä virkistys- ja ulkoilukäytön että ekologisten yhteyksien kannalta. Niiden esittäminen maakunnan mittakaavassa on ensiarvoisen tärkeää. Virkistysreitit kannattaa suunnitella ja toteuttaa katkeamattomiksi.

Maakunnallinen kaavatyö osuu erinomaisesti Helsingissä käynnissä olevan yleiskaavan valmistelun kanssa samaan aikaan. Maakuntakaavassa ja yleiskaavassa on selviä tulkintaeroja viheryhteyksien ja viherverkostojen riittävästä kaistaleveydestä. Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa on näiden kahden välillä tulkintaeroja siitä, mikä on riittävä viheryhteys.

Yleiskaavatyössä Helsinki on esittänyt että viheryhteydet turvataan rakentamalla tarvittaessa vihersiltaja ja viheralikulkuja. Vihersilloilla ja -alikululla ei saada aina riittävän leveitä ja toimivia viheryhteyksiä, jotta esim. talvisin hiihdon ja kevyen liikenteen yhteydet eivät menisi päällekkäin ja estäisi toisiaan.

Liikkumattomuus on tulevaisuuden suurimpia terveydellisiä ja yhteiskunnallisia ongelmia, minkä vuoksi arkiliikunnan lisääminen on välttämätöntä. Siksi jo kaavoituksessa tulee luoda edellytyksiä liikkumaan aktivoivalle kaupunkiympäristölle. Viherverkoston säilytys nykyajudessa on tärkeää, jottei lisärakentamisen aikaansaama kulutuksen kasvu aiheuta jo ennestään runsaasti käytetyille viheralueille liian suurta vauriota.

Kaavaehdotuksessa esitetään selkeä viheraluejärjestelmä, joka käsittää retkeily- ja ulkoilualueita, lähipuistoja sekä merenrantapuistoja ja viherreittejä. Seututasolla liikunnan olosuhteiden edistämiseksi vaaditaan tällaista kokonaisvaltaista strategista maankäytönsuunnittelua, jossa lii-

kunnan olosuhteet on huomioitu pitkällä tähtäimellä. Nuuksion järviylängöllä olevat Helsingin omistamat ulkoilualueet (noin 3400 hehtaaria) on esitetty selkeästi virkistysalueina kaavamääräyksineen. Ne ovat suosittuja ulkoilualueita ja tärkeä osa maakuntakaavassa mainittua pääkaupunkiseudun viherkehää.

Myös olemassa olevien liikuntapalveluiden jatkuvuus tulisi turvata. Näiden palveluiden ja rakenteiden toteutukseen on käytetty merkittäviä taloudellisia panostuksia ja ne ovat monin paikoin kaupungissa muodostuneet alueelliseksi identiteettitekijöiksi. Mikäli olevia liikuntapalveluja lähdetään laajasti uudelleensijoittamaan tiivistyvän kaupunkirakentamisen seurauksena voi nykyisessä taloudellisessa tilanteessa olla seurauksena liikuntapalveluiden heikkeneminen. Uusien alueiden ulkoilukuntapalveluverkosto voi jäädä vuosiksi puutteelliseksi investointien ollessa nollatasoa.

Maakuntakaavassa Keskuspuiston länsireuna on merkitty maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristö –merkinnällä. Helsingin yleiskaavaluonnoksessa kuitenkin osoitetaan Hämeenlinnanväylän itäpuolelle kantakaupungin laajentumisaluetta Kehä I:n eteläpuoliselle alueelle. Rakentaminen sijoittuisi Keskuspuiston reunaan ja vähentäisi virkistysaluetta Keskuspuistossa.

Merkittävin tiivistettävä taajamatoimintojen alue on osoitettu ehdotuksessa Malmin lentokenttäalueelle. Jos osa alueista, jotka ovat liikunta- ja virkistyskäytössä rakennetaan, liikuntatarjonta suppenee huomattavasti ja alueen palvelutaso laskee.

Helsingin omassa yleiskaavavisiassa esitetään rakentamista Tuomarinkylän kartanon RKY 2009 -alueelle, valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ja maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön alueelle. Maakuntakaavasta on vaikea tulkita, onko siinä ennakoitu maankäytön muutosta muuttamalla virkistysalueen rajausta Tuomarinkylän kartanon kohdalla, vai ei.

Kartanoa ympäröivälle RKY alueelle on luontevampi tutkia hevosurheilukeskuksen kasvattamista kuin asuntorakentamista. Kansainvälisen kilpailutason hevosurheilukeskus vaatii lisää jaloittelulaitauksia, harjoittelukenttiä, laidunalueita, ratsastusreittejä, pysäköinti- ja huoltoalueita. Alueella toimii myös Tuomarinkylän koirakeskus, joka on ainoa suuret ulkonäyttely- ja vinttikoiratoiminnat mahdollistava keskus pääkaupunkiseudulla.

Uudenmaan viherrakenteen kehityskuvassa 2040 on osoitettu pääkaupunkiseudun merialue ja merelliset virkistysyhteydet. Jatkotyönä olisi tärkeää täydentää tehtyjä selvityksiä pääkaupunkiseudun merellisistä virkistysyhteyksistä ja asettaa tavoitteeksi elämys- ja palvelutarjonta

sekä meren ja saariston virkistys- ja matkailutarjonnan saavutettavuus. Merellisyydessä on mahdollisuuksia niin virkistykseen kuin asumisen ja elinkeinojen kehittämisen kannalta. Liikuntalautakunta toivoo, että tulevissa selvityksissä esitetään strategia merellisen virkistykseen ja matkailun kehittämiseksi Helsingin edustan saarilla sekä paikallisen ja seudullisen vesiliikenteen ja siten saariston ja meren saavutettavuuden kehittäminen.

Kaavakarttoja voi nyt ehdotusvaiheessa tarkastella selainpohjaisen karttapalvelun kautta, mikä helpottaa kaavan lukemisesta tuntuvasti. Maakuntakaavatyön pohjana on innovatiivisella tavalla kokeiltu uusia paikkatietopohjaisia menetelmiä arvokkaimpien luontoarvojen tunnistamiseen.

Maakuntakaavaan Vartiosaari on merkitty maakunnallisesti tärkeänä kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen alueena. Helsingissä on kuitenkin laadittu alueelle oma osayleiskaavansa, joka pitää sisällään laajaa asuntorakentamista saarelle. Saaren rakentaminen vähentäisi kasvavalle kaupungille tärkeiden merellisten virkistysaarien määrää tulevaisuudessa ja aiheuttaisi paineita muille virkistysaareille suurempina kävijämäärinä ja saarten luonnon kasvavana kulutuksena.

Käsittely

04.02.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Riku Ahola: Lisätään lausuntoon:

Maakuntakaavaan Vartiosaari on merkitty maakunnallisesti tärkeänä kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen alueena. Helsingissä on kuitenkin laadittu alueelle oma osayleiskaavansa, joka pitää sisällään laajaa asuntorakentamista saarelle. Saaren rakentaminen vähentäisi kasvavalle kaupungille tärkeiden merellisten virkistysaarien määrää tulevaisuudessa ja aiheuttaisi paineita muille virkistysaareille suurempina kävijämäärinä ja saarten luonnon kasvavana kulutuksena.

Kannattaja: Tiina Sandberg

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausuntoon: Maakuntakaavaan Vartiosaari on merkitty maakunnallisesti tärkeänä kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen alueena. Helsingissä on kuitenkin laadittu alueelle oma osayleiskaavansa, joka pitää sisällään laajaa asuntorakentamista saarelle. Saaren rakentaminen vähentäisi kasvavalle kaupungille tärkeiden

merellisten virkistysaarien määrää tulevaisuudessa ja aiheuttaisi paineita muille virkistysaareille suurempina kävijämäärinä ja saarten luonnon kasvavana kulutuksena.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 9

Riku Ahola, Silja Borgarsdottir Sandelin, Riitta Hämäläinen-Bister, Jukka Järvinen, Lotta Kortteinen, Heimo Laaksonen, Heidi Ruhala, Tiina Sandberg, Seppo Siika-aho

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Esittelijä

osastopäällikkö
Kirsti Laine

Lisätiedot

Hanna Lehtiniemi, arkkitehti, puhelin: 310 87723

Ympäristölautakunta 02.02.2016 § 39

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan ehdotus toteuttaa pääosin hyvin eri aihealueille määritellyjä kärkitavoitteita. Maakuntakaavan viherrakennetarkasteluissa on käytetty apuna uusia, hyviä menetelmiä luonnonarvojen priorisointiin ja ekosysteemipalvelujen arviointiin. Sekä Uudenmaan että Helsingin kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali viimeistään vuonna 2050. Kaavaehdotuksen vaikutuksia seudun kasvihuonekaasupäästöihin ei kuitenkaan ole tarkasteltu. Vaihemaakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa olisi syytä tarkastella, missä määrin kaavan ratkaisut edistävät hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista.

Viherrakenne

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaehdotuksessa on kaavakartalla osoitettu Helsingin tärkeimmät ja laajimmat virkistysalueet, jotka sijoittuvat vihersormien alueille sekä muutamille alueille merelliseen ympä-

ristöön. Virkistysalueet ovat 4. vaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksessa säilyneet samoina kuin luonnosvaiheessa ja voimassa olevissa maakuntakaavoissa. Viheryhteystarpeet ovat täydentyneet Helsingin Länsipuiston alueella Mätäjoen varrella. Muilta osin viheryhteydet on esitetty samoin kuin aiemmin.

Vaihemaakuntakaavassa osoitetaan luonnonsuojelualueen merkinnällä vähintään maakunnallisesti merkittävät luonnonsuojelulain nojalla suojellut tai suojeltaviksi tarkoitetut alueet. Kaavaratkaisussa ei osoiteta alle viiden hehtaarin kokoisia luonnonsuojelualueita. Helsingin ympäristölautakunta hyväksyi 20.9.2015 Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024. Luonnonsuojeluohjelmassa on useita yli viiden hehtaarin kohteita, joista osa on maakunnallisesti arvokkaita ja muutamat valtakunnallisesti arvokkaiden alueiden laajennuksia. Ympäristökeskus on toimittanut luonnonsuojeluohjelman tiedoksi Uudenmaan liitolle. Esitämme, että Uudenmaan liitto jatkaa vuonna 2016 selvityksiä vaihemaakuntakaavassa huomioitavien suojelukohteiden osalta huomioiden tässä työssä mm. Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015-2024 kaltaiset kunnalliset aineistot. Hiilineutraaliuden teemaan sopisi myös se, että viheralueiden merkittävyyttä voisi maakuntakaavassa arvioida myös hiilivarastoina.

Logistiikka

Seudun tärkeimpien logistiikkakeskittymien merkitseminen Focuksen alueelle Tuusulaan, Bastukärrin Sipooseen ja Kullon alueelle Sipooseen ja Porvooseen on kannatettavaa. Logistiikkakeskittymät mahdollistavat kuljetusten tehostamisen, mikä parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Logistiikkaa keskittämällä saadaan liikennesuoritteen ja sitä kautta kasvihuonekaasupäästöjen kasvua hieman hillittyä. Kuitenkin logistiikan kehityskuvassa ja kaavaratkaisun vaikutusten arvioinnissa ilmastonäkökulma on jäänyt hyvin vähälle tarkastelulle.

Kaavaselostuksessa todetaan, että logistiikkakeskusten liikenteessä varaudutaan myös raideliikenteen kehitykseen ja tulevaisuudessa tulee varautua raideliikenteen osuuden kasvuun kuljetuksissa. Tämä kehitysuunnalla olisi suuri merkitys sekä ilmastovaikutusten että muiden ympäristöhaittojen vähentämisessä. Se, miten raideliikennettä aiotaan kehittää, jää kuitenkin epäselväksi. Raideliikenteen potentiaali ainakin nykytilanteessa on suurin suoraan satamista lähtevissä pitkämatkaisissa kuljetuksissa, minkä jo voimassa oleva kaava mahdollistaa.

Kaavaratkaisun pohjana olevan valitun logistiikan kehityskuvan vaikutusten arvioinnin mukaan raskaan liikenteen määrät tulevat Helsingissä kasvamaan erittäin merkittävästi, enemmän kuin muissa tarkastelluissa skenaarioissa. Pääkaupunkiseudun ilmanlaadultaan ja melutilanteel-

taan pahimmilla alueilla haitat tulevat siis entisestään lisääntymään. Ennustettu raskaan liikenteen kasvu tulee olemaan haaste myös Helsingin yleiskaavaehdotuksen mukaiselle liikennejärjestelmälle ja maankäytölle.

Tuulivoima

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaehdotus osoittaa viisi maakunnallisen kokoluokan tuulivoiman tuotantoon soveltuvaa aluetta. Suhteessa luonnosvaiheen ratkaisuun tuulivoima-alueiden rajauksiin ei ole tullut muutoksia. Paikallista tuulivoimarakentamista tuetaan koko kaava-alueella koskevalla suunnittelusuosituksella, joka mahdollistaa paikallisten tuulivoima-alueiden suunnittelun myös maakuntakaavan tuulivoima-alueiden ulkopuolelle edellyttäen, ettei maakuntakaavan keskeisiä tavoitteita vaaranneta. Kaavaselostuksen mukaan tuulivoiman alueva-raukset tukevat Uusimaa-ohjelman tavoitetta hiilineutraalista Uudesta- maasta.

Ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta uusiutuvan energian lisääminen on erittäin tärkeää. Siihen nähden tuulivoiman maakunnallisten alueiden määrä on vähäinen. Vaihemaakuntakaavalla olisi voitu voimakkaammin ilmaista maakunnan yhteinen tahtotila tuulivoiman kehittämiseksi. Maakuntakaavan ratkaisua tulisi arvioida mm. suhteessa Uudenmaan hiilineutraalisuustavoitteeseen ja maakuntatason tuulivoimatuotantotavoitteisiin. Esitetyn kaavaratkaisujen vaikutus koko seudun ilmastopolitiisten tavoitteiden saavuttamiseen jää epäselväksi.

Malmin lentokentän alue

4. vaihemaakuntakaavan luonnokseen verrattuna Malmin lentokentän alueen merkintöihin ei ole tullut muutoksia. Malmin lentokentän nykyinen merkintä ja siihen liittyvä melualueen merkintä kumotaan. Alueelle osoitetaan taajamatoimintojen aluevarausmerkintä sekä tiivistettävän alueen kehittämisperiaatemarkintä. Alueella säilyy kulttuuriympäristöön liittyvä ominaisuusmerkintä. Kaavaehdotuksen mukaisilla merkinnöillä on koko seudun ja kaupungin yhdyskuntarakennetta eheyttävä ja tiivistävä vaikutus. Lentokenttäalueen itäpuolisten (lentokentän ja Tattari-suon teollisuusalueen välinen alue) lehtopohjaisten lehtometsien alueen voi katsoa täyttävän jopa maakunnallisen luontoalueen kriteerit. Maakuntakaavassa itärajan metsät voisi esittää viheryhteytenä.

Hiljaiset alueet

Maakuntahallitus päätti vuoden 2014 keväällä selvittää myös hiljaisia alueita osana 4. vaihemaakuntakaavan valmistelua. Kaavatyön aikana laadittua ympäristömelu-selvityksen paikkatietoaineistoa on hyödynnetty kaavatyössä mm. viherrakenteen analysoinnissa Zonation-menetel-

mällä. Viherrakenteen laajat yhtenäiset luontoalueet voivat edistää myös hiljaisten alueiden säilymistä Uudellamaalla. Hiljaisia alueita ei ole kuitenkaan merkitty maakuntakaavan eikä lausunnolla olevista asiakirjoista käy ilmi, miksi tähän ratkaisuun on päädytty.

Käsittely

02.02.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Viherrakenne osan loppuun seuraava lisäys:

"Esitämme, että Uudenmaan liitto jatkaa vuonna 2016 selvityksiä vaihe-
maakuntakaavassa huomioitavien suojelukohteiden osalta huomioiden
tässä työssä mm. Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015-2024 kaltai-
set kunnalliset aineistot."

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Viherrakenne osan loppuun:

"Hiilineutraaliuden teemaan sopisi myös se, että viheralueiden merkittä-
vyyttä voisi maakuntakaavassa arvioida myös hiilivarastoina."

Kannattaja: Timo Pyhälähti

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Malmin lentokentän alue osan loppuun:

"Lentokenttäalueen itäpuolisten (lentokentän ja Tattarisuon teollisuus-
alueen välinen alue) lehtopohjaisten lehtometsien alueen voi katsoa täyt-
tävän jopa maakunnallisen luontoalueen kriteerit. Maakuntakaavassa
itärajan metsät voisi esittää viheryhteytenä."

Kannattaja: Timo Pyhälähti

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Viherrakenne osan loppuun seuraava lisäys:

"Esitämme, että Uudenmaan liitto jatkaa vuonna 2016 selvityksiä vaihe-
maakuntakaavassa huomioitavien suojelukohteiden osalta huomioiden
tässä työssä mm. Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015-2024 kaltai-
set kunnalliset aineistot."

Jaa-äännet: 1

Timo Latikka

Ei-äännet: 8

Joona Haavisto, Hanna Lähteenmäki, Matti Niemi, Sirpa Norvio, Tuula
Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Viherrakenne osan loppuun:

"Hiilineutraaliuden teemaan sopisi myös se, että viheralueiden merkittävyttä voisi maakuntakaavassa arvioida myös hiilivarastoina."

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 9

Joona Haavisto, Timo Latikka, Hanna Lähteenmäki, Matti Niemi, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Malmin lentokentän alue osan loppuun:

"Lentokenttäalueen itäpuolisten (lentokentän ja Tattarisuon teollisuusalueen välinen alue) lehtopohjaisten lehtometsien alueen voi katsoa täytävän jopa maakunnallisen luontoalueen kriteerit. Maakuntakaavassa itärajan metsät voisi esittää viheryhteytenä."

Jaa-äännet: 1

Matti Niemi

Ei-äännet: 8

Joona Haavisto, Timo Latikka, Hanna Lähteenmäki, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

03.03.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Anu Haahla, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 28916
anu.haahla(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 02.02.2016 § 36

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Tiivistelmä

Maakuntakaavaehdotus on luonteeltaan nykytilaa toteava ja ahtaasti tulkiten pikemminkin rajoittaa maankäyttöä kuin mahdollistaa uutta kasvua erityisesti Helsingin alueella. Valmisteilla olevan Helsingin uuden yleiskaavan uusia maankäyttövarauksia ei ole otettu huomioon. Maakuntakaavan aluevarauksia on voitava täsmentää ja rajauksia tulkita suurpiirteisesti kunnissa. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava ei saa olla este Helsingin uuden yleiskaavan toteuttamiselle.

Virkistysaluerajaukset ovat 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa hyvinkin tarkkarajaisia. Viheralueiden tarkempi rajaaminen tulee kuitenkin jättää kunnan asiaksi. Maankäyttö- ja rakennuslain 25 § mukaan maakuntakaavassa tulee esittää maakunnan alueidenkäytön periaatteet ja osoittaa aluevarauksia vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin valtakunnallisten ja seudullisten tavoitteiden yhteensovittamiseksi on tarpeen. Maakuntakaavassa sovitetaan seudulliset tavoitteet paikallisten tavoitteiden kanssa. Maakuntakaavassa esitettyjen aluevarausten laajuutta ja sijaintia on voitava tarkempien selvitysten perusteella yksityiskohtaisemmassa kaavassa muuttaa kun samalla turvataan maakuntakaavan keskeiset maakunnalliset ja seudulliset ratkaisut ja tavoitteet.

MRL:n mukaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulee ottaa huomioon maakuntakaavassa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet velvoittavat erityisesti Helsingin seudulla, että varsinkin raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta on edistettävä. Merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Helsingin seudun liikennejärjestelmää tulee kehittää siten, että se tukee mm. yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja riittävän asuntotuotannon järjestämistä. Alueidenkäytön suunnittelussa tulee varautua raideliikenteen laajentamiseen yhdyskuntarakentamisen ja asuntotuotannon niin edellyttäessä.

Melkin ja Ramsinniemen maakuntakaavaehdotuksen merkinnät eroavat merkittävimmin Helsingin uuden yleiskaavan sisällöstä. Vartiosaaren laaditaan osayleiskaavaa ja saaren osoitetaan uuttaa maankäyttöä. 4. vaihemaakuntakaavassa saari on valkoista aluetta ja samalla se on merkitty valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi ja maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi. Ramsinniemen ja Vartiosaaren osoitetaan valmisteilla olevissa yleiskaavoissa raideliikenteeseen tukeutuvaa asuntorakentamista, joka sovitetaan alueiden virkistys-, luonto- ja kulttuuriarvoihin.

Melkin, Ramsinniemen, Vartiosaaren, Hämeenlinnanväylän itäpuolen sekä Tuomarinkylän kartanon eteläpuolisten alueen osalta maakuntakaavamerkintöjen tulee turvata Helsingin yleiskaavoituksen tavoitteet.

Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen -merkintä ei saa esittää alueiden kulttuuriarvot huomioivaa tiivistämistä, erityisesti raideliikenteen varrella.

Lausunnon sisältö aihepiireittäin

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavalla tarkistetaan voimassa olevia maakuntakaavoja ja sen aikatahtain on vuosi 2040. Kaavakierroksella pyritään strategisempaan maakuntakaavaan. Östersundomin alue ei kuulu alueeseen. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan kaavakartta, kartta kumottavista merkinnöistä sekä merkinnät ja määräykset ovat vahvistettavia asiakirjoja. Kaavaselistusta ja sen selventäviä ja taustoitettavia liitekarttoja sekä liiteaineistoja ei vahvisteta. Kaavassa käytetään aluevaraus-, kohde- ja viivamerkintöjä sekä ominaisuusmerkintöjä ja kehittämisperiaatemerkintöjä. Aluemerkinnoilla osoitetaan pääasiallinen käyttötarkoitus.

Pyrkimys strategisempaan maakuntakaavaan on Helsingin kannalta lähtökohtaisesti myönteinen asia. Maakuntatason kaavaratkaisun tulee olla tavoitteellinen samalla kun se tukee tarkempiasteista suunnittelua ja edesauttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista. Kokonaistilanteen hahmottamisessa maakuntakaavan epävirallinen yhdistelmäkartta on välttämätön, sillä kaikkia voimassaolevia ja vahvistettuja maakuntakaavoja tulee tarkastella ja tulkita yhdessä. Jotta kaavakartan tavoitteellinen strategisuus tulisi paremmin esiin, tulee aluerajauksen tulkintaa koskeva määräysteksti lisätä kaavamääräyksen yhteyteen. Tavoitteena maakuntakaavan osalta ei saa olla, että aluerajauksia tulkitaan kategorisina rajauksina.

Helsingissä on käynnissä uuden yleiskaavan laatiminen. Vuonna 2012 laadittiin yleiskaavan työohjelma ja määriteltiin sen keskeiset lähtökohdat ja mitoitus. Joulukuussa 2013 hyväksytyn yleiskaavavision perusteella on laadittu yleiskaavaluonnos, jonka kaupunkisuunnittelulautakunta päätti asettaa nähtäville 16.12.2014. Yleiskaavaluonnoksen pohjalta on valmisteltu yleiskaavaehdotus, jonka kaupunkisuunnittelulautakunta päätti asettaa nähtäville 10.11.2015. Yleiskaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 27.11.2015–29.1.2016. Helsingin yleiskaavan tavoitteena on vahvistaa Helsingin ja samalla koko seudun kilpailukykyä osoittamalla pitkällä aikavälillä merkittävästi uusia asuntorakentamismahdollisuuksia kaupunkirakennetta tiivistämällä ja luoda edellytykset elinvoimaiselle elinkeinorakenteelle säilyttämällä samalla kaupunkiympäristön korkea laatu ja houkuttelevuus kuten seudulle jatkuvat yhtenäiset virkistysalueet.

Helsingin uuden yleiskaavan kartta on strateginen ja yleispiirteinen. Se näyttää Helsingin ja seudun kaupunkirakenteen kannalta strategisesti tärkeimmät kehittämissuunnat ja keskeiset muutosalueet. Valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvai-kutteisina huomioon. Valtakunnallisesti merkittäville maisema- ja kulttuuriympäristöalueilla valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon suunnittelussa, ja sovitetaan yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Yleiskaavan pääkarttaan liittyvillä teemakartoilla esitetään useita yksityiskohtaisia ratkaisuja, joihin yleis-kaava perustuu tai jotka antavat lisäinformaatiota.

Helsingin seudulla on valmisteltu tai valmisteilla useita muita seudullisia maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyviä selvityksiä. Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaa (HLJ2015) ja Helsingin seudun 14 kunnan yhteistä maankäytön suunnitelmaa (MASU) on laadittu yhteistyössä alueen kuntien, Helsingin seudun liikenteen ja Uudenmaan liiton kesken. Alueelle on laadittu yhteinen asuntostrategia vuoden 2025. Yhdessä nämä suunnitelmat luovat osaltaan pohjaa seuraavalle MAL-aiesopimukselle ja tukevat maakuntakaavan tavoitteita toimivasta ja kestävästä yhdyskuntarakenteesta ja kilpailukykyä vahvistavasta liikennejärjestelmästä.

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan tavoitealueita ovat elinkeinot ja innovaatiotoiminta, logistiikka, tuulivoima, viherrakenne ja kulttuuriympäristöt. Näitä luonnoksen näkökulmia arvioidaan lausunnossa aihealueittain.

Elinkeinot ja innovaatiotoiminta

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan kärkitavoitteet elinkeino- ja innovaatiotoiminnan kehittämiseksi ovat yhtenevät Helsingin uuden yleiskaavan kanssa. Maakuntahallituksen hyväksymissä elinkeinon ja innovaatiotoiminnan suunnitteluperiaatteissa on nostettu tärkeään asemaan huolehtiminen riittävästä asuntotuotannosta ja sitä kautta riittävästä työvoiman tarjonnasta. Erityisen tärkeänä pidetään joukkoliikenteeseen tukeutuvan yhdyskuntarakenteen ja saavutettavuuden kehittämistä sekä monipuolisten keskusta-alueiden ja hyvän elinympäristön merkitystä elinkeinoelämän kilpailukykyä.

Ns. innovaatio-ekosysteemien tukemiseksi nostetaan esiin vastaavia toimenpiteitä: kaupunkirakenteen tiivistäminen, etäisyyksien ja matka-aikojen lyhentäminen, erottelevien ja eristävien tekijöiden poistaminen sekä panostaminen elämänlaatuun ja vetovoimaisuutta lisääviin tekijöihin.

Maakuntakaavassa on otettava huomioon Helsingin erityisluonne seudun ydinalueena. Sen on mahdollistettava valtion ja seudun kuntien vä-

lisen sopimuksen mukaisen vuotuisen asuntorakentamisen pitkän aikavälin toteutumisedellytykset myös Helsingissä. Tämä korostuu erityisesti kulttuuriympäristöjen ja viherrakenteen osalta – maakuntakaavan merkintöjen tulee olla seudun rakenteen tiivistymistä tukevia, ei sitä rajoittavia. Helsinki kantaa seudun asuntotuotannosta suurimman vastuun ja on työpaikkatarjonnan näkökulmasta seudun merkittävin alue.

Maakuntakaavaan ei ole ehdotusvaiheessa tehty Helsingin osalta merkittäviä muutoksia liittyen elinkeinoihin ja innovaatiotoimintaan.

Logistiikka

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa on otettu logistiikan erityisyyksymykset pääpiirteissään hyvin huomioon. Seudun tärkeimpien logistiikkakeskittymien merkitseminen kartalle tukee logistiikan tilatarpeiden ratkaisemista ja osoittaa alan toimijoille maakunnan tavoitetilan logistiikan seudullisille ratkaisuille. Logistiikkakeskittymien synnyttämät synergiahyödyt tukevat koko maakunnan talouskasvua.

Lentoaseman seudun ja Kehä III:n logistiikka-alueiden kehittäminen on Helsingin näkökulmasta tärkeää. Helsingin yleiskaavan ja Östersundomin yhteisen yleiskaavan suunnittelussa erityisesti Vuosaaren sataman ja lentoaseman välinen Kehä III:n tukeutuva vyöhyke on strategisesti keskeisessä asemassa.

Helsingin ja koko maakunnan edun kannalta on keskeistä erityisesti Vuosaaren sataman yhteyksistä huolehtiminen. Vuosaaren satama on kulutustavaroiden kuljetusten tärkeä läpivirtauspaikka. Tämä rooli tulee säilymään merkittävänä myös tulevaisuudessa. Kaavaselostuksessa todetaan, että tulevaisuudessa tulee varautua raideliikenteen kasvuun kuljetuksissa. Tämä kehityssuunta olisi erityisesti päästöjen rajoittamisen näkökulmasta suotava ja on hyvä, että sitä tuetaan. Helsingin uudessa yleiskaavassa varaudutaan myös matkustajaterminaalin rakentamiseen Vuosaareen, mikäli sellainen katsotaan tarpeelliseksi esimerkiksi kantakaupungin satama-alueiden kapasiteetin täyttyessä. Satama voi tulevaisuudessa saada roolin myös ihmisten kauttakulkupaikkana.

Helsinki on laatinut citylogistiikan toimenpideohjelman, jossa esitetään kaupunkilogistiikan keskeisimmät periaatteet ja toimenpiteet sekä niiden vastuut ja aikataulut. Citylogistiikan haasteet ovat erilaisia kuin seudulla, koska tilan määrä on hyvin vähäinen, mikä tarkoittaa että myös ratkaisut ovat erilaisia. Helsingin tiiviin ydinalueen toimiva citylogistiikka nojautuu vahvasti seudun hyvään rakenteeseen ja on riippuvainen siitä.

4. vaihemaakuntakaavasta on poistettu Malmin lentokentän lentomelu-vyöhyke, mikä on perusteltu ratkaisu. Helsingin kaupunki varautuu alu-

een muuttamiseen asuntorakentamiskäyttöön valtion ja Helsingin seudun välisen sopimuksen mukaisesti. Malmin lentokentän alue on erityäin keskeisessä roolissa Helsingin asuntorakentamistavoitteiden saavuttamisessa.

Muutokset kaavaluonnoksen ja -ehdotuksen välillä liittyvät logistiikan osalta satamiin ja erillisiin logistiikka-alueisiin. Kantvikin satama Kirkkonummella sekä Tolkkisten satama Porvoossa on lisätty maakunnallisesti merkittävien satamien listaan. Tämän lisäksi Bastukärren, Focuksen ja Kulloon logistiikka-alueiden rajauksia on muutettu. Keski-Uudenmaan poikittaisista liikenneyhteyksistä on valittu kolme esitettäväksi ohjeellisina. Helsingin osalta merkittäviä muutoksia ei ole tehty.

Tuulivoima

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaehdotus osoittaa maakunnallisesti merkittävän tuulivoimatuotannon mahdolliset sijaintipaikat. Kaavan julkilausuttuna tavoitteena on edistää tuulivoimarakentamista maakuntakaavalla. Maakuntakaavalla ohjataan tuulivoiman sijoittumista ja sen tehtävänä on osaltaan täsmentää teollisen mittakaavan tuulivoiman sijoittamisperiaatteet kaupunkitasoa laajemmalla mittakaavatasolla.

Helsingin kaupunki on laatinut tuulivoiman sijoittamisperiaatteet, joiden mukaan Helsinkiin voidaan sijoittaa kymmenen tuulivoimayksikköä, mitä ei katsota maakunnallisesti merkittäväksi määräksi. Laadittujen periaatteiden mukaan Helsinkiin voitaisiin kuitenkin rakentaa usean kymmenen tuulivoiman kokonaisuus pidemmällä aikavälillä. Tämä tulisi huomioida maakuntakaavassa.

Maakuntakaavalla olisi mahdollista näyttää Suomen keskeisimmän alueen tahtotila tuulivoiman edistämiseksi. Kansainväliset esimerkit tuulivoimaa merkittävässä määrin rakentaneista maista, kuten Saksasta ja Tanskasta, osoittavat tuulivoiman olevan luonteva osa suurten kaupunkien ja niitä ympäröivän maaseudun dynaamista vuorovaikutusta. Tämän tyyppisen kehityksen edellytykset tulisi huomioida nimenomaan maamme merkittävimällä metropolialueella, Uudellamaalla.

Uudenmaan ilmastotavoite on yhteneväinen mm. Helsingin tavoitteen kanssa: tavoitellaan hiilineutraaliutta vuoteen 2050 mennessä. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaa tulisikin arvioida suhteessa Uudenmaan hiilineutraalisuustavoitteeseen.

Viherrakenne

Maakuntakaavan kärkitavoitteet viherrakenteen osalta ovat ekosysteemipalvelujen parantaminen, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen,

---

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

hyvin saavutettava virkistysalueverkosto ja kestävä luonnonvarojen hyödyntäminen sekä niihin liittyvien elinkeinojen edistäminen.

Maakuntakaavatyön pohjana on innovatiivisella tavalla kokeiltu uusia paikkatietopohjaisia menetelmiä luonnonympäristöjen arvottamiseen ja ekosysteemipalvelujen tunnistamiseen. Nämä aineistot tarjoavat jatkossa uusia välineitä viherverkoston suunnitteluun. Viherrakenteen suunnittelussa on otettu huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, virkistykseen ja ekologiseen verkostoon liittyvät viheryhteystarpeet, laajat yhteinäiset metsäalueet, virkistysalueet ja ulkoilureitit, saaristovyöhykkeet ja pääkaupunkiseudun viherkehä. Edellä mainitut arvokkaat kohteet on osoitettu kaavan liitekartoilla.

Kaavaratkaisun virkistyskokonaisuus osoittaa pääkaupunkiseudun tiiviin kaupunkirakenteen tavoitteen virkistysalueiden ja ekologisesta verkostosta, mutta seudulle tärkeä viherkehä sen sijaan jää hahmottomatta kaavakartalla. Muu maakuntakaavataso viherrakenne jää ulkoilureittien ja valkoisen alueen varaan.

Virkistysrajaukset ovat liian tarkasti luettavissa kaavakartalta. Tämä ei ole oikeansuuntainen toivottava ratkaisu tiivistyvällä ydinalueella maakuntakaavan mittakaava huomioon ottaen. Viheryhteystarve -merkinnän kuvausta ja suunnittelumääräystä tulisi edelleen tarkistaa. Määräyksen mukaan olemassa olevat virkistykseen varatut tai siihen soveltuvat rakentamattomat alueet varataan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa mahdollisuuksien mukaan virkistyskäyttöön. Tämä ei tiivistävässä kaupunkirakenteessa ole perusteltua, koska näin ehdottomana se voisi epätoivottavalla tavalla haitata järkevää täydennysrakentamista.

Kaupunkisuunnittelulautakunta haluaa mieluummin korostaa viher- ja virkistysalueiden laadun ja merkityksen tapauskohtaista arvioimista sekä virkistysyhteyksien jatkuvuutta ja painottaa sen vuoksi väljempää ilmaisua maakuntakaavatasolla. Sen vuoksi tarkoituksenmukaisempaa olisi liittää jokin virkistysalueita koskeva kehittämistavoite taajamatoimintojen sisällä oleville virkistysalueille. Samaa ajatusta seuraten viheryhteystarve -merkinnän selitystä tulisi myös laajentaa tai väljentää. Sen tulisi joissain tapauksissa mahdollistaa myös pelkästään virkistysyhteystarve. Varsinkin ranta-alueilla ei aina ole kyse viheryhteydestä vaan virkistysyhteydestä ja vain yksityiskohtaisempi kaavoitus voi osoittaa sen, tarvitaanko aluetta leveämpänä viheryhteytenä, kuten ekologisenä käytävänä vai pelkästään kulkuraittina." 4. vaihemaakuntakaava on pitkälti nykytilanteen toteava eikä siinä ole otettu huomioon jo ehdotusvaiheessa olevaa Helsingin uutta yleiskaavaa. Useissa kohden uudet kaupungin kehittämisalueet jäävät maakuntakaavasta tehtävän tulinnan varaan.

Virkistysalueet ja viheryhteydet

Helsinkiin on 4. vaihemaakuntakaavassa osoitettu viisi yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun varattua aluetta. Keskuspuisto, Helsingipuiston alue Vantaanjokilaaksossa ja Viikki - Kivikko - Sipoonkorpi -viherakseli, Vartiokylänlahden ympäristöön sijoittuva Itä-Helsingin kulttuuripuisto ja Vuosaaren ulkoilupuisto sekä muutamia merelliseen ympäristöön liittyviä kokonaisuuksia.

Lisäksi on osoitettu viheryhteystarpeiden verkosto. Viheryhteysmerkinnällä on osoitettu virkistysalueverkostoon ja ekologiseen verkostoon kuuluvat viheryhteydet. Viheryhteysmerkintä on kaavaselostuksen mukaan ominaisuusmerkintä eikä sitä koske MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Merkintä osoittaa viheryhteyden ohjeellisen linjauksen. Viheryhteydet ovat säilyneet edellisiin kaavavaiheisiin nähden samoina ja viheryhteystarpeet ovat täydentyneet luonnosvaiheessa Helsingin Länsipuiston alueella Mätäjoen varressa. Maakuntakaavassa esitetyt seudulliset viheryhteydet on otettu huomioon Helsingin yleiskaavaluonnoksessa. Seudulle jatkuvat viheryhteydet ovat Helsingin kannalta tärkeitä – mm. Viikistä Sipoonkorpeen kehitettävä yhteys. Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa ei Helsingin osalta ole tehty muutoksia viheryhteyksiin.

Viheryhteysmerkinnän määräystä tulisi kehittää. Helsingin tiivistyvässä kaupunkirakenteessa on tarve osoittaa nykytilanteen maankäytön säilyttämisen sijaan virkistysyhteyden tai ekologisen yhteyden kehittämiskohteet. Viheryhteysmääräystä tulee kehittää siten, että määräys ottaa huomioon virkistysyhteyksien kehittämistarpeet.

Koska viheryhteys voi koostua kaupungissa erilaisista osista, kuten puistoista, kujanteista ja puronvarsista, olisi perusteltua muuttaa kaavamääräyksen kuvausta siten, että viheryhteys voi koostua erilaisista osista ja voi olla luonteeltaan virkistys- tai ekologinen yhteys. Viheryhteys -merkinnän ja määräyksen tulisi tiivistyvässä kaupunkirakenteessa osoittaa nykytilanteen maankäytön säilyttämisen sijaan tavoite viheryhteyksien kehittämisestä.

Arvokkaina luontoympäristöinä on osoitettu yli 5 hehtaarin kokoiset luonnonsuojelualueet, Natura 2000-verkoston alueet ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet (LUO-alueet). Helsinkiin ei ole osoitettu LUO-alueita, koska viheralueita ja viheryhteyksiä koskevat kaavamääräykset sisältävät tavoitteen luontoarvojen säilyttämisestä. Kaavaratkaisu on tältä osin perusteltu.

Maakuntakaavassa Malmin eteläpuolelle merkitty viheryhteystarve on tarkentunut yleiskaavaehdotuksessa hieman pohjoisemmaksi. Tulisikin huolehtia siitä, että maakuntakaavan viheryhteystarve mahdollistaa

14.03.2016

myös yleiskaavaehdotuksen mukaisen viheryhteyden linjaamisen Malmin lentokenttäalueen halki. Helsinki pitää viheryhteyttä Viikki - Kivikon ulkoilupuistosta Vantaan kautta Sipoonkorpeen erittäin tärkeänä. Viherkehän virkistyspalveluiden tavoitteellinen kehittäminen nähdään myös tärkeänä.

Pääkaupunkiseudun merellisen vyöhykkeen merkinnät

Helsingin uudessa yleiskaavassa on nostettu esiin merellisyyden kehittäminen. Merellisyydessä nähdään mahdollisuuksia niin virkistykseen kuin asumisen ja elinkeinojen kehittämisen kannalta. Keskeisimpiä kysymyksiä ovat merellisen virkistykseen ja matkailun kehittäminen Helsingin edustan saarilla, Helsingin rantoja seuraileva ja seudulle jatkuva rantaraitti sekä paikallisen ja seudullisen vesiliikenteen ja siten saariston ja meren saavutettavuuden kehittäminen.

Uudenmaan viherrakenteen kehityskuvassa 2040 on osoitettu pääkaupunkiseudun merialue ja merelliset virkistysyhteydet ja asetettu tavoitteeksi elämys- ja palvelutarjonta sekä meren ja saariston virkistys- ja matkailutarjonnan saavutettavuus.

Saariston osalta kaavakarttaan ei ole tehty muutoksia lukuun ottamatta luonnosvaiheessa kokonaan kumottuja virkistysaluemerkintöjä, jotka ovat: Harakka, Uunisaaret, Liuskasaari, Sirpalesaari, Leposaari ja Mustasaari. Kaavaehdotuksessa nämä saaret ovat kuitenkin esitetty voimassa olevan maakuntakaavan (2006) mukaisesti virkistysalueina.

Helsingin edustan tärkeät virkistysaaret kuten Seurasaari, Mustikka-
maa, Korkeasaari ja Vasikkasaari on osoitettu maakuntakaavaluonnoksessa edellisen maakuntakaavan mukaisesti virkistysaluemerkinnällä. Helsingin yleiskaavaluonnoksessa nämä saaret on osoitettu merellisen virkistykseen ja matkailun saariksi, mikä tulisi ottaa huomioon määräyksen tulkinnassa. Myös Vartiosaaren osayleiskaavan kehittämisperiaatteiden ja uuden yleiskaavan mukainen maankäyttö tulee ottaa huomioon maakuntakaavassa.

Melkin osalta nykyinen EP/u-merkintä jättää tulkintaristiriidan, koska Melkin saari on Helsingin yleiskaavaluonnoksessa varattu asuntovaltaiseksi alueeksi ja virkistysalueeksi. Voimassa olevassa Helsingin yleiskaava 2002:ssa Melkki on ekoasumisen koealuetta. Selkeintä olisi merkitä maakuntakaavassa Melkkiin taajama-aluemerkintä.

Uudenmaan maakuntakaavassa esitettyä pääkaupunkiseudun rannikko- ja saaristovyöhykettä ei muuteta aluerajauksen osalta, mutta sen suunnittelumääräystä on kaavaehdotuksessa tarkistettu sisältämään matkailun ja nykyisen asutuksen täydentymisen edellyttämä rakentaminen. Tämä muutos osin mahdollistaa puolustusvoimilta vapautuvien

saarten kehittämisen merellisen matkailun näkökulmasta, mutta ei poista Melkin osalta edellä esitettyä tulkintaristiriitaa. Lisäksi kaikki EP/u-merkinnällä osoitetut saaret eivät kuulu tämän rajauksen sisäpuolelle eikä esimerkiksi edellä luetellut Helsingin edustan virkistysaaret, jotka ovat matkailun kannalta tärkeitä kohteita.

Mikäli Melkissä edelleen säilyy EP/u-merkintä, tulee sen osalta todeta, että yleiskaavan mukainen ratkaisu ei ole ristiriidassa maakuntakaavan maakunnallisten ja seudullisten tavoitteiden ja kehittämisperiaatteiden kanssa. Yleiskaavassa noin puolet saaren alueesta on merkitty virkistys- ja viheralueeksi, joten myös maakuntakaavan virkistysnäkökulma on otettu huomioon.

Maakuntakaavaluonnoksen viheraluemerkinnät ja Helsingin yleiskaavaluonnoksessa esitetty maankäyttö voivat aiheuttaa tulkintaongelman seuraavissa kohteissa:

Helsingin yleiskaavaluonnoksessa osoitetaan Hämeenlinnanväylän itäpuolelle kantakaupungin laajentumisaluetta Kehä I:n eteläpuoliselle alueelle. Rakentaminen sijoittuisi Keskuspuiston reunaan ja mahdollistaisi myös väylän muuttamisen kaupunkibulevardiksi sekä Kannelmäen ostoskeskuksen kehittyvän alueen kytkemisen nykyistä paremmin korkeatasoisen joukkoliikenteen piiriin raitiotieyhteydellä. Maakuntakaavan tulkinnan tulee mahdollistaa tämä tai kaavakartalle tulisi merkitä liitekartan V6-mukainen virkistysalueen rajausmuutos.

Maakuntakaavan viheraluevarausta on laajennettu Tuomarinkartanossa siirtolapuutarhan kohdalla. Tämä laajennus ei ole tarpeen ottaen huomioon maakuntakaavan pyrkimyksen strategisuuteen. Tämä tarkennus edellyttäisi myös muiden vihersormiin liittyvien siirtolapuutarhojen osoittamista viheralueiksi.

Laajasalon alueella maakuntakaavan virkistysaluemerkintä ja viheryhteydet ovat laajempia kuin Helsingin yleiskaavaehdotuksessa esitetyt varaukset. Laajasalon viheraluemerkintöjä tulisi tarkistaa, sillä saarella on tiivistämistarpeita erityisesti sen keskusta-alueella. Tullisaari - Tahvonlahdenharjun viheralue -merkinnän tulisi seurata jo lähes kokonaan asemakaavoitetun Kruunvuorenrannan projektialueen asemakaava-alueiden rajauksia. Tämän lisäksi tulisi tarkistaa Laajasalon tiivistyvän keskustan eteläreunan virkistysalueen rajausta nykyistä pienemmäksi ja osoittaa Laajasalon keskustan eteläreunaan virkistysalueen sijasta viheryhteys. Viheralueiden tarkemmat rajaukset tulee määritellä kunta-kaavoituksessa, jolloin maakuntakaavassa on tärkeää näyttää yleispiirteisesti viheralueet ja viheryhteystarpeet.

Helsingin yleiskaavaluonnoksessa Vartiosaari ja Ramsinniemi on osoitettu asuntovaltaiseksi alueeksi ja virkistysalueeksi. Vartiosaari on osoi-

tettu maakuntakaavassa edellisen maakuntakaavavaiheen pohjalta pääkäyttötarkoituksen osalta valkoiseksi alueeksi ja Ramsinniemi viheralueeksi. Vartiosaari on lisäksi maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (RKY 2009). Valkoista aluetta koskevissa määräyksissä todetaan, että yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa alueelle voidaan osoittaa paikallisesti merkittävää maankäyttöä. Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteet on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 26.11.2013. Suunnitteluperiaatteiden lähtökohtana on, että Vartiosaaresta suunnitellaan omaleimainen ja tiiviisti rakennettu saaristokaupunginosa, jossa on asumista ja kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja. Uudenmaan liitto on esittänyt lausunnossaan 28.6.2013, että kaikki tässä vaiheessa esitetyt maankäyttövaihtoehdot ovat sellaisia, joiden pohjalta voidaan jatkaa suunnittelua, edellyttäen, että jatkosuunnittelussa otetaan huomioon alueen kulttuuriarvot. Vaikutusten arvioinnissa tulee osoittaa, että hankkeella ei ole seudullisia vaikutuksia eikä hanke heikennä maakunnallisia arvoja. 4. vaihemaakuntakaavassa Vartiosaaren alue ja Ramsinniemi tulisi osoittaa Helsingin yleiskaavaluonnoksen ja Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteiden mukaisesti taajamatoimintojen alueiksi. Karttaan tulisi merkitä myös Laajasalosta Vartiosaaren kautta Meri-Rastilaan kulkeva viheryhteys.

Kulttuuriympäristöt

Kulttuuriympäristön osalta maakuntakaavan kärkitavoitteiksi on asetettu maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja reittien tunnistaminen ja merkittävien kulttuuriympäristöjen ominaispiirteiden huomioon ottaminen maankäytön suunnittelussa. Selostuksen mukaan kulttuuriympäristö on muuttunut Uudellamaalla muita maakuntia enemmän, sillä rakentaminen on voimakasta pääkaupunkiseudun vetovoimaisuuden ansiosta. Kulttuuriympäristöjen historiallinen kerroksellisuus sekä mahdollisuus uusien kulttuuriympäristöjen synty-miseen ovat tärkeitä.

Maakuntatason inventointi on tuonut edelliseen maakuntakaavan nähden uuden kulttuuriympäristön suojelutason merkintöineen ja määräyksineen sekä tunnistanut edellistä kaavaa laajemmat kulttuuriympäristön suojelualueet.

Kaavakartalla on osoitettu merkinnöillä valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009 -alueet) ja valtakunnallisesti arvokas Vantaanjokilaakson maisema-alue sekä Suomenlinna sekä maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt. Maakunnalliset merkittävät maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön alueet osoitetaan kaavassa Missä maat on mainioimmat -selvityksen (2012) perusteella. Liitekartalla on viimeisin tieto muinaisjäännöksistä.

Hyvin suuri osa Helsingin kaupungin pinta-alasta on merkitty jollain kulttuuriympäristömerkinnällä. Kulttuuriympäristöä koskevissa kaavamääräyksissä on esitetty maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen ja kulttuuriympäristöarvojen yhteen sovittamisen tarve, mikä on erityisen tärkeää Helsingissä, missä on rikas kulttuuriperintö, mutta toisaalta tarve kehittää jo rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Määräykset edellyttävät, että Museovirasto ja alueellinen ELY-keskus sekä muut kulttuuriympäristöasiantuntijat ovat mukana suunnittelussa riippuen siitä onko kohde valtakunnallisesti vai maakunnallisesti arvokas. Käytännössä kulttuurihistoriallisesti arvokkailla alueilla on tehtävä tapauskohtainen tarkastelu vaikutuksista kulttuuriympäristöön, mikä edellyttää sujuvaa yhteistyötä eri viranomaisten kesken. Helsingin näkökulmasta on erittäin keskeistä, että vuorovaikutus on sujuvaa ja maisemalliset arvot ja kulttuuriympäristöarvot eivät estä Helsingin seudun kuntien ja valtion välisen sopimuksen mukaisen asuntotuotantomäärän toteutumista ja raideliikenteeseen tukeutuvan verkostomaisen kaupunkirakenteen kehittämistä.

Kaavan tausta-aineistoksi ja kaavaratkaisujen tueksi on laadittu selvitys Uudenmaan kulttuurihistoriallisesti merkittävistä teistä. Vanhoihin teihin liittyvien maisema-alueiden kehittämisessä on tärkeää, että erityisesti Helsingin sisääntuloväylien varsien kaupunkirakenteellinen kehittäminen on mahdollista.

Helsingin yleiskaavaluonnoksen rakentamisalueet RKY-alueella, maakuntakaavan inventoinnin rajauksen alueella tai maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön alueella ovat seuraavat:

Kantakaupungin pohjoisosat ovat yleiskaavassa tiivistyvän kantakaupungin aluetta. Täydennettäviä alueita keskustan alueella ovat esimerkiksi Katajanokan kärki, Hakaniemen sillan alue, Lauttasaaren pohjoisosat, Pornaistenniemi ja Koskelan sairaala-alue. Kantakaupungin alueella kaavamääräyksen tulkinta maakuntakaavassa osoitetun maankäytön pääkäyttötarkoituksen ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen yhteensovittamiseksi ei saa estää alueen täydentämistä. Pääasiallisesti maiseman ja rakennusperinnön säilyminen varmistetaan kuntakaavoituksella, samoin maankäytön suunnittelussa edellytetään riittäviä selvityksiä sekä alueiden käytön yhteensovittamista kulttuuriympäristön historialliseen kehitykseen.

Malmin lentokentän alue osoitetaan Helsingin yleiskaavassa rakentamisalueeksi. Vaihemaakuntakaavassa tämä asia on otettu huomioon osoittamalla alue tiivistettäväksi taajamatoimintojen alueeksi. Alue on RKY 2009 -kohde ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Tarkemmassa suunnittelussa otetaan huomioon lentokenttärakennuk-

set ja jätetään mahdollisesti muistumia muista rakenteista. Malmin lentokentän alue tukeutuu toiminnoiltaan Malmin asemansetuun, minkä takia olisi tarkoituksenmukaista osoittaa maakuntakaavan tiivistettävä alue yhtenäisenä Malmin asemalta Malmin lentokentän rakentamisalueelle.

Vartiosaari on RKY 2009-kohde ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Yleiskaavaehdotuksessa Vartiosaarta esitetään taajama-toimintojen ja virkistysalueeksi. Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteiden mukaan saaren arvokas kulttuuriympäristö on suunnittelun lähtökohtana. Osayleiskaavatyön yhteydessä on tehty Vartiosaaresta kulttuuriympäristöselvitys sekä Huvila- ja ranta-alueiden kehittämiselvitys, jotka ohjaavat maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen sekä taajamarakentamisen yhteen sovittamista.

Viikin alueelle esitetään Helsingin yleiskaavaehdotuksessa rakennetun alueen täydentämistä maakuntakaavan pääkäyttömerkinnän puitteissa, jolloin se sijoittuu RKY 2009 -alueelle ja maakuntakaavainventoinnin alueelle.

Yleiskaavassa Tuomarinkylänkartanon ja Tuusulantien väliselle alueelle esitetään rakentamista, jossa rakentaminen sijoittuu RKY 2009 -alueelle, valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ja maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön alueelle. Maakuntakaavan luonnosvaiheessa oli ennakoitu maankäytön muutosta muuttamalla virkistysalueen rajausta kapeammaksi Tuomarinkylän kartanon kohdalla, mikä taas ehdotusvaiheessa on korjattu takaisin. On tärkeää, että korkeamman tason maakuntakaavan rajauksia tulkitaan yleispiirteisesti tarkemman tason suunnittelussa. Viheralueiden tarkemmat rajaukset tulee olla yleiskaavoituksen ja asemakaavoituksen määriteltävissä.

Keskuspuiston länsireunassa maakuntakaavan maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristö -merkinnän tulkinnan tulisi mahdollistaa Helsingin uuden yleiskaavan mukainen rakentaminen.

Helsingin uuden yleiskaavan rakentamisalueet Torpparinmäen pohjoisosassa ja Kuusmiehentien varressa Näsinöjanpuiston kohdalla kuuluvat myös nykyiseen valtakunnallisesti arvokkaaseen Vantaanjoen maisema-alueeseen. Maakuntakaavan kulttuuriympäristörajausten tulisi olla sama kuin mahdollisesti tarkistettava maisema-alueen raja.

Melkin saari on osoitettu Helsingin yleiskaavaluonnoksessa asuntovaltaiseksi alueeksi ja virkistysalueeksi. Nyt esitetty maakuntakaavan pääkäyttömerkintä ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristömerkintä vaativat maakuntakaavan tulkinnalta joustavuutta.

Maakuntakaavaluonnoksesta on tehty kaksi muutosta kulttuuriympäristöihin Helsingin alueella. Lauttasaaren pohjoisosa on poistettu RKY-alueesta, sillä alueen arvot ovat perustuneet vanhoihin huviloihin, joita ei enää ole olemassa. Muutos on perusteltu. Toinen laajempi muutos on Helsingin edustan merimaiseman aluerajauksen suurentaminen Suomenlinnan eteläpuoliselle merialueelle.

Käsittely

02.02.2016 Ehdotuksen mukaan

Lautakunta päätti muuttaa asioiden käsittelyjärjestystä siten, että se käsitteli asian Ykp/4 asian Vp/3 jälkeen.

Vastaehdotus:

Outi Silfverberg: Poistetaan kappaleen 49 lopusta lause: "4. vaihemaakuntakaavassa Vartiosaaren alue ja Ramsinniemi tulisi osoittaa Helsingin yleiskaavaluonnoksen ja Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteiden mukaisesti taajamatoimintojen alueiksi."

Kannattaja: Pekka Buttler

Vastaehdotus:

Outi Silfverberg: Lisätään kappaleen 37 jälkeen: "Maakuntakaavan yhtenä tavoitteena on maakunnallisten luonnonsuojelualueiden verkoston kehittäminen. Tältä osin olisi perusteita lisäselvityksiin, joissa huomioitaisiin myös kuntien tuottamia aineistoja luontoarvoiltaan vähintään maakunnallisesti arvokkaista kohteista."

Kannattaja: Pekka Buttler

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Poistetaan kappaleen 49 lopusta lause: "4. vaihemaakuntakaavassa Vartiosaaren alue ja Ramsinniemi tulisi osoittaa Helsingin yleiskaavaluonnoksen ja Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteiden mukaisesti taajamatoimintojen alueiksi."

Jaa-äännet: 6

Hennariikka Andersson, Jape Lovén, Matti Niiranen, Tom Packalén, Risto Rautava, Heta Välimäki

Ei-äännet: 3

Pekka Buttler, Outi Silfverberg, Osmo Soininvaara

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti jäsen Silfverbergin tekemän vastaehdotuksen äänin 6-3.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kappaleen 37 jälkeen: "Maakuntakaavan yhtenä tavoitteena on maakunnallisten luonnonsuojelualueiden verkoston kehittäminen. Tältä osin olisi perusteita lisäselvityksiin, joissa huomioitaisiin myös kuntien tuottamia aineistoja luontoarvoiltaan vähintään maakunnallisesti arvokkaista kohteista."

Jaa-äännet: 6

Hennariikka Andersson, Jape Lovén, Matti Niiranen, Tom Packalén, Risto Rautava, Heta Välimäki

Ei-äännet: 3

Pekka Buttler, Outi Silfverberg, Osmo Soininvaara

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti jäsen Silfverbergin tekemän vastaehdotuksen äänin 6-3.

24.02.2015 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Anne Karlsson, johtava yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37444
anne.karlsson(a)hel.fi
Heikki Salmikivi, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37483
heikki.salmikivi(a)hel.fi
Marja Piimies, yleiskaava-arkkitehti, puhelin: 310 37329
marja.piimies(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 1.2.2016

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Kaupunginhallituksen lausuntopyyntö 21.1.2016

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo / Helsingin kaupunginmuseon arvioi kaavaehdotusta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja keskittyy lausunnossaan kulttuuriympäristöihin ja arvokkaisiin maisema-alueisiin ja niiden huomioon ottamiseen Keski-Uudellamaalla.

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava täydentää ja tarkistaa Uudellamaalla voimassa olevia maakuntakaavoja. Kaavassa tarkastellaan elinkeinoja ja innovaatiotoimintoja, logistiikkaa, tuulivoimaa, viherrakennetta sekä kulttuuriympäristöjä.

Malmin lentokenttä osoitetaan maakuntakaavassa taajamatoimintojen alueena. Alueella säilyy kulttuuriympäristöön liittyvä ominaisuusmerkinä. Lisäksi Malmin lentokentän aluetta tulee kehittää tiiviinä alueena, josta on hyvät joukkoliikenteen yhteydet Jokeri 2-linjan ja Malmin aseman kautta. Maakuntamuseon näkemyksen mukaan tiiviin taajama-alueen rakentaminen Malmin lentokentän alueelle on ristiriidassa RKY-2009 alueen kulttuuriympäristön säilymiseen tähtäävien tavoitteiden kanssa.

Vaikutuksista ja kulttuuriympäristöjen huomioon ottamisesta:

Kaavakartan suunnittelumääräyksissä tuodaan selkeästi esiin, että uutta suunniteltaessa on otettava huomioon alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset ominaispiirteet, mitä maakuntamuseo pitää myönteisenä.

Kaavaratkaisun vaikutuksista kaavaselostuksessa todetaan mm. että kulttuuriympäristöjen kaavaratkaisu voi asettaa kulttuuriympäristöalueiden ja niiden lähiympäristöjen maankäytölle maisemakuvaan ja rakennustapaan liittyviä erityisvaatimuksia. Vanhojen rakennusten ja miljöökokonaisuuksien säilyttäminen ja hyödyntäminen voi edistää ilmastonmuutoksen hillintää, sillä vanhojen rakennusten ja alueiden kunnostamisen ilmastopäästöt ovat usein pienemmät kuin uudisrakentamisen. Kulttuuriympäristöjä koskevat merkinnät auttavat kehittämään kulttuuriympäristöjä myös osana uutta elinympäristöä. Vanhan ja uuden yhteensovittaminen saattaa aiheuttaa myös ristiriitoja alueiden kehittämiseksi. Kulttuuriympäristöt voivat myös tuoda seuduille merkittäviä taloudellisia hyötyjä. Ne vahvistavat alueiden identiteettiä ja vetovoimaisuutta ja houkuttelevat alueelle uusia asukkaita ja yrityksiä. Kulttuuriympäristöt tukevat myös korjausrakentamisen ammattitaidon ja elinkeinomahdollisuuksien säilymistä.

Maakuntakaavan merkitys kulttuuriympäristön vaalimisesta ohjaavana kaavatasona on tärkeä etenkin haja-asutusalueilla, joilla ei ole laadittu

14.03.2016

yksityiskohtaisempia yleis- tai asemakaavoja. Tämän vuoksi Keski-Uudenmaan maakuntamuseon mielestä on tärkeää, että valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjä koskeviin suunnittelumääräyksiin lisätään velvoite olla yhteydessä museoviranomaiseen toimintoja suunniteltaessa.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseolla ei ole muuta huomautettavaa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaehdotuksesta.

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Rakennusvirasto 1.2.2016

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Kaupunginhallitus pyytää rakennusviraston lausuntoa 4. maakuntakaavan ehdotuksesta 8.2.2016 mennessä.

Rakennusvirasto antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Rakennusviraston lausunnossa tarkastellaan Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan ehdotusta rakennusviraston toimialan kannalta. Lausunnossa keskitytään erityisesti viherrakenteen, kulttuuriympäristö ja taajamatoimintojen teemoihin alueiden toteutettavuuden, toimivuuden ja ylläpidettävyyden näkökulmista.

Maakuntakaavaa ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella.

Logistiikka

Kaavaluonnos painottuu etupäässä tavaraliikenteen logistisiin ratkaisuihin ja sen poikittaisliikenneyhteyksiin. Helsingin alueella merkittävimmät vaikutukset koskevat Vuosaaren satama-alueita ja sitä palvelevia tavarankuljetusreittejä maanteillä ja rautateillä. Satamaa osoittava kaavamerkintä puuttuu Vuosaaren satamasta.

Viherrakenne - virkistys, luonto ja maisema

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava on hyvä ja kokonaisvaltainen esitys maakunnan viherrakenteesta, luonnon arvoalueista ja arvokkaista maisema-alueista. Maakuntakaavan taustaselvitykset ja kaavaselostuksen kuvaukset ovat selkeitä ja ne tukevat hyvin kaavakarttaa sekä kaa-

vamerkintöjä. Viheryhteydet ja -verkot on kuvattu onnistuneesti sekä virkistys- ja ulkoilukäytön että ekologisten yhteyksien kannalta.

Virkistysalueet on osoitettu pääsääntöisesti valtion, kuntien ja Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen maille. Kaavaselostuksessa todetaan myös ilman aluevarausta olevien alueiden, taajamien ulkoilu- ja virkistysalueiden sekä luonnonsuojelualueiden ja kansallispuistojen toimivan ulkoilua ja virkistystä palvelevina alueina. Virkistysalueilla ei käytetä luomerkintää, koska sen kaavamääräyksessä ohjataan kiinnittämään huomiota alueiden ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä niiden merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Helsingin viherrakenne

Helsingin tärkeimmät ja laajimmat virkistysalueet on kuvattu kaavakartassa ja ne sijoittuvat vihersormien alueille sekä muutamiin yksittäisiin saariin, kuten Seurasaareen. Keskuspuiston ja Helsingipuiston alueet on merkitty nykyisessä laajuudessaan maakuntakaavan virkistysalueiksi, mikä kuvaa niiden tärkeyttä kaupungin viherrakenteessa hyvin. Keskuspuiston alue on myös merkitty maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi. Meri-Rastilan kohdalle ei ole merkitty virkistysaluetta. Se tulee lisätä maakuntakaavaan, jolloin se ja Helsingin valmisteilla oleva yleiskaava olisivat yhteneväiset. Viittä hehtaaria suurempikokoiset luonnonsuojelulla rauhoitetut luonnonsuojelualueet on merkitty maakuntakaavaan, mikä on selkeä ja myös seututason tarkasteluun sopiva esittämistapa.

Virkistysalueet varataan kaavamääräyksen mukaan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Niiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa turvataan virkistyskäyttöedellytyksien säilyminen, alueen saavutettavuus, riittävä palvelu- ja varustetaso sekä ympäristöarvot ja osoitetaan maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus. Virkistysalueiden suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota alueiden ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Nuuksion ja Sipoonkorven alueet

Nuuksion järviylängöllä olevat Helsingin omistamat ulkoilualueet (noin 3400 hehtaaria) on esitetty virkistysalueina. Ne ovat suosittuja ulkoilualueita ja tärkeä osa maakuntakaavassa mainittua pääkaupunkiseudun viherkehää. Nuuksion kansallispuisto on merkitty luonnonsuojelualueeksi, mikä turvaa alueen merkittävimpien luontoarvojen säilymistä hyvin. Helsingin ulkoilualueet ylläpitävät osaltaan luonnon monimuotoisuutta ja turvaavat lajien liikkumisedellytyksiä.

Vuonna 2011 perustettu Sipoonkorven kansallispuiston alue on merkitty luonnonsuojelualuumerkinnällä. Osa Sipoonkorven kansallispuiston alueesta kuuluu Natura 2000 -ohjelman alueisiin. Nämä alueet on merkitty kaavakarttaan aikaisempien maakuntakaavojen mukaisesti. Kaava ei aiheuta uusia vaikutuksia jo voimassa oleviin maakuntakaavoihin nähden.

Sekä Nuuksion että Sipoon virkistysalueisiin ja luonnonsuojelualueisiin rajautuu luo-ominaisuusmerkinnällä osoitettuja alueita, joiden suunnittelussa on kaavamääräyksen mukaan selvitettävä tarkemmin ja otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät arvot ja ekologiset yhteydet.

Kulttuuriympäristöt

Kulttuuriympäristöjen monipuoliset arvot on otettu kaavaluonnoksessa hyvin huomioon. Kaavassa kulttuuriympäristöt esitetään pääosin ominaisuusmerkinnällä. Kaavaehdotuksessa on esitetty valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut ympäristöt (RKY 2009 -kohteet), valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, maakunnallisesti ja useamman kuin yhden kunnan kannalta merkittävät maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön alueet sekä liitekartalla muinaisjäännökset. Näiden kaavamerkinnät on esitetty ehdotuksessa selkeästi. Kaavamerkintöjen suunnittelumääräyksissä mainitut ominaisuusmerkintöjä täydentävät ohjeet ovat hyvät.

Kansallinen kaupunkipuisto ja valtakunnallinen maisemanhoitoalue

Täydennysrakentamisen ja elinkeinoelämän asettamien vaatimusten yhteen sovittaminen kulttuuriympäristön arvojen vaalimisen ja säilymisen kanssa on haasteellista. Kulttuuriympäristöä tulee voida kehittää sen arvot huomioiden. Rakennusviraston asiantuntemusta tulee hyödyntää aina, kun Helsingin omistamille alueille suunnitellaan täydennysrakentamista tai infrahankkeita arvokkaisiin miljöisiin ja kulttuurimaisemaan.

Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen merkintää on parannettu kaavaluonnosvaiheesta siten, että ne erottuvat nyt toisistaan. Luonnosvaiheen liitekartoista kansallinen kaupunkipuisto ja valtakunnallinen maisemanhoitoalue -merkinnät on lisätty ehdotukseen. Näitä alueita ei ole osoitettu Helsingin alueille.

Taajamatoimintojen alueet

Merkittävin tiivistettävä taajamatoimintojen alue on osoitettu kaavaluonnoksessa Malmin lentokenttäalueelle. Yleisten töiden lautakunta esitti

14.03.2016

lausunnossaan Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta, että kentän osalta selvitettäisiin maankäytön uudet mahdollisuudet lentotoiminnan jatkumiselle.

Lisätiedot

Pia Rantanen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38812
pia.rantanen(a)hel.fi

Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi

Liikuntavirasto Hallintopalvelut 18.3.2015

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Kaavalla tarkistetaan voimassa olevia maakuntakaavoja ja sen aikatahtain on vuosi 2040. Kaavakierroksella pyritään strategisempaan maakuntakaavaan. Östersundomin alue ei kuulu 4. vaihemaakuntakaavan alueeseen. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan kaavakartta, kartta kumottavista merkinnöistä sekä merkinnät ja määräykset ovat vahvistettavia asiakirjoja. Kaavaselostusta ja sen selventäviä ja taustoittavia liitekarttoja ei vahvisteta. Kaavassa käytetään aluevaraus-, kohde- ja viivamerkintöjä sekä ominaisuusmerkintöjä ja kehittämisperiaatemarkkintöjä. Aluemarkkinnöillä osoitetaan pääasiallinen käyttötarkoitus.

Maakunnallinen kaavatyö tukee erinomaisesti Helsingissä käynnissä olevaa yleiskaavan valmistelua. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan tavoitealueita ovat elinkeinot ja innovaatiotoiminta, logistiikka, tuulivoima, viherrakenne ja kulttuuriympäristöt.

4. vaihemaakuntakaava on hyvä ja kokonaisvaltainen esitys Uudenmaan viherrakenteesta. Kaavassa esitetään viherrakenne osana yhdyskuntarakennetta ja siihen sisällytetään myös vesialueet. Maakuntakaavan taustaselvitykset ja kaavaselostuksen kuvaukset ovat selkeitä: ne tukevat hyvin kaavakarttaa sekä kaavamerkintöjä. Viheryhteydet ja -verkostot on kuvattu onnistuneesti sekä virkistys- ja ulkoilukäytön että ekologisten yhteyksien kannalta. Niiden esittäminen maakunnan mittakaavassa on ensiarvoisen tärkeää.

Liikkuminen ja liikuntapalvelut

Arkiliikkuminen

Liikkumattomuus on tulevaisuuden suurimpia terveydellisiä ja yhteiskunnallisia ongelmia, minkä vuoksi arkiliikunnan lisääminen on välttämätöntä.

mätöntä. Suomessa liikkumattomuuden kustannukset arvioidaan olevan lähes kaksi miljardia euroa terveydenhuollon vuotuisista kokonaiskustannuksista. Jos kehitys jatkuu samansuuntaisena, liikkumattomuudesta aiheutuvat kustannukset kasvavat suuriksi. Siksi jo kaavoituksessa tulee luoda edellytyksiä liikkumaan aktivoivalle kaupunkiympäristölle.

Liikunnan olosuhteiden edistäminen on toteutettu varmistamalla viheralueiden riittävyys ja yhteneväisyys. Asukkaiden arkiliikuntatottumuksia edistää helposti saavutettavissa oleva lähiliikuntapalveluverkko. Kaavaehdotuksessa esitetään selkeä viheraluejärjestelmä, joka käsittää retkeily- ja ulkoilualueita, lähipuistoja sekä merenrantapuistoja ja viherreittejä. Seutasolla liikunnan olosuhteiden edistämiseksi vaaditaan tällaista kokonaisvaltaista strategista maankäytönsuunnittelua, jossa liikunnan olosuhteet on huomioitu pitkällä tähtäimellä.

Vihersormet ja viherverkosto

Keskeiset ja merkittävät vihersormet, kuten Keskuspuisto, Helsinki puisto, Länsipuisto, Viikki-kivikko, Itä-Helsingin kulttuuripuisto ym., sekä niiden muodostama viherkäytävien verkosto tulisi kyetä säilyttämään. Vihersormia ei saisi kaventaa liikaa, eikä viheralueyhteyttä katkaista.

Helsingin tärkeimmät ja laajimmat virkistysalueet on kuvattu kaavakartassa. Keskuspuiston ja Helsinkipuiston alueet on merkitty nykyisessä laajuudessaan maakuntakaavan virkistysalueiksi, mikä kuvaa niiden tärkeyttä kaupungin viherrakenteessa hyvin. Keskuspuiston alue on myös merkitty maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi, mikä lisää sen arvoa. Itä-Helsingin kulttuuripuiston vihersormen alueelle Rastilan ja Meri-Rastilan kohdalle ei ole merkitty viheryhteyttä, mikä tulee lisätä kaavaan viheryhteystarvemerkinnällä.

Nuuskion järviylängöllä olevat Helsingin omistamat ulkoilualueet (noin 3400 hehtaaria) on esitetty selkeästi virkistysalueina kaavamääräyksiin. Ne ovat suosittuja ulkoilualueita ja tärkeä osa maakuntakaavassa mainittua pääkaupunkiseudun viherkehää.

Liikuntapalvelut ja vaikutukset

Olemassa olevien viher- ja virkistysalueiden liikuntapalveluiden jatkuvuus tulisi myös turvata. Näiden palveluiden ja rakenteiden toteutukseen on käytetty merkittäviä taloudellisia panostuksia ja ne ovat monin paikoin kaupungissa muodostuneet alueelliseksi identiteettitekijäksi. Mikäli näitä lähdetään laajasti sijoittamaan uudelleen seurauksena saattaa nykyisessä taloudellisessa tilanteessa olla liikun-

tapalveluiden heikkeneminen uusien alueiden vaatimien investointien taloudellisten edellytysten jäädessä vuosiksi puuttumaan.

Taajamatoimintojen alueet

Merkittävin tiivistettävä taajamatoimintojen alue on osoitettu kaavaluonnoksessa Malmin lentokenttäalueelle. Jos osa alueista, jotka ovat liikunta- ja virkistyskäytössä rakennetaan, liikuntatarjonta suppenee huomattavasti ja alueen palvelutaso laskee.

Tuomarinkylänkartanon ja Tuusulantien välisen alueelle esitetään rakentamista, jossa rakentaminen sijoittuu RKY 2009 -alueelle, valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ja maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön alueelle. Tuomarinkylän koirakeskus on ainoa suuret ulkonäyttely- ja vinttikoiratoiminnat mahdollistava keskus pääkaupunkiseudulla. Liikuntavirasto katsoo, että Tuomarinkylän kartanon alueella sijaitsevat ulkoilu-, hevos- ja koiraurheilun alueiden tulee säilyä nykyisessä käytössään ja laajuudessaan.

Talin kartanonpuiston ja liikuntapuiston alueet ovat Suomen johtavia liikuntapaikkoja. Alueella on yhteensä noin miljoona liikuntasuoritusta vuodessa ja alueella on jo nykyään tarvetta liikuntapalvelujen laajenemiselle. Liikuntavirasto katsoo, että Talin kartanonpuiston ja liikuntapuiston alueet tulee säilyä nykyisessä käytössään ja laajuudessaan.

Liikuntavirastolla ei ole muuta huomautettavaa Uudenmaan 4. vaihe-maakuntakaavan luonnoksesta.

Lisätiedot

Hanna Lehtiniemi, arkkitehti, puhelin: 310 87723

Kiinteistölautakunta 05.03.2015 § 104

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Maakuntakaavoituksessa on viime aikoina pyritty entistä strategisempaan suunnitteluun, jossa korostuu halutun kehityssuunnan kannalta tärkeiden tekijöiden korostaminen ja perinteisen tarkan aluevaraus-suunnittelun vähentäminen. Lautakunta pitää suunnanmuutosta kahlitsevasta mahdollistavaan kaavoitukseen oikeana.

Lautakunta katsoo kuitenkin, että maakuntakaavaluonnos on edelleen laadittu liian tarkoilla aluevarausmerkinnöillä. Erityisesti pienten, enin-

tään muutamien kymmenien hehtaarien kokoisten tai leveydeltään vain muutamaa karttaviivan leveyttä (100 - 200 metriä) vastaavien aluevarauksien merkitseminen ei maakuntakaavan mittakaavassa ole perusteltua, vaan ne tulisi merkitä joko symbolimerkinä tai jättää liitekarttoihin.

Vaihemaakuntakaavan tavoite, kestävä kilpailukyky ja hyvinvointi Uudellemaalla, on kannatettava. Vaihemaakuntakaavassa tätä tarkastellaan kuuden teeman, Elinkeinot ja innovaatiotoiminta, Logistiikka, Tuulivoima, Viherrakenne, Kulttuuriympäristöt ja Mahdolliset muut ajankohtaiset aiheet, sekä vahvistettujen maakuntakaavojen muutostarpeiden kannalta.

Lautakunta on kuitenkin huolestunut siitä, että kannatettavista tavoitteista huolimatta maakuntakaavan luonnoksessa esitetään Helsingin alueelle lähes yksinomaan säilyttäviä ja käyttöä rajoittavia aluevarauksia sekä viher- ja eriasteisia suojelualueita. Myönteisenä on toki pidettävä, että näiden merkintöjen ehdottomuutta on kaavamerkinnöissä osittain aavistuksen pehmennetty sallimalla toiminta, joka ottaa arvokkaat kohteet huomioon. Tätä olisi syytä tehdä rohkeammin, koska tiivistyvässä Helsingissä ajaututaan muutoin paikoin tilanteisiin, joissa maakuntakaavan liian ehdottomilla merkinnöillä estetään detaljitason järkevät, tavoitteita toteuttavat ratkaisut.

Elinkeinot ja innovaatiotoiminta

Helsingin osalta Malmin lentokenttäalueen varaaminen tiivistettäväksi, kestävään liikennejärjestelmään tukeutuvaksi taajama-alueeksi on merkittävä ja oikea ratkaisu. Ilman asuntoja ja niihin kuuluvia palveluja ei ole edellytyksiä uuteen elinkeinotoimintaan.

Vartiosaaren jättäminen valkoiseksi alueeksi eli maa- ja metsätalousalueeksi on selkeä virhe. Helsingillä on jo käynnissä tiiviiseen rakentamiseen perustuva ja ranta-alueiden historiallisen huvila-alueen (rky) arvoa kunnioittava osayleiskaavoitus. Vartiosaari on kaavaillun itäisen saariston ns. rantaratikka- ja virkistysreitillä kannalta olennainen niin taloudellisesti kuin toiminnallisesti. Ilman Vartiosaarta Kruunuvuorenrannan kallis raitiovaunuyhteys jää torsoksi. Raitiovaunu- /kevyen liikenteen yhteys keskustasta Kruunuvuoren ja Vartiosaaren kautta Vuosaareen on Itä-Helsingin kannalta erittäin tärkeä. Vartiosaari ja Ramsinniemi on merkittävä maakuntakaavaan tavalla, joka mahdollistaa tämän reitin ja sitä tukevaa taajamarakentamista.

Vaikka Helsingin yleiskaavaehdotuksessa esitetyt kaupunkibulevardit ja niihin liittyvä rakentaminen lienevät ajankohtaisia vasta 2030-luvulla, niiden toteuttamismahdollisuuksia ei tulisi estää liian yksityiskohtaisilla viher- tms. merkinnöillä.

Logistiikka

Helsingin kannalta merkittävän uuden logistiikka-alueen varaaminen Helsinki-Vantaan lentokentän pohjoispuolelta ja siihen liittyvä sujuva uusi tieliikenneyhteys Lahdenväylältä Hämeenlinnanväylälle (Kehä IV) sekä Sipoon Bastukärin logistiikka-alueen merkittävä laajennusvaraus tukevat Vuosaaren sataman toiminnan kehittämistä. Toimiakseen Kehä IV:n vaihtoehtoista on karsittava ne, jotka eivät kulje uuden lentokentän viereisen logistiikka-alueen kautta.

Tuulivoima

Helsingistä ei kaavatyössä löytynyt aluetta, johon voisi sijoittaa maakunnallisesti merkittävän tuulivoima-alueen.

Viherrakenne ja Kulttuuriympäristöt

Viher-, suojelualue- ja kulttuuriympäristömerkinnöissä tulee pitäytyä maakuntakaavan mittakaavassa sekä luovuttava liian tarkoista ja ehdottomista merkinnöistä. Pienten jo suojeltujen alueiden merkitseminen ei tuo maakuntakaavalle lisäarvoa, vaan vaikeuttaa kaavan tulkintaa ja pienalueiden tunnistamista. Suojelualueiksi ehdotettavat alueet tulee erotella jo suojelluista alueista.

Muut ajankohtaiset aiheet

Lautakunta pitää oikeana merkitä kaavaan ohjeellinen varaus pitkälle tulevaisuuteen sijoittuvalle maanalaiselle Tallinna-yhteydelle.

Esittelijä

vs. osastopäällikkö
Esko Patrikainen

Lisätiedot

Peter Haaparinne, toimistopäällikkö, puhelin: 310 31864
peter.haaparinne(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL) 26.2.2015

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Kaupunginhallitus on pyytänyt HKL:ltä lausuntoa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava laaditaan koko Uudenmaan 26 kunnan alueelle Östersundomin aluetta lukuun ottamatta. Kaava täydentää ja tarkistaa voimassa olevia maakuntakaavoja. Nyt on käynnissä maakuntakaavan luonnosvaihe, jonka

tavoitteena on kerätä osallisilta palautetta kaavaluonnoksesta kaavaehdotuksen laadintaa varten.

Neloskaavassa käsitellään viittä teemaa, jotka ovat: elinkeino- ja innovaatiotoiminta, logistiikka, tuulivoima, viherrakenne ja kulttuuriympäristöt. Lisäksi luonnokseen on otettu mukaan muita ajankohtaisia aiheita kuten Malmin lentokenttä sekä Pääradan uudet asemanseudut Tuusulan Ristikyttö ja Hyvinkään Palopuro.

Tärkeitä elinkeinojen toimintaedellytyksiä voivat kaavaselostuksen mukaan olla esimerkiksi saavutettava sijainti, joukkoliikenteen läheisyys sekä työpaikkoja tukevat palvelut ja muut yritykset. Myös logistiikan osalta vaihemaakuntakaavassa tavoitteeksi on asetettu mm., että Uudenmaan tulee olla kansainvälisesti ja valtakunnallisesti hyvin saavutettavissa: yritykset hakeutuvat entistä enemmän hyvien joukkoliikenneyhteyksien ääreen ja erityisesti asemanseuduille. Kaavoitusta on esitetty vaihemaakuntakaavassa elinkeinojen ja logistiikan osalta ratkaisuna asetettuihin tavoitteisiin pääsemiseksi.

Maakuntakaavassa HKL:n mielenkiinto on joukkoliikenneyhteyksissä. HKL pitää hyvänä maakuntakaavan luonnoksen tavoitteita, jossa palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja sijoittuvat nykyisiä rakenteita hyödyntäen sekä ympäristö huomioiden. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi joukkoliikenteen kehittäminen kunnan alueella on merkittävä keino, johon liikennelaitos sitoutuu osaltaan yleis- ja asemakaavoihin liittyvien joukkoliikennehankkeiden mukaisesti. Malmin asuinalueen toteutumisen kannalta toimiva joukkoliikenneyhteys on alueella tarpeen. Joukkoliikenneyhteytenä Malmilla voisi toimia pikaraitiotie, jota esitetään mm. Helsingin yleiskaavaluonnoksessa. Pitkällä aikajänteellä säteittäisenä joukkoliikenneyhteytenä Malmin lentokentän alueelle voisi toimia myös jotakuinkin Lahdenväylän suuntaisesti kulkeva metro, joka Helsingin keskustassa sijoittuisi ns. Töölön metrolinjan varaukseen.

Kuten kaavaselostuksessa mainitaan, maakuntakaavat mahdollistavat toimivan ja sekoittuneen yhdyskuntarakenteen, kävelyyn ja joukkoliikenteeseen perustuvien keskusten sekä hyvän asuin- ja työympäristön kehittämisen. Itä-Uudellamaalla elinkeinojen ja asumisen keskittäminen Östersundomin metron varrelle on seudulle ja maakunnalle merkittävä valinta.

Lisätiedot

Jaakko Laurila, projekti-insinööri, puhelin: 310 22691
jaakko.laurila(a)hel.fi

Kaupunginmuseon johtokunta 24.02.2015 § 15

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Lausunto

Kaupunginhallitus on pyytänyt kaupunginmuseon johtokunnan lausuntoa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta. Johtokunta antoi seuraavan lausunnon.

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava täydentää ja tarkistaa Uudella maalla voimassa olevia maakuntakaavoja. Kaavassa tarkastellaan elinkeinoja ja innovaatiotoimintoja, logistiikkaa, tuulivoimaa, viherrakennetta sekä kulttuuriympäristöjä. Lisäksi kaavassa käsitellään myös asemanseutuja ja Malmin lentokenttää.

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan suunnittelualueena on koko Uudenmaan maakunnan alue, lukuun ottamatta Östersundomin aluetta, jota käsitellään omassa kaavaprosessissaan osana 2. vaihemaakuntakaavan loppuunsaattamista.

Kaavassa esitettävät kulttuuriympäristöt ja arvokkaat maisemat

Kulttuuriympäristöteema halutaan esittää 4. vaihemaakuntakaavassa mahdollisimman kattavasti ja samalla eri maakuntakaavoista peräisin olevia merkintöjä ja määräyksiä on yhdenmukaistettu.

Kulttuuriympäristöjen aluerajaukset ovat maakuntakaavatasolla yleispiirteisiä, ja ne perustuvat tehtyihin selvityksiin ja inventointeihin. 4. vaihemaakuntakaavassa esitetään valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut ympäristöt (RKY 2009-kohteet), valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, maakunnallisesti ja useamman kuin yhden kunnan kannalta merkittävät maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön alueet sekä liitekartalla muinaisjäännökset. RKY 2009-kohteet sisältävät myös ryhmän merkittävimpiä kiinteitä muinaisjäännösalueita, joihin kuuluvat osa ensimmäisen maailmansodan linnoitteista ja 1500-1700-lukujen kaupunkialueet.

Valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt (rakennetut ympäristöt ja maisema-alueet) tuodaan kaavaan valtioneuvoston päätöksien mukaisina. RKY-2009 kohteet ovat karttaesityksenä ja kohdeluettelona liitteissä mukana. Johtokunnan mielestä kulttuuriympäristökokonaisuutta selventäisi, että liitteissä olisi RKY 2009 -kohteiden lisäksi luettelo muista maakunnallisesti arvokkaista kulttuuriympäristöistä.

Kaupunginmuseon johtokunta pitää erityisen tärkeänä, että kaavaratkaisun sanoma välittyy selkeästi kulttuuriympäristöjen ja arvokkaiden maisema-alueiden osalta. Kaavaratkaisu luo edellytyksiä kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden alueiden säilymiselle. Kaavamerkinnot edellyt-

tävät kulttuuriympäristöjen ominaispiirteiden tunnistamisen, huomioimisen ja yhteensovittamisen muun maankäytön kanssa.

Kulttuuriympäristöjen ominaispiirteet tulee ottaa huomioon myös yhdyskuntahuollon edellyttämien rakennelmien suunnittelussa ja sijoittelussa esimerkiksi tuulivoimaloiden ja sähkönsiirtoverkkojen kohdalla.

Selostuksessa todetaan, että kaavaratkaisu tukee historiallisten tielinjausten ja niihin liittyvien ympäristöjen säilyttämistä. Jää hieman epäselväksi miten tämä tapahtuu. Historiallisten teiden ominaispiirteiden säilyttämisen ja uusien tieyhteyksien kehittämistarpeiden välillä voi olla ristiriitaisia tavoitteita. Historiallisesti merkittävimmät tielinjaukset –kartta olisi hyvä liittää mukaan tausta-aineistoksi.

Saariston eri osien arat luonnonarvot, herkkä maisemakuva ja perinteinen saaristolaiskulttuuri ja sitä tukevien elinkeinojen säilyminen tulee turvata. Pääkaupunkiseudun rannikko – ja saaristovyöhykkeen, ulko-saariston ja merivyöhykkeen suunnittelumääräykset ovat kaupunginmuseon johtokunnan mielestä asianmukaiset, maisema- ja kulttuuriympäristön arvot ja niiden huomioon ottaminen käyvät niissä ilmi.

Tiivistettävillä alueilla rakentaminen muuttaa alueiden maisemakuvaa merkittävästi, mikä edellyttää erityistä yhteensovittamista kulttuuriympäristö- ja maisema-arvojen kanssa. Erityisesti Malmin lentoaseman RKY 2009 -status on otettava huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Maakuntakaavan merkitys kulttuuriympäristön vaalimista ohjaavana kaavatasona on tärkeä. Tämän vuoksi johtokunta esittääkin, että maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön suunnittelumääräykseen lisätään velvoite olla yhteydessä maakuntamuseoon suunnitelmia laadittaessa.

Kaupunginmuseon johtokunnalla ei ole muuta huomautettavaa 4. vaihemaakuntakaavaehdotuksesta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Anne Mäkinen

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 310 36483
sari.saresto(a)hel.fi

Opetuslautakunta 24.02.2015 § 27

HEL 2015-000583 T 10 03 00

Lausunto

Opetuslautakunta antoi seuraavan lausunnon koskien taajamatoimintojen aluetta ja tiivistettäviä alueita koulupalvelujen kannalta:

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava täydentää ja tarkistaa Uudella maalla voimassa olevia maakuntakaavoja. Tässä vaihemaakuntakaavan luonnoksessa käsitellään elinkeinoja ja innovaatiotoimintoja, logistiikkaa, tuulivoimaa, viherrakennetta sekä kulttuuriympäristöjä. Lisäksi kaavassa käsitellään myös muita ajankohtaisia aiheita kuten asemanseutuja ja Malmin lentokenttää. Kaavan aikatahtain on vuodessa 2040 ja suunnittelualueena on koko Uusimaa lukuun ottamatta Östersundomin aluetta.

Maakuntakaavassa sovitetaan yhteen valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet maakunnallisten ja alueellisten tavoitteiden kanssa. Tavoitteena on muodostaa Uudenmaan yhteinen tahtotila kaavassa käsiteltävien asioiden osalta avoimen ja osallistavan prosessin kautta.

Kaavaluonnoksen merkinnän kuvaukset ja suunnittelumääräykset ottavat kantaa asioihin, joihin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota: yhdyskuntarakenteen eheyttäminen, taajaman omaleimaisuuden vahvistaminen, ympäristö- ja luontoarvojen turvaaminen sekä kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten ominaispiirteiden säilyttäminen.

Lisäksi annetaan ohjeeksi että toimintojen sijoittelulla ja alueiden käytön riittävällä tehokkuudella on edistettävä pyöräilyä, jalankulkua ja joukkoliikennettä tukevaa yhdyskuntarakennetta. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava päivittäisten palveluiden saataavuus, riittävät ulkoilu- ja virkistysmahdollisuudet sekä pyöräily- ja jalankulkuyhteydet seudullisille virkistysalueille.

Kaavaluonnoksen suunnittelumääräykset tukevat hyvän virikkeisen koulurakennuksen ulkopuolelle laajentuvan oppimisympäristön syntymistä sekä turvallista liikkumista kotien ja lähikoulujen välillä.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Rauno Jarnila

Lisätiedot

Kaisa Nuikkinen, johtava arkkitehti, puhelin: 310 86291
kaisa.nuikkinen(a)hel.fi

14.03.2016

Kaj/4

§ 239

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 9 ja 10 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kaupunkisuunnittelulautakunta 1.3.2016 lukuunottamatta 66 §:ää, jolla on hyväksytty Pasilan ratapiha-kortteleiden alustava liikennesuunnitelma, jonka kustannusarvio ylittää lautakunnan toimivallan.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 8.3.2016

asuntotuotantotoimisto

- toimitusjohtaja 7. ja 10.3.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045

katri.erroll(a)hel.fi

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024

tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045

katri.erroll(a)hel.fi

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024

tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

14.03.2016

Kaj/4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

14.03.2016

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 221, 222, 223, 224, 225, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238 ja 239 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 226 §.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusanajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

14.03.2016

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)
(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)
(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)
(09) 310 13703 (Sivistystoimi)
(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

14.03.2016

Kaupunginhallitus

Tatu Rauhamäki
puheenjohtaja

Lauri Menna
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Mika Raatikainen

Hannu Oskala

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaa-
mossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 31.03.2016.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566